NERMİN YILDIRIM

BAVULA SIĞMAYAN

1. BASKI

42

hep kitap

Bavula Sığmayan

hep kitap TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Unutma Beni Apartmanı
Rüyalar Anlatılmaz
Saklı Bahçeler Haritası
Unutma Dersleri
Dokunmadan
Misafir
Ev

Bavula Sığmayan

Yazan: Nermin Yıldırım

© hep kitap 2022

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bu kitaptaki öykülerden bazıları Metis ve Kırmızı Kedi Yayınevlerinden çıkan öykü derlemelerinde ve *Kafa* ve Ot Dergilerinde yayımlanmıştır.

1. baskı / Aralık 2022, İstanbul

ISBN 978-605-192-499-1

Sertifika no: 48040

Editör: Işıl Özgüner
Kapak tasarımı: Efdal Basan

Baskı: Rumi Matbaa Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
Maltepe Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8 Giriş Kat
Topkapı / Zeytinburnu / İstanbul
Tel. (0212) 612 71 72
Sertifika no: 51196

hep kitap
Caferağa Mah.
Neşet Ömer Sok.
Aydın İş Merkezi
No:4 Kat:4
Kadıköy 34710 İstanbul

www.hepkitap.com.tr / info@hepkitap.com.tr

* hep kitap, TEAS Yayıncılık A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

BAVULA SIĞMAYAN

Nermin Yıldırım

hep
kitap

İçindekiler

Aile Yalanları

Baban Beni Aldatıyor 9
Verilmiş Sadaka 51
Çıt 71

Dolunay Kaçıkları

Bir Mahizer Zamanı 91
Dönmek 109
Narin, Ben Geldim 123

Kronos Aylakları

Saatler Neden Durur? 139
Bavula Sığmayan 145
Elmalar ve Kurtları 149
Yazlık Kasaba 155
Duvardaki Koku 161
Gar Perisi 165
Nihan'ın Söyleyecekleri 169
Nihan'a Söyleyeceklerim 173
Yalancı Kokinalar 177
Kapı 181
İsmet'in İsmi 185
Dünya Güzel Yer! 189
Sonra İşte Sustuk Biraz 195
Şimal Yıldızı 201
Bekle Beni Cecilia, Belki de Gelmem 207
Çocuk ve Sinek 213
Sahibinden Satılık 217
Fazilet Hanım'ın Pazar Sohbetleri 221
Yeniden Kumdan Kale 225

AİLE YALANLARI

I. KISIM

BABAN BENİ ALDATIYOR

1

Gecenin ikisinde zırıldayan telefonu sersem sepelek açıp annemin, "Baban, baban..." diye titreyen sesini duyunca, dehşetle inledim.

"Ne oldu babama?!"

"Belgin, baban..."

"Anne söyle, ne oldu?"

Gelecek kara habere tahammül gücü bulabilmek için nefesimi tutup gözlerimi yumdum. Kısa bir sessizlik oldu. Zaman bir an için durdu. An, annemin çırpıntılı sesinde parçalanarak tuzla buz oldu. Kol kola girdiklerinde akıl almaz anlamlar taşıyan sözcüklerin cüretkâr uğultusu kulaklarıma doluştu.

"Baban beni aldatıyor."

Münasebetsiz bir eşek şakasıyla sınandığımdan kuşkulanarak telefonun ışıklı ekranına öylece bakakaldım. Annemin ağlamaklı sesi hattın öbür ucunda sayıklamalarına devam ediyordu. Telefonu kulağımdan biraz daha uzaklaştırdım. Mesafeye rağmen bana ulaşmayı beceren sesin acılı azmine bakılırsa, yo, ortada şaka maka yoktu. Geriye tek bir mantıklı seçenek kalıyordu: Kâbus görüyordum!

Bu fikri çabucak benimsedim. Ola ki hâlâ uyuyorsam, aman uykum açılmasın, sakın uyku perilerim kaçmasın diye yatağın içine gizlenip yorganı boğazıma kadar çektim. Ne var ki annemin telefonun ucunda köpürmeyi sürdüren koloratur soprano sesi büsbütün şiddetlendi, şirretlendi.

"Kime diyorum Belgiiin?!"

Çaresiz, yüzüme su çırpılmışçasına ayılarak kendime geldim. Yorganı aşağı indirdim ve yatakta doğrulup her bakımdan daha oturaklı bir pozisyona geçtim. Korka korka telefonu kulağıma yapıştırdım yeniden. Annem karşı tarafta nöbet geçirmekle meşguldü. Nöbetini canlı yayında geçirme tercihine ve her şeye rağmen evladını olup bitenden sakınan ağırbaşlı sözlerine bakılırsa, benden destek talep ediyordu.

"Ay tansiyonum çıktı, bu yaşımda bunları da mı görecektim? Belgiiin, ben burda neler çekiyorum, sen orda uyuyor musun Belgiiin? İşitiyor musun Belgiiiiiiin?"

"Burdayım annecim."

Annem sözcükleri tren vagonları gibi ardı ardına sıralayıp her vagonda beddua limitini bir nebze daha artırarak, kocası olacak o adama gece yarısı gelen sessiz telefonlardan, donu düşesice o adamın ceketinden topladığı sarı saçlardan, teneşirlere gelesice o adamın telefonu alıp alıp tuvalete kapanmalarından, dar mezara giresice o adamın geceleri eve geç gelip sabah kahvaltıya bile kalmadan erkenden çıkmalarından dem vurarak anlatmayı sürdürüyordu. Nedense en çok bu kahvaltı meselesine alınmış görünüyordu.

"Hayır yani karşılıklı oturup bi rafadan yumurta yiyemeyeceksek niye emekli olduk biz, niye! Bunca yıl dairede ayrı, evde ayrı niye saçımı süpürge ettim ben o cibiliyetsize! Niyeee! Niyeee!"

Karşı taraftan gelen mesajlar karışıktı. Oysa annemi memnun edecek hızda konuşlanabilmek için bir an evvel anlamam lazımdı. Benden tam olarak ne bekleniyordu? Babamın onu

başka bir kadınla aldatmasına mı, yoksa rafadan yumurta yerken yalnız bırakmasına mı daha çok bilenmem gerekiyordu? Annemin her fırsatta ibraz ettiği Saçını Süpürge Etme Bildirgesi'nin ilk kez tapudaki memuriyetini de kapsayıvermesinin aktüel gündemimizle ne tür bir alakası bulunuyordu?

Her şey bir yana... Evet evet, hepsi bir yana... Nasıl yani ya? Benim kafasında saç kalmamış, bulmaca çözmekten başka dişe dokunur eğlencesi olmayan, diş demişken, gece yatarken dişlerini kavanoza bırakan ihtiyar babacığım sahiden annemi aldatıyor muydu? Aldatmak derken, ayıptır düşünmesi, tam olarak ne yapıyordu? Kiminle yapıyordu? Zihnime doluşan katlanılmaz hayalleri geldikleri bilinçaltı çöplüğüne geri yollamak için gözlerimi sıkı sıkı kapadım. Skandal görüntüler üçer beşer dağıldı. En nihayet ilk şoku atlatmayı başarınca, kontrolü ele almaya çalışarak, hattın öbür ucunda kendini paralamakta olan yakın akrabama, "Anne!" diye bağırdım. "Biraz sakin olur musun lütfen? Babam yetmiş dört yaşında."

"Eeee ne var yani, ben de altmış sekizim. Sen bize yaşlı mı demek istiyorsun?"

Az evvel ateşlere gelesice kontenjanından itin mabadına soktuğu, "o adam"la yeniden biz olabilme sürati karşısında saygıyla eğildim. Evlilik dedikleri delilik, tam da böyle bir kara delikti. İnsan her yaşta ebeveyninden bir şeyler öğrenmeye devam ediyor. Annem yine iki ara bir derede dersimi vermişti. Kaşla göz arasında konu babamın ihanetinden sapıp benim saygısızlığıma gelmek üzereydi. Ama bu topa hiç girmedim. Yetmiş dört yaşındaki, kalp, damar, şeker ve son olarak şimdi bir de uçkur problemleri yaşayan babamın marifetlerinin faturasını bizzat ödeyecek değildim.

Tüm hayatımı gece yarısı telefonlarından korkarak geçirdim. Nedendir bilmem ama hep ebeveynimin, en azından ikisinden birinin acı haberini böyle zamansız bir komünikasyon faciasıyla alacağıma dair paranoyakça bir his besledim.

Fakat madem babacığım yatağında saygın bir biçimde ölmek yerine başkasının yatağında fındık kırmak suretiyle bir gece yarısı telefonuna sebep olmayı becerdi, ben de kendisine ona göre muamele ederim. Annemin Zeus'a rahmet okutacak şimşeklerini üstümden uzaklaştırıp derhal asıl muhatabına, babama çevirdim.

"İnanamıyorum anne, sana bunu nasıl yapar? Nasıl bir adam bu?"

Böylece annem düğmesine basılmış oyuncak gibi, ortaya saçmak için can attığı Saçını Süpürge Etme Bildirgesi'nin basamaklarını sıralamaya başladı.

Annem, evimizin demir leydisi, yarım iş sevmez. Sağ olsun, hikâyeyi ilk tanıştıkları günden aldı, eksiksiz biçimde günümüze kadar getirmeyi başardı. Ben de kırk iki yıllık evliliğinin yürek paralayan klimakslarını belki milyonuncu defa dinleme fırsatı buldum böylece.

Bu eserin bir de babam versiyonu vardır ki onu da çocukluğumdan bu yana en az bir o kadar dinlemişimdir. Raşomon anlatım tekniğine yakın bulduğum, anlatıcının perspektifiyle şekillenen hikâye geleneğinin nadide örneklerini temsil eden bu iki versiyon da az çok ezberimdedir. Az çok diyorum, çünkü eserin sanat tarihi açısından en büyük önemi Gaudí'nin bitmeyen kilisesi Sagrada Família misali her yıl ucuna yeni taşlar örülmesi, bu nedenle her dile gelişinde biraz daha değişmesidir. Anlatıcıların mübalağa, mütalaa, bilinç akışı ve çamur atma gibi kadim anlatım teknikleriyle zenginleştirerek, gerçek bir sanat eserine yaraşır şekilde ustaca yeniden yorumladığı hikâye, zamanın, ihtiyarlığın ve destek vermesi gereken aktüel bağlamların da etkisiyle, her anlatılışında biraz daha, biraz daha, biraz daha eğilip bükülse de, işte bu bizim hikâyemizdir neticede. Ama yanlış anlaşılmasın. Öyle saf, öyle temiz filan değildir. Olsa olsa, gençlik sarhoşluğuyla birbirine âşık olduğunu sanıp evlenen, sonra da azıcık bile benzeşmediklerini fark eden, fakat bu tahsil sürecine

iki çocuk sıkıştırmayı becerdikleri için evliliklerini bitirmemenin bahanesi olarak her fırsatta onları ileri süren iki basiretsizin, emsallerine sık rastlanabilecek sıradan hikâyesidir.

"Burama kadar geldi artık. Bak öldürücem ben bu adamı!"

"Anne adam yetmiş dört yaşında zaten. Boşanmayı dene istersen. Sonra bir ara nasılsa o kendi ölür."

"Ne biçim konuşuyorsun sen baban hakkında! Koparırım senin o dilini!"

Annemi sakinleştirmek için attığım adım yine kırk iki yıllık evlilik dinamiklerine, aile müessesesinin kütleli kara deliklerine takılıyor. Kabahatler Kanunu'nun en birinci maddesiyle cezalandırılıyorum. Kırk katır mı kırk satır mı gibisinden pedagojik açıdan ince düşünülmüş seçenekler arasında ring seferi yapan annem, en nihayet kalemi kırıp dilime biber sürmeye karar veriyor. Zira Aile Birliği Bildirgesi'nin ilk ve en önemli kuralı göz göre göre çiğnendi. Ataya laf edildi. Şu saatten sonra dilimi eşekarısı soksa yeri. Yüz yüze olsaydık kuşkusuz o arıya bir terlik ve iki çimdik de eşlik ederdi.

Annem malum bildirgenin en yılmaz savunucularından biridir. Kocasını bir tek kendi gömebilir. Çocukken de böyle yapardı. Mesela o gün kafası mı kızdı, babam sofradan kalkar kalkmaz arkasından atıp tutmaya başlardı. Adamın bütün kirli çamaşırlarını ortaya döker, abimle benim tedirgin bakışlarımıza aldırmaksızın meseleyi, "Kendi kıçını yıkamayı bile beceremez bu, donunda bokla gezer. Ah ben neler çektim neler" düzlemine sürüklemekte sakınca görmezdi. (Kendisinin gerçek bir pedagoji sevdalısı olduğunu söylemiştim değil mi?)

Sonra da abim ya da ben, çoğunlukla da annemin gözüne girmek maksadıyla, babamı herhangi bir konuda tenkide teşebbüs edecek olsak, terlikler havada uçuşurdu. Vay babaya kötü laf edilir mi? Biricik yuvamızın duvarlarında yazılı olmayan kural şuydu: Annem söylenecek, biz dinleyeceğiz, ancak ona hak verip kafa sallama görevimizi ifa ederken duyduklarımızdan

katiyen etkilenmeyeceğiz. Maruz kaldığımız karalama kampanyasının akabinde, babam yeniden salona girdiğinde, acaba kıçını iyi yıkadı mı diye düşünmemeyi becereceğiz. Açık söylüyorum, hiç kolay değildi.

Neyse ki ergenlikle birlikte anne baba laflarına kulak asmamayı öğrendik. Bu da buluğ çağımızda ve sonrasında ebeveynimizi sevmeyi sürdürebilmemizin kapısını açan yegâne anahtar oldu. Onları, ancak muhabbetimizi kısıtlamak suretiyle hayatımızda tutabildik. Evet, mutlu bir aile olmanın sırrı budur. Sık görüşmemek.

Kısacası babamı severim. Ölümüyle ilgili o soğukkanlı lafları tabii ki kalpten söylemedim. Babamın gelecekteki kaçınılmaz vedası hiç de hoşuma giden, üstüne düşünmeyi tercih ettiğim bir mevzu değil. Benimki sadece annemi sakinleştirme denemesiydi.

"Anne, sabah mı konuşsak?"

Annem bu sefer siniri bırakıp üzüntü silahına sarılıyor.

"Ben burda ne haldeyim, sen uyku peşindesin! Hiç düşünmüyorsun di mi bu kadın ne yapar şimdi? Ah benim talihsiz başım, ah benim şair telaşım..."

Hızını alamayıp yanlışlıkla şarkıya geçtiğini ben uyarmadan fark edince neyse ki susuyor. Az önce yaşanan utanç verici an hakkında ikimiz de konuşmuyoruz. Aile, çoğu zaman aynı anda konuşarak laf kalabalığı yapmak olsa da yeri geldiğinde birlikte susabilmektir biraz da, biliyoruz.

Annem burnunu çeke çeke, "İyi, sabah ara o zaman. Hatta arama, direkt gel sen iyisi mi" diyor.

Kanım donuyor. Telefonu ilk açtığımda bile böyle dehşete düşmemiştim.

"Geleyim mi?!"

"Gel gel, evet gel. En iyisi bu. Bu zor günlerde yanımda ol."

"Anne çok isterdim ama biliyorsun çalışıyorum."

"Ben Nilgün Teyze'ni arayıp izin alırım."

"Anne sakın!"

Nilgün Teyze annemin Olgunlaşma Enstitüsü'nden arkadaşı. Bizim patron Halim Bey'in de karısı. Halim Bey aksi, asabi, işkilli bir tiptir. Karısı ile çalışanının annesi arasındaki ahbaplık ortaya çıktığında, "Bu hususi yakınlığı kullanmayı aklımdan bile geçirmememem gerektiğini" açıkça söylemişti. Şimdi annem tutup da böyle bir telefon görüşmesi yapmaya kalkarsa, maaşıma zam beklediğim şu enflasyonun fevkindeki günlerde işime son bile verebilir. Bunu doğruca böyle anlatıyorum.

"Tamam tamam, aramam. Hadi sabah konuşuruz."

2

Ertesi sabah korkunç bir baş ağrısıyla işe gittiğimde, yan masamda oturan Sabahat, şaşkın şaşkın yüzüme bakıyor.

"Niye geldin?"

"Nasıl niye geldim? E iiiş."

"Sen izinli değil misin?"

"Nerden çıktı o?"

"Bize öyle söylendi. Ailevi bir meselen varmış, acilen memlekete gidecekmişsin."

Durumu kavramamla başımdan aşağı kaynar sular dökülmesi bir oluyor. Hemen annemi arıyorum. Telefonu açmıyor.

Bir mesaj düşüyor telefonuma onun yerine.

"Belginciğim kuafördeyim açamıyorum. Saat 12 otobüsüne biletini aldık, bekliyoruz. Biletin linkini aşağıda yolluyorum."

Birkaç dakika sonra saç diplerime kadar sinire kesmiş halde ofisten çıkarken kapıda Halim Bey'le burun buruna geliyorum. Adamın yüzü sirke satıyor. Üstüme alınmalı mıyım bilemeden, durumu açıklama ihtiyacı duyarak, "Halim Bey kusura bakmayın. Galiba sabah annem..." diye geveliyorum.

Elini kaldırıp susturuyor.

"Tamam tamam, izinlisin. Zaten senin proje bitmek üzere. Sonrası için konuşuruz, sen bu arada yeni iş bakmaya başlasan

iyi olur" deyip odasına yürüyor. Arkasından bakakalıyorum. Ciddi mi? Bir anlık öfkeyle mi söyledi? İş bak ne demek? Daha bir senem bile dolmadı, tazminatsız ortada mı kalacağım? Kira artışı da geliyor. Ne halt edeceğim ben, ne yapacağım? Bu esnada telefonuma sesli mesaj geliyor. Bakıyorum, yine annem. Açıyorum mesajı. Dün gece anksiyete nöbetleri geçiren o değil sanki. Fön makineleri arasında sesi neşeyle çınlıyor.

"Belginciğim, terminale geçmeden evvel İnci Pastanesi'ne uğrayıp profiterol de getirir misin? Özlemişim."

3

Profiterol kutusunu başüstü rafına yerleştirdikten sonra cam kenarı koltuğuma geçiyorum. Yanımda meçli saçlarını Papatyalar usulü krepeli taramış, hükümet gibi dedikleri cinsten, iriyarı, ellilerinde bir kadın oturuyor. Uygar birer baş selamıyla birbirimize yalandan gülümsüyoruz. Sonra tam da olması gerektiği gibi herkes önüne dönüyor. Kaptan şoför gaza basıyor, otobüsümüz hareket ediyor.

Başımı otobüsün buğulanmış camına yaslayıp elim bir trafik kazasına kurban gitmeyi umuyorum. Olmuyor.

Hayat devam ediyor. Kâbus sürüyor.

Annem aramalarımı açmayarak öfkemin en parlak anlarından payına düşeni almamayı başardı. Babam desen, onu da ben aramak istemiyorum. Ne diyeceğim arayıp? Alo baba, merhaba. Annemi aldattın mı? Nasıl yaparsın? Sahi nasıl yaptın? Fiziksel olarak, teknik olarak, estetik olarak nasıl? Babalar, bilhassa yetmiş dört yaşında olanlar, ne zamandan beri, nerede, nasıl, ne hakla sevişiyorlar?

Peki tamam, teknik olarak sorgulamayı da yaş ayrımcılığını da bir yana bırakalım. Ama kabul edelim ki hangi yaşta olurlarsa olsunlar, babaların sevişmesi olacak iş değil. Şahsen beş yaşımdan beri varlığımı Uçan Kaz Nils'e borçlu olduğuma inanmak,

ebeveyn şehvetinin mahsulü olduğumu kabullenmekten daha kolayıma geliyor. Annemle bile yan yana düşünmek istemediğim babamı bir de başka kadınlarla düşüp kalkarken hayal etmek içimi bulandırıyor. İçimi bulandıran bizzat düşüp kalkma teriminin kendisi de olabilir. Sözcüğü arsız arsız zihnimde salınırken yakalayınca yüzümü buruşturuyorum. Bu ne Allah aşkına? Nasıl oluyor da ilk fırsatta Yeşilçam senaryosuna dönebiliyorum? Demek bizim de hamurumuz böyle karılmış. Nefes çalışmalarıyla, kadın çalışmalarıyla, Türk Dil Kurumu çalışmalarıyla geçen ömrümüz, ilk müsait durakta Kardeşler Kıraathanesi'nde barbuta oturuyor.

Hale bak, büyürken evde damarlarımıza öyle yüksek dozda suçluluk yüklenmiş ki babamızın zamparalığında bile, çuvaldızı kendimize batırmaya uğraşıyoruz. İçimden mantra gibi tekrarlıyorum, dünyadaki tüm suçların sorumlusu ben değilim, ben değilim, ben değilim.

İşe yaramıyor.

Devam ediyorum yine de. Kırk kere söylersen olur belki. Ben değilim, ben değilim, ben değilim, ben deliyim.

Sonra birden meselenin başka bir yönü dikkatimi çekiyor. Babama bak sen ya... Ben bu yaşta koklayacak flört bulamazken, turfanda yıllarını çoktan geride bırakmış babam nasıl oluyor da hâlâ seri fındık kırabiliyor? Birden yalnızlığımın zamansızlıkla ilgili olabileceğini fark edip kendime acıyorum. Haftanın altı günü, sabahtan akşama kadar harıl harıl çalışan, akşamları eve turşu gibi girip kendini, o da uyumak için yatağa atan benim gibi bir ırgat, çok pardon ama kiminle ne ilişki yaşayacak? Belki sağlıklı bir ilişki için benim de bir an evvel emekli olmam gerekiyordur.

Bunu düşünürken yakalayınca, sağlıklı ilişki ne ya diye kızıyorum kendime. Bunlar hep annemin zehirlemeleri. Kadın fakülteden mezun olduğumdan beri, meteoroloji tahmininden (bak bu kış çok soğuk geçecekmiş. Ah kışlar bir başına çekilmez,

her eve sıcak bir nefes lazım), soyu tükenen pandalara (ah bu gariplerim de siliniyor gidiyor hayattan. Eeee, ben tek oturacağım, evlenmeyeceğim diye tutturanın soyu da böyle kurur kalır işte. Yazık, çok yazık!) her konuyu ne zaman evleneceğim sorunsalına bağlamayı bildi. Ama şimdi babamın zinası elimi bir parça güçlendirir belki. Yeri geldiğinde ben de karşısına geçip, bak görüyor musun Müzeyyen Sultan, o aile, yuva diye yere göğe sığdıramadığın dünya evine de güven olmuyormuş. Demek kırk yıllık karı koca bile birbirini sırtından vurabiliyormuş, diyebilirim. Kendimi zihnimin en sinsi köşelerinde bunu tasarlarken yakalayınca, iyice sinirlerim bozuluyor. Böyle bir terbiyesizliği elbette yapmayacağım. Ama düşünebiliyorum işte. Düşünüyorum öyleyse varım. Zalim ve nankör bir evlat olarak hem de...

Aklımdan geçen saçmalıkları dizginleyemeyince, yangın koluna asılır gibi abimi arıyorum. Belki benim de birileriyle konuşup içimi dökmeye ihtiyacım vardır. Hem bizimkilerin evliliğinin enkazının altında niye sadece ben kalayım? Abim de kalsın. Aile birliği en çok böyle günlerde lazım değil mi, bunu da paylaşalım.

Birkaç çalıştan sonra abim telefonu açıyor. Benimle her zamanki gibi içten, şefkatli, koruyup kollayan bir tondan konuşuyor.

"Ne var cücük?"

"Abi gece annem aradı mı seni de?"

"Yooo. Niye?"

"Babam annemi aldatıyormuş."

Yan koltuktaki krepeli, anında kulak kesiliyor.

Abimse gülmeye başlıyor. Kahkahalarının arasından cıvıldayarak soruyor bir de.

"Kiminle?"

"Ne bileyim ben kiminle!?"

Abimin kahkahası kesilmek şöyle dursun gittikçe coşup zıvanadan çıkıyor. Önce elim hadisenin şokuyla ne yapacağını

şaşırdı, asabı bozuldu, duygularını ancak böyle dışa vurabildi filan sanmak istiyorum ama bir süre sonra reddedemeyeceğim bir berraklıkta apaçık anlıyorum: Abim sahiden neşelendi, açıkça eğleniyor. Duydukları karşısında katıla katıla, keyifle gülüyor. Sinirlerim tepeme çıkıyor. Bir insan ancak bu kadar empati yoksunu olabilir. İlk vukuatı da değil, bu gıcık evvel ezel böyledir. Dünya yansa umurunda değil. Nasılsa Belgin enayisi var, itfaiyeye o haber verir. Abim zahmete girip oturduğu yerden kalkmaz, parmağını dahi kıpırdatmaz ama gene de her nevi katastroftan kılına zarar gelmeden kurtulmayı becerir. Kıymetli keyfini hiç bozmaz. Gezegendeki hiçbir şey onun rahatından önemli değildir. Sonra Belgin niye sinirli? Sinirleniyorum tabii.

Kahkahalarının desibeli artınca, "Ne gülüyorsun ya? Manyak mısın?" diye patlıyorum sonunda. Onun da çok umurunda oluyor tabii.

"Belgin, toplantıya giricem. Kapatmam lazım."

Son anda kendince şakacı bir tonda ekliyor.

"Babama söyle korunsun. Bu yaştan sonra kardeş çıkarmasın başımıza."

Sonra da şenlikli bir kahkaha potpurisi eşliğinde telefonu yüzüme kapatıyor. Sinirlerim tel tel oluyor.

Yanımdakiyle göz göze geliyorum. Gözleri yuvalarında merakla dönüyor. Sır verecek gibi kulağıma eğilip, "Komşu olmasın sakın?" diyor.

"Efendim?"

"Bizim Asuman Hanımlar vardı, Allah sonunu benzetmesin. Altınoluk'taki yazlıktan komşum. Kocası yazlıktaki kapı komşusu Müjgan'la işi pişirmiş. Düşün, akşam hep beraber çiftli okey oynadığı kadınla, gündüzleri herkes denize inince aşna fişna. Ortaya çıkınca boşandılar. Kaç senelik gül gibi yuva dağıldı. İstanbul'daki ev Asuman Hanım'a kaldı ama yazlığı kocası olacak o rezil herif kaptı. Yıllar var ki kadıncağızı göremiyoruz."

4

Gönen'de otobüsten indiğimde babamı otogarda iki dirhem bir çekirdek beni bekler buluyorum. Yüzünde neredeyse tebessümü andıran yersiz bir ifadeyle ayakta dikiliyor.

Onu öyle görünce şaşırıyorum. Yüzüme bakacak yüzü var demek ki. Belki de annem bildiğimi ona söylemedi. Olabilir, önden hazırlık yapmasını istememiştir. Haline bakılırsa babam ya bildiğimi bilmiyor ya da prensip icabı bilmezden gelerek, yıllar yılı canla başla savunduğu kol kırılır yen içinde kalır şiarına uygun hareket ediyor. İçi kan ağlıyorsa da dışarıdan belli olmuyor. Tabii üçüncü bir seçenek daha var, babam bildiğimi biliyor ama içi kan filan ağlamıyor. Çoluğuna çocuğuna ne diyeceği meselesi tümüyle önemini kaybetmiş onun için, hızla yaklaşan boşanma ihtimaline geç kalmış bir kurtuluş gözüyle bakıyor. Kim bilir. Şahsen ben değil.

Karşı karşıya geldiğimiz ilk an garip bir sessizlik oluyor aramızda. Ne konuşacağımızı bilemiyoruz. Onu süzerken yine hızlıca düşünüyorum, babam bildiğimi biliyor mu? Biliyorsa ne kadarını bildiğimi biliyor? Bu arada sahiden, ne kadarını biliyorum ben? Annem her şeyi anlattı mı, yoksa sıklıkla yaptığı gibi sadece uygun gördüğü kadarını mı paylaştı? Babamın kendisini aldattığını söyledi ama kiminle aldattığına dair ağzını açmadı mesela. Belki o da bilmiyor. Velhasıl benim ne kadarını bildiğim,

babamın benim ne kadarını bildiğimi bildiği gibi soruların üzerine yeni bir soru daha ekleniyor: Annem olanların ne kadarını biliyor?

Babamla kısa bir süre bakışıyoruz. Daha önce hiçbir düelloda hazır bulunmadım ama tahminim odur ki düello öncesi bakışmalarına benziyor. Bakalım ilk kim ateşleyecek silahını? Azıcık bekliyoruz. Barut kokusu gelmiyor.

Babam sevgiyle sarılıyor bana. Sinirlerim lime lime oluyor.

Babam, annemin Saçını Süpürge Etme Bildirgesi'nin kendi versiyonunu dillendirmediği zamanlarda fazla konuşmaz. Eskiden ağzı var dili yok bir adamdı. Şimdi dişleri de yok. Yıllarca sözcüklerden tasarruf etti. Yat, kalk, ye nevinden elzem fiilleri ve bir de günaydın, iyi geceler, hoş geldin, afiyet olsun gibisinden adabımuaşeret kalıplarını kullanmakla yetindi. Yine doğru bildiğinden şaşmayıp, "Hoş geldin kızım" diyor.

Ha bir de geleneği yerine getirip yaşına bakmadan minik sırt çantamı elimden kapıyor.

"Ya baba, versene şunu!"

Dinletemiyorum, asla dinlemiyor. Yaş yetmiş ama iş bitmemişin pırıltılı nişanı gibi gururla yapıştığı çantayı arabaya kadar taşıyor.

Arkasından giderken düşünmeden edemiyorum, acaba babam yeni sevgilisine neler söylüyor? Canım, bi tanem, meleğim filan mı? Bebeğim mi, yavrum mu, ne? Aklımın *dirty talking* sularına kaymasına engel oluyorum. Öyle laflar babamın ağzına hiç yakışmıyor. Hem diş meselesi de var! Adamın dişleri bir ağzında, bir kavanozda, ne *dirty talking*'i Allah aşkına! Böyle düşününce niyeyse birden aklıma çocukken televizyonda izlediğim bir dizi geliyor, *Kavanozdaki Adam*. Muhteşem bir konusu vardı. Yaşadığı aile trajedisinden sonra felsefeye merak salan yazarın tekine okuma yazması olmayan bir adamın beyni nakledliyordu. Ahmet Mekin allamei cihan olarak yattığı sedyeden ümmi kalkıyordu. Keşke şu an benim de beyin naklim gerçekleşse

ve dün gece saat ikiden itibaren öğrendiğim her şeyi unutarak uyansam diye düşünüyorum. Bunu ve daha başka bir dolu abuk sabuk fikri beraber ve solo aklımdan geçiriyorum. Zihnimden yükselen delibozuk sesleri susturamıyorum. Arabaya binerken kendimi tokatlayasım geliyor.

Babamın 90 model Ford Taunus'una binip ahı gittikten sonra vahı bile kalmamış emektarın hırıltıları arasında hoplaya zıplaya yol almaya başlıyoruz. Otobüs yolculuğumun nasıl geçtiğine dair birkaç basmakalıp soru ve cevap dışında pek konuşmuyoruz. Anlaşılan babam fizik kurallarından medet umuyor. Aramızdaki ince buz kütlesini kırmamak için, çat diye üstüne basıp yürümek yerine, alanı artırmaya bakıyor. Buza yüzüstü yatarak sürüne sürüne, hiçbir şeyi kırıp dökmeden tehlikeli bölgeden uzaklaşmaya çalışıyor. Basınç = Kuvvet / Alan. Yemezler bunu, yemezler Bay Kamuran. Ama üstelemiyorum. Nasılsa eve varıp demir leydime kavuştuğumda her şeyi tastamam öğreneceğim. Üstelik uzun boylu beklemem de gerekmeyecek. Otogardan eve giden yol kısa sürüyor. Babamın umduğunun aksine alan daralıyor. Basınç artıyor.

5

Zile basmamın üstünden iki saniye geçmeden annem kapıyı açıyor.

"Yavrummmmmm" diye adeta inleyerek sarılıyor bana. Babam arkada, elinde çantam, sfenks gibi dikiliyor. Annemle benim bedenlerimiz birbirinden sökülmek bilmeyince de huysuzlanıp, "Hadi hadi içeride sarılın" diye söyleniyor. Annemden bir uçan tekme ya da en azından yakası açılmadık türden sinkaf potpurisi bekliyorum. Leydimizin kendine has kimi işkence yöntemleri bulunmakla birlikte aslında öyle bıçkınlıkları hiç yoktur ama mevcut şartlarda ideal tutum oymuş gibi hissediyorum. Annemse belli ki hep iddia ettiği gibi baba tarafından soyu saraylara dayandığı için (dedesinin dedesinin dedesinin dedesi, Yıldız Sarayı'na bir kere kömür taşımış) zarifçe kenara çekilmekle yetiniyor.

"Geç, geç Kamuran, yoruldun sen de."

Kulaklarıma inanamıyorum. Bunu babama, kendisini aldatan kocasına söylüyor!

Neden yoruldu pardon? Nerde yoruldu? Tam olarak ne yaparken yoruldu da karısının merhametini hak ediyor?

Elâlemin kadınlarıyla oynaşırken yorgun düşen canım babam içeri girince hemen annemin kulağına eğiliyorum.

"Anne, bu haliniz ne?"

"Ne varmış kızım halimizde?"

"Hani babam seni..."

Annem yuvalarında fıldır fıldır dönen gözleriyle apartman sahanlığını hızla kolaçan ettikten sonra, "Evladım burası yeri mi?" diye çıkışıyor.

"Neresi yeri?"

Evimiz sözcüğünün üstüne komşularımızın da duyacağı şekilde bastırarak cevap veriyor.

"Hadi gel çocuğum, evimize geçelim."

Böylece beraberce evvvvimizzzze geçiyoruz.

6

İçerisi buram buram çamaşır suyu ve çam esanslı parke deterjanı kokuyor. Leş gibi kimyasal.

"Anne ne yaptın sen?"

Anam, kadın anam, dudağının kenarında beliren şuursuz bir tebessümle cevap veriyor.

"Temizlik."

Ah canım benim, içine işleyen lekeyi silemeyince dışındakileri kazımaya çalışıyor. Ya da temizlik derken intihar eğiliminin altını çizerek bizatihi kendini kastediyor. Çekilin, ben doktorum diyen bir edayla, hemen koşup pencereleri açıyorum.

"Zehirleneceksin kokudan!"

"Kırk yıllık temizlik kokusu ne zaman zehir oldu?" diye çıkışıyor annem. Pencereleri geri kapıyor. İçerisi toz olurmuş. Daha yeni temizlik yapılmış. Bari birkaç gün dayansaymış. O böyle diyor ama yer miyim ben, tartışırken sesimizin dışarıdan duyulmaması için tedbir aldığını şıp diye anlıyorum. Daha geçen sene eve alüminyum doğramalı ses yalıtımlı cam taktırdılar. Tasarruf lafını ağızlarından düşürmeyen bizim orta direkler, lüzumsuz bir zımbırtıya daha sırf komşularında görüp özendikleri için tonla para yığdılar. Neyse, demek bu ultra teknolojik camları babamın erotik hikâyelerini konu komşudan saklamak için kullanmak da varmış kısmette.

Hiç kuşkusuz bizim ailenin en büyük fobisi başımıza korkunç şeyler gelmesi değil, o korkunç şeylerin başkaları tarafından bilinmesidir. Aman komşular duymasın. Ele güne rezil olunmasın. Kapıyı açtığından beri komşuların kulağına bir şey gitmemesi için temkini elden bırakmayan annemin hangisine daha çok kahrolacağını düşünüyorum. Kocasının sadakatsizliğine mi, yoksa komşuların malum mevzu etrafında dönmesi muhtemel gıybetine mi? Gözüm arkada kalmadan ikinci seçeneği işaretliyorum. Sonra da bu acı gününde bile için için kadıncağıza laf sokmayı bırakamadığım, hakkında atıp tutmaktan kendimi alamadığım için suçluluk hissediyorum. Yok yok, böyle yapmamalıyım, bu ergen isyanlarını bir yana bırakıp şu zor gününde annemin yanında durmalıyım.

Evdeki tımarhane havasını üstüne alınmaz görünen babam, acı yeşil kadife kaplamalı tekli berjerine yerleşiyor. Artık ulusalcıların bile okumadığı ulusalcı gazetesini alıp kıymetli bulmacasını çözmeye koyuluyor. Çocukken o bulmacaya dokunacak olsak yedi ceddini kesip zürriyetini kurutmuşuz gibi bir sinir küpünden inip öbürüne binerdi. Evde berjer, bulmaca, mangal kömürü, basur ilacı nevinden kimi öteberi sadece ona aitti. Hepimiz ne zaman nerden geldiği belli olmayan bu inançla kuşatılmıştık ve önünü arkasını hiç sorgulamadık. Babamın kıtipiyos ayrıcalıklarından biri olarak benimsendiğinden, abim ve ben ergenliğimiz boyunca bir kerecik olsun bir gazeteyi ilk kez açma şerefini yaşayamadık. Yetişkinliğimizde de düzenli gazete alıp okumaya meraklı tipler olmadık zaten. Babam, kendisine sorulsa bizden birer kitap kurdu çıkarmak için çok uğraştığını, ne var ki hayta evlatlarının o taraklarda bir gram bezi bulunmadığını anlatacaktır. Şimdi de oturmuş cehaletimin sorumlusu kendi değilmiş gibi karşımda bulmacasını çözüyor. İşimi gücümü bırakıp Gönen'e gelişimin sorumlusu, annemin gece yarıları anksiyete nöbetleri geçirmesinin sorumlusu, cebimdeki ekonomik krizin, kalbimdeki iklim krizinin sorumlusu kendi

değilmiş gibi, soldan sağa üçe İstanbul'da bir semt adı tıkıştırırken keyifle heceliyor: Ra-mi.

Rahatlığına inanamayarak yüzüne bakıyorum. Nasıl da dünya yansa umurunda değil ve buna rağmen nasıl da yaşlandı babam. Kafasında saç namına birkaç titrek kıldan başka bir şey kalmadı. Çelimsiz bedenine rağmen gıdısı yağlanıp kalınlaştı, yanakları gevşeyip aşağı sarktı. Bedeni minik et benleriyle, yüzü yaşlılık lekeleriyle doldu. Tek fiske vurmadan büyütmesine rağmen bir zamanlar bizi giyotine yatıracakmış gibi korkutmayı becermiş o heybetli adam bu mu? Annem eskiden içinden çıkamadığı her sorunda abimle beni, konuyu ulu babalık makamına taşımakla tehdit ederdi. Babam öğrendiğinde başımıza tam olarak ne gelmesinden korktuğumuzu şimdi hatırlamıyorum. Ama beyefendinin kuvvetine, kudretine, şefkatine ve garip bir şekilde ceberut meşrebine inandırılmıştık. Bu şehir efsanelerinin hiçbiri doğru çıkmadı. Çocukken onun her şeyi bildiğini sanırdık. Bilmiyor. Klasik bulmaca sorularını biliyor sadece. Boru sesi-ti, gelecek-ati, tekin olmayan-netameli.

Yüzüne bakıyorum. Arada bir diliyle dişlerini oynatıyor. Çenesi gidip gidip geliyor. Sen bu çeneyle elâlemin kadınlarına neler yapıyorsun baba? Zihnime türlü çeşit fotoğraf üşüşüyor. Sinirlerim laçka oluyor.

"Acıkmışındır!" diye ünlüyor annem.

"Acıkmadım."

"Kaç saat yol, nasıl acıkmadın?"

"Anne, bırak şimdi yemeği filan. Önce bir konuşalım."

"Kızım dur, iki ayağını bir pabuca sokma insanın. Her şeyin bir sırası var."

"Ama anne!"

"Karnıyarık yaptıydım, ısıtıp azıcık getireyim de kursağından iki lokma bir şey geçsin."

Annem tartışmaya fırsat vermeyen bir kararlılıkla mutfağa seğirtiyor. Yasın aşamalarından hangisi şimdi bu? Daha

başlarda olduğuna göre inkâr herhalde. Kabullenemiyor. Hoş, dün geceki beddua festivalinde hiç de reddeder bir hali yoktu ama hayatı böylesine yerinden oynatan sarsıcı mevzular öyle bir defada algılanamıyor.

Instagram psikologlarından öğrendiğim lafları satıp, anneciğim, kaçma, acının içinden geçmen lazım diyerek peşinden koşmak istesem de yapmıyorum.

Fakat sahiden, ne zaman konuşacağız şu konuyu? Gerçi konuşmak istediğimden emin değilim. Hatta konuşmak istemediğimden öyle eminim ki. Babamı elin kadınlarıyla düşüp kalkarken, atlayıp zıplarken ya da işte ne bileyim herhangi bir kültürfizik faaliyeti içindeyken düşünmek istemiyorum. Hayalimdeki partneri annem olmadığı için değil, bahsi geçen adam babam olduğu için.

Beş yaşımdayken bir gece yanlışlıkla odalarından içeri girmiştim. Yani girişim yanlışlıkla değil, gayet bilinçliydi de zamanlamam şanlı aile tarihimize kara bir leke olarak geçti. Gece mide bulantısıyla uyanmıştım. Biraz gündüz yediğim hurmalar, biraz da soğuk algınlığı... Böyle zamanlarda annem nane limon filan kaynatıp azıcık da nazlayınca bir şeyciğim kalmazdı. Uyanınca önce seslenmiş, sesimi duyuramayınca da kalkıp bizimkilerin yanına gitmeye karar vermiştim. Güya mızıklanıp şefkat dileneceğim. Kapılarının altından gece lambasının loş ışığı sızıyordu. Bir de garip sesler. Daha çok annemin sesi. Aha, demiştim, annem de hasta demek, yazık nasıl inliyor... Acaba ailecek yediğimiz bir şey mi dokundu? Midemdeki bulantıya rağmen kapıya kadar gitmiş, elimi kapı koluna atmış, kolu aşağı çekmiş, kapıyı açmış, eşzamanlı olarak adımımı atarak yatak odalarından içeri dalmıştım. Çok kısa bir göz göze geliş, babamla annemin ışık hızıyla birbirlerinden yırtılır gibi ayrılışı, çıplak bedenlerini örtmek için yatak yorgana sarılışı ve benim kapının eşiğine kusuvermem şeklinde özetlenebilir gecenin kalanı.

Hiçbirimizin hatırlamak istemediği bahtsız bir gece. Sonrasında üstüne hiç konuşmadık. Düşle gerçek, uykuyla uyanıklık arasında tatsız bir kâbus olarak kaldı. Bir daha da nane limon filan içmedim. Adını duymak bile midemi bulandırıyor.

Şimdi bu yaşımda, anne babaların sevişebildiği bilgisinin üstüne bir de hazretlerin başkalarıyla da fingirdeşebildiği malumatı eklendi durduk yere. Bir yanım bu meseleyi çabucak konuşup halletmek ve mümkünse ilk otobüsle İstanbul'a dönmek istiyor, çünkü muhtemelen her geçen dakika işimi kaybetmeye biraz daha yaklaşıyorum. Öbür yanımsa bu meseleyi ya da başka herhangi bir ailevi meseleyi konuşmadan, ilk otobüsle bile değil, koşarak İstanbul'a gitmeyi düşlüyor, çünkü muhtemelen her geçen dakika aklımı kaybetmeye daha fazla yaklaşıyorum.

Ben kafamın içinde bu kıldan ince, kılıçtan keskin muhasebeleri yaparken telefonum çalıyor. Ekranda abimin adı. Hah, sonunda mevzuya ayıldı, durumun ciddiyetinin farkına vardı. Çekirdek ailemizi atomaltı parçacıklarına kadar ilgilendiren malum meseleyle ilgili payına düşen sorumluluğu almaya karar vererek lütfedip aradı. Hemen açıyorum.

"Alo abi."

"Nerdesin?"

"Gönen'de."

Abim gülmeye başlıyor. Kan beynime sıçrıyor. Babama duyurmamaya çalışarak fısıldıyorum.

"Ne gülüyosun be? Ailemiz yıkılıyor diyorum sana!"

"Salaksın kızım sen, salak" deyip telefonu suratıma kapatıyor abim. Delirdi galiba! Tam hışımla geri arayacakken babamın telefonuna bir mesaj geldiğini fark ediyorum. Derhal o yana kayıyor ilgim. Babam okuma gözlüğünü takıp telefonu eline alıyor. Bir yandan bakıyor muyum diye beni kontrol edip bir yandan da mesajını okuyor. Yüzünde neşesinin yerine geldiğine dair bir tebessüm titreşiyor. Resmen çapkın bir tebessüm!

Flörtöz, işveli, tövbe estağfurullah nerdeyse şehvetli bir tebessüm!

Babam, bu tohuma kaçmış Kazanova, bu tiridi çıkmış Don Juan, besbelli annemin yıllardır dilinde tüy bitercesine söyleyegeldiği gibi rahat adam. Yüz kaslarındaki gevşemeye mukayyet olmaya bile çalışmaksızın, küt burunlu işaretparmağını tok tok ekrana vura vura içeriğini hayal etmek istemediğim cevabını yazıyor. Hepsi, her şey, bugüne dek varlığından haberdar olduğum seks skandalları içinde en tesirlisi, oval ofisten bile daha fecisi gözümün önünde cereyan ediyor. Babamın elin kadınlarıyla flörtleşmesini canlı canlı, çıplak gözle izliyorum. En son Körfez Savaşı'nı canlı izlerken bu kadar rahatsız olmuştum. Annemin acısını ilk defa kalbimde bu kadar yoğun hissediyorum. Şu anları yaşamak ölümden beter gelmiştir kadıncağıza. Kaç yıllık kocası, kolay mı? Canım benim, şu saate dek konuşmayışımıza bakılırsa belki de hâlâ yuvasını ayakta tutma uğraşında. Belki dünkü patlamadan pişmanlık duydu. Olayın üstünü örtmeye çalışıyor. Giyinmiş, süslenmiş, evini temizlemiş, öyle karşıladı beni. Belki kendince her şeye rağmen yeni bir başlangıç yapmayı planlıyor. Yoksa kapıda babama niye öyle davransın?

Annemin bu cefakârlığı gözlerimi yaşartıyor, babamın bu ayılığı sinirlerimi laçka ediyor. Elimi sehpaya vurup, "Yeter, söz Belgin'in" diye bağırmak istiyorum.

Onun yerine babama doğru birkaç adım atıp, "Hiç utanmıyorsun di mi?" diye tıslıyorum. Şaşkın şaşkın bakıyor suratıma. Anlamıyor.

"Efendim?"

"Bilmiyo muyum sanki ben şimdi o telefonla ne yaptığını? Anlamıyo muyum? Salak mıyım?"

Babam alı al moru mor, suçüstü enselenmiş çocuk gibi kalakalıyor. Bunu benden beklemezdi. Önce şöyle bir yutkunuyor, sonra tek bir laf bile edemeden apar topar telefonu cebine sokuşturuyor.

Oysa içimde ufacık da olsa gizli bir umut vardı. Babam ne demek istediğimi anlamayacak, izah etmem için beni zorlayacak, anlattığımda duyduklarına inanamayacak, hemen annemi çağıracak, eteklerdeki taşların ortaya dökülmesiyle dev bir yüzleşme yaşanacak ve annemin her şeyi yanlış anladığı, kimsenin kimseyi aldatmadığı ortaya çıkacak. Önce biraz karşılıklı sinirlenilecek, sonra biraz gülünecek. Sonra da ben ilk otobüsle İstanbul'a döneceğim. Mutlu son. *The end. Finito. Bye!*

Ama nerde bende o şans?!

Bizim ihtiyar, babanla ne biçim konuşuyorsun diye efelenmeye bile kalkmıyor. Yetmişinden sonra azdığına dair en ufak kuşku bırakmayacak şekilde gözlerini benden kaçırıyor. Bedeni adeta eğilip küçülüyor, içeri içeri kapanıyor, pısıp kalıyor. Nasıl da biliyor kabahatini!

Vay be, tamam çocukken de kahramanım sayılmazdın ama yine de bir ağırlığın vardı gözümde. Sen bu hallere düşecek adam mıydın baba?

Yok, böyle denmez. İsyan metnimi sen de adam mısın be baba diye revize ediyorum kafamda. Sırası geldiğinde aynen böyle diyeceğim. Diyeceğim ki ileride geçireceği ilk kalp sektesi üstüme kalsın. Sonradan akraba arasında, nesilden nesile, kulaktan kulağa, o canavar kızı yüzünden hık deyip gitti adamcağız diye anlatılsın.

Bunları düşünürken kafam büsbütün dağılıyor. Ama böyle olmaz. Derhal toparlanmam lazım. Bu evdeki herkesin kendini bir an önce toparlaması lazım. Ortalıkta üç maymun gibi gezinmeye son vermemiz şart. Hepimiz görebiliyor, duyabiliyor, konuşabiliyoruz. Her şey bu kadar ayyuka çıkmışken daha fazla uzatmamamız, üç yetişkin insan gibi açık açık konuşmamız, odadaki fili elbirliğiyle salıvermemiz lazım. Maymundur, fildir derken ev hayvanat bahçesine dönmeden bu işi insan gibi halletmemiz lazım!

Tam babama bunları söyleyecekken, annem bir elinde karnıyarık, öbüründe profiterolle salona giriyor. İkisini de gözü gibi baktığı, kırılacaklar da takım bozulacak korkusuyla sırf misafirlere çıkardığı porselen tabaklara koymuş. Dün gece telefonda konuştuğum kadın o değilmiş gibi şen şakrak bir sesle, "Hadi kızım, iki lokma bir şey ye önce" diyor.

Önce? Neden önce? Sevgili annemin sevgili ailesi paramparça olmadan önce...

"Anne bi konuşsaydık."

Annem yüzünde laf dinle diyen bir ifadeyle, işaretparmağını ağzına götürüp karnıyarıkları önüme itiyor.

"Acele etme, her şeyin bir vakti var."

Her şeyin bir vakti var ama benim vaktim yok anne. İşimi kaybetmeden ofise dönmem lazım. Aklımı kaybetmeden evime dönmem lazım. Ama sen de haklısın.

Aklıma yapacak daha iyi bir şey gelmediği için oturup yemeye başlıyorum. Dilim kayış gibi, tat mat aldığım yok, lokmalar boğazıma diziliyor fakat sızlanmıyorum. Kolektif bir delilik zinciri bu, zorlanmadan ayak uyduruyorum. Tabağımdaki bitince annemin gençliği uzak bir mevsimde bırakmış çizgilerle dolu güzel yüzüne yalvaran gözlerle bakıyorum. Hadi be anne, yapalım gitsin. Ne olacaksa olsun artık, bu kâbus bitsin.

O ise benim yüzüme aklını kaçırmasına ramak kalmış birinin gözleriyle bakıyor. Hatta kim olduğunu da biliyorum. Kavanozdaki adamın gözleri bunlar. Anne, bu feci günleri unutacaksın, demek istiyorum. Yeni bir sayfa açacaksın. Hem herkes ayrılıyor, bu kadar korkacak bir şey yok. Bak gör, yeni hayatına çabucak alışacaksın. Güzel olacak, eskisinden daha güzel olacak, tacına geç kavuşmuş kraliçeler gibi yaşayacaksın. Ama ne inanıyorum bunlara ne de tek birini söylüyorum. Sadece bakıyorum anneme. O ise yüzünde aklı alınmış gibi güler yüzlü bir ifade, "İstersen bir duş al da yol yorgunluğunu at yavrum. Hem şu yol kıyafetlerini de çıkar üstünden. Odana bir elbise koydum,

onu giyersin" diyor. Sonra da ağzımı açmama fırsat vermeden, geyşaları andıran minik ama seri adımlarıyla yine çabuk çabuk salondan çıkıyor.

Öylece kalakalıyorum. Derken babam okuma gözlüğünü burnuna indirip başını bulmacasından kaldırıyor. Ne oldu, soldan sağa beşi bulamadın mı dürrrüükkkk diye bağırmak istiyorum. Yapmıyorum. Babam abimle bana ilgi göstermek isteyip de yaratıcı bir yol bulamadığında hep yaptığı gibi kalender bir tavırla arkasına yaslanıp kısıtlı sohbet literatüründeki klasiklerden birini yumurtluyor.

"Eeee anlat bakalım Belgin Hanım, işler nasıl gidiyor?"

Dilimin ucuna gelen sözcükleri rahmetli babaannemle dedeme hürmetsizlik olmaması için geri yolluyorum. Zavallıların ne suçu var? İlle de yetiştirilme tarzıyla ilgili olacak diye bir şey yok. Her aileden böyle yüzsüz köpekler çıkabiliyor. Ama yok, büyüklük bende kalsın, tozu dumana katmayacağım. Madem buraya kadar geldim, sabırla pisleyeceğim ki aile dağlarını elbirliğiyle devirelim.

"İyi baba, çok iyi. Sayenizde."

Kendimi tutamam da dilimden bir kaza çıkar korkusuyla yerimden kalkıp mutfağa yollanıyorum. İçeri girdiğimde annemi fırının kapağını kaparken buluyorum. Yine bir şeyler pişirme peşinde. Kadın resmen kendini temizliğe ve yemeğe vurmuş. Evlilik düzeninin kölesi olmuş. Ona zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmadığını hatırlatmak için fırsat kollayarak soruyorum.

"Anne artık konuşmayacak mıyız?"

"Sen bir banyoya gir çık da."

Niye anne niye diye bağırmak istiyorum. Muhatap alınamayacak kadar pis miyim? Madem bu konuşmayı ertelemek için bunca takla atacaktın, o zaman beni niye çağırdın? Çağırmak bile değil, niye zorla getirdin ta buralara?

Ama susuyorum. Tamam, kadının acısı büyük. Nasıl yaşamak istiyorsa öyle yaşar. Hoşuma gitse de gitmese de saygı duyacağım. Katiyen kestiremediğim anlamsız bir sebepten dolayı, bu elim aile meselesini masaya yatırmadan önce banyo yapmamı şart koşuyorsa ben de o banyoyu yaparım. Belki tel tel olmuş sinirlerime de iyi gelir hem, biraz rahatlarım. Ayrıca belki canım annem çareyi ailecek hepimizi zehirlemekte filan bulmuştur da gusül aptessiz gitmeyeyim istiyordur. Kim bilir.

Tam mutfaktan çıkacakken annem kolumdan tutuyor. Dönüp bakıyorum, burnumun dibine bir kâğıt uzatmış. Sarışın bir kız, beyazlar içinde bön bön yüzüme bakıyor.

"Bu ne anne?"

"Sabah kuafördeki düğün mecmuasından kopardım, gelinlik modeli. Sana çok yakışır. Evleneceğin zaman bundan diktirelim diyorum."

Kırk iki yıllık kocasından daha yeni boynuz yememiş gibi kadın hâlâ bana evlenme teklif ediyor.

"Masallllll" diye ekliyor bir de gelinliğe bakarak. "Masal gibi, masal!"

Dişlerimin arasından tıslayarak, hak ettiği cevabın en azından bir kısmını veriyorum. Annemi alabora olmuş bir suratla mutfakta bırakıp tırnaklarımı yiye yiye banyoya yollanıyorum.

7

Sıcak su sahiden de iyi geliyor. Birkaç dakika içinde kaslarım gevşiyor, sinirlerim yatışıyor. Sıcak su tepemden aşağı aktıkça sanki zihnimin çamuru da seyreliyor, dünya nispeten daha tahammül edilebilir bir yere dönüşüyor. O zaman biraz biraz annemi de anlamaya başlıyorum.

Çok üstüne gittim kadının. Onun da kafası yerinde değil ki şu an. Sadece ne yaptığını değil, ne yapacağını da bilmiyor. Hem kolay mı öyle bir kerede söyleyivermek? Acıktım, susadım demek gibi bir şey değil ki bu, sonuçta kırk iki yıllık dünyasını terk edecek. Ağzındaki kolay lokma değil. Önce bir çiğneyip yutacak, ancak sonra yeniden dile getirip söyleyebilecek. Biraz zaman ve reflü lazım.

Maalesef sıcak su içimde donmuş bütün dertleri çözmüyor. Zihnimde yuvalanmış başka bir ses dile gelip o ilk sese kafa tutuyor.

E gece söyledi ama!

İlk sesin de eli armut toplamıyor yani, süratle anneme arka çıkıyor.

E gece kriz geçiriyordu. Hem hani kadın dayanışması? Anneme destek olmalıyım. O kart zampara babama karşı annemin tarafını tutmalıyım.

Böylece yeniden aklıma düşüyor. Kim acaba o kadın? Yaşça kendinden çok genç biri değildir inşallah. O kadarına gerçekten tahammül edemem. Benim tatlı babam, bu yaşından sonra milletin *sugar daddy*'si mi olacak? Nasıl sindirecek içine, evladı yaşında kızlara yanaşırken hiç mi utanmayacak? Yok yok, babam o kadar midesiz bir adam değildir.

Sonra birden otobüsteki krepelinin anlattıklarını hatırlıyorum. Hani yazlıktaki kapı komşusuyla işi pişiren adamı... Bizim kapı komşusu Bedia Teyze. Allah uzun ömür versin doksan sekiz yaşında. Bakıcısıyla beraber yaşıyor. Yemeğini bakıcı yediriyor, altını bakıcı alıyor. Aşkın yaşı yok tabii, terbiyesizlik yapmak istemem ama açıkçası Bedia Teyze'den şüphelenemiyorum.

Alt ve üst komşularımızı düşünüyorum hızla. Üst katta Nazım Amca var, karısı öldükten sonra tek kaldı. Konuşkan, sevecen bir adam. Cici anneyi ille komşulardan seçeceksem onu Bedia Teyze'ye nazaran daha olası görüyorum. Cici annelik nedir hem ya? Ne çabuk alışıyorum? Babam işi pişirdiği o terbiyesizle evlenecek mi bir de? Ya ne yapacaktı? Bu yaşından sonra turşusunu mu kuracaktı? Hayır, çorap tekini bulmaktan bile âciz bir birey, bekârlık sultanlık diye tutturursa, bu yaşından sonra başıma kalır. Birkaç seneye, kendimi hem ona hem de mütemadiyen değişen dişsiz yavuklularına hizmet ederken bulurum. Allah korusun!

Komşu seçeneklerini hızla tararken alt kata geçiyorum. Alt katta yeni evli bir çift, Nevin'le Zafer yaşıyor. Bence imkânsız ama dünyanın bin bir türlü hali var. Bu saatten sonra hiçbir şeye şaşmamam gerektiğini biliyorum.

Tam diğer komşulara geçecekken annemin sesi geliyor.

"Belgiin, iyi misin kızım?"

"İyiyim anne, çıkıyorum."

Kafamda dolanan tilkilerin kuyruklarını tutamayınca zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım. Annem kimsenin banyoda uzun süre kalmasına dayanamaz. Sadece su tasarrufu

yüzünden değil. Banyoda tek başına uzun zaman geçirilmesini yakışıksız bulur. Ergenliğinde abim ondan az çekmedi. Kapının önüne gidip "Hakaaan, oğluuuum, o duvarları yıkatma bana" diye seslenirdi. Abim de haklı aslında. İki seçeneği vardı büyürken. Ya kendini vuracak ya da gamsız hayvanın teki olup çıkacak. Maalesef ikincisini seçti.

Annemi daha da çıldırtmamak için suyu kapatıp banyodan çıkıyorum. Üstümde havlu, tir tir titreyerek odama geçiyorum.

8

Kapıyı açmamla, pazıları şişkin görünsün diye kolunu göğsüne bastırıp öbür eliyle de güya çaktırmadan alttan ittiren Robbie Williams karşılıyor beni. Niyeyse yüzyıllardır olduğu gibi yine şaşırıyorum. Hadi onun yaşı gençti, aklı ermedi, bu pozu verdi. Fotoğrafçı niye çekti, ajans niye bastırdı, vaktiyle posterin içinden çıktığı dergi niye dağıttı, anlamıyorum. Ben niye alıp duvara asmışım, oralara hiç girmiyorum.

Annem de sağ olsun şu Take That posterini ısrarla duvardan indirmiyor. Adeta nerden geldiğimi unutmamam için tasarladığı bir utanç vesikası gibi yıllardır onu orada tutuyor. Kaç kere anne çıkar dedim, hatıraymış efendim. O duvarlar defalarca boyandı, her defasında da üstündekiler özenle çıkarılıp yine özenle eski yerlerine asıldı. Ne diyebilirim ki, ortada oda benimmiş gibi bir yanılsama olsa da sonuçta ev annemin evi. Evladının hatırasını iftiharla yahut utançla, istediği gibi saklayacak tabii ki.

Yatağın üstüne benim için bırakılmış mavi elbiseyi alıyorum. Kımıl kımıl kaygan bir şey, akıp gidiyor elimden. Eğilip bir daha alıyorum, bir bakıyorum has ipekten, bildiğin gece elbisesi. Annem ne akla hizmet bunu koymuş ki buraya? Aile cenazemizin merasimi şerefine mi?

Zarifçe sesleniyorum.

"Anneeeeaaa!"

En masum ifadesiyle kapıda beliriyor.

"Ne oldu annesinin bir tanesi?"

"Düğüne mi gidiyoruz? Bu elbise ne? Dalga mı geçiyosun sen benimle?"

"Niye dalga geçeyim evladım, geçen indirimde görünce sana diye aldım. Giy evinde otur işte mis gibi, ne var? Benim kızım her şeyin en güzeline layık."

Oyuncak bebekler gibi kirpiklerini kırpıştırıp bakıyor. Birden içim sızlıyor. Annem düpedüz delirdi. Delirmediyse bile delirmesine ramak var. Belli ki dün geceden bu yana bütün hayatını temize çekiyor. Porselenleri çıkarıyor, ipeklileri günlük kullanıma sokuyor. Bekleyip ertelemekten bu hayatı yaşayamadığım yetmezmiş gibi kapanışı da en yakınımdan kallavi bir gol yiyerek yaptım, bari kızım aynı hatalara düşmesin diyor. Kendince beni günü yaşamaya, hayatın tadını çıkarmaya davet ediyor. Çizgilerle dolu güzel yüzüne bakıyorum. Muhtemelen birazdan ömrüm boyunca unutamayacağım, derin ve acıklı bir şeyler söyleyecek. Acaba hazır mıyım? Bir süre nasıl diyeceğini bilemez gibi sessiz kaldıktan sonra, nihayet aklındakini söyleyip odadan çıkıyor.

"Hadi giyin de salona gel. Bak kolların tavuk götü gibi dikelmiş."

Tekrar elimdeki elbiseye bakıyorum. Tabii ki giymeyeceğim. Bir süre etrafta sırt çantamı aradıktan sonra babamın onu eve girer girmez portmantoya astığını hatırlıyorum. Artık iyiden iyiye donmaya başladığım için portmantoya kadar gitmeye üşenerek gardırobu açıyorum. Annemin 80'lerden kalma vatkalı elbiseleriyle dolu. Maşallah dostlar alışverişte görsüncü cingöz, duvarlardaki posterlerime dokunmuyor ama dolapların içini işgal etmeyi biliyor. Çaresiz, inadı bırakıp mavi ipekliyi üstüme geçiriyorum. Gereğinden eski moda bir şıklık içinde kös kös salona gidiyorum.

9

Onları aralarında ihtiyatlı bir boşlukla üçlü koltuğun iki başında oturur buluyorum. Yan yana gelmiş ancak çok da dip dibe sokulmaya cesaret edememişler. Tansiyonu yüksek ve tahmini zahmetsiz bir mevzuda fısıltıyla dalaşma halindeler. Beni görünce suspus oluyorlar. Gene de Pandora'nın kutusunun nihayet açıldığı belli. Kutudan çıkanlar birazdan yağmur olup üstümüze yağacak.

Davet beklemeden girip aralarına oturuyorum. Az evvel birbirlerinin gözünü oymaya hazırlanan kendileri değilmiş gibi, hoşnutlukla bakıyorlar bana.

"Tü tü tü tü, nasıl da yakışmış güzel kızıma" diye cıvıldıyor annem.

"Babasının prensesi" diye başımı okşuyor babam.

Onların da üstlerini değiştirdiğini neden sonra fark ediyorum. Şık şıkıdım giyinmişler. Bakıyorum ikisinin de ayaklarında ayakkabı var.

"Hayırdır, bir yere mi gidiyoruz?"

Sorar sormaz da anlıyorum aslında. Belli, mahkemeye gideceğiz. Bu iş bugün bitiyor. Evlenirken yanlarında değildim, en azından boşanırken eşlik etmemi istiyorlar. Çocukken düğün fotoğraflarına bakıp ben niye yokum diye ağlarmışım. Ağlamayı keseyim diye annemi beyaz tül perdeye sarıp gelin ederek, evde

çekirdek aile arasında dört kişilik bir mini düğün yapmışlar bir keresinde. Üç yaşında filanmışım. Hatırlamıyorum. Annemin her misafirlikte en az bir kere anlattığı bu hikâyedeki minik kızı pek cadaloz, genç anne babayı ise sevimli resmetmesine uyuz oluyorum.

Annem sorumu cevaplayarak zihnimdeki zamansız bulutları dağıtıyor.

"Yoo kızım, evdeyiz. Nereye gidicez?"

Uzanıp 35 numara ayakkabılı minik ayağını tutarak hafifçe kaldırıyorum, kösele taban tertemiz. Minik tırtıklara takılıp kalmış Scotch-Brite parçacıklarından anlıyorum, daha yeni silinmiş.

İşaretleri takip edince çabucak sonuca ulaşıyorum: Misafir gelecek! Ama öyle herhangi bir misafir değil, gözüne girmek istediğimiz biri. Çalışıyor olsalar ikisinden birinin daire şefi filan derdim fakat muhteremler çoktandır emekli. Uğruna süslendikleri kişinin kim olduğunu bilemiyorum ama belli ki ilk kez geliyor ve evimize ilk kez gelen tüm önemli konuklar gibi, çocukluğumdan beri tespit edemediğim bir sebepten ötürü, normalde de evde ayakkabıyla gezdiğimizi sanması gerekiyor. Lafı fazla dolandırmadan, "Kim geliyor?" diye soruyorum.

Annem derin bir nefes alıp, "Biz de onu konuşmak istiyorduk" diye cevap veriyor. Böylece bir nebze olsun rahatlıyorum. Nihayet mevzuya girmeye karar vermişler. Onları biraz tanıyorsam gelen avukat olmalı. Bizimkiler aile meselelerini dışarıya yansıtmayı sevmez. Ayrılırken bile her şey yolundaymış intibası vermeyi, avukatı dahi kandırmayı tasarlıyor olabilirler. Sonuçta Gönen küçük yer, avukat da bir ahbabın bir ahbabı çıkabilir. Birlikte ve uzak geçirdiğimiz onca seneden sonra ebeveynimden gelecek hiçbir saçmalığın beni şaşırtamayacağını şaşkınlıkla fark ediyorum. Artık sabrımın ve saygımın sonlarına gelsem de sükûnetimi korumaya çalışarak soruyorum.

"Kim gelecek?"

Annem, böyle yaparsa söyleyeceklerinin yoğunluğunu azaltabilir, kapsadıkları absürt anlamı değiştirebilir, hatta şansı yaver giderse sözlerini tümden duyulmaz kılabilirmiş gibi, kaçak göçek verdiği cevaplarda sıkça başvurduğu bir yolu izleyerek, hecelerin üzerinde çok da durmadan, dursa da bastırmadan, adeta seslerin bir kısmını geçiştirerek, boğulur gibi söylüyor.

"Görücü."

Kulağımın duyduğunu aklım öyle hemen almıyor.

"Efendim?"

Annem kimi cevapları da sorularla ilişkilendirme lüzumu duymadan, içinden geldiği gibi ve bilinç akışı tekniğiyle inşa eder. Siz bir şey sorarsınız, o bildiği başka bir sorudan başlamayı yeğler. Farklı bir konunun, sormadığınız ve asla sormayacağınız alakasız bir sorunun upuzun cevabını dinlerken bulursunuz kendinizi. Gene öyle oluyor. Sanki ben görücü nasıl biri diye sormuşum gibi, annem uğruna evde ayakkabı giyilen kıymetli misafirinin kendince parmak ısırtan niteliklerini sıralamaya koyuluyor.

"Alt kattaki Zafer'in abisi. Biz de yeni tanıştık, babanla bayıldık. Uçak mühendisiymiş. Seninle aynı yaşta. Hiç evlenmemiş. Bir kusuru olduğundan değil ha, kaç yıldır Amerika'daymış, yeni gelmiş. Gece gündüz demeden çalışmış çocuk bu vakte kadar. Evini, arabasını, yazlığını yapmış. Nasıl ağırbaşlı, nasıl efendi. İçkisi kumarı yokmuş, akşamları evde oturur roman okurmuş."

Annem dönüp bakınca babam da kendine verilen pası kendince gole çeviriyor. "Kaldı mı bu devirde böylesi?"

Beynim karıncalanıyor, kanım çekiliyor. Belki de çoktan öldürüp gömmüş olmam gereken bu insanlarla hâlâ neyin konuşmasını yaptığımı kendime açıklayamıyorum. Dişlerimin arasından öfkeyle tıslıyorum.

"Ne diyorsunuz siz ya?!"

"Di mi?" diye devam ediyor annem. "Ben de şaşırdım. Bilhassa uçak mühendisi oluşuna. Bu devirde o okulları kazanmak,

efendicağzıma söyleyeyim gidip de ta Amerikalarda çalışmak kolay iş mi? Demek zeki çocuk, bravo vallahi. Ama işte artık aile kurmak istiyormuş. Geçen Nevin'le konuşurken bizim de aklımıza geldi. Dedik gençler bi tanışsın, ne çıkar?"

"Dalga mı geçiyosunuz siz ya? Niye geldim ben? Babam seni aldatıyordu hani?!"

Babam diliyle dişlerini yerine yerleştirip anneme gıcık gıcık bakarak cıkcıklıyor. Annem, babama klasikleşmiş ifadelerinden biri olan aman ne var Kamuran, bakışını atıp yine bana dönerek, "Yok öyle bir şey. Ağzından yel alsın" diyor. Sonra da eliyle kulağını çekip koltuğun oymalı kolçağına tık tık vuruyor.

"Nasıl yok öyle bir şey? Sen dün gece yana yakıla arayıp baban beni aldatıyor diye ağlanmadın mı?"

"Yok işte kızım. Bağıra çağıra konuşma şöyle. Duyacak komşular, bir şey sanacak."

Babam da sevgili karısına arka çıkıyor.

"Ses tonumuza mukayyet olalım kızım."

Ebeveyn katili olmak istemiyorum. Kim bilir kaç sene yatarı var. Cennet anaların ayaklarının altında olabilir ama cehennem de çok uzaklarında sayılmaz. Sinirlerime ve artık iyiden iyiye titremeye başlayan sesime hâkim olmaya çalışarak, "Beni deli etmeyin!" diye tehditvari bir tonda yalvarıyorum. "Niye böyle bir yalan söylediniz?"

Annem adeta alınmış gibi, neredeyse üste çıkmaya çalışarak cevap veriyor.

"Görücü var desem gelecektin sanki."

"Sen de tutup bunu buldun öyle mi?"

"Hastalık filan desem korkup üzülecektin. Ne yaptıksa seni düşündüğümüzden yaptık, yine yaranamadık."

Derken taşlar bir bir oturuyor kafamda. Abimin telefondaki aballabut halleri, dalga geçen manasız neşesi, benim telefonumu kapadıktan hemen sonra babamın telefonundan yük-

selen mesaj sesi, babamın yüz kaslarının gizli bir coşkunlukla gevşeyivermesi, benden başka herkesin bildiği aile meselesinin her birinin üstündeki ayrı tesiri...

"Abim de biliyor di mi?"

Babam arsızca yakınıyor.

"O kadar dedik, gel, sen de hazır bulun diye ama toplantısı varmış, gelmedi. Ayıp olacak dünürlere."

Dünürlere?!

Daha fazla dayanamıyorum. Yerimden fırlayıp ayaklarımı rabıtalara vura vura bağırmaya başlıyorum.

"Delirtmeyin beni!"

Annemin kaşları çatılıyor. Kolumdan tutup koltuğa çekerken, "Aaa, ne bağırıyorsun be, üstüme iyilik sağlık! Kendine gel Belgin, anan baban var senin karşında" diye üste çıkmaya çalışıyor. Her zaman işleyen yöntemlerindendir bu da. Ama geçmiş olsun. Bu defa işe yaramıyor. Yırtıyorum dağları, bendimi çiğneyip aşıyorum. Olayı idrak ettikçe daha beter sinirleniyor, sinirlendikçe olayı daha iyi idrak ediyorum. Tatlı bir kısırdöngü içinde, her hecede sesimi daha da yükselterek, arada nefes almayı bile unutmak suretiyle tıkanırcasına böğürüyorum.

"Görücü mörücü gelmeyecek! Yontma taş devrinde mi yaşıyoruz? Kaç yaşında kadınım ben. Size mi kaldı beni baş göz etmek?"

"Evladım bir tanışmanın ne zararı var? Anlaşamazsan bir daha görüşmezsin" gibisinden laflarla güya sakinleştirmeye çalışıyor babam. O öyle kendini mülayim gibi yapıp araya girdikçe daha beter sinirlenip, daha beter yırtınıyorum.

"Sizin bu yaptığınız terbiyesizlik, saygısızlık. Ölürüm de tanışmam!"

Olduğum yerde tepinerek ayağımı pat pat yere vuruyorum.

Tam o sırada kapı da vuruluyor dışardan. Annem hastanelerdeki o hemşire fotoğrafı gibi işaretparmağını ağzına götürüp

kaşlarını kaldırıyor. Bir an her şey çok saçma geliyor. Gırtlağımı paralayan kendi sesim bile anlamını yitiriyor. Susuyorum. Evin içine derin bir sessizlik hâkim oluyor. Şimdi sadece annemin kapıya doğru giderken rabıtada tıkırdattığı, altı silinmiş topuklu ayakkabılarının evcimen sesi duyuluyor.

10

Beş dakika sonra alt kat komşularımız Nevin, Zafer ve Zafer'in Amerika'dan yeni geldiği söylenen cavlak kafalı abisi Cafer, az evvel bizden boşalan üçlü koltuğa boncuk gibi dizilmiş, oturuyor. Sehpanın üstünde çiçek ve çikolata duruyor.

Annemin evvela yuvalarında döndüre döndüre devirdiği gözbebekleriyle, ben oralı olmayınca da bileğini çevirmek suretiyle eliyle yaptığı kahve karıştırma hareketini görmezden geliyorum. Babam, yüzünde bön bir gülümseme, çaktırmadan diliyle dişlerini oynatıyor. Annem, misafirler içeri girdiğinden beridir ağzımı bıçak açmayışının mazeretlerini sıralamaya çalışıyor.

Onlarla birlikte duyup öğrendiğime göre ah nasıl da yorgun argın varmışım Gönen'e bugün. Çok önemli bir projenin başına getirildiğimden işyerinde harıl harıl çalışıyormuşum. Patronum geçen gün çok iyi yetiştirilmiş bir çocuk olduğumu söylemek için babamı aramış. Beni daha az yorulacağım ama daha yüksek bir mevkiye alacakmış. Eh ben de böylece artık kendime ve ev hayatıma daha çok vakit ayıracakmışım. Zaten mülayim bir çocuk olduğumdan dışarıyla öyle pek işim yokmuş, herhalde yine eskisi gibi evde oturup bol bol roman okuyacakmışım. Tıpkı Cafer oğlu gibi roman okumaya bayılırmışım.

Seri evlat övmekten tıkanacak hale gelen annem nefes almak için susuyor. Cafer denen adam, herhalde kibarlıktan, kendisine atılan pası gole çevirme ihtiyacıyla bana dönüp sohbet açmaya çalışıyor.

"Ne tür romanlar seversiniz?"

Cevap vermiyorum ama bunu bir işaret olarak almıyor.

"Rus romanı sever misiniz?"

Otobüs saatlerine baktığım internet sayfasını kapatıp telefonu cebime koyarken gülümseyerek yerimden kalkıyorum. Hâlâ portmantoda duran sırt çantama doğru yürürken, "Evet" diye cevap veriyorum.

"En sevdiğim roman girişini duymak ister misiniz?"

Cafer ne olup bittiğini anlayamadan başını sallıyor. Olacakları çoktan kavramış, beti benzi atmış, oturduğu yerden kaş göz yapan annemin göz seğirmesi eşliğinde çantamı alıp kapıdan çıkarken fısıldıyorum.

"Bütün mutsuz aileler birbirine benzer. Her mutlu aileninse ortak bir sırrı vardır: Sık görüşmemek."

II. KISIM

VERİLMİŞ SADAKA

412 numaralı odanın kapısını açarken içimden derin bir oh çekiyorum. Geç oldu ama Allahın izniyle güç olmayacak, birazdan muradıma eriyorum.

Fakat şüphesiz verilmiş sadakam varmış. İhanetimi sahiden anlasa, Müzeyyen beni parçalar, etimi kemiğinden sıyırır, iliği sinirinden ayırır, lime lime ederdi.

Bunu pekâlâ bildiğimden, Belgin'i eve çağıracak bahane aradığımız gece, karım zina bahsini ortaya attığında neye uğradığımı şaşırdım. İlkin beni deniyor, Dilruba ile aramızda geçenlere ayılmış, yüzüme vurmak için alengirli yollar seçiyor sandım. Sırtımdan aşağı soğuk terler boşandı, kafatasım cehennem alevlerine atılmış gibi yandı, nabzım kim bilir kaçlara fırladı. Kuruntularım biraz daha artsa oracıkta Hakk'ın rahmetine kavuşacaktım. Lakin kızımızı ancak bu ihanet yalanıyla eve getirebileceğimizi şevkle anlatan karımı dinledikçe, numara yapmadığını; karşımdakinin kocasının kabahatini şeytanın aklına gelmeyecek ketenperelerle yüzüne vurmaya çalışan hiddetli bir eş değil, evladının mürüvvetini görebilmek için çırpınan biçare bir ana olduğunu anladım. Müzeyyen'in gönlümün gevşeyen yaylarından zinhar haberi yoktu, bütün mevcudiyetiyle Belgin'i dünya evine

sokmaya soyunmuştu. Buna kani olunca nabzım yerine geldi, kafatasım serinledi, rahatladım.

Rahatladım rahatlamasına ancak biraz da gücüme gitmedi değil hani. Hale bak Kamuran, dedim içimden, eskiden olsa ihanetin i'sini işitmek bu kadını çıldırtmaya kâfiydi. Şimdiyse yaşı kemale ermiş kocasından çapkınlık mahareti ummadığından, kalbinde en ufak huzursuzluk duymadan, kendi ağzıyla yalanını uydurabiliyor. Gençliğimde olsa bu koşulsuz itimat işime gelir, hoşuma giderdi. Lakin bu yaşımda, karımın beni kıskanmaya tenezzül etmeyişi, bendenizi sadece çapkınlıktan değil erkeklikten de emekli addetmesi, gene işime gelmekle birlikte, hiç hoşuma gitmedi.

Fakat içimden dedim, Kamuran, kendine gel. Varsın karın seni erkek sınıfından saymasın, sadakatinden zinhar şüphe duymasın. Ne iyi ya işte, gençliğinde bu kadının elinden çektiğin onca eziyetten sonra, bari ömrünün bu deminde hür yaşarsın. Aklımı başıma topladım ve karımın kayıtsızlığını kara haberden ziyade müjde saymakta karar kıldım.

Tabii, şimdiki mülayim hallerine aldanıp da rehavete kapılmamak, lüzumundan serbest davranmamak lazım. Ben bu kadını kırk iki yıldır tanırım. Bir kere kafasına takılıp ağına düşmeyegör, yanarsın. Bu Müzeyyen'de benim diyen adamı sulu götürüp susuz getirecek, parmağında fır fır çevirecek zehirli bir akıl vardır. Tuhaf olan, istese bu nadir zekâyla pekâlâ atomu parçalayabilecekken, ömrünü kocasını minik parçalara ayırmaya vakfetmiş olmasıdır. Manyak kadın, yıllar boyu tekmil kabiliyetini, cümle maharetini, bütün marifetini, ben fakiri takibe, kabahatlerimi tespite, günahlarımı etüde adamıştır. Her an açığımı aramış, yanlışımı kollamış, münakaşa repertuvarına kazançlı çıkacak mevzu depolamıştır.

Dışarıdan bakana haza hanımefendidir Müzeyyen, lakin içi beni yakar. Elâleme munis gülümser, bana gelince dili pek

kolay çatallanır, kulakları sivrilir, tırnakları uzar. Dinlemiyorum der işitir, bakmıyorum der görür, tekmilini deftere kaydetse de hesabı hemen oracıkta değil, en umulmadık anda sorar. Hazırlıksız yakalar adamı. Yakaladı mı da ciğerini söker. Aklını alır. Dalağını çekip eline verir. Bir kere o yola girmeyegörsün, bundan böyle varını yoğunu kurbanını pişman ve perişan etmeye harcar. Böyle zamanlarda intikam artık Müzeyyen'in yegâne hayat gayesi, varoluşunun biricik gailesidir.

Çocuklar büyüyüp yaş kemale erince, içtimai hayatın kaideleri öyle emretti diye durulmuş, ununu eleyip eleğini duvarda unutmuş olabilir ama bu hallerine aldanıp da ihtiyatı elden bırakırsam hataya düşerim. Neticede onun sinsi tabiatındaki gizli şeytani meziyetleri en iyi ben bilirim, zira ömrümün yarısından çoğunu bu yere bakan yürek yakan fettanla bir yastıkta geçirdim.

Ha, diyeceksiniz ki, aklın mı yoktu, neden tutup da böyle habis bir kadınla evlendin? Evvela, evet, aklım yoktu. Biz erkekler bilhassa cinsi latifle karşılaşıp onun tesiri altına girdiğimizde, hayatımızdan ilk aklımızı çıkarırız. Ya da şöyle diyeyim; yumuşak bir ses, tatlı bir bakış, sıcak bir öpüş anında, mevcut kısıtlı havsalamızdan da büsbütün emekliye ayrılırız. Ama tabii, o zamanlar Müzeyyen de şeytan donunda gezmiyordu. Evlendikten sonraki seneler içinde vuku bulan nahoş hadiselerin gölgesinde, kırgınlıklar bahanesiyle, nezaketini, ferasetini, selametini peyderpey kaybederek adeta şekil değiştirdi. Ona sorsanız hepsinin müsebbibi benim, bayılır çünkü kendini acındırarak anlatmaya. Fakat elbette külliyen yalan, mübalağa, tevatür, şayia, kuru iftira!

Yalan yok, biz severek evlendik. Hatta ben bu Müzeyyen'i amcaoğlumun düğününde ilk gördüğümde, yengemi dürtüp kimdir bu peri kızı diye sormuştum. Öyle beğenmiştim tazeyi. Epeyi uğraştıktan sonra kendisini razı edebildiğim ilk buluşmaya handiyse uçarak gitmiştim. Müzeyyen yanına küçük

kardeşini de katıp Feliçita Pastanesi'ne geldiğinde, ilk kez karşılıklı oturup limonata içtiğimizde, ağzı var dili yok bir melaikeydi. Tapuda memur olduğunu söylediğinde inanamamıştım. Bu narin, nazenin kız, nasıl olacak da her sabah otobüslere binecek, dairelere gidecek, biz normal insanlar gibi saatlerce sandalye tepelerine tüneyecek, demiştim içimden. Elini kaldırsa bileği kırılır, bir söz etse dudağı incinir gibime gelmişti. Kamuran, demiştim, kaçırma oğlum bu kızı. Bu yaşa geldin, armudun sapı üzümün çöpü deyip kimseleri beğenmedin, ama gram aklın varsa bunu kaçırma. Sonra iş işten geçer, başkası kapar, arkasından bakıp nedametle inlersin: Müzeyyen, ah Müzeyyen, nerelerdesin?

Böylece evvela kendimi, sonra Müzeyyen'i evlenmeye razı ettim. Kolay da olmadı ha, evet dedirtip yüzüğü parmağına takana kadar akla karayı seçtim.

Bir yastıktaki ilk yıllarımız tensel arzu ve merakların kâşiflere has heyecanıyla pek tatlı geçti. Dairede çalışırken gözümü kol saatimden alamaz, akşam olsa da eve gitsem, eve gitsem de karımı görsem, karımı görsem de o baygın kokusunu içime çeksem, içime çeksem de bedeninin gün yüzü görmemiş dehlizlerinde kendimi kaybetsem diye sabırsızlanırdım. Müzeyyen de sokulgan kadındı Allah için. Kendini sakınmaz, bazen cilve bazen naz, daima oyuna katılırdı.

Şimdi ev denince aklıma salondaki koltuk geliyor. O zamanlarsa yuva saydığım yer karyolamızdı. O yatağın yüzü suyu hürmetine hiç alakamı cezbetmeyen mevzuları konuşmaya dahi katlanırdım. Karımın mesai arkadaşının gözünün üstündeki kaş, alt komşunun tabağındaki bilmem ne usulü aş, kayınvalidemin böbreğindeki taş... Müzeyyen tüm bunları umursayıp umursamadığımı umursamadan anlatırdı, ben de alakamı zerrece cezbetmeyen mevzulara kafa yoran bir kadınla evlenmiş olmaya ehemmiyet vermeden dinler gibi yapardım. Sohbetin sonunda kucağımda bulacağım hediyenin bu külfete değdiğine inanırdım.

Gelgelelim bir zaman sonra insan karısının tenine alışıyor. Üstüne bir nevi doygunluk geliyor. Gene seviyor, gene arzuluyor ancak artık merak duymuyor. Her gece osura tosura yanında uyuyan insanın nesini merak edeceksin? Keşif hevesi bitince de göz yavaş yavaş dışarıya, bilinmeyene, yabancılara kaymaya başlıyor. Kötü niyetten değil, sırf meraktan. Yeniye, başkaya, farklıya duyulan beşeri heyecandan. Bence insan tabiatında mevcut olan, kimseciklere zararı dokunmayan bu tabii alakada en ufak bir kabahat unsuru bulunmuyor. Ama işte talih oyun eder de bu masum alaka karşılık görürse, o zaman uçkur çözülüyor, insan nefsine yenik düşüyor. Eh, ben de gençliğimde yüzüne bakılmaz adam değildim. Hanımların alakasına mazhar olmakta zahmet çekmedim.

Velhasıl zamanında ufak tefek çapkınlıklarım oldu, olmadı diyemem. Hepsi de zararsız kaçamaklardan ibaretti. Üstlerinde durulmasa, zamanın ağır yorganı altında kaybolur giderlerdi. Ne var ki Müzeyyen buna müsaade edecek olgunluğu gösteremedi. Meseleyi unutmak yerine uzatmak ister gibi, her defasında iştahla yakaladı beni. İhanet, hıyanet, taksirat, töhmet laflarını diline pelesenk ederek canımdan bezdirdi.

İlk çapkınlığımı tespiti nispeten uzun zaman almıştı. Ama ondan sonraki daha kısa sürdü. Ondan sonraki daha da kısa. Bizim hanım böyle böyle çapkınlık mütehassısı oldu çıktı başıma. Zamanla marifetini öyle geliştirdi ki, işi, yaptıklarımı tespiti geçip yapacaklarımı tahmine kadar vardırdı. Değil elime başka kadının elini değdirmek, birini aklımdan geçirmeye kalktığım an Müzeyyen'in kaşı gözü seğirmeye başlardı. Aradığını eliyle koymuş gibi bulup beni idam sehpasına çıkarması göz açıp kapayıncaya kadar bir zaman ya alır ya almazdı. Bu ürkütücü hasletiyle Müzeyyen, gençliğimi fitil fitil burnumdan getirdi. Üstelik yaptığı her suçüstüyle kendi de bir parça değişti. O nazik tırnaklar böyle uzadı, o zarif kulaklar böyle sivrildi.

Enteresan olan şuydu ki, Müzeyyen malum suçüstülerden sonra ne terk etti beni ne de baştan başlayalım Kamuran cinsinden hisli lakırdılara yeltendi. Yuvamızı dağıtmadı fakat kurtarmaya da soyunmadı. Hayatımızın her an biraz daha yokuş aşağı gitmesini kabullendi ve zamanla dehşete düşerek gördüm ki adeta arzu etti. Evliliğimizi sürdürmeyi ama kalan ömrümüzü, kırılan kalbinin her milimetrekaresinin intikamını alarak geçirmeyi delice istedi. Karım gözlerimin önünde yavaş yavaş acılaştı, cadılaştı.

Böyle böyle evlendiğim o munis, yumuşak huylu, tatlı sözlü, güler yüzlü, gözümün içine bakan, sokulgan kadın gitti, onun yerine adeta eli Rambo bıçaklı, beli kasaturalı, dili ağılı, acımasız bir intikam tugayı geldi. Yanlış anlaşılmasın, Müzeyyen kuş kadar kadındır, bir günden bir güne evimizde kimse kimseye el kaldırmadı. Lakin aramızdaki psikolojik harp gittikçe katmerlendi. Birkaç iyi niyetli ancak başarısız teşebbüsten sonra süratle teşhis ettim ki, karımın kavgadan küsmeye, ağlamadan gülmeye, bağırmadan susmaya, o anki asabiye vaziyetine göre biçim değiştiren taarruzlarını kuvvetli bir sessizlik kalkanıyla karşılamak sadece akıllıca değil, bir o kadar da elzemdi. Zira kadının gayesi barışmak değil savaşmak olunca, karşılık vermek de, mağlubiyeti kabullenmek de, orta yolu bulmaya gayret etmek de beyhudeydi. Bir kenara çekildim ve eteğindeki taşları döküp kendi kendine sakinleşmesini bekledim. Lakin eteğindeki taşların abıhayattan beslendiğini kestirememişim. Kadının ne öfkesi dindi ne taşı bitti. Ben sustukça sesi gürleşti, ben durdukça taarruzu keskinleşti. Bilhassa çocuklar doğduktan sonra Müzeyyen evin hâkimiyetini büsbütün ele geçirdi. Acaba bu harpte yanlış silahla mı yer aldım diye kendime sormayı akıl edebildiğimde artık çok geçti. Müzeyyen çoktan galibiyetini ilan etmiş, beni kendi evimde sığıntı haline getirmek suretiyle adeta esir kampına göndermiş, zaferinin sefasını sürmekteydi.

Oraya oturma bozulur, şurayı tutma kirlenir. Bir tekli koltuk, bir günlük gazete, bir de ekmeğin topuğundan başkaca hakkım kalmadı evde. Çocuklara bile onun müsaade ettiği ölçülerde yaklaşmaya başladım. Aman oğlanı düşüreceksin kucağına alma, ay kızı yediremiyorsun, sen hiç bulaşma. O ilk evhamlarını lohusa telaşlarına yorsam da çocuklar büyüyünce de vaziyet değişmedi. Müzeyyen beni evde sırf misafirlere çıkardığı porselen takımlar gibi dostlar alışverişte görsün misali tutmaya devam etti. Ne vakit çocuklara söz geçiremese o vakit andı bir tek adımı. Akşam gelecek umacı, öd koparan öcü, baba koltuğunda oturan bir salon süsü.

Hoş, kapı gibi adamdım, istesem ağırlığımı koyup Müzeyyen'in oyununu bozardım fakat artık içimden gelmedi. İnsan arzu ettiği şey için mücadeleye girer, ben arzu etmiyordum ki... Ne yalan söyleyeyim, avuçlarımdan çekilen kudretle birlikte omuzlarımdaki mesuliyetin de kalkması bir yerde işime geldi. Evden de aile fertlerinden de elimi eteğimi çektim, büsbütün tekli berjerime çekildim. Evi de ona bıraktım, çocukları da. Yeter ki bana ilişmesin. Her aile nasıl beceriyorsa biz de düşe kalka geçinip gidelim.

İşte böyle böyle yıllar geçti.

Çocuklar kazık kadar oldu. Oğlanı dünya evine soktuk, kızı işe koyduk. Ben geldim yetmiş dördüme, o dayandı altmış sekizine.

Müzeyyen tüm bu seneler boyu ağır ağır yaşlanmamı sinsi bir sevinçle seyretti durdu. Ben yaşlandıkça o duruldu. Yeniden ihanete uğrayabileceğine dair endişesi azaldıkça, beni düşünüp dertlenmeyi bıraktı, kendine yeni dertler icat etmeye koyuldu. Bir zamandır hayatta iki temel gayesi var: Hakan'dan torun sevecek, Belgin'i evlendirecek.

Hakan'ı ittire kaktıra evlendirmeyi başardı, gelini de çocuk için elini çabuk tutması hususunda bolca korkutup kaşıdı, ama Belgin'e gelince esaslı duvara tosladı. Zaten evvel ezel aile kurma meraklısı olmayan kızımız, anası ısrar ettikçe evlilik fikrinden büsbütün soğuyup uzaklaştı.

Başlangıçta pek alakamı çekmeyen bir mevzuydu bu. Ne zaman arzu ederse o zaman kurar yuvasını diyordum. Fakat belki de gittikçe artan kahırlanmalarını dinleye dinleye, zamanla kendimi karımın kaygılarına iştirak eder buldum.

Neticede kadın haklı. Bu bekârlık hayatı daha ne kadar uzayacak? Yarın öbür gün yalnızlıktan bunaldığında yüzüne bakacak kimse kalmazsa bizim kız ne yapacak? Bizim zamanımızda yirmisini geçen tohuma kaçmış addedilirdi. Şimdiki gençlerin maşallah hiç acelesi yok. Hayat arkadaşı değil, huzurevi yoldaşı arıyorlar sanki. Bekârlığın sultanlık olduğuna kimse benden daha kani değildir ama ben bile diyorum işte, neticede her teke bir çift, her yastığa iki baş gerekir. O çatının altı kimi gün cehenneme dönse de, insana iyi günde kötü günde, hastalıkta, sağlıkta, bir dostla, hiç değilse bir düşmanla, aynı çatı altına sığınmak lazım değil midir? Tamam, ben maşallah iyi gidiyorum ama mesela bizim Müzeyyen artık epeyce yaşlandı. Tiridi çıktı kadının, her sabah başka bir yerinde ağrıyla uyanıyor. Her gün falanca yeri için filanca doktorun kapısını aşındırıyor. E tabii oralarda yalnız kalıp sefil olmasın diye ben de peşinden. Ben olmasam ne yapacak, oralarda kimsesiz gibi bir başına perişan mı olacak? Evlilik işte bu yüzden lazım, hele ki çabucak elden ayaktan düşüveren kadın milleti için şart.

Hayır, anlamıyorum ki, hayat tek başına çekilecek çileymiş gibi, gençlerin yalnızlıktaki bu bitmez ısrarı nedir? Bizim yaşımıza vardıklarında görecekler ki yalnızlığın adı bile dehşet vericidir. İnsanın aklına sessiz geçen bayramları, masaya tek konan tabakları, koridorda yere düşüp günlerce kalanları, ölüp de çürüyüp kokana kadar bulunamayanları getirir. Şimdi bu şen günde kendi canımı da sıkmayayım. Ama en doğrusu herkesin vakitlice evlenmesi, yerini, yuvasını, ailesini bilmesidir.

Ben mesela, en başa dönmek imkânı olsa, gene Müzeyyen'le evlenir, gene hayatımı zindan ederdim. Neticede o başka, bu başka şey efendim.

Neyse, zaten şimdi esas mevzumuz bu değil. Mevzumuz gecikmiş intikamım. Ömrümün cümle öcünü, o Müzeyyen olacak karımdan en nihayet alışım. Ancak bu bahiste yine evliliğin lüzumuna değinmek isterim. Zira Müzeyyen'le evlenip de hayatımı mahvetmeseydim, şimdi nasıl meydanı boş bulmanın sevinciyle hayatımı yaşayabilirdim? Benimki çifte kavrulmuş saadet. Bu yaşta gelen aşkın saadetiyle, Müzeyyen'e attığım golün şetareti yan yana. Ohhh, değsin canıma!

Kabul ediyorum, talihli adamım. Bu saatten sonra olmaz denilen oldu, başıma talih kuşu kondu, adeta piyango vurdu.

Yetmiş dörtlük kalbim ilkin hafifçe kıpırdanıp sonra coşmaya, hayata küsmüş erkekliğim evvela emekleyip akabinde koşmaya başladı. Hem bedenim hem ruhum adeta bir gençlik aşısıyla şahlandı. Aynada kendimi görünce inanamıyorum, yanağıma renk, gözüme ışık geldi. Çorak toprağa dönmüş kafamda bile bir iki saç teli vücut buldu sanki...

Allah o gül yüzlü dilberden, o afeti devrandan, o güzeller güzeli sonbahar çiçeği Dilruba'dan bin kere razı olsun.

Dilrubam, gülüm, bülbülüm, güneşim, ayım, hayattan kesecek kadar bile ümidim kalmadığı bir demde tüm benliğimi saran ılık sonbaharım...

Son birkaç haftadır günüm, gecem, uykum, düşüm, uyanışım hep o. Gençlik zamanlarımdan kalma tatlı bir heyecan, değdiği yeri ürperterek, ığıl ığıl geziniyor vücudumda. Kanım daha hızlı akıyor, damarlarımın içinde alev almış yanıyor. Başka şartlarda nöbet geçiriyorum der, köşedeki devlet hastanesinin acil kapısına giderdim, ama tecrübeyle sabit, ihtiyar bedenimin bu delişmen oyunları hastalıktan değil, aşktan ileri geliyor.

Dilruba, ah Dilruba! Sesini duymamla bedenimdeki tekmil tüy asker selamı verip ayağa dikiliyor. Yüzünü görmemle kasıklarıma delikanlıları kıskandıracak bir dirilik yerleşiyor. Hele o eteğinin altından arada bir göz kırpan beyazcık dizkapakları. Ah o dizkapakları. Gençliğimde seyrettiğim bir filmi hatırıma getiriyor.

Bazı kadının her yeri ayrı cazipse de bedeninin tek bir yeri toplar ya hani bütün yıldızları... Dilber sokağa çıkıp yürümeye başladı mı, gökyüzü bile o yere dönüp yakar ışıklarını. Yıldızlar o yere doğru parlar, güneş o yere doğru doğar. Her kadında başka çizilmiştir o gizemli yerin müstehcen atlası. Kiminin gözü, kiminin dudağı, kiminin bacağı. Dilruba'nınkiyse hiç kuşkusuz, kemikli ama yuvarlak, saydam ama beyaz, bakmakla yetinmenin kabil olmadığı, insanın içinde dokunmak, muhakkak dokunmak, mümkünse uğrunda ölmek arzuları uyandıran o şahane, o görkemli, o semavi dizkapakları...

Kadında öyle bir dizkapağı var ki, üç haftadır gece gündüz, aman onlara dokunmadan ölmeyeyim diye Rabbime dua etmekteyim.

Evet, her şey üç hafta önce başladı. Elim kolum dolu, marketten eve dönüyordum. Dilruba da karşı daireden çıkmış çöp dökmeye iniyordu.

Dilruba, komşumuz Bedia Hanım'ın bakıcısı olur. Müzeyyen'in rahleyi tedrisatından geçtik ya bir kere, bunca zaman başımı kaldırıp da kadına alıcı gözle bakmışlığım yoktur.

Ama o gün, Allahın takdiri, ikimizin de ayakları aynı anda basamağa takılıverdi. Dilruba yüzüstü yere kapaklanacak gibi öne doğru eğildi. Hemen uzanıp tuttum, bileğinden kavradım. İncecik bilekleri avuçlarımın içinde terlerken bir an için gözüm azıcık sıyrılmış eteğinin altından görünen dizkapağına kaydı. İçim bir hoş oldu. Hemencecik kaçırdım bakışlarımı. Ne de olsa apartman aile apartmanı, Müzeyyen insan kılığında cadı, yaş da kemale ermekten daha fazlası.

Velhasıl bana kalsa bu görkemli aşk başlamadan biter, mevzu orada kapanırdı.

Fakat mucizevi bir hadise vuku buldu ve benim cesaret edemediğimi Dilruba yaptı. Sanki hep bu anı bekler gibi birdenbire o da benim bileklerimi kavrayıp iç çekerek yüzüme baktı.

Tedirgin gözbebekleri bariz bir heyecan dalgasının ardından tutkuyla kıpırdandı. Gözlerinde fahiş bir tebessüm titredi, sonra o tebessüm bedenine yayılıp biçimli, etli dudaklarına sirayet etti. İçimden dedim ki, Kamuran herhalde şu an ölüp cennete gittin.

Cennet mennet, gene de komşuya ayıp olmasın diye elimi çekecektim, ama Dilruba nasıl yapışmış, katiyen bırakmıyor. Gözlerini gözlerime dikmiş, hülyalı hülyalı bakıyor. Dedim içimden Kamuran, gözünü aç, tuhaf şeyler oluyor.

İlk o zaman akıl ettim. Dedim sakın bu Dilruba... Sakın bu Dilruba bana... Aaaaaa!

Yaaaa...

Açıkçası şaşırdım. Hâlâ cazip bir erkek olduğumu unutmuşum. Hatta tuvalete çıktıkça iki bacağım arasında faydasızca sallanan o et parçasına denk gelmesem, belki erkek olduğumu bile unuturdum. Sağ olsun, Dilruba bir bakışıyla beni kendimi hatırlamaya sevk etti. Hatırlamak, ruhumda telaffuzu güç zelzeleler meydana getirdi. Adeta yıllar sonra yeniden kendimi buldum. Hediyenin böylesi! Dilruba'nın şahsıma duyduğu bariz alakayı fark etmemle birlikte damarlarımda kurumaya yüz tutmuş kan, aniden coşup deli deli akarak, vücudumun en mahrem noktalarına dek nüfuz etti.

O saatten sonra durur muyum? Derhal ben de yüzüme vaktiyle kadınları bir çırpıda baştan çıkaran, lakin yıllardır kullanmadığım o çapkın tebessümü taktım. Düşmesin diye asıldığım dilberin bileklerini uzunca vakit avuçlarımdan bırakmadım. Sonunda gelen gören olur diye korktu da, istemeye istemeye o çekti kendini biraz geriye. Fakat ben artık silah sesini duymuş maratoncu misali koşmaya başlamıştım.

O gün eve yıllardır olmadığım denli bahtiyar girdim. Benden kısa zaman sonra gelen Müzeyyen bile "Hayırdır Kamuran" diye şaşırdı.

Eskiden olsa saadetimin kaynağını hemen keşfederdi, fakat o gün böyle bir ihtimali aklının köşesinden dahi geçirmedi.

Karşısında çocuk var gibi, "Hadi gene iyisin, bu akşam senin perhizi azıcık bozuyorum, önüne bir dilim tel kadayıf koyuyorum" diye kendince armağan bile verdi. Hıı, dedim içimden, kadayıf yüzünden tabii. Sersem kadın! Sana göre Kamuran kim ki... Kıçının kılları kadayıfa dönmüş, titrek bir erkek müsveddesi! Görürsün sen Müzeyyen, görürsün beni kıskanmayı terk ederek erkeklik gururumu ayaklar altına almanın neticesini!

O günü içimi içime sığdıramayarak geçirdim. Saadet tarlalarında koştum, şetaret bostanlarında coştum. Fakat gece yatağa girip de Müzeyyen'in horultuları refakatinde düşünürken, bir kurt düştü içime. Acaba dedim, aklım bana oyunlar oynuyor da bir düş âleminde mi dolaşıyorum? Ya yanlış anladıysam, ya işi keyfi manalarla bulandırdıysam? Ya Dilruba'nın aklının köşesinden geçmiyorsam da kendi kendime gelin güvey oluyorsam? Bu tereddüt bütün neşemi söndürdü. Sanki birdenbire yeniden ihtiyarladım. Belim yeniden büküldü, eklemlerim yeniden tutuldu. Ağladı ağlayacak minik bir sabiye döndüm.

Neyse ki ertesi gün imdadıma yetişen gene Dilruba oldu.

Bendeniz pencerenin önünde, düşünceli düşünceli otururken, zil çaldı. Müzeyyen pazara çıktığından evde değildi. Ayaklarımı sürüye sürüye kapıya gidip isteksizce açtım. Aa bir de ne göreyim? Dilruba üstünde incecik bir gömlek, altında dizkapaklarını açıkta bırakan daracık bir etek, tatlı tatlı gülümseyerek karşımda durmuyor mu? Karşımda durduğu yetmez gibi bir de gözlerini manalı manalı süzerek, cennet hurilerinden ödünç sesiyle hatırımı sormuyor mu? Sevinç ve heyecandan neredeyse oracığa yığılacaktım.

Fakat yığılmak yerine kafamdan hızlıca bir hesap yaptım. Karımın evden çıkışı ile Dilruba'nın kapıyı çalışı arasında on dakika ya var ya yok. Demek bu tatlı komşunun kendinden sürmeli gözleri hep bizim kapıda. Belli ki alev alev tutuşarak, evde yalnız kaldığım anları kollamakta. Eski kabadayılar misali naralar atmamak için kendimi zor tuttum. Ah Dilruba, ah Dilruba!

Geceyi kendime beyhude zehir ettiğime şüphe yoktu. Belliydi işte, bu afeti devran dilberin kalbi de benim için çarpıyordu. Çarpmak ne kelime, kafesini zorluyordu. Nereden mi anladım? Dilruba kapıya dayanmakla, hülyalı hülyalı bakmakla kalmayıp, hiç beklenmedik bir anda gözlerini pantolonumun fermuarına kaydırdı. İlkin fermuarım mı açık diye düşündüm ama yok, belli, kadın beni görünce kendini tutamıyor, kaşı gözü arzuyla oynuyor. Yine acaba yanılıyor muyum, fazladan mana mı aranıyorum derdim ama Dilruba bu kadarına da pes dedirtecek bir hamle daha yaptı. Artık nasıl arzularının esiri olduysa bir an için hislerine mukavemet edemeyerek elini önüme attı. Hayretler içinde kalakaldım. Aaaa!

Görülmüş şey değil!

Bunca yıllık erkeğim, böyle hedefe kilitli, böyle ne istediğini bilen, açık sözlü, açık gözlü, açık görüşlü kadını ne duydum ne işittim. Gençliğimde olsa, yaşımın cehaletiyle bu tavrını onun hoppalığına, hafifliğine verebilir, yanlış zanlar edinerek aşkımıza gölge düşürebilirdim. Neyse ki benim demlerimde insan artık kaybedecek tek bir anı bile olmadığını biliyor, tali yollara sapmaktansa kestirmeden gidenleri yadırgayıp ayıplamak şöyle dursun, onlara derin bir minnet ve hürmet duyuyor. Ben de Dilruba'ya minnetlerin en büyüğünü, hürmetlerin en güçlüsünü duydum. İçimden dedim ki, ey koca yürekli dilber, Allah senden razı olsun.

Bana kalsa onu derhal çekip içeri alırdım. Ama bizim cadının ne zaman geleceği belli mi olur? Gelip de bizi iş üstünde bassa, Allah muhafaza... Yok, cesaret edemedim. Zaten aynını düşünmüş gibi Dilruba da hızla toparlanıp geri çekildi. Görüşürüz mörüşürüz bir şeyler geveleyip gerisingeri karşı daireye yöneldi. Arkasından "Dilruba" diye seslendim. Dönüp bakınca da fısıltıyla ilave ettim. "Müsait bir zamanda bir kahve içelim."

Dilruba o manidar, o alev alev ağzıyla, müphem manalar saçarak gülümsedi. Sonra da kapıyı kapayıp yitti gitti.

Ben kaldım mı arkasında arenaya salınmış azgın boğalar gibi!

Yıllar boyu yolda düşürüp kaybettiğim ne kadar heyecan, arzu, iştah, marifet varsa hepsi sökün edip geri geldi. Eve sığamıyorum. Kızgın sacda yürür gibi kızarıp bozarıyorum. Elimi ayağımı koyacak yer bulamıyorum. Bir gözüm kapıda, bir elim kalbimde, öbür elimle de olmadık işler kurcalıyorum.

Bir süre sonra Müzeyyen eve döndüğünde halimi fark edip, "Kamuran yüzün pancar gibi olmuş, iyi misin?" diye vesveselendi.

Dedim, "Sıcaktan hararetlendim, birazdan geçer."

Sahiden de karımın bet suratını görünce geçti gitti. Müzeyyen gene de, "Hadi gir bir duş al da kendine gel" diye üsteledi.

Bu kadının hayattaki her derde bulduğu ilk deva budur. Anan da ölse duşa yollar, böbreğini de alsalar duşa yollar. Hani diyeceğim ki kendince belki orada bir rahatlama imkânı tasarlar ama yok, o da değil. Bizimki evvela yollar, sonra kapıda nöbet tutar. Daha şimdi ille de gir diye ısrar kıyamet yalvaran kendi değilmiş gibi iki dakika geçmeden, e hadi çık artık dilleri dökmeye başlar. Zannedersin tapuda değil, sular idaresinde çalıştı onca sene. Her şeyi olduğu gibi banyoyu da insanın burnundan getirir.

Gene de girdim. Bir güzel yıkandım, aptesimi aldım. Ne olur ne olmaz, bu yaşta cünüp gezmeyeyim. Banyodan sonra karımın nazarı dikkatini çekmemek için tabii davranmaya gayret ederek geçip koltuğuma oturdum. Elime bulmacamı alıp nasıl yapar ederim de canımın içi, ciğerparem Dilrubamla yalnız kalıp muradıma ererim diye düşünmeye koyuldum.

Sırf o akşam değil, günler boyu düşündüm. Kapısını çalıp konuşsam, olmaz, etraftan duyulur. Name yazıp bıraksam, ı-ıh, belki başkası bulur. Sonunda en iyisinin telefon olduğuna hükmettim. Peki ama dilberin telefonunu nasıl edinecektim? Kapı ağzında filan denk getirip sormaya karar verdim.

Fakat aksi gibi ne kadar uğraştımsa da sonraki günler boyunca Dilruba'yla hiçbir yerde denk gelemedim. Ne sahanlıkta, ne bakkalda ne rüyalarda.

En nihayet artık gözümü karartıp kapısını çalacak hale geldiğim bir gün, aklım başıma geldi. Ulan Kamuran dedim, günlerdir beyhude ıkınıp sıkılıyorsun. Yanı başındaki muhtarı ne çabuk unuttun.

Tabii ya, karım sadece apartman komşularının değil, onların yedi göbek hısmının numarasından adresine her haltı bilir. Kesin Dilruba'nınkini de rehberine kaydetmiştir. Ama gidip sevgilimin telefonunu karımdan rica edemeyeceğime göre, çaresiz, bir gece Müzeyyen uyurken kalktım, telefonunu karıştırdım. Karımın uykusu derindir, yatağından vinçle kaldırıp kapının önüne taşısan ayılmaz. Gene de ne olur ne olmaz diye gözüm Müzeyyen'de, titreyen ellerle açtım rehberi. Fakat yok! Rehberde Dilruba ismine kayıtlı bir numara yok! İçimden nasıl öfkelendim karıma anlatamam, nerdeyse uyandırıp kavgaya tutuşacağım. Alacağın olsun Müzeyyen, insan bu kadar mı mesuliyetsiz olur. Bunun hastalığı var, depremi var, yangını var, hırsızı var, aklıselim bir kadın kapı komşusunun telefonunu kaydetmeyi nasıl unutur?!

Günler günleri kovaladı. Dilruba ne kapıya çıktı ne de benim kapımı çaldı. Müzeyyen ne vakit dışarı çıksa bir heves giyinip süslenip oturdum salonda, lakin gelen giden olmadı. İçimde kesif bir sıkıntı peydahlandı. Nerdeyse ağlayacağım.

Derken hiç beklemediğim bir anda, derdin kendisi gibi dermanı da gene Dilruba'dan geldi. Telefonuma düşen aşk ve hasret dolu bir mesajla...

"Ben de seni düşünüyorum."

Bu kadar. Bu kadarcık. Üç kelime, bir bağlaççık. Ama muhteviyatının kudreti, romanlardan, şiirlerden, kasidelerden öte...

Bilinmeyen numaradan gelse de tabii kim olduğunu derhal anladım.

Saadet deryalarına daldım. Dedim ki kendi kendime, bu Dilruba, nasıl oyunbaz, nasıl cilvenaz, nasıl beklemesini, bekletmesini, gelmesini, gitmesini, adamı aşkından muma çevirmesini bilen bir kadın. Bin kat arttı hayranlığım. Hemen cevap yazdım.

"Dilrubam, senin aşkınla tutuştum yandım. Bitsin artık bu hasret, takatsiz kaldım. Ne zaman görüşebiliriz?"

Dilruba evvela ağırdan aldı. Ben anlıyorum tabii, belli, pek yakında randevu verecek. Fakat ilkin kendini biraz naza çekecek. Kadın milletinin bu nevi hilelerini bilirim. Velhasıl zorlansam da sabır ve sükûnetle beklemeyi becerdim. Saatler saatleri, günler günleri kovaladı. Yılmadım, eli kulağında dedim, bugün yarın dedim, dayan Kamuran dedim, kedimi oyalaya oyalaya beklemeye devam ettim.

Müjdeli havadis Belgin'in görücüleriyle aynı gün geldi. Bizimkini terminalden alıp eve yeni dönmüştüm. Koltuğuma oturmuş, bulmaca çözüyor pozlarında, karımın kurt masalıyla eve getirmeyi başardığı saftirik evladımıza hakikati söylemesini ve akabinde patlak verecek üçüncü cihan harbini bekliyordum. Müzeyyen her zamanki gibi mutfakta, aşırıyor, taşırıyor, pişiriyor, dünyadan haberi olmayan Belgin ise telefonda abisiyle münakaşa ediyordu. Hakan işin aslını bildiğinden, kendince dalgasını geçtikçe, ne olup bittiğini anlayamayan hayat acemisi kızım da durduğu yerde kuduruyordu. Tam o esnada telefonuma Dilruba'dan bir mesaj gelmesin mi?

"Buluşalım ama gözden uzak bir yerde olsun."

Müjdeye bak!

Mesajı görünce keyiften elim ayağım titredi. Derhal nicedir kafamda gezdirdiğim emniyetli bir otelin adını yazdım. Hazır sohbet yolu açılmışken, o otelde yapacaklarımızdan dem vurup daha da bir kanımızı kaynatırdım fakat o kadarına fırsat bulamadan Belgin'in gazabına uğradım.

Ben huşu içinde mesajlaşma halindeyken kızım patlak gözlerini üstüme dikip, "Hiç utanmıyor musun" diye çemkirmesin mi?

Öylece kalakaldım. Kızım devam etti. Anasına çekmiş, başlayınca durdurabilene aşk olsun, taramalı tüfek gibi taradı geçti beni.

"Bilmiyo muyum sanki ben şimdi o telefonla ne yaptığını? Anlamıyo muyum? Salak mıyım?"

Bir an dedim bunlar biliyor, vallahi de biliyor, billahi de biliyor. Analı kızlı birlik olmuş, bana oyun oynuyor. Herhalde birazdan kalp sektesinden giderim diye düşünüp öldüğüme mi, yoksa Dilruba'nın dizine yüz süremeden öldüğüme mi daha çok üzüleceğime karar vermeye çalışırken, sersem kızımın sarsak tavırlarından, hiçbir halttan haberi olmadığını kavradım. Abisiyle yazıştığımı sandığını, bunun için vırvırlandığını anlayıp rahatladım.

Sonrası kızım için değilse de benim için düğün dernekti.

Belgin'in görücü meselesi ailemize yaraşacak bir skandalla bitti. Bizim kız misafirlerin önünde apır sapır konuşup evi terk etti. O günden beri de zaten aramız limoni. Ne arıyor ne telefonlarımızı açıyor. Müzeyyen yasta, gece gündüz Belgin diye sayıklıyor. Bense içimden oh aman diyorum. Bizim Müzeyyen'e daima bir dert lazım. Şu hassas günlerde kafayı Belgin'e taksın ki Dilruba ile vuslatıma salça olmasın.

Günlerdir evin içi tam bir sirk çadırı. Bir köşede Müzeyyen dizlerini dövüyor, öbür köşede ben Dilruba ile buluşmamızı planlamaya çalışıyorum.

Sayılı gün çabuk olmasa da geçti. İşte nihayet geldim, vuslatın kıyısındayım.

Bir saat kadar evvel evden çıkarken Müzeyyen'i başına çatkı çakmış, salondaki koltukta kaykılmış halde bıraktım. Kendi derdine öylesine dalmıştı ki, nasıl ihtimamla giyindiğimin, tarandığımın, lavanta kolonyalarına bulandığımın bile farkına

varmadı. Evden çıkarken nereye gittiğimi dahi sormadı. Tam ardımdan kapıyı çekecekken bir an içim ezildi, ah Müzeyyen, amma yaşlandın be kızım! Yoksa bu kadar kör göze parmak çapkınlık manevrası, senin gibi kadının gözünden kaçar mıydı? Şefkatle şöyle bir baktım bizim hanıma. Umurunda dahi olmadı. Ben de çektim kapıyı, çıktım.

Onu evde yuva kurmamakta direten kızının kaderine ağlanırken bırakıp işte bu otel odasına geldim.

İki başına uyduruk birer komodin konmuş çift kişilik yatağın köşesine oturdum, yeni gelin gibi bekliyorum. Cüzdanımı, telefonumu, kol saatimi çıkarıp komodinin üstüne koydum. Gözüm hep saatte. Dilruba'ya 16:00 demiştim. 16'yı yirmi dakika geçiyor. Ya Bedia Hanım'dan kurtulup çıkamadı ya da kız evi naz evi şiarıyla ağırdan alıyor. Olsun. Bu kadar bekledim, biraz daha beklerim. Yeter ki sonunda içimdeki gençlik meşalelerini yakacak o murada ereyim.

Elimi kalbime götürüyorum, Veli Efendi'ye çıkmış gibi atıyor. Bir an akıbetimden endişe ediyorum. Ya Rabbim, göğüs kafesimde öten şu kuşu, öbürünü de tabii aynı şekilde, halvet vuku bulmadan durdurursan küserim. İçimden geçenleri fark edince dehşete düşüyorum, böyle devam edersem çarpılacağım. Ha yok çarpılmadan ölürsem, öteki tarafta zinadan kurtulsam bile, ileri geri konuşmaktan yanacağım.

Az sonra Dilruba'yı tezgâhtaki balık gibi yatırıp tadına bakmayı tasarladığım yatağın üstünde oturuşumu değiştiriyorum. Bacağımı bacağımın üstünden indirip ellerimi hürmetle göğe açıyorum. Ya Rabbim, sen bu kendini bilmez kulunun günahlarını bağışla. Lakin hayattan payıma düşen birkaç tatlı an daha kaldıysa, onları bana çok görmemeni niyaz ve temenni ederim.

Dualarım dilekçeye döndükçe günah üstüne günah işlemekte olduğumu fark ediyor, ancak bekleyişin verdiği telaşla bir türlü toparlayamıyorum. Allahım şu kadın bir an evvel gelse de halvet menşeli günahlarım başlarken sohbet kaynaklılar sona erse.

Derken bir tıkırtı duyuyorum kapıda. Heyecandan elim ayağım titriyor. Geldi! Vallahi geldi. Rabbim sesimi duydu, bana acıdı, şefaatiyle beraber sevdiğimi gönderdi.

Dilrubam, gençlik aşım, biricik aşkım, hoş geldi safalar getirdi, lütuflar buyurdu, teşrifler etti. Dizlerim titreyerek, yerimden kalkıyorum. Ceketimin önünü ilikliyorum. Küt küt atan kalbimin sesini duymazdan gelmeye çabalayarak, gidip kapıyı açıyorum.

III. KISIM

ÇIT

Eşikte durmuş, alık alık bakıyor. Bu ifadeyi iyi bilirim. Bir kere yüzünde yer etti miydi, bizimkinde korku dağları sarmış demektir.

Birazdan çoluk çocuğun bile gönül indirmeyeceği acemi yalanlardan medet umacak. Eli ayağı titreyecek, ses telleri düğümlenecek, ağzı kuruyacak, dili paslanacak, paslı dil kuru ağzının içinde dönmeye uğraştıkça, ortaya takır tukur, manasız sesler çıkacak...

Gençliğimde kocamın bu zavallı hallerine bakıp, bir zamanlar âşık olduğum adam bu mu diye hayretlere düşerdim. Tanıştığımızda Kamuran bambaşka biriydi.

İlk buluşmamızda kasabada yeni açılan şık bir pastaneye davet etmişti beni. Uzun uzun kendini anlatmak yerine beni tanımak istemişti. Abim, babam, akrabalarım, daireden birkaç kişi, yani karşı cins namına bildiğim âdemlerin hepsi, sırf kendileriyle ilgili, hodbin kimselerdi. Varsa yoksa onların işi, onların isteği, onların hiddeti... Kimse benim ne yapıp ettiğimi, ne istediğimi, ne hissettiğimi merak etmezdi.

Bu yüzden Kamuran'ın ruhumun derinlikleriyle alakadar oluş şekli hoşuma gitmişti. O gün bana neler neler sormamıştı ki... En sevdiğim çiçekleri, ağaçları, filmleri, şarkıları... Sonra hayal kurmaya düşkün olup olmadığımı merak etmişti. Rüyalarımda neler gördüğümü bilmek istemişti. Daha önce hiç gündüz düşlerimi, gece rüyalarımı merak eden biriyle karşılaşmamıştım. İçimden, Müzeyyen, demiştim kendime, sakın bu çocuğu kaçırma. Bu seni dinler, anlar, sever.

Ama tabii, içimden geçenleri dışarı çaktırmadım.

Bu yaşımızda bile Kamuran hâlâ beni evliliğe razı getirmek için çabaladığını, ağzımdan girip burnumdan çıkmak suretiyle zar zor ikna ettiğini zanneder durur. O zamanlar âdet öyleydi, kızların hevesli görünmemesi icap ederdi. Çaktırmasam da aslında rüyalarımı sorduğu an onunla evlenmeye karar vermiş, kafamda gelinlik modeli bile belirlemiştim. Yine de Kamuran'ın at binip kılıç kuşanmasına, avcılık oyunu oynamasına, fetih hazzıyla gururlanmasına müsaade ettim. Böyle oyunların bir defaya mahsus olmayacağını, kendini avcı sayanın av merakından başını alamayacağını bilemeyecek kadar gençtim.

Karmaşık ihtiraslarım yoktu. Sadece mutlu olmak istemiştim.

İnsan hep bir gün çok mutlu olacağına inanır. Şimdi değildir, henüz değildir ama bir gün muhakkak, hak edilen o mutluluk gelip kendisini bulacaktır. Gelecekte muğlak bir takvim yaprağına mühürlenmiş o günü, ufak tefek engellerin ayak altından çekileceği münasip bir zamana erteler durur insan. Okulu bitirince, işe girince, evlenince, çocuklar büyüyünce... Sonra genellikle o gün gelemeden de ölür.

Hesabı yanlış yaptığını ölmeden kısa zaman önce anlar aslında. Ömrünün, adına yaşlılık denen o buruk zamanında. Hem bekleyerek geçen yıllarına hem de artık gelemeyecek olanlara ağladığı, hani etrafındaki gençlerin gözünün neden hep yarı

yaşlı durduğunu anlamayıp bir tür göz hastalığı sandığı zamanlarında. Çok geç kaldığında.

Ben de bekârken, evlenince, hele ki Kamuran'la evlenince, çok mutlu olacağıma inanmıştım. Öyle olmadı.

Kamuran evlendikten sonra hızla değişti. Büyüdüğüm evdeki erkeklere benzedi. Düşüncelerimi merak etmekten, hislerime kulak vermekten vazgeçti. Başlarda hiç değilse nezaketen dinliyor gibi yapardı. Fakat yüzüme bakmayı sürdürse de bakışları hızla boşalırdı. Başka âlemlere daldığını, anlattıklarımın bir kulağından girip öbürkünden çıktığını anlardım. Dinleyen olmayınca anlattıklarım da anlamını kaybederdi, çoğu zaman zırvalardım. Ortak dünyamızı terk edip beni yüzüstü bırakması, aile hayatımızda Kamuran'dan yediğim ilk kazıktı.

Son olmadı.

Kamuran gitgide, evlenmek istememiş de birileri kendisini katakulliye getirip zorla benimle aynı eve tıkıvermiş gibi davranmaya başladı. Varlığım züldü ona, yaptığım, yapmadığım her şey keyfini kaçırırdı. Dışarıda gülüp eğlenen adamın, eve girer girmez yüzü asılırdı. Münakaşayla geçen gecelerimizin sabahında benim gözlerimden yaş, onunkilerden hayal kırıklığı akardı. Bazı akşamlar eve geldiğinde yüzünde tiksintiye benzeyen bir ifade yakalardım. Hani sanki hayatla çok şaşaalı bir mukavelesi varmış da, ben ve sonra da çocuklar kısmetini haczetmişiz gibi hepimize alacaklı bakardı. Öfkesini sözle değil, aramızda açtığı mesafelerle anlatırdı. Ona yaklaşma gayretlerim, her defasında daha da uzağa fırlatılmamla sonlanırdı. İyice üzülürdüm.

O kadar üzüldüm ki bir zaman sonra çareyi o uçurumun yanına bir tane de ben açmakta buldum. Böylece kendimi fırlatılmış değil, bizzat uzaklaşmış gibi hissedebilecektim. Kısmen becerdim sayılır, çünkü zamanla uçurumlar birbirine karıştı, ilk kimin uzaklaştığının ehemmiyeti kalmadı.

Kamuran hayattaki açlığını evde doyamayışına bağladı ve kaçacak yeni ihtimaller aramaya başladı. Fakat kaçıp gitmek

değil, kaçıp sonra dönmek arzusundaydı. Ne şiş yansın ne kebap düsturuyla bütün ihtimalleri canlı tutmaya çalışıyordu.

İlk ihaneti en acısıydı. Ben anladığımı Kamuran'a söylemeye ar ettim, fakat o gözümün içine baka baka yalanlar uydurmaya utanmadı. Önce üzüldüm, hem de çok üzüldüm ama sonra o biçare his yerini derin bir öfkeye bıraktı.

Hiç düşünmedim değil, evliliğimi bitirmeyi de düşündüm. Hem de defalarca. Fakat böyle zamanlarda vazgeçmek niyeyse yenilgi gibi geliyor. İnsan, gelecek günlerini kurtarmak dururken, geçenlerin beyhude olmadığını kendine ispata soyunuyor. Ben de hayatımı gönlüme hoşnutluk verecek bir istikamette değiştirmektense, tutup Kamuran'ı değiştirmekte, evine, yuvasına bağlı bir erkek haline getirmekte karar kıldım. Bunu sahiden yapabileceğimi sandım.

Yanıldım.

İnsanın başkasını, yeri geldiğinde kendini bile değiştirebildiği nerde görülmüş? Ya kabul edersin ya çeker gidersin. Üçüncü bir seçenek yok. Ama yılların getirdiği, bedeli ağır bir malumat bu, gençlikte pek bilemezsin.

Kocamı değiştiremediğim evlilik hayatım boyunca yedim yuttum ama hiç değilse içime atmadım. Hepsini kustum, hepsini. Kamuran'ın yüzüne yüzüne hem de. Ufak tefeğim diye, iyi niyetliyim diye kimse de beni piknik sepeti sanmasın öyle.

İlk zamanlarımızda gençliğin ateşiyle alabildiğine intikamcıydım. Kalbimde açtığı her gediği Kamuran'a misliyle ödetmeye ant içmiştim. O bana hayatı zindan ettikçe ben de ona evi dar ettim. İstedim ki görsün, anlasın ve biraz zahmete girip, kırılanları yapıştırmak için çaba harcasın. Savaşalım, barışalım, sonra hasretle sarışalım. Tepemizdeki kara bulutlar dağılsın. O uzak gün geliversin ve birlikte mutlu olalım.

Ne var ki Kamuran korkak adam, mücadeleye girmedi. Geri çekilmek kolayına geldi.

Böyle böyle aramızdaki uçurumlar derinleşti.

Ben onu kaybettim, o beni kaybetti.

Sonra biz ayrıldık. Daha doğrusu ayrılmışız.

Bir gün baktım, aynı evde iki çocukla, fakat artık birlikte değiliz. Bir zaman bir yerde birbirimizden vazgeçmiş, bunu da kabullenmişiz. Kamuran koltuğuna çekilmiş, ben mutfağa yerleşmişim. İçimizde öfkeler, kırgınlıklar, alışkanlıklar, sevinçler, birlikte geçmiş koca bir hayat biriktirmişiz. İki kör bıçak gibi birbirimize bilenmiş ama kesmeyi de beceremişiz.

İnsan her şeye alışıyor ya, buna da alışmışız. Mutluluk heveslerimizi ileri bir tarihe ata ata yaşayıp yaşlanmışız.

Geçen sene yeni taşındığı evi yerleştirmeye gittiğimde, Belgin zorla bir dans müsameresine sürükledi beni. Orada iki dansçı gördüm. Bir kızla bir oğlan, ağır ağır dönen ahşap platform üstünde ayrı istikametlere yürüyorlar. Tahtacığa beraberce sığışmayı becermişler ama birbirlerini görmüyorlar. İkisinden biri durup yüzünü öbür yana çevirse, şak diye birleşiverecekler. Sesleri, nefesleri birleşecek, dönen ahşabın üstünde ayakta kalmak ikisi için de daha külfetsiz hale gelecek. Ama durmuyorlar. Müzik çalıyor, tahta dönüyor, onlar da beraberce üstüne bastıkları o daracık zeminde, birbirlerinin yüzünü dahi görmeden aksi istikametlere doğru ha babam yürüyorlar.

O akşam ben bir ağla, bir ağla. İçim dışıma çıktı. Belgin de yavrum korktu, anne ne oldu diye soruyor. Dedim bir şey yok çocuğum, müzik hislendirdi. Yalan. Esasen ne olduğunu benim de anladığım yok. Aklımı kaçırmışım sanki, dansçılara bile değil, dönen platforma bakıp bakıp içleniyorum. Milletin şen şakrak seyrettiği sahnede beni böyle eşekten düşmüşe çeviren nedir, katiyen anlamıyorum. Bir yandan onların neşesine imreniyor, öbür yandan sulu gözlülüğüme ileniyorum.

Ancak eve dönüp gece yatağa girdikten sonra buldum niye o kadar içlendiğimi. İnsan başkasının cenazesinde bile en çok kendi ölümüne üzülmez mi? Ben de o dönen tahtanın üstünde kendimi görmüştüm işte. Biz de öyleydik Kamuran'la.

Işıkları çoktan sönmüş, acıklı bir panayır yeriydi hayatımız. O tahtaya benzeyen evimizde kısılıp kalmıştık. Meçhule doğru ha babam yürürken, yıllarca durup birbirimize bakmamıştık. Ne fırıl fırıl dönmekte olan o iki kişilik dünyadan inebilmiş ne yan yana gelebilmiştik. Üstelik bir de yaşlanıp hayatımızın böyle, bu kadar, bundan ibaret olduğunu kabullenmiştik. Yaşarken insan alışıyor da bir gösteri salonunda dışarıdan kendine bakınca, gördükleri gücüne gidiyor.

O gece bunları düşünürken, garip şey, içimde öfkeye rastlayamadım. Zamanla, ama galiba ben ihtiyarladıkça değil, Kamuran'ın gözlerimin önünde başlangıçta ağır ağır, sonra gitgide hızlanarak ihtiyarlayışına şahit oldukça, sökülüp gitmiş demek içimdeki öfke. O gürül gürül çavlanın suyu çekilmiş. Bir zamanlar kalbimi kıran yıkıcı anlar, başka birinin hayatına ait puslu anılara dönüşüp silikleşmiş. Önümüzdeki günler azaldıkça geçenlerin hesabı da manasını yitirmiş.

Zaman geçti deniyor ya hep. Kimse söylemiyor, geçiyor da nereye gidiyor? Bu meret kaybolmuyor ki. Bir katil gibi dokunduğu her yerde izler bırakıyor. Benim ellerimde, yüzümde derin yarıklar açıyor, Kamuran'ın bedeninde yaralar, hastalıklar...

İddia edildiği gibi hiç de öyle hazırlıksız ölmüyor ki insan. Yolun sonunu bilmek, bal gibi bilmek, her adımda ölüme yaklaştığını göre göre yine de ona doğru yürümeye devam etmek diye bir şey var. Yaşlanmak tam da bu işe yarar.

Ben yine daha gencim, yaşımın da iyisiyim çok şükür ama Kamuran zamanın elinde çok hırpalandı. Ezildi, büzüldü, küçücük kaldı. Eskiden sırf domuzluğundan gidip oturduğu ama şimdi çoğu zaman yorgunluktan doğrulup kalkamadığı için katlandığı o koltukta kapladığı hacim bile azaldı. Onun bu iç burkan hallerine baka baka benim de öfkemin yerine şefkate benzeyen o tuhaf şey yerleşmiş olmalı.

Çünkü insan gençken hayata, ihtiyarlıkta ise ölüme kafa yoruyor en çok. Yormasın da ne yapsın? Kamuran'la her ay altın

gününe gider gibi başka cenazeye taşınıyoruz. Bir komşu, bir akraba, daireden bir büyüğümüz, derken okuldan arkadaşlarımız... Yaşıtlarımız! Ardı ardına ölüyorlar. Bir zambak dalından koparılırken nasıl çıt diye ses çıkarır, öyle çabuk, öyle olağan. Ve sonra öyle hızla unutulan...

Birkaç sene evvel çocuklarla pikniğe gitmiştik. Yemek yediğimiz mesire yerinin az ötesinde minik bir zambak tarhı görmüştüm. Beyaz, narin zambaklar... Gidip inceden esen rüzgârda salınışlarını seyretmiştim. Çok derinden de olsa kendilerine has bir sesleri var mıdır diye kulak vermiş, işitememiştim. Sonra nasıl oldu, niye yaptım bilmiyorum, ama aniden bir tanesini tuttum, dalından kopardım. Çıt diye bir ses çıktı.

Çıt.

Sessiz sedasız yaşayıp giden zambak, ölürken arkasında o kadarcık bir ses bıraktı. O ses olmasa bir can aldığımı anlamayacaktım. Onun az evvel yaşadığını bile düşünmeyecektim. Birini öldürdüğümü hiç bilmeyecektim. Hayattayken sesini bana duyurmadı ya...

Ama zambağın ölürken çıkardığı o çıt sesi beni mahvetti. Elimdeki beyaz cesede mahcubiyet ve pişmanlıkla bakakaldım. Onu yakama takarak bile olsa yanımda taşımaya utandım. Bir an ne yapacağımı bilemeyip gerisingeri yerine bıraktım. Az evvel beraberce yaşadığı akrabalarının arasına, usulca. Ama şimdi sapı toprağın içinde değil, yüzeyinde duruyor, taçyaprakları gözle görülür bir hızla solup kararıyordu.

Halimle dalga geçeceklerini bildiğimden çocuklara bir şey anlatmadım fakat pikniğin kalanı boyunca içime içime ağladım. Bu aralar çok ağlıyorum galiba, eh yaşımın iyisiyim tamam ama sonuçta ben de yaşlandım.

Ben yaşlandım ve herkes de ölmeye başladı.

Evet, biliyorum, 80'leri 90'ları görmek de var, ama ya yoksa? Ben de ne yapayım, kurduğum turşunun, kuruttuğum tarhananın bile tadına bakabileceğimiz meçhulken, gidenler

çoktan gitmişken, geriye kalan herkese, her şeye bir çeşit şefkat duyuyorum. Dünyayla savaşım kalmadı ki. Bu saatten sonra çocuklarımızı mutlu görelim, sağlıkla yaşlanalım, kimselere muhtaç olmadan birbirimize tutunarak ölelim, o bana yeter. Aile deyince artık sadece bunu anlıyorum.

Hakan'ı evlendirdik. Bir de torun seversek ondan yana gözüm arkada kalmayacak. Ama Belgin isyankâr çıktı. Daha el kadarken de böyle inatçı keçiydi bu, dediğim dedik, çaldığım düdük. Kızım evlen de yuvanı kur artık, yalnız hayat mı geçer deyince bir bakışı var ki, sanırsın sülalesine sövmüşüm. Baktım onun becerip birini getireceği yok, münasip aday buldukça artık bizzat devreye giriyorum. İstikbali mevzu bahis olan yedi kat el değil ya sonuçta, benim özbeöz çocuğum.

Hoş geçen Nevin'in kayınçosunun görücü geleceği gün, dergiden kestiğim gelinlik modelini gösterdiğimde öyle laflar etti ki...

Yok efendim kendi hayatımdan çok mu memnunmuşum da bir de kalkmış onun için evlilik hayali kuruyormuşum? Bana baktıkça değil evlenmek, içinden yaşamak bile gelmiyormuş. Böyle beyaz mutluluklar masallarda olurmuş. Sadece masallarda... Kendimi kandırıyormuşum.

Bu çocuklar bazen böyle taş gibi konuşup gidiyor. Sonra kim yutacak, kim sindirecek umurlarında değil. Neyse. Anayım ben sonuçta, alınmıyorum. Gözyaşımı içime atıp doğru bildiğim neyse onu yapmaya devam ediyorum.

İşin doğrusu, Belgin'in bir an evvel evlenmesini biraz da Kamuran için istiyorum. Kızının mürüvvetini görmek onun da hakkı. Şu hayatta çıt diye kırılan sadece zambaklar değil ki. Kamuran büsbütün yaşlandı, son zamanlarda her şeyi unutuyor, hareketleri yavaşladı, bedenine eskisi gibi hâkim olamamaya başladı. Kabullenmiyor ama yoruldu artık. Tükeniyor. Her ay başka yanı tekliyor, ha bire hastanelere taşınıyoruz. Böbrekleri, şekeri, tansiyonu, kalbi derken, anlıyorum ben, yolun sonu görünüyor.

Şimdi şu otel odasının kapısında eskiden kalma, korkulu bir heyecanla dikilen Kamuran'a, daha doğrusu ondan geriye kalan, eski bir ceket gibi küçülüp çekmiş adama bakıyorum. Kocamış kocamın yüzündeki hevesler içimi buruyor. Önceden olsa bulandırırdı, şimdi ancak buruyor. Birkaç zamandır Kamuran'ın içinde uyanan gençlikten kalma haşarı kıpırtılar bana bir idam mahkûmunun son arzusunu çağrıştırıyor. Kızayım desem, içimden gelmiyor. Benden bekleneni yapmaya çalışıyorum. Eskisi gibi onu kıskanmaktan kendimi harap etmiş, hiddetten tırnaklarımı yemiş, işaretleri takip edip ihanetini tespit etmiş, suçortağını bulamadımsa da Kamuran'ın peşine takılıp buralara kadar gelmiş gibi davranıyorum. Güya kapıda epeyce beklemişim, gelen giden olmayınca âşığının zaten içerde olduğuna hükmedip ya bismillah diyerek baskına gelmişim. Hatta eski günlerin hatırına kendimi rolüme kaptırıp minicik odanın içinde şöyle bir dönüyor, gardırobu, küçücük tuvalet dolabını bile araştırıyorum. Bunu yaparken şaşkaloz Kamuran'a eli ayağına dolanarak da olsa gizlice telefonunu kapıp, "Gelme, karım burada" diye mesaj yazacak vakti tanıyorum. Sonuçta münakaşamız esnasında Dilruba ha geldi ha gelecek telaşıyla gözü kapıda beklerken, kalbinin haddinden fazla pırpırlanmasını istemiyorum. Bu kalpler bize lazım Kamurancım. Heyecanımızı bile dirhemle koymalıyız artık içine. Bakma sen, çaktırmasam da, ikimizinkine de ihtimam gösteriyorum.

Odayı tavafım bittikten sonra yine benden beklendiği üzere, "Bunca yıl senin için saçımı süpürge ettim" diye başlıyorum. Bizim çocuklar benim bu söylenmelerime Saçını Süpürge Etme Bildirgesi diye isim takmıştı vakti zamanında. Gecenin bir yarısı odalarında kikirdeyip konuşurlarken duymuştum. O zamanlar gücenmiştim de biraz. Sonradan sonraya komik gelmeye başladı. Zaten böyle şeyler insana bir çocuklukta, bir de yaşlılıkta komik geliyor. Arada kalan zamanlar yorucu bir

ciddiyetin hantallığına kurban gidiyor. Keşke hayat daha hafif bir şey olabilse. Neyse.

Tıpkı gençliğimizdeki gibi gözlerimi Kamuran'a dikip burnumdan soluyorum. O da dili döndüğünce "Yanlış anladın Müzeyyen, ne alakası var" martavalları icra ediyor. Haline baktıkça hem gülesim geliyor hem de içim eski bir dostla rastlaşmış gibi yumuşuyor. Ah Kamuran, ah eşek kafalı Kamuran...

Anlattığına bakılırsa, bizimki meğer otele iş görüşmesi için gelmişmiş. Eski daire şefi bir şirket kuruyormuş da onu da danışman istemişmiş. Bak bak bak, sen paşama bak! Yalanını bulduğu an gözleri nasıl da ışıldıyor. Söylerken kendini bir yandan pek akıllı, bir yandan da genç hissediyor. İş teklifleri alacak kadar genç.

İş görüşmelerinin otel odalarında yapılmadığı gibi mevzulara hiç girmiyorum. Sonuçta benim derdim üzüm yemek değil ki, bağcıyı kovacak gibi yapıp memnun etmek. Anlattıkları aklıma yatmış ama yine de sırf kıskançlığımdan tam da rahatlayamamışım gibi histerik tavırlar takınıyorum. Sesimi fokurdayan dut pekmezi gibi koyultup köpürterek, "Onu bunu bilmem Kamuran" diye bağırıyorum. "Bundan sonra iki gözüm üstünde, bıktım senin zamparalıklarından!"

Kamuran korkup üzüleceği yerde belli belirsiz gülümsüyor. Bir hadiseden daha paçayı sıyırdığına mı, yoksa hâlâ zampara namıyla anıldığına mı daha çok sevindiği belli olmuyor. Hâlâ hovardalık yapacak kadar genç, beni yenecek kadar dinç olduğunu hissederek mutlu oluyor. Canım benim. Hiç bozmuyorum. Ama kocamış kocamın heyecanına bakarken Dilruba'nın beni sahanlıkta durdurduğu o ilk gün aklıma düşüyor.

Kadıncağızın kederli bir iç çekişle, teselli verir gibi omzuma dokunarak, "Bir doktora göster istersen" deyişini hatırlıyorum.

"Kamuran Bey'in tansiyonu düştü galiba. Bugün az kalsın merdivenlerden yuvarlanıyordu, son anda yakaladım. Bakışları

da tuhaflaştı, bir an beni tanıyamadı sandım. Bir doktora göstersen iyi olur."

Haberi aldıktan sonra yellim yelalim eve girdiğimde sahiden de Kamuran'da bir tuhaflık vardı. Ama beklediğimin aksine bana her zamankinden dinç, hatta neşeli görünmüştü kocam. Rahmetli anacım derdi, son demlerinde, öyle son bir kuvvet gelirmiş insana. Önce Azrail'e dil çıkarır, sonra düşermiş toprağa.

Çıt.

Bunu hatırlayınca ağlamaklı olmuş, mademki öleceğiz, yaşayalım be Kamuranım diyerek perhizini bozup sofraya sevdiği tatlıdan bile koymuştum.

Bütün akşam Kamuran'ın ansızın geliveren coşkusuna baktıkça gözlerim dolu dolu olmuş, ağladığımı görmesin diye banyolara taşınıp durmuştum.

Sonraki günlerde korktuğum başıma geldi. Allah gecinden versin Kamuran ölmedi, ama sahiden de güçten kesildi. Günden güne karardı. Suyu çekilmiş meyveler gibi ufaldı, büzüldü, içine kapandı. Onu öyle gördükçe beni de telaş bastı. İyisiyle kötüsüyle ömrümü onunkine katık edip bir yastıkta geçirdiğim kocamı her fırsatta, türlü bahaneyle hastaneye taşımaya başladım. Ama Kamuran hafakanlı adam, bir zaman sonra bunaldı. Baktım, ayak diriyor, gelmek istemiyor, o zaman da her sabah güya başka bir yerimde ağrıyla uyanmış gibi yakınıp, doktora kendim gidecek gibi yapıp hastaneye vardıktan sonra da, "Hadi gelmişken senin de şurana bir baktırıverelim" numaralarına sarıldım.

Tetkiklerle Kamuran'ı kevgire çeviren doktorlar türlü yaşlılık hastalığından bahsetse de kocanız ölmek üzere diyen yok. Yine de içim rahat etmiyor.

Her yere yanımda taşımak istiyorum, o da dellenip ben senin çantan mıyım diye isyan ediyor. Fakat ne zaman kocamı evde bir başına bırakıp dışarı çıkmam gerekse, ruhumu vesveseler sarıyor. Ya ben yokken Kamuran'a bir şey olursa? Çok telefon

edince kızıyor, ha bire arayamıyorum. Ben de çaktırmadan komşulardan birine emanet ediyorum. Arada bir bahaneyle kapıyı çalın, bizimkini yoklayın, diyorum.

Bir keresinde pazara çıkarken karşı kapıyı tıklatıp Dilruba'ya gözün bizimkinde olsun demiştim. Çok geçmeden, domates tezgâhının önündeyken telefonum çaldı. Baktım bilmediğim bir numara, açtım bizim Dilruba. Meğer telefonunu değiştirmiş. Telaşlı bir sesle, "Müzeyyen Abla, haberler fena" deyince başımdan aşağı kaynar sular boşaldı. Kadıncağız meğer bizim adama göz kulak olmaya bize uğramış. Fakat ne görsün? Kamuran kapıyı açtığında eli ayağı zangırdamakta, ayakta zor durmaktaymış. Dilruba bir bakmış bizimkinin önü de hafiften ıslak, belli ki altına iki damla kaçırmış. Dilrubacım, Bedia Hanım'dan alışkın, iğrenmez öyle şeyden. Başta temizlemeye yeltenmiş, ama bakmış Kamuran vaziyetin farkında değil, utandırmayayım diye son anda vazgeçmiş. Hemen çıkıp beni aramış.

O gün domatesleri tezgâha attığım gibi apar topar eve koşturduğumda sahiden de Kamuran'ı yüzü alevler içinde buldum. Gözleri kanlanmış. Nefesi hızlanmış. Önünde kurumuş bir ıslaklık var ama öyle içim acıdı ki ne diyeceğimi bilemeyip görmemiş gibi yaptım. İlkin banyoya soktum bunu çaktırmadan. Düşer kalırsa diye ödüm koptuğundan kapıdan da ayrılamadım.

O gece Kamuran yüzünde ölülere has donmuş bir tebessümle uyudu, bense dirilere has bir kederle sabaha kadar ağladım. Sonrasında günlerce ya Kamuran'a bir şey olursa diye diken üstünde yaşadım. Gündüzleri gözümü üstünden ayırmadım, geceleri uykumdan uyanıp uyanıp nefesini dinlemeye dadandım. Ah Kamuran, ah benim uzun yol arkadaşım. Yan yana yürüyemedik ama hiç değilse aynı ahşabın üstündeydik. Sakın erkenden beni bırakıp gitme olur mu?

İşte o delik deşik gecelerden birinde gözümü bir açtım, Kamuran yanımda yok. Aklıma hemen türlü felaket senaryosu doluştu. Tam yataktan fırlayacaktım ki az ötede eşelenen Kamuran'ı fark ettim, telefonumu kurcalıyordu. Acaba dedim fenalaştı, kalktı, ambulansı mı arıyor? Ama sonra sesini duydum. Ne aradıysa bulamamış, kendi kendine homurdanıyor. Yok yok homurdanmak da değil, gıyabımda atıp tutuyor. Efendim ben ne biçim kadınmışım, nasıl olur da komşunun telefonunu kaydetmeyi boşlarmışım?

Gecenin bir vakti, üstünde çizikli pijamaları, sanırsın savaşa gidecek kumandan da, zırhıyla mızrağını bulamıyor, emir erine kızmış, köpürüyor.

Önce yine acil bir şey lazım oldu sanacaktım ama, kocamın artık sayıklamaya dönmüş, "Senin yüzünden dilberimi bekletiyorum. Bir tatlı selam olsun yazamıyorum" yollu serzenişlerini duyunca, işin aslını biraz biraz anladım. Hemen uyuyor numarasına yatıp gözlerimi geri kapadım.

Bizim çocuklar böyle durumlar için jeton düşmesi diyor. Velhasıl bende jeton sonradan ve de aniden düştü.

Tık.

Geriye bakıp da başımıza gelenleri tek tek gözden geçirince, Kamuran'ın gece asabiyetinin sebebi tastamam belli oldu. Ah be Kamuran, ah be teneşirin tezenesi!

Beni yine aldı mı bir tiksinme. Öfff be!

Gözün kör olmasın Kamuran! Akranların kefenlik bez seçiyor, senin bir gözün toprağa bakarken bile öbürküsü hâlâ uçkurunu gözlüyor. Pis şey be, pis şey!

Ama sonra kirpiğimin aralığından kocamın haline baktıkça içime bir ferahlık da yayıldı yavaş yavaş. Buna da şükür dedim içimden, bu içi geçik muşmula hiç değilse ölmüyor, kendince zamparalık yapmaya uğraşıyor.

E tabii sonrasında, bizim kart zampara hangi komşunun telefonunun peşinde diye meraklandım. Kullan at bir numara

alıp bizimkine kısacık bir mesaj yolladım. Tahmin ettiğim gibi hiç yanıltmadı beni, çabucak oltaya düştü Kamurancığım.

İltifatlar, şiirli laflar, ne rezillikler... Kamuran'dan gelen mesajın seslendiği isme bakınca bizimkinin abayı Dilruba'ya yaktığını anladım. Kadıncağız insanlık edip kaç kere eve kadar gelip ilgilenmişti. Demek bizimki Allah razı olsun bacım demek yerine, bu alakanın dayanılmaz cazibesinden kaynaklandığına hükmetti. Ah eşek kafalı Kamuran, ah benim yarım akıllı Kamurancığım! Allahım, hikmetinden sual olunmaz ama bu erkek milletini neden böyle mercimek beyinli yarattın?

Düşündüm taşındım, peki şimdi ben ne yapacağım? Bir ayağı çukurda adamla kavgaya mı tutuşayım? I-ıh, zerrece içimden gelmedi. Zaten aşkı da karşılıksız. Kendini rezil rüsva edecek. Ama şimdi tutup o da öyle şak diye söylenmez, herifin yüreğine inecek. Hem laubali olmaya lüzum yok hem de bu saatten sonra onun bile hayallerini kırmaya gönlüm elvermez. Bizim yaşımızda bir hayal kolay mı kazanılıyor?

Bir yandan nasıl becersem de kimseleri incitmeden meseleyi çözsem diye düşünürken, bir yandan da bizimkinin hovardalık telaşlarını seyre koyuldum. Gençliğimde söyleseler imkânı yok inanmazdım ama Kamuran'ın hallerini gülünç olduğu kadar sevimli de bulmaya başladım.

Hadi dedim önce şu lapacıya özlediği heyecanlardan azıcık tattırayım, sonra taşımı nasılsa gediğine koyarım.

Başladım ben de kendimce eğlenmeye. En güzeli, Belgin'i görücü karşılamaya çağırmak için bahane aranırken, Kamuran'a "Baban beni aldatıyor diyeyim mi" teklifini yaptığım geceydi. Kamuran'ın gözleri öyle bir dehşetle açıldı, gözbebekleri yuvalarından öyle bir dışarı fırladı ki gülmemek için yanaklarımın içini içini ısırdım. Bir an ya adam korkudan hık deyip giderse diye de ürkmedim desem yalan olur ama sonra hayretler içinde anladım ki bu Kamuran'ı kalp sektesinden götürecek

değil, adeta hayata döndürecek cinsten faydalı bir korku. Garip şey, Kamuran yıllar sonra yeniden kendini hayatta, canlı hissediyordu.

Eh, ben de ne yapayım, biraz sürdürdüm oyunu. Allah günah yazmasın, tadını da çıkardım. Kocamın her biri ayrı oynayan kaşının gözünün, kıçının başının seyrine daldım.

Ama sonra baktım, mesele daha uzarsa, Kamuran bize yardım etmekten başkaca günahı olmayan Dilruba'nın yoluna çıkacak, o zaman da işler sahiden sarpa saracak. Ele güne rezil rüsva olacağız. Ne yapsam nasıl yapsam diye düşünürken çareyi buldum. En iyisi bizimkine gençlik günlerimizi aratmayacak azamette bir suçüstü yapayım. Hem Dilruba bu gafilin tebelleşinden kurtulsun, hem Kamuran eski günlere dönmenin sevinciyle yaşama tutunsun hem de ben rahatlayıp mevzuyu kapatayım.

Geç de olsa rızasını almak için vaziyeti utana sıkıla anlattığım Dilruba evvela bana delirmişim gibi baktı. Sonra dinledikçe gözlerinden yaşlar gele gele gülmeye başladı. Dedi ki, "Abla, siz ailecek delisiniz." Ben de "He valla Dilrubacım" dedim, "öyleyiz. Tek bir akıllımız var, o da şanlı soyumuz yürümesin diye evlenmeye yanaşmıyor."

En nihayet Dilruba da "Sen bildiğin gibi yap Müzeyyen Abla, ben zaten ay sonu başka işe geçiyorum. Kamuran Bey'le karşılaşmayacağımdan rahatsız da olmam" diye icazet verince, ben de artık bastım gaza.

Böyle böyle vardım bu sefil otel odasına.

Şimdi işte bu garip haldeyiz.

Tıpkı gençliğimizdeki gibi dişe diş kana kan kavgamızı etmişiz. En pespaye, en sefil oyunumuzu kalan gücümüz elverdiğince sahnelemişiz. Aslında gösterinin devamında kapıyı çarpıp eve gitmem, bizim yaşlı tilki kuyruğunu kıstırıp kürkçü dükkânına döndüğünde de geldiğine geleceğine bin pişman

etmem gerekir ama Kamuran'ın elleri biraz fazlaca titriyor gibime geliyor. Velhasıl oyuna mola verip sormak zaruri oluyor.

"Tansiyon hapını aldın mı sen?"

Hah işte, ben malımı bilmez miyim? Unutmuş. Aferin! Ah be Kamuran, bu kafayla sen bu yaşa kadar iyi geldin!

Neyse ki temkinli kadınım, çantamda her daim yedek taşırım. Çıkarıp uzatıyorum bir tane. Kamuran da odanın pejmürde banyosundaki pis mi temiz mi belli olmayan uyduruk bardağa musluktan doldurduğu suyla ilacını yutuyor. Bari şu musluk suyu midesini bozmasa.

"Hadi" diyorum otoriter bir sesle, "doğru eve."

Kamuran ikiletmiyor. Belli, yorulmuş. Komodinin üstüne bıraktığı cüzdanını, telefonunu toparlamaya koyuluyor. Tansiyon ilaçlarının kalanını çantama atarken bir şey değiyor elime. Bakıyorum, Belgin için beğendiğim gelinlik modelinin düğün mecmuasından kopardığım sayfası. Dörde katladığım minik kâğıdı çıkarıyorum. Açıp iç çekerek şöyle bir bakıyorum. Masallara layık bir gelinlik. Ama işte sadece masallara. Belki de bizim kız haklıdır, o masal beyazına rastlanır mı gerçek hayatta?

Kâğıdı sessizce avucumun içinde buruşturuyorum.

Kol kola girip Kamuran'la birlikte otelden çıkıyoruz. Dışarıda hava küllü gri, akşam alışkanlığın verdiği rahat adımlarla şehre inmeye hazırlanıyor. Göğün tayfı aralanmış, morlar lacivertlere karışıyor.

"İstersen arabayı ben süreyim" diyorum Kamuran'a. "Titriyorsun biraz."

"Yok yahu, ne titremesi, çakı gibiyim" diye karşı çıkıyor. "Ben sürerim!"

Acemi zamparaların bile sakınacağı şekilde kabak gibi otelin hemen önüne park ettiği Ford Taunus'una doğru yürürken, galiba o otelde ne aradığımızı birden unutuveriyor. Yüzünde sakin, evcimen bir ifade, "Akşama levrek yapsak mı?" diye soruyor.

Elimdeki buruşuk kâğıt parçasını önüme çıkan ilk çöp kutusuna bırakırken başımı sallıyorum.

"O zaman önce bizim balıkçı Ferdi'ye bir uğrayalım."

Arabaya biniyoruz.

Güneş usul usul eteklerini topluyor.

DOLUNAY KAÇIKLARI

BİR MAHİZER ZAMANI

öldürmenin pek çok yolu vardır.
karnına bıçak saplayabilirler.
ekmeğini elinden alabilirler.
hastalığını iyileştirmeyebilirler.
kötü bir evde yaşamaya zorlayabilirler seni.
kendini öldürmeye itebilirler.
ölesiye çalıştırabilirler.
savaşa yollayabilirler vs.
bizim devletimizde bunların pek azı yasaklanmıştır.
B. Brecht

Yüzündeki kırık dökük anlamı fark edince sordum:
"Ne o, hasta mısın?"
"Sadece yaşlıyım."

Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu ve Mahizer Hanım her zaman olduğu gibi içeride, anlatacak çok şeyi olanların suskunluğuyla için için eriyordu. Dinlemekte liyakatli usta, ama konuşmakta çolpa çırak bile olamamış bu yaşlı kadın, anneannemdi benim. Ve anlatmaya azıcık hevesi olsa, aslında uzun bir hikâyesi vardı. Ama ben ne güne duruyorum ki... Torunlar kendilerinden öncekilerin hikâyelerini anlatmak için değil mi?

sarı

Yıllar evvel bir yılbaşı gecesinde, beş erkek evlat büyütmüş annesinin tek kızı olarak doğmuş anneannem. Dünyayı rüzgârın yönünden, bulutların şeklinden ve ekinlerin renginden anlamaya talimli yaşlıların gördüğü en sıcak kışmış. Gökyüzü yaz gecelerini kıskandıracak kadar berrakmış. Altın rengiyle nakşedilmiş ışıl ışıl bir ay, kasabanın tepesinde şıkır şıkır parlamaktaymış. Ebe Rukiye başını yarı baygın kadının bacakları arasından kaldırırken, "Gözün aydın Nezahat, ay yüzlü bir kızın oldu" diye cıvıldamış.

Yeni doğan bebeklerin buruşukluğuna nispet, anneannem ilk doğduğu dakika bile akça tenli, gül yanaklı, pırıl pırıl bakışlıymış. Bebek, aile büyüklerinin görmesi için salona getirildiğinde, pencereden içeri dolan ayın şavkı, yeni doğanın ışıltısına hürmeten usulca kenara çekilmiş. Bebeğin yüz bir sene evvel aynı gün doğan büyük büyük dedesi, hanedekilerin şaşkın bakışları altında, tamı tamına yetmiş iki gündür saplanıp kaldığı yatağından doğrulup ağır yorganı üzerinden sıyırmış ve titrek bacaklarını sıkıca yere bastıktan sonra torununu kucaklamış. Küçük bebeğin kulağına eğilen yaşlı adam, son nefesini oraya üflemiş: "Mahizer!" Ayın dehşetli güzelliğinin altında yatan derin yalnızlığı hesap edemeyen büyük büyük dede, böylelikle, ölmeden hemen önce, torununa altın sarısı ay manasına gelen Mahizer adını vermiş.

Haberi duyan kasabalılar, "Doğar doğmaz anasının memesi yerine dedesinin nefesini emip tüketmiş, Allah vere de bir uğursuzluk olmasa bu çocukta" diye uluorta konuştularsa da, bebek o günden sonra evin doğan güneşi, parlayan yıldızı, şavkıyan ayı olmuş. Çocukken geçirdiği ateşli hastalıktan sonra yüzü çiçekbozuğu kalan anneciği, teri kokmasın diye tuzlarla, teni kurumasın diye bademyağlarıyla ovmuş kızının minik bedenini. Saçlarını lavantalı sularla yıkamış, kaşlarını kömür karasıyla taramış. Sesi billur olsun diye kadife çiçeklerinden, nefesi ferah koksun diye limon yapraklarından terkip ettiği şurupları köpürte köpürte kaynatmış. Türlü nebatın fokurdadığı evden taşan rayiha, beş mahalle öteye kadar yayılmış. Kasabanın erkekleri bir yandan tek kaşlarını kaldırıp cıkcıklarken, bir yandan da ciğerlerini dolduran bu kösnül kokuyla ürperip iç geçirmiş.

Kendi çiçekbozuklarını yavrusunda yıkamak isteyen Çopur Nezahat, "Kızım bu kasabanın en güzeli olacak, bir gören dönüp bir daha bakacak" dedikçe, ekşi limon yemiş gibi yüzlerini buruşturan yaşlı kadınlar iki dişlerinin arasından tıslayarak, "Aynada göreceğine değil, bahtının göstereceğine dua et. Allah çirkin şansı versin" diye homurdanırmış. Çirkinlerin pek

de şansı olmadığını kendinden bilen Çopur Nezahat, kocakarıların laflarına kulak tıkayıp yine bildiğini okurmuş. Onların güzellikten niye böyle korktuklarını ancak kızı büyüyüp de adı gibi bir ay parçasına dönünce anlamış.

Anneannem erkenden serpilmiş, daha büyümesini bile beklemeden, çocuk yaşında tomurcuklanmış memeleri. Saçları lavanta kokulu, teni kadife, sesi billur gibiymiş. Kaşları keman, kirpikleri ok, burnu hokka... Daha on dördündeyken gözü iştahlı, ağzı bol laflı görücüler evlerinin kapısını aşındırmaya başlamış. Burnunu kapıdan dışarı çıkarmamasına rağmen, kasabaya dalga dalga yayılan namını duyan delikanlılar, bir kerecik yüzünü görebilmek için ciğerci kedileri gibi bahçe duvarının ardında bekleşir, kader mahkûmları misali bir aşağı bir yukarı volta atarak anneannemlerin evinin bulunduğu çıkmaz sokağı arşınlarlarmış. İçlerinden hasbelkader yüzünü görenlerse oracıkta meftun olup kalırlarmış. Kâbe'yi tavaf etmiş hacılara, nefesi kuvvetli hocalara, nam salmış şifacılara ve gayet asri doktorlara götürülen; kalplerine musallat olan belayı atsın diye cincilere üfletilip geleceği görmekten başka değiştirmeyi de vaat eden müneccimlere gösterilen bu mecnunlar, ömür billah iflah olmazmış. İflah olmadıkları gibi, bir de uğruna yanıp tutuştukları kızın beş ağabeyinin beşinden ve hatta birbirlerinden ayrı ayrı yedikleri dayaklara rağmen, gecenin kör vakti yataklarından çıkıp, tezgâha dizilen boş şişeler gibi kendilerini anneannemlerin evinin kapısına bırakırlarmış. Bu boş şişelerin hepsi sabah sokak bekçileri, evin ağabeyleri yahut birbirleri tarafından birer birer toplanır, bazen de kırılıp parçalanırmış. Velhasıl anneannemin güzelliği belasına, sokakta her yeni gün hadiseyle açılır, hadiseyle kapanırmış. Suratı sirke satan kocakarılar, sokaktan her geçişlerinde, boyunlarını kıtırdata kıtırdata kafalarını iki yana sallayıp cıkcıklar, "güzellik başa bela" diye homurdanırmış.

Böyle giderse kızının ya bir eşkıyanın kucağında dağa kaldırılacağına ya da evin erkeklerinin başını belaya sokacağına

hükmeden babası, geç olmadan anneannemin başını bağlamakta karar kılmış. Bir an evvel yerini yurdunu bilsin, sahipli olduğunu gören divane takımı da imame boncukları gibi dizilip birer birer kendi yoluna gitsin diye dedemle evlendirildiğinde, anneannem sadece on beş yaşındaymış. Söylenene göre, evlendiği gece kasabalı delikanlıların biri kalbinden vurmuş kendini, bir başkası da boş bir şişe gibi uçurumdan aşağı bırakmış. Hatta kendini kalbinden vuranın bağrı yanık annesi, kırkını okuttuktan sonra, oğlunun kanlı gömleğini getirip, anneannemlerin kapısına bırakmış. Neyse ki anneannem artık evde değilmiş.

Yedi düvelin en güzel kızıyla nikâhı kıyan dedem, âşıklar kabristanına dönmüş kasabada, ölü ve diri onca âşığın, dili kemiksiz dedikoducunun ve gözü fırdöndü meraklının arasında durur mu? Tası tarağı topladığı, körpecik karısını elinden tuttuğu gibi, gelip evvelce bir kez olsun görmediği İstanbul'a yerleşmiş. Böylece anneannem Mahizer Hanım, hayatının geri kalanını on beşinde ayak bastığı bu iyot kokulu şehirde geçirmiş. Gerçi burnuna uzaklardan bir iyot kokusu çalınırmış çalınmasına da İstanbul'daki ilk sekiz senesinde denizi hiç görmemiş. İlk kez oğlu okula başladığı günün akşamı, kocası, yanında oğlu, karnında kızıyla bir sahil kafeteryasına gazoz içmeye götürdüğünde tanışmış denizle. "Geceydi, önümde uzanan derya, sanki top top açılmış lacivert bir ipekliydi. Bir ömür kesip elbise biçsem gene de bitmeyecek gibiydi" diye anlatırdı.

Dedem aksi mi aksi, eti yenmez bir adammış. Çabucak alevlenip önüne geleni yakan öfkesi, karısıyla çocuklarının üzerine kül bulutu olup yağarmış. Alaca taşı gibi büsbütün kararmış yıldan yıla kalbi, kurumuş, katılaşmış. Yazık, dede olamadan öldüğünden herhalde, ömrü boyunca kendine yumuşayacak bir kıyı bulamamış. Sülalemizdeki bütün babalar gibi kaskatı kalmış... Doğup büyüdüğü ve dört kuşak ceddini bağrına basmış kasabadan ayrılıp kendine doğru düzgün yer bulamadığı İstanbul'a taşınmak mecburiyetinde kaldığı, işlerini bir türlü hale yola

sokamayıp attan inip eşeğe binenler kervanına katıldığı için hep karısını suçlamış. O böyle güzel olmasa, kasabayı birbirine katmasa, bunların hiçbiri yaşanmayacakmış. Ne zaman kafası bozulsa ağzını türlü küfürle çalkalar, karısına, "Senin güzelliğin bitirdi beni!" diye bas bas bağırıp mahalleyi ayağa kaldırırmış. Bir vakitler yoluna mecnun olduğu bu güzellik, artık mutsuzluğunun yegâne müsebbibi, hayattaki en büyük düşmanıymış.

Her gece içer, içtikçe kendine yapılan türlü çeşit haksızlığı hatırlar, hatırladıkça daha çok içer, küfelik olmadan evin kapısından adımını atmazmış. Ama sokaktayken ayakta zor duran adam, eşikten geçti mi birden aslan kesilir, evin içinde kükreyip soğuk rüzgârlar estirir, her gece başka bahaneyle karısını bir duvardan öbürüne çalarmış. Öyle çok dövermiş ki, gürültüden uyanan komşular yeniden uyuyabilmek için kafalarını yastıkların altına gizlemek zorunda kalırlarmış. Ertesi sabah bir kum torbası gibi köşeye fırlatılmış anneannemin yanına gelen komşu kadınlar, dedemin hayatını kararttığına inandığı güzellikten öfkesini almak için bilhassa yüzüne vurduğu darbelerin kanatıp morarttığı yerlere çiğ etler, çiğnenmiş ekmekler basarken, kendi aralarında, "Allah çirkin şansı versin kardeş" diye fısıldaşırmış.

Günden güne sararıp solmuş anneannem. Gözleri ışığını kaybetmiş, teni pembeliğini. Saçları ölü birer kıl yumağına dönüşmüş, ruhu metruk binaların karanlığına... Ruhu içeride, dillere destan güzelliği dışarıda erimiş. İçeride açılan gediklere çok ağlamış ama güzelliğin onu terk etmesine zerrece alınmamış. Güzellik nam o lanetin çocukluğundan beri başa bela olmaktan başka işe yaramadığına inandığından, ondan kurtulmayı kara haber değil, müjde saymış.

Hayattaki tüm yetersizliklerinin acısını kendisinden çıkaran kocası, en nihayet böbrek yetmezliğinden öbür tarafa intikal ettiğinde, anneannem otuz yaşındaymış. Merhumun arkasından hiç ağlamamış. İki göz odada iki çocuğuyla tek başına kalmış ama babasının evine dönmeyi aklından bile geçirmemiş. Tek başına

durmuş çocuklarının başında, her şeylerine yetmeye çabalamış. Yememiş yedirmiş, içmemiş içirmiş, canını dişine takmış, onları öyle büyütmüş. Oğlu liseden sonra emaye fabrikasına girmiş. Kızı, yani annem, okumaya niyeti olmamasına rağmen, annesinin zoruyla yüksekokul bitirip hemşire çıkmış. Sonra da kendisine alaka gösteren ilk adamla, yani babamla anlaşıp evlenmiş.

beyaz

Ama tabii bütün bunlar ben doğmadan önce olmuş. Annem hep, "Anneannenin yüzü sen doğduktan sonra gülmeye başladı" derdi. İçinde annesine karşı her fırsatta kabarıp taşan köpük köpük öfke beslerdi. Dişlerinin arasından keskin bir kılıç çekip bir yerlere saplar gibi eklerdi: "Yoksa biz ondan bi lokma güler yüz görmedik ki."

Kendimi bildim bileli başına gelen her şeyden annesini sorumlu tutardı annem. Mesela ne zaman etek giyse ayna karşısında bacaklarını seyreder, "Bebekken eğri büğrü kundaklanırsan olacağı bu işte, bu çarpık bacaklar. İnsan kız evlat der, azıcık itina eder, ama nerede?" diye söylenirdi. Her fırsatta çocukluğundan bahseder, annesinin onu okula ne paçoz kılıklarda gönderdiğini anlatırken sinir küpüne dönerdi. "Elâlem kızını kolalı yakalarla, atkuyruklarına dolanmış saten fiyonklarla yollardı okula. Bizimki saçlarımı besleme gibi keser, ayaklarıma dolanan upuzun önlükler giydirirdi. Okuyayım diye başımın etini yedi ama bile isteye çirkinleştirdi beni, yıllarca rezil rüsva etti." Annesinin hikâyesini bilirdi. Yine de kendisini güzelliğin lanetinden korumaya çalışırken ruhunda açtığı yaraları affetmezdi. Birileri duysun diye değil, içindeki ses durulsun diye, durmaksızın söylenirdi. "Çocukluğumu da mahvetti, genç kızlığımı da!"

Anneannem benim çocukluğumu mahvetmedi. Üstelik güler yüz de gösterirdi. Hem de en sıcacığından. Gülüşü öyle sıcak, bakışları öyle yumuşaktı ki sıktığım bütün yumruklar

yumuşardı yanında. İçime atıp sakladıklarımı çekinmeden çıkarır, gözyaşlarımı en rahat onun kucağına bırakırdım. Ne zaman denizlerim kabarsa yanına koşar, başımı sıcacık memelerine gömüp, içimi bulandıran dalgaları usul usul oraya akıtırdım. Çocukken annem beni dövdüğünde, Pál Sokağı'nın Nemecsek'i öldüğünde, düşüp dizimi kanattığımda ya da masumiyetin yükü canımı yaktığında, koşup hep o memelerin arasında saklandım. Sonra büyürken, insanlardan, aşktan ve dünyadan ağılı yaralar alırken, yine onun kucağında ağladım.

"Ağla, rahatlarsın" derdi anneannem. Şefkatli parmaklarını saçlarımda gezdirir, içimdeki zehri akıtmama izin verirdi. Oysa kendisi kimsenin yanında ağlamaz, hiçbirimizin yanında rahatlamazdı. Bıçak kemiğe dayandığında, ruhunu boğan ezince daha fazla dayanamayıp patladığında, çok çok kuvvetle iç geçirip, "Bir oh diyemedim" derdi. Küçükken bu laf bana pek komik gelirdi. Her duyduğumda kıkırdayarak, "Ne zaman oh diyeceksin anneanne?" diye sorar, "Kırmızı kar yağınca" cevabını alınca çocuksu hayallere dalardım. Kırmızı karın "hiçbir zaman"ın takma adı olduğunu anlamaz, yüzümüze nar gibi kırmızı kar tanelerinin düştüğü bir masal zamanı düşler, bu mucizevi doğa olayını bir an evvel görebilmek için anneanneme oh dedirtmeye çalışırdım.

"Oh desene anneanne. Ne olur bir oh de."

"Off" derdi anneannem. "Pire gibi zıplayıp durma etrafımda evladım. Vallahi başım döndü."

Çocuklarını kocasından kalan küçük evde ufacık bir maaşla, arada bir konu komşuya dikiş dikerek büyüten anneannem, yoktan var, azdan çok etmeyi bilirdi. Kıt kanaat geçinmesine rağmen bir günden bir güne kimseden, öz evlatlarından bile yardım istemedi. İstemediği gibi, sıkıştıklarında ne ara nasıl biriktirdiğine kimsenin akıl sır erdiremediği kefenlik kabilinden üç beş kuruş çıkarır, avuçlarına tutuşturuverirdi. "Al bunu al, belki bir derdine deva olur."

Kendisi için beş kuruş harcadığı görülmemişti ama başkalarını yedirip içirmeyi pek severdi. Misafirlere yaptığı ikramlar dillere destandı. En özendiği sofraları yılbaşı geceleri kurardı. Yok, doğum günü kutlamazdı. Ne de olsa büyük büyük dedesinin öldüğü günü, doğum günü niyetiyle anmak yakışık almazdı. Ama aynı güne denk gelen yılbaşını bu doğumlardan ve ölümlerden ayrı tutar, çoluk çombak kutlamaya bayılırdı. Yeni yıla nasıl girerse bütün yılı öyle geçireceğine inanır, evinden neşe ve afiyet eksik olmasın diye her sene bizi kocaman, bereketli bir sofranın etrafında toplamaya çalışırdı. Ama ne sofra!

Evvela masaya kar tanesi motifli el emeği göz nuru dantel örtüsünü serer, üzerini sokak çiçekçilerinden pazarlıkla aldığı kokinalarla ve yılbaşı haricinde sadece elektrikler kesildiğinde kullandığı, ahşap şamdanlara geçirilmiş kalın beyaz mumlarla süslerdi. Sofranın ortasına zeytinyağlı dolma, içliköfte, hünkârbeğendi gibi kallavi yemekleri yerleştirir, onların aralarına da babagannuş, pancarlı humus, acılı ezme nevinden mezeler ile salatalar serpiştirirdi. Bol şerbetli tatlılar, meyveler ve kuruyemişler, yemekten sonra masaya çıkarılmak üzere orta sehpaya dizilirdi. Anneannemin bolluk anlayışının en büyük alametifarikası olan antepfıstığı ve muz, bu sehpada muhakkak yerini alırdı. Eskiden evlere kolay kolay giremeyen çikita muz, ucuzladıktan sonra bile onun gözünde dört başı mamur bir sofranın ve baysallığın en önemli nişanı olarak kalmıştı. Yalnızken katiyen almaz, bizim için aldığında da asla dokunmazdı. "Anneanne muz yesene." "Yok, benim dişim onu kesmiyor evladım." Anneannem dünyanın en tatlı yalancısıydı. Fındık kırıp çekirdek çitleyebilen dişleri, sırf evdekilere kalsın diye o yumuşacık muzu kesmeyi beceremezdi. Hayatımın en güzel yemeklerini onun evinde, özene bezene kurduğu yılbaşı sofralarında yedim ben. Çocukluğumun neşeli, hesapsız, kaygısız günlerinde... Hani o göz açıp kapayıncaya kadar geçiveren...

Ama sadece her güzel şeyin değil, her şeyin olduğu gibi o sofraların da bir sonu vardı. Mahizer Hanım yılbaşı sofrası kurmayı Hikmet Dayım ölüm orucuna yattığı sene bıraktı.

Güçbela izin alıp yaptığı cezaevi ziyaretinde aslan gibi oğlunu kırk altı kiloya düşmüş görünce, değil sofralar donatmak, yemeden içmeden kesilmiş, bir ay içinde kendisi de on kilo vermişti. "Hastalanacaksın, ye" diyenlere, "Kursağımdan geçmiyor, zorlamayın" diye cevap verirdi. Üzüntüden kuş gibi erimesine rağmen ağzını açıp da oğluna sitem etmemişti.

Oysa annem, olanları öğrenince ilk iş, "Bizi hiç mi düşünmüyorsun?" yazmıştı dayıma. Ona göre dayım hayatı boyunca hep sorun çıkarmıştı. Dava dediği şeylerin bedelini ailesine ödetmiş, peşinden gittiği maceralar uğruna dünyayı hepsine zindan etmişti.

"Senin bu oğlun yüzünden çekmediğimiz kalmadı. Evimize polisler mi doluşmadı, cezaevi kapılarında it muamelesi mi görmedik? Rezil etti bizi de, kendini de" derdi anneanneme. Anneme kalırsa zaten ailesindeki herkes onu rezil etmek için elbirliği yapıyordu. O konuşurken anneannem gözlerini uzaklara daldırıp susardı. Eriyen onun oğluydu, kadidi çıkmış kuşa dönen rahminden çıkarıp sütüyle beslediği kuzusuydu. Kimse ondan çok üzülemezdi ama her zamanki gibi herkes ondan çok konuşuyordu.

Dayımın arkadaşları gelip anlatmışlardı. Küçücük tabut gibi yerlere koyacaklarmış mahkûmları. Etraflarında bir ses, bir nefes olmayacakmış. Kabul ederse istediklerini, dayım on iki sene bir başına beyaz duvarların boşluğuna bakacakmış. "Ana yaşamak değil böylesi. Oğlun bunun için oruçta" demişlerdi.

Kalbinde bir yara varmış gibi elini göğsüne bastırıp uzun uzun pencereden dışarı baktıktan sonra, "İsterim ki yesin" diye haber salmıştı o da arkadaşlarıyla oğluna. "Ama bilsin ki yemezse de gücenmem ona."

O sene dayım öldü.

"Kuş gibiydi. Sanki doğduğu günkü kadar hafifti" demişti gözyaşları içinde anneannem, ilk kez yanımda ağlamaktan çekinmeden. "Bir tek kokusu başkaydı ama. Çimento gibi kokuyordu. Duvar gibi, ne bileyim, hani sanki beyaz gibi..." Beyaz eskiden anneannemin en sevdiği renkti. Dayımın ölümüyle birlikte kirlenmişti.

O yıldan sonra bir daha yılbaşı sofrası kurmadı. Herhalde dileyecek dileği de kalmamıştı. Çocukluğumun en güzel günlerine ev sahipliği yapmış o eski geleneğin bozulması başlarda keyfimi kaçırdıysa da zamanla umursamaz oldum. Büyüyordum.

Bir zaman sonra kalbimden minik kuşlar havalanmaya başladı. Göğsümde çalan bandolar, tenimde dolanan kıpırtılar aklımı karıştırdı. Önce korktum, kaçmak istedim kendimden. Sonra beceremedim, teslim oldum. Bu teslimiyet hem doludizgin heyecanlara hem de korkunç bir yalnızlığa sürükledi beni. Kimsenin beni anlayamayacağını düşündüğüm yaşlarda, kimsenin anlamak istemediği duygular içindeydim. Neden böyle kabahatli hissetmem lazımdı sanki kendimi, âlemin bütün yasak elmalarını ben mi yemiştim? Söyleyemezsin diyordu içimdeki kötücül ses, söylemeyeceksin. Anlamayacaklar seni, sevmeyecekler. En yakınların bile cüzamlı gibi kaçacaklar yanından, kalbini ısıtan duygulara hastalık muamelesi edecekler. Anneannemin yıllarca yaptığı şeye talim ettim, beceremedim. Ne büyük yalnızlıktı susmak! Anlatmalıydım birilerine, yoksa içimde biriken seslerde eriyecektim. Muhakkak anlatmam lazımdı, ama kime? Arkadaşlarıma mı, anneme mi, babama mı? Beni kim anlardı? Kim beni yadırgamaz, hırpalamazdı? Aklıma gelen tek kişi vardı.

"Kimmiş seni bu hale düşüren hanım kız?" demişti dudağının kenarına asılı o bildik kederiyle. Bir gönül işi olduğunu hemen anlamıştı, oysa daha fazlasıydı. Kimi sevdiğimden çok, kim olduğumdu mesele. Kendimi koca bir kabahat gibi

saklamak zorunda kalışım, olduğum kişiyle olmam beklenen kişi arasındaki uçurumda ürkek, tedirgin sallanışım. O korkunç yalnızlığı kendim olamayışın... Anneannem böyle yumuşacık sorunca, içimde köpük köpük kaynayan koca deniz taşmıştı. Önce hıçkırıklara boğulmuş, sonra konuşabilmek için onların arasından kendime yol açmıştım. Anlatmaya ve anlaşılmaya öyle çok ihtiyacım vardı ki çilesinden boşalan iplik gibi çözülüvermiştim:

"Kız değil anneanne, adı Mustafa."

Evvela anlamamış gibi yüzüme bakmış, sonra baktığı yerde bir müddet donakalmış, sonra da başımı sıkıca göğsüne bastırmıştı. Saçlarımda dolanan parmaklarında korku ve kaygı vardı. Beni sevmekten vazgeçmemiş, fakat eşikte bekleyen hayatın acımasızlığından çekinmişti. Gücü olsa beni değil, dünyanın geri kalanını değiştirirdi. Biricik torununu böylesine sindirenleri, acıtmaya yeltenenleri. Ne var ki elinden tek gelen dinlemek, anlamak ve sevmeye devam etmekti. Parmaklarından damlayan koşulsuz şefkatle, bütün bunları bir bir saçımın tellerine nakşetti.

"Erkek değiller mi işte! Hepsinin boyu devrilsin" deyiverdi sonra nereye konacağını bilemeden kanat çırpan şaşkın bir sesle. O halimle bile güldürmeyi başardı beni. Arkasından çabucak, "Tabii sen hariç kuzum" diye de ekledi. Çekip aldı omuzlarımdaki tonlarca yükü sanki bir anda, içimdeki sağanağı oracıkta sahiplendi. Ah benim asma yaprağı kaderli anneannem. Başkalarına gölge, kendine gölgesizim. Sevdiklerinin dertleriyle dolu bir yüklük gibiydi. Yüklendiklerinin altında iki büklüm kaldı hep, bir oh diyemedi.

Aynalardan bile iyi sır tutar benim anneannem, ona anlattıklarımı kimseciklere söylemedi. Ama her fırsatta annesinin hayatını zehrettiğinden yakınan, artakalan zamanlarında da odamı, ceplerimi, çekmecelerimi karıştıran annem, ele geçirdiği gönderilmemiş birkaç mahcup aşk mektubu vesilesiyle, bir

süre sonra her şeyi öğrenmeyi başardı. Elinden bir kaza çıkar endişesiyle babamdan saklanan bu sır, annemle aramızda bir meydan savaşı başlattı. "Bize bunu nasıl yaparsın" savaşları. Annemin sırasıyla geçirdiği öfke, ağlama, acındırma, yine öfke ve yine ağlama krizleri sonunda beni doktora götürmeye karar vermesinden sonra, olanları anlattığım anneannem araya girmişti:

"Hasta mı ki bu çocuk, ne işi var doktorda?"

"Müsamahanın bu kadarına da pes artık anne! O mektupları bir görsen var ya, genç kız elinden çıkma sanırsın, çocuk kendini iyice şaşırmış. Ne yani, bu haliyle bırakalım da hayatı mı kaysın? Yol yakınken tedavi olmazsa doğru düzgün bir hayat yaşayamayacak. Evlenemeyecek, yuva kuramayacak, baba olamayacak, adam gibi bir iş bulamayacak, insan içine bile çıkamayacak. Her yerde parmakla gösterecekler, arkamızdan konuşacaklar. Sırf kendini değil, hepimizi rezil edecek. Şakulü kaymış çocuğun görmüyor musun, dengesi bozulmuş!" diyen anneme, "Ha sen çok mu dengelisin? Zehirli yılan gibi sokuyorsun etrafındaki herkesi. Bencilsin, vefasızsın, nankörün tekisin. Ama yine de hiç doktora götürmeye kalkmadım ben seni. Böyle sevdim, kabul ettim, olduğun gibi. Sen evladını benim seni sevdiğim kadar sevemiyor musun?" deyivermişti.

Donup kalmıştı o zaman annem. Anneannem hayatında ilk defa susmamış, içindeki gemileri pupa yelken bırakmıştı. Ve işe yaradı! İkisi için de saçını süpürge etmesine rağmen ne oğlu ne annesi tarafından kıymeti bilinen bahtsız kadın rolüyle oracıkta Oscar'a adaylığını koyan annem, titreyen parmaklarıyla bir sigara yakıp boğazında büyüyen düğümle beraber balkona çıktı. Bir daha da doktor lafını açmak şöyle dursun, yüzüme bile bakmadı. Artık bana da en az annesine olduğu kadar öfkeliydi. Ah, ne kekeme şeydir, annelerin hiddeti!

Ama tabii bütün bunlar ben ölmeden önce olmuştu. Sahi, yetmiş iki gün önce öldüm ben. Beni tamı tamına yetmiş iki gün önce öldürdüler. Neden bilmem, insan ölünce günleri saymaya pek meraklı oluyor. Her sabah takvime bakıp ölümünün üzerinden kaç gün geçtiğini en baştan hesaplıyor. Bilmem, belki de sadece bana böyle oluyordur. Onu ne zaman bulacaklar diye beklediğimden, günler hesaplayamayacağım kadar artmadan bulunmasını istediğimden...

Anneannemin öyküsünü anlatmak için yola çıktım. Kendi ölümümle ondan rol çalmayacağım. Ama sırası gelmişken söyleyeyim, katilimi tanıyorum. Babam perperişan polisi arayıp oğlunun cesedini apartman boşluğuna düşmüş halde bulduğunu anlattığında, polisler, akrabalar ve komşular eve doluştuğunda, annem sinir krizleri geçirirken, cenaze evine taziyeye diye gelen meraklılar köşelerde fısıldaşırken, ben katilimi biliyordum. Söyleyemedim. Onu bulamadılar. Belki aramadılar. Gizli bir sözleşmesi olur böyle cinayetlerin bazen. İmzalamışlardı belki de hepsi birden. Yapmadıkları şey değil, bunlar öyle insanlar.

Zaten ne tanıdığım ilk katil bu, ne de gördüğüm ilk cinayet benimkisi. Şu kısacık ömrümde öyle çok cinayet gördüm ki... En az bir kere öldürdüler tanıdığım herkesi. Mesela dayımınkine bir tür intihar diyorlar. Yememeyi kendi seçmiş, öyle söylüyorlar. Hayır efendim, bal gibi de cinayet! Açlık değildi dayımın celladı, ömrünü yiyip bitirenlerdi. Benim mahcup, benim yorgun, benim solgun anneannemi bile defalarca öldürdüler. Güzelliğini başına bela eden katiller ayrı, çocuk yaşta evlendiren babası ayrı, tutup duvardan duvara vuran kocası ayrı, acıyanı ayrı, yokmuş gibi yapanı ayrı, bilip de susanı ayrı, bilmeye gerek duymayanı ayrı, hepsi bir bir gelip öldürdüler. Herkes birbirini, hepimiz birbirimizi öldürdük defalarca. Birbirini değiştirmek isteyenler, kendi günahlarında yıkamaya

niyetlenenler, korumaya çalışanlar, kim bilir kaç "ben"i iyi ya da kötü niyetlerle katlettiler.

Aslında alışkın sayılırım, beni de daha önce öldürmüşlerdi. Annem ayrı, öğretmenlerim ayrı, sevgililerim, arkadaşlarım ayrı... Hem de defalarca. İşin garibi, kimse hiçbirini cinayetten saymadı. Ama bu kez, sonuncu cinayette nihayet ilk kez polisler geldi eve. Bir an, acaba bu sefer mi diye düşündüm ama... Heyhat, katil yine bulunmadı. Oysa katil hep sanıldığından daha yakında olur. Diyorum ya, danışıklı dövüşçü bunlar. Bu en basit hafiyelik kuralına bile kulak tıkayıp, asıl aramaları gereken yere hiç bakmadılar.

"Şerefsiz ibne!" diye bağırmıştı babam. Küçükken sırtına tırmanıp eşek yaptığım adama hiç benzemiyor. Şişmanladı, saçları döküldü, ama sırf o değil. Yüzünde tanımadığım bir adamın bakışı var. Nefretle bakıyor bana. Hiddetle, kinle, tiksintiyle... Bunca düşmanlığı ne zaman besleyip büyüttü içinde acaba?

Gözleri alev alev, ağzından köpükler saçıyor: "Şerefimi, haysiyetimi iki paralık ettin!"

Öğrenmiş demek. Nereden acaba? Annemden mi? Yok canım, değildir. Değildir, değil mi? Sonrası işte, herhangi bir üçüncü sayfa haberi. Malum namus dedikleri pis bir şey. Yani en azından kolay pislenen, çabucak kir gösteren. Babam normalde lekelere karşı hassas değildir. Evde toz aldığı bile görülmemiştir ama namusunu temizledi. Ah, ne olağan şeydir babaların hiddeti!

Ben öldükten sonra neden konuşmadı anneannem babamla bir daha? Komşuların fısıldaşıp durduğu gibi babamın kopyası olan yüzüm yüzünden mi? Babamın yüzü ona beni hatırlattığı için mi? Yüreği bakmalara dayanmadığı için mi? Yoksa biliyor muydu, anlamış mıydı acaba her şeyi? Ya da belki minik bir kurt, sadece minicik bir şüphecik düşmüştü içine, kıtır kıtır kemirip durmuştu ruhunu ha bire. Bilinmez ki... Neyse, ömrü boyunca herkesin rol çaldığı bir hikâye onunkisi. Bu yüzden ben ölümümle dahi olsa rol çalmayacağım şimdi. Bu, onun hikâyesi. Bir oh diyemediği o buruk hikâye.

Yetmiş iki gün sonra bu gece, yılbaşı gecesinde çıkıp geldim anneannemi görmeye. Eskiden yaptığımız gibi, yeni bir yıla daha beraber girmeye. Hani yeni yıla nasıl girersek bütün yıl... Hem biliyorum, bana ihtiyacı olacak bu gece. Ölüler böyle şeyleri bilirler.

Beyaz bir yorganın altına girmiş, rengârenk ışıklarla şenlendirilmiş uzun caddelerden, pürtelaş sokaklardan, evlerin pencerelerinden sızan sarı ışıkların çapkınca göz kırptığı işveli mahallelerden geçtim. Noel Baba kostümlü piyango biletçilerini, köşelerde kokina satan Çingene kadınları, geçe kalmış alışveriş torbalarını koşar adım eve yetiştirmeye çalışan aile babalarını, hayatlarının ilk kırmızı rujunu sürmüş genç kızları, iki dirhem bir çekirdek delikanlıları, kafasını gökyüzüne kaldırıp ağzını açarak, kar tanelerini yutmaya çalışan afacan çocukları geçtim. Sonra hayaletleri, yıllar evvel bugün ölenleri, yeni bir yıla daha giremeyenleri... Kibritlerin cılız ışığında anneciğinin hayaline koşan kibritçi kızı ve son nefesini küçük torununun kulağına üfleyen büyük büyük büyük dedemi de... Böyle böyle, nihayet anneannemin kapısına geldim.

Kapıyı tıklattım, açtı. Zaten beklermiş gibi, beni gördüğüne şaşırmamıştı. Kucaklaştık, birbirimizin kokusuyla doldurduk ciğerlerimizi. Önce kafamı sıcak memelerine yasladım. Azıcık ağladım, ağlamaya çalıştım. Gözlerimden bir damla olsun yaş akmadı. Ölülerden yaş gelmiyor. Nihayetinde kafamı kaldırıp, camlaşmış puslu gözlerinin arkasına baktım. Orada sakladıklarından birkaçını görmeyi başardım. Mesela minicik bir sal, dalgalı koca bir denizin ortasında. Sonra yırtık pırtık bir ayakkabı teki. Bir gözyaşı damlası, birinin gözünden düşmüş, başka birinin yanağına. Bunca yıldır biriktirdiği her şey oradaydı, herkesten gizli ama bir arada. Anneannemse kendi sırrında parçalanan aynaların sessiz matemiyle bakıyordu bana. Yüzündeki kırık dökük anlamı fark edince sordum:

"Ne o, hasta mısın?"

"Sadece yaşlıyım."

Gülümsedim ben de. "Bir oh diyemedin be anneanne."

Birlikte içeri geçtik. Yılbaşı sofrası hazırlanmamış, hatta günlük kullanıma amade papatya desenli plastik örtü bile masadan kaldırılmamış.

"Anneanne bugün yılbaşı gecesi unuttun mu? Hani sofra nerede?"

"Yılbaşı mı kaldı be oğlum?"

"Olur mu yahu? Bak bütün yılı aç geçirirsin sonra" diye takıldım ona.

"Aç mısın sen? Bir şeyler hazırlayayım mı?"

"Yok" deyip elimdeki pastane torbasını gösterdim. "Bugün ziyafet benden."

Gülümsedi.

Ben mutfağa doğru seğirtirken, hayret, peşimden gelmedi.

"Ay nereye saklanmış bu gece?"

Mutfaktan salona cevap yetiştirdim:

"Ne ayı anneanne! Görmüyor musun dışarıdaki tipiyi? Değil ayı, millet birbirini bile göremiyor sokakta."

"Gelecek sene ayı göremeyeceğiz yani" dedi. Tabii yeni yıla nasıl girersen...

Sonra elimde minik bir çikolatalı pastayla girdim salona. Üstü muzlarla ve kırmızı mumlarla süslüydü.

"İyi ki doğdun anneanne!"

Şaşırdı, utandı, kızardı. Hayatı boyunca kimse doğum gününü kutlamamıştı.

"Ama" dedi, "yakışık alır mı ki? Biliyorsun bugün büyük büyük büyük deden..."

"Ölmüştü evet. Ama ölmeden yüz bir sene evvel doğmuştu da. Bu gece hem senin doğum gününü, hem onunkini hem de yeni yılı kutlayalım, olmaz mı?"

Mahcup gülümsedi.

"Mumu üflemeden önce bir dilek tut anneanne."

Kalbiyle baş başa kalmak, içinden geçen en sahici arzuyu bulup çıkarmak için gözlerini kapadı. Birkaç saniye sonra ağzı, annesinden yemek bekleyen aç bir kuşun gagası gibi acemice aralandı:

"Geçsin artık bu yorgun zaman. Dinlenelim."

Pastayı kesecek bıçak bulmak için yeniden mutfağa döndüm. Anneannemse koltuğa yerleşip, hayatının ilk doğum günü pastasını seyretmeye başladı.

Şu hayatta beni en iyi anlayan kişi anneannemdi ama onu en iyi anlayan ben değildim herhalde. Anlamaya da çalışmamıştım galiba. Şefkatine sığınmış ama kendi şefkatimi açmamıştım ona. Ebeveyninin de etten kemikten bir insan olduğunu, acıyıp kanayabileceğini bilmeyen, yaralarını görüp sarmayı aklına bile getirmeyen çocuklar gibi... Bir günden bir güne sormamıştım anneanneme mutlu musun diye. Sormayanlar kervanında yerimi almıştım. Cinayetler içinde, katiller arasında...

Kim bilir ne çok şey biriktirmişti bunca yıl içinde? Sığınacak bir kucak, yaslanacak omuz olmadan geçer mi ömür? Bütün günahların yükünü sırtlanarak, oh demeden, gık demeden, imdat bile diyemeden. Geçmişti işte. Bir oh diyememişti benim anneannem. İçindekileri anlatsa, kalbini çevreleyen ağıyı akıtsa rahatlardı belki. Ama kimse sormamıştı ki ona, kimse anlat dememişti. Geç mi kalmıştım? Bilmem. Belki de yeniden en başındayım.

Elimde bıçak içeri girdiğimde kendini yumuşak bir uykunun kollarına bırakmıştı. Adını seslendim, duymadı. Dibine kadar geldim, kulağına eğildim:

"Vakit geldi mi anneanne?"

Cevap vermedi. Yüzüne dokundum, evet tahmin ettiğim gibi. Ama tahminimden azıcık erken. Ve elbette her zamanki gibi pastanın üzerindeki muzları yemeden!

Elimde görev bekleyen bıçakla minicik kestim parmağımın ucunu. Kıpkırmızı bir kan damlası oracıkta tomurcuklandı. Gözyaşımız kesilmiş olabilir ama en azından kanımız hâlâ yerinde, hâlâ kırmızı...

Gidip pencereyi açtım. İri kar taneleri rüzgârla birlikte içeri doluştu. Kollarımı açıp hepsini bir bir kucakladım. Kar taneleri, mutlu beyaz güvercinler gibi kondu kanlı parmağıma. Çayın şekere, acının dünyaya, güneşin kiraz ağacının munis köklerine nüfuz edişi gibi kanım nüfuz etti karın kalbine. Sonra avucumdan süzülen kırmızı kar taneleri, usul usul kondu anneannemin kucağına. Bir tanesi yaşlılık lekeleriyle dolu buruşuk elinin yukarı bakan ayasına, bir diğeri bembeyaz yanağına yerleşti. Uykusundan uyandı anneannem o zaman. Dudağında çocuksu bir tebessüm, yanaklarında nar çiçekleri filizlendi. Galiba nihayet bir oh demişti.

Meydandaki saat yeni yıla girmenin saadetiyle, bütün şehri selamlayarak on ikiyi gonkluyordu. Bildiğim bütün yılbaşı dilekleri, "yeni yıla nasıl girersen..." diye başlıyordu. Elini avuçlarımın arasına aldım.

"Geçti anneanne. Artık dinlenebiliriz."

DÖNMEK

O vakitler ilk romanımı, hafızasını yitiren bir adamın maceralarını yazıyordum. Kafayı hatırlamakla ve unutmakla bozmuş, çevremdeki herkese soruyordum:

"Sence hafıza nedir?"

En ihtişamlı cevabı o vermiş, "Hafıza şeytanın ta kendisidir" demişti. "Hatırlayarak ölüyü diriltebileceği gibi, unutarak diriyi öldürebilir insan. Ağılı bir kudret bu, korkunç bir beceri."

Haklıydı. Zaten her konuda öylesine haklıydı ki bir süre sonra içimdeki şeytan onu öldürmekte karar kıldı. Yirmi iki yıl önce tam da bu mevsimde onu ve bu şehri terk ettim.

Ve zaman geçti. Daima geçer.

Şimdi, yirmi iki yıl sonra yine aynı mevsimde, dönüp dolaşıp kürkçü dükkânına sığınan tilki misali, işte yeniden geldim. Talih mi yoksa tesadüf mü? Hayatta tesadüf mümkün mü?

Prag'daki edebiyat festivalinden gelen daveti kabul edip icabet edeceğimi bildirirken tarihe şöyle bir bakmış, etkinliğin mayısta yapılacağını görmüştüm, ama gidişimle dönüşümün takvimin tamı tamına aynı noktasına rastladığını fark etmemiştim. Sahiden fark etmemiş miydim? Zihnimin mağaralarında bir yerlerde bunu hesap etmemiş, gizli manalar yüklememiş, içten içe keyiflenmemiş olabilir miyim? Ben ki hayatta en çok kendine yalan söylemişlerdenim.

Bugün konuşma saatim gelip çattığında sebebini bilhassa kendimden gizlemeye çabaladığım ketum bir heyecan içindeydim. Fakat kendime söyleyemediklerimi kâğıda dökmemin, günün birinde yazılmak üzere kenara ayrılmış bir öykü gibi paketleyivermemin mahsuru yok. İçimde fokur fokur kaynayanları buraya boşaltıp bir nebze olsun hafiflemeyi deneyebilirim. Heyecanlıydım, çünkü belki çıkar gelir umuduyla, konuşma boyunca gözlerimi dinleyicilerin arasında dolaştırıp durmuş, aradığımı bulamayınca bakışlarımı kapıya, o kapıdan her an giriverecek olana kondurmuştum.

Bir zamanlar öyle bir film seyretmiştim. Amerikalı bir yazar, yeni kitabının tanıtımı için Paris'e gidiyordu. Derken yıllar evvel tanıştığı ve sonra yıllar boyu bir kez olsun rastlaşmadığı ilk gençlik aşkı birdenbire dinleyicilerin arasında beliriveriyordu. Sonra birlikte çıkıp gidiyorlardı salondan. Paris sokaklarını arşınlıyor, ayrı geçirdikleri yılların hesabını yapıyor, hayatlarını eciş bücüş yazılmış bir dönem ödevi gibi temize çekiyorlardı. İzlerken bana öyle gelmişti ki bu müthiş karşılaşma sadece romantik değil, bir o kadar da elzemdi. Arınmak, yüklerden kurtulmak, bir zamanlar hayatın neye benzediğini anımsamak ve sonra neye dönüştüğünü anlamak için.

Biliyorum elbet, insan geçmişte ve oraya ait kişilerde en çok kendi masumiyetini arar. Fakat benim yaşlarımda masumiyet çoktan kalkmış bir tren gibidir. Ayrıldığı perona bir daha hiç dönmeyebilir. Yine de bekleriz, ararız, bulmayı umarız. Acılar içinde geçmiş dahi olsa maziyi yüceltip durmamız, ha bire fotoğraf albümlerini karıştırmamız, eski şarkılardan, eski filmlerden, eski dostlardan ve eski sevgililerden medet ummamız hep bundandır. İşte yine bu yüzden bugün Prag sokaklarında yeniden onunla birlikte yürüme ihtimalimi konuşma yaptığım salonun kapısına kurşun asker gibi yerleştirmiş, için için onu beklemiştim. Filmdeki kadın aniden kalabalığın ortasında beliriveriyordu ama benim şahsi filmimdeki adam, Pavel, ne kapıda

ne de kalabalığın arasında görünmeye tenezzül etti. Gelmedi. Beklenenler bunu çok sık yapar.

Şimdi, Andel'deki Kanzelsberger'de yaptığım o sıkıcı konuşmanın ardından, festivalcilerin yemek davetini lisanı münasiple reddedip doğruca otelime gideceğimi söyledikten sonra, kendimi sokağa atıyorum. Evvela çevredekilere görünmekten çekinerek hızla çantamdan çıkardığım cep konyağımdan irice bir yudum alıyorum. Genzimi yakıyor, iyi geliyor. Sonra birilerinin arkamdan gelip beni durdurmasından korkar gibi koşar adım yukarı yürüyüp yolun sonundan sola kıvrılıyorum. İyi olacak hastanın doktor ayağına gelirmiş, karşıma bir tramvay durağı çıkıyor. İlk tramvaya atlıyorum, dokuz numara.

Tramvay hareket ederken başımı pencerenin camına dayayıp dışarı bakıyorum. Dün uçaktan indiğimden beridir içimde kırık dökük bir şeyler geziniyor. Bu şehri seyretmek, parçalanmış eski bir aynaya bakmaya benziyor. Prag bana kendisini değil, kendimi hatırlatıyor. Unutmak için didindiğim şeyleri, vaktiyle buraya neden geldiğimi, burada nasıl değiştiğimi, buraya gelen kadın ile buradan ayrılan kadın arasındaki uçurumun derinliğini...

Karmakarışık düşüncelerle dışarı bakarken, hâlâ bir yerlerde Pavel'e rastlamayı umuyorum. Bir yol ağzında, market çıkışında ya da banka kapısında. Dünden beri böyleyim aslında. Dün şehre iner inmez bütün turistler gibi ilk iş Charles Köprüsü'nden geçerken de karşıdan gelen turistlerin yüzüne aynı umutla bakmıştım. Hiçbiri Pavel değildi. Sadece o olmayışlarına değil, orada oluşlarına da içerlemiştim. Bundan yirmi iki sene önce, turistlerin uğramadığı, akşam saatlerinde sokakların çabucak tenhalaştığı sakin ve sessiz bir kent olarak bırakmıştım Prag'ı. Şimdi böyle mahşeri bir kalabalığa ve biteviye gürültüye bulanmış bulmak keyfimi kaçırmıştı. Herkes ve her şey bıraktığım yerde, bıraktığım halde beni beklemeliymiş gibi. Ne hodbinlik...

Bir sürü dilenci görmüştüm Charles Köprüsü'nde. Bulmayı umarak ama bulmaktan korkarak, onların içinde bile Pavel'i

aramayı sürdürmüştüm. Alınlarını yere dayamış, secde eder gibi dileniyorlardı. Ne kadar eğilirlerse, sahip olduklarımızın ağırlığıyla sarkan vicdanımıza o kadar kolay temas edeceklerini biliyor, mutluluğumuzun diyetini almak için inleyerek avuç açıyorlardı. Eskiden buralarda dilenciye rastlanmazdı. Kentin yorgun adımlı sakinleri, kimliklerinde isimleriyle birlikte, çalıştıkları yerin mührünü de taşırlardı. Değil dilenmek, işsizlik bile yasaktı. O zaman da mutsuzdu insanlar ama yüzleri yere bu kadar yakın mıydı? Sanmam.

Köprüyü geçtikten sonra yukarılara tırmanmış, Letna Parkı'na çıkmıştım. Şehre tepeden bakarak, bensiz geçmiş zamana hâkim olmaya çalışmıştım. Letna, düştüğü yerde uykuya dalmış yorgun bir taş kadar sessizdi. Gün batıyor, başımın üstünde yükselen ağaçların dalları turuncuya boyanıyor, dallardaki yapraklar rüzgârla titreyip hışırdıyordu. Yoluma minik bir kirpi çıkmıştı. Yakından görebilmek için yaklaştığımda korkup kasılmış, karşımda put gibi hareketsiz kalmıştı. Onu öyle ürkmüş görünce benim de elim ayağıma dolaşmıştı, hemen kaçmıştım yanından. Ben hep böyle kaçarım. İncitmemek, incinmemek için ya da ne yapacağımı bilemediğim zamanlarda ekseriya bunu yaparım.

Kirpicik karşımda kasıldığında yine Pavel'i düşünmüştüm. Haber vermeden giderek, onu ardımda oklarını ancak kendine batırabilen yufka yürekli bir kirpi gibi şaşkın ve çaresiz bıraktığımda ne yapmıştı acaba? Çok acı çekmiş miydi, sancısı ne zaman dinmişti, dinmiş miydi? Zamanla öfkesinden özlem devşirmiş miydi? İnsanın kendinde ve sevdiklerinde açtığı yaralar ne zaman iyileşir? İyileşir mi?

Şimdi alnımı tramvay camına yapıştırmış, yıllar evvel izlediğim bir filmi hatırlar gibi Prag sokaklarını seyrederken, içimde yine bir yerlerde ona rastlama umudu var. Etrafımdaki her lekenin hayatının bir parçası olduğunu bilmek, buralardan belki her gün geçtiğini düşünmek ne tuhaf. Gitmediyse, bu şehirde kaldıysa, bunlar onun yolları. Peki ama kim olarak adımlıyor buraları?

Eskisi gibi kuklalar mı yapıyordur acaba hâlâ? Belki kendine bir atölye bile açmıştır. Ahşaptan yonttuğu kuklaları sabrıyla şekillendirip boyuyordur. Ya da belki nüfuzlu bir ahbabı ön ayak olup maaşlı bir işe sokmuştur onu. Mesela Kadife Devrim'den sonra pıtrak gibi çoğalan uluslararası şirketlerden birine. Sabahları üzerine lacileri çekip işe gidiyordur. Üzerinde adı yazılı bir sumen takımının ardında saatlerce oturuyordur. Öğlenleri sıkılıp yerdeki parkeleri sayıyor, akşamları eve elinde şeker, un ve pirinç dolu poşetlerle dönüyordur. Evlenmiştir, iki çocuğu vardır, ikisi de hık deyip burnundan düşmüş gibi ona benziyordur. Beni çoktan unutmuştur.

Aklımdan geçenlere çabucak inanıyorum. Bunun cinayet olduğunu bile bile beni unuttuğu için içerliyor, tramvayın durduğu ilk durağın karşısındaki bankayı görünce, Pavel kapıdan çıkıverecekmiş gibi dikkat kesiliyorum. Çıkmıyor. Kapının iki kanadı da sıkı sıkı kapalı, sabit, yerinde duruyor. Kapılar bunu çok sık yapar.

Yeşil, sarı, pembe, rengârenk binaları geçip Adalet Konağı'nın önünde duruyoruz. Tramvaya genç bir delikanlı biniyor. Yüzüne bakıyorum, Pavel'e hiç benzemiyor. Bu sarışın, Pavel ise kızıldı. Bunun yüzü bir mermer parçası gibi beyaz ve pürüzsüz, Pavel'in yüzünde minik çilleri ve çocukluğunda koşarken yere çakılıverdiği kanamalı bir günden kalma yara izi vardı. Pavel içindeki ve dışındaki yaraları benden hiç saklamadı. Kendini ellerime bırakılmış rafyalı bir hediye paketi gibi güvenle açtı. Ben de ona açıldım. Oysa ben yaraların insanları çirkinleştirdiğine inanılan bir dünyanın insanıyım. Ömrüm boyunca yaralarımı herkesten gizlemeye çalıştım. Belki de bu yüzden, içimdeki cerahati herkesten iyi bildiği için, bana acıdığı ve bunda haklı olduğu için Pavel'in yanında çok duramadım.

Vltava Nehri'nin üzerindeki köprülerden birini geçtikten sonra, Ulusal Opera'nın yakınında tramvaydan iniyorum. Ağzımda mayhoş bir çikolata tadı. Yıllar önce her hafta mutlaka

uğrayıp çikolatalı pastalarını iştahla mideye indirdiğim Kafe Louvre birkaç adım ötemde. Gelmişken bir dilim pasta yemeden olmaz diye düşünüyorum. Belki de Proust'un *Madeleine*'lerinin uçup gitmiş bir zamanın ruhunu canlandırması gibi, Louvre'un çikolatalı pastalarının da beni eski günlere döndürebileceğini, yeniden o genç kadına dönüştüreceğini umuyorum. Belli belirsiz heyecanlanıyorum. Adımlarımı az sonra eski bir dostu görecekmiş gibi hızlandırıp o tarafa yürümeye başlıyorum. Takdiri ilahi, kafeye varmadan bir blok önce caddenin sağ yanındaki duvara boydan boya yazılmış devasa bir grafiti çıkıyor karşıma: "*I am not who I was before.*" Hemen oracıkta mideme koca bir yumruk iniyor. Bir şehrin değişmesi, bir insanın değişmesi, dünyanın değişmesi hatta, kendinden öncekilere ihanet gibi. Değişmemesi de kendine ihanet olurdu ama değil mi?

Midemdeki yumrukla yoluma devam edip Louvre'a giriyorum. Camdan içeri dolan mayıs güneşi kafeyi ışıl ışıl aydınlatmış, türlü çeşit kahvenin rayihası dört bir yana yayılmış. Pencere yanındaki masalardan birine usulca yerleşiyorum. Yanıma yanaşan garsona çikolatalı pasta ve kahve sipariş ediyorum. Beni buraya ilk kez Pavel getirmişti. Kafeyi çekici kılmak için "Einstein ve Kafka da burada yermiş" demişti. Pek oralı olmadığımı görünce, "Demek Einstein hakikaten akıllı adammış" diye kendi kendine eğlenmişti. Hep böyleydi. Hayatı hafife almaz ama hafifletmeyi bilir, her şeyle ince ince dalgasını geçerdi. Bense asık suratlıydım, huzursuz ve asabiydim. Bu şehre gelmeden evvel yaşadıklarımı unutmak istiyor, dünden kurtulamayışımın cezasını bugüne kesiyordum.

O uğursuz eylülde, çoğu arkadaşım gibi ben de alınmıştım. Vaziyetim bizimkileri hayli endişelendirmiş, ruhum ve bedenim lime lime halde salıverilişimden sonra bile, ya yeniden alınır ve bu kez niceleri gibi kayıplara karışırsam korkusuyla perişan etmişti. Gözü dönmüş canilerin elinde yitirmektense, hasretini çekmeyi yeğledikleri biricik kızlarını uzaklara

kaçırmaya karar vermişlerdi. Böylece, 60'larda bir müddet burada yaşayan ve Komünist Parti'yle sıkı fıkı ilişkiler kuran bir ahbabımızın yardımıyla Prag'a getirilmiş, hatta eğitimime devam edebilmem için üniversiteye bile yerleştirilmiştim. Pavel ile de orada tanışmıştık zaten. Uykularımın karanlık ve nemli odalardan yükselen çığlıklarla bölündüğü, ruhumun kendini dünyada bir başına hissedip buz gibi üşüdüğü zamanlardı. Pavel, yaraları sarmak isteyen şifacı bir el gibi karşıma çıkmıştı.

Ben yaralardan, en çok da kendiminkilerden korkardım. Oysa Pavel insanın içine bakar, yarasına dokunur, kabuğunu kaldırıp altındaki cerahati akıtana kadar uğraşırdı. İnsanın özünü onların altında arardı. Bu yüzden ona her şeyi anlattım. Anlattım dedimse, kalbimle ses tellerim arasında hırıltılı bir duvar örüldüğünden, Pavel'in önerisine uyarak çoğunu satır satır yazdım. Dilsiz taşlar arasına, sırlarımızın nöbetini tutan ketum bir azizin ayakları dibindeki gizli posta kutumuza bıraktım. İçimde volkan gibi kaynayanları, kimselere, anneme bile anlatamadıklarımı, unutmaya çalıştıkça geceleri kâbuslarıma doluşanları. On dokuz yaşında genç bir kadının on dokuz gün ve on dokuz gece boyunca nemli ve küf kokulu bir hücrede uyuyup uyandıklarını. Açılan ve kapanan kapıları, girdiğim ve çıktığım odaları, benden isimler isteyen leş kokulu sayıklamaları. Gözlerimdeki bandın habis siyahını, ağzıma dolan kanın acı tadını, hırpalanmış bedenime, parçalanmış ruhuma uzanan ellerin korkunç damarlarını... Hayatımın öncesine ve sonrasına mal olan on dokuz günü bir tek ona anlattım. O beni anladı. Başımı kucağına sakladı. Saçlarımı sevdi ama kafamın içindeki zehirli yılanları susturamadı. Unut ve öldür diyordu bana, haklıydı. Ama sır hep aynalarda kırılır. Sırrın parçası artık yaranın da parçasıdır. Pavel, beni dinleyip her şeyi öğrenerek, bilmeden de olsa adını unutulması gerekenler listesine yazdırmıştı.

Sonra zaman geçti. Zaman hep geçer. Dönüş vakti geldi. Bir gün memleketime döneceğimi elbet tahmin ediyordu.

Ama herhalde kendisine veda etmeden çekip gidebileceğimi aklından bile geçirmiyordu. Oysa ben ne hazırlığımı yaparken ne de giderken ona bir şey söyledim. Her şey çabucak olup bitsin istemiştim. O gün Kutsal Yürek'in önünde buluşmak için randevulaşmıştık. Aslında gidip veda edecektim. "Bu kadar geç söylediğim için affet, bu gece gidiyorum" diyecektim. Hatta yola çıkmış, tramvaya binmiştim. O gün, gençliğin parlaklığını taşıyan, henüz aklar düşmemiş kestane saçlarımı salmış, bana yakıştırdığı gibi dağınık bırakmıştım. O çok sevdiği beyaz kuşaklı kırmızı elbisemi geçirmiştim üstüme. Beni en son böyle görsün ve hep böyle hatırlasın istemiştim. Ama sonra tramvay Kutsal Yürek'in hemen önündeki Jiřiho z Poděbrad durağına gelince, mideme bir sancı saplandı, oturduğum yerden kalkamadım. İçimde konuşacak, dinleyecek, veda edecek güç bulamadım. Tramvayın penceresinden görünen kuleye, kulenin tepesindeki devasa saate öylece bakakaldım. Buluşacağımız zamanı, beşi gösteriyordu. Pavel üzerinden hiç çıkarmadığı mavi gömleği ve kahverengi kadife pantolonuyla kulenin hemen altında dikiliyordu. Elimi cama dayadım, ona son bir kez dokunmaya çalıştım. İnecekler inip binecekler binince, ama inip sevdiklerine veda etmesi gereken korkaklar adım atmaya dahi cesaret edemeyince, tramvay ağır ağır hareket etti. Geri dönmeyecek bir çocukluk mevsimi gibi, kulenin ve Pavel'in önünden sessizce geçip gitti. Bu Pavel'i son görüşüm oldu.

Ama o gün şehirden ayrılmadan önce son bir şey yaptım. "Sen bunları okuduğunda ben çoktan gitmiş olacağım" diye başlayıp "Hoşça kal" diye biten o klişe mektuplardan birini yazıp arada bir birbirimize mektuplar bıraktığımız gizli yerimize bıraktım.

Hiç değilse vedalaşsaydık hayatımız başka türlü olur muydu bilemiyorum. Belki bana öyle bir şey söylerdi ki gidemezdim. Ya da belki peşime düşer, ne yapıp edip benimle gelirdi, kim bilir. Oysa benim, üzerime yıkılmış aşklarla, sırlarımla

dolup taşmışlarla, istemeden de olsa sırf varlığıyla bana unutmak istediklerimi hatırlatacaklarla uğraşacak takatim yoktu. Unutmak istiyordum. Sadece unutmak. Yüksek bir kayalıktan serin bir denize atlar gibi, yeni bir hayata, yeni bir rüyaya dalmak.

İstanbul'a döndüğümde oradan ayrılan genç kadın değildim artık. Ailemden, arkadaşlarımdan, o güne dek inandığım her şeyden ve kendimden uzak, yepyeni biri olmak, geçmişi koca bir silgiyle silip geleceği en baştan kurmak istiyordum. O güne dek bana ait olan ne varsa hepsini eski bir hırka gibi üzerimden sıyırdım, çıkarıp attım. Her şeyi unutacak kadar sarılmam gereken bir amaç edinmem gerekiyordu, öyle de yaptım. Tüm varlığımı, hafızasını yitiren adamın romanını bitirmeye adadım.

Kırılıp dökülmüş onca hayalden geriye sadece bir tanesi kalmıştı. Yazdıklarımı yayınlatacaktım. Ben de öyle yaptım. Yeni ve yapayalnız bir hayat kurup yazdım, sadece yazdım. Önce hafızasını kaybeden adamın romanı basıldı, sonra sahibini kaybeden hafızanınki. Durmadım. Daha çok yazdım. Yayınlanan ilk romanlarım okumaktan da keyif alacağım türden kitaplardı. Ama sonra ufak zaferler kazandım ve daha fazlasını kazanabilmek için okumayacağım romanlar da yazmaya başladım. Nihayetinde yazar olmayı başardım ama başka hiçbir şey olamadım.

"Buyurun hanımefendi."

Kahvemi ve çikolatalı pastamı masaya bırakan garsonun sesiyle, içine düştüğüm düşüncelerden sıyrılıyorum. Gençliğimde bayıldığım ama yıllardır tatmadığım pasta şimdi masamda. Çatalı elime alıyorum, sonra aklıma az evvel gördüğüm o grafiti geliyor, ben artık önceki ben değilim. Çatalı sessizce masaya geri bırakıyorum. Ben ben değilim, pasta da aynı pasta değil muhtemelen. Her şey değişirken, değişmeyecek bir şey aramak, o şeye tırmanarak kendine varmaya çalışmak ahmakça. Birdenbire iyisiyle de kötüsüyle de olsa gençliğimin tadını bozmamaya, çikolatalı pastaları hep o zamanki lezzetiyle

hatırlamaya karar veriyorum. Pastayı yemiyorum. Kahveyi içip hesabı istiyorum. Garson tabaktakine dokunmadığımı görünce bir sorun olup olmadığını soruyor. Yoksa hanımefendi pastayı beğenmediler mi?

"Onu" diyorum, "çok seven bir arkadaşım için sipariş vermiştim ama maalesef gelmedi. Uzak bir yerden gelecekti, yetişemedi."

Louvre'dan çıktıktan sonra derin bir nefes alıp ciğerlerimi mayıs havasıyla dolduruyorum. Biraz daha yürüyüp Národní Třida durağından tekrar tramvaya biniyorum. Dokuz numara, hâlâ aynı hattayım. Talih mi tesadüf mü? Hiç sanmam. Kitapçıdan çıktıktan sonra dokuza denk gelmem de tesadüf değildi. Nereye gideceğimi pekâlâ biliyordum. Hep bildim. Zaten bu yüzden mutsuzum.

Böyle anlarda imdadıma yetişen minik konyak şişeme sarılıp kimseciklere göstermeden birkaç büyük yudum alıyorum. Genzime tatlı bir sıcaklık yayılırken kendi kendime soruyorum, nerede kırıldı benim hayatım? Nerede kendim olmaktan çıktım? Gençken, enkazımdan geriye kalan o biricik hayalin peşinde koşarken düşünecek vakit bulamamıştım. Zira pek hızlı koşuyordum ve dursam düşeceğimi sanıyordum. Korkuyordum. Durup bir ağaca yaslanamadım, soluklanamadım. Şimdiyse dinlenemeyecek kadar yorgunum. Bir an nefes alamadığımı hissediyorum. Çantamı çıkarıp sabah almayı unuttuğum hapımı ağzıma atıyor, azıcık konyak marifetiyle mideye indiriyorum. Doktorum bu minik kapsüllerle alkolü zinhar karıştırmamam gerektiğini söylüyor. Soluk borusundan, kalp ritminden, beyin damarlarından filan iyi anlıyor, ama mutsuzluktan hiç anlamıyor.

Konyağımdan kaçamak yudumlar ala ala yola devam ediyorum. Tramvaya binen genç adamların yüzünde hâlâ Pavel'den bir iz arıyorum. Bulamıyorum. Václavské Náměstí'de tramvaya binen, saçları hafif kızıla çalan delikanlıya bakarken, birden garip bir şey fark ediyorum. Pavel'i görsem, tanıyabilecek miyim

sanki? Onu düşününce gözümün önünde canlanan o surat artık yok ki. O bıraktığım delikanlı değil artık. Benim yıllar evvel buradan ayrılan o genç kız olmadığım gibi. Çikolatalı pastaların bile değiştiği bir dünyada insanlar değişmez mi? Zaman... Şu aynı nehirde iki kere yıkanmamızı ve aynı rüyadan iki kere uyanmamızı imkânsız kılan. Bunlar hep onun marifeti. Hiçbir yere gerçekten dönülemeyeceğini daha yeni anlamış gibi kasılıyorum. Başım dönmeye başlıyor. Konyaktan mı yoksa hayattan mı? Ne fark eder? Neticede ikisi de bunu çok sık yapar.

Jindřišská'da iniyorum. Hipnotize olmuşçasına, mıknatısa çekilen metal, ateşe uçan pervane gibi beni çağıran yere doğru yürümeye başlıyorum. Yüz metre ilerideki tersine dönmüş kuyu gibi yüksek tavanlı, üç çanlı, pek endamlı Henry Kulesi'ne varıyorum.

Kulenin hemen karşısında yükselen gotik kiliseyi görünce içim titriyor. Etraftan birilerinin bakıp bakmadığını kollayarak kilisenin Meryem Analı ön bahçesinin çitinden atlayıveriyorum. Kalbim elimde atarken, bahçenin sağında taşlarla örülmüş duvara, duvarda kederle gülümseyen azizin hemen altına, sağ alt çaprazına doğru eğiliyorum. Uzun zaman geçmiş, ilkin hangi taş olduğunu çıkaramıyorum. Bir bir ellerimle yokluyorum taşları. Eskiden bunlardan biri böyle yoklayınca kıpırdar, azıcık zorlayınca da usulca yerinden çıkardı. Burası Pavel'le benim gizli yerimizdi. Bana içimi kanatan her şeyi dışarı dökmemi söylemişti. Ama yüz yüze anlatamadığımı görünce, hayattaki her anı oyuna çevirmeyi bilen biri olarak, bu tuhaf yolu önermişti. Doğrusu kâğıda yazmak bana da gözlerine bakıp söylemekten daha kolay gelmişti. İçimi mektuplara döker, elden vermek dahi istemediğim mektuplarımı, onun bulduğu bu sırlı yere gizler, alıp okumasını beklerdim. Gelir, alır, okur, bana uzun cevaplar yazar, cevaplarını yine buraya saklardı. Burası Tanrı'nın evinin bahçesi olmaktan başka, sadece ikimize ait bir posta kutusu, unutmak istediklerimi gömdüğüm dilsiz bir kuyuydu.

O gün, yani yirmi iki yıl önce, tramvaydan inemeyince, buraya gelip gizli yerimize minicik bir veda mektubu bırakmış, aynı gece sessizce Prag'dan ayrılmıştım. Mektubumu bulduğundan, açıp okuduğundan eminim. Bana bir cevap yazmış mıydı acaba, işte şimdi, yıllar sonra onu göreceğim.

Sağ alt çaprazdaki taşlardan birini yerinden kıpırdatmayı başarıyorum. Yıllar sonra bile emrime amade, sırlarımı saklamaya teşne. Ne de olsa kimse bir azizin altını oymaya kalkmaz. Taşı çektikten sonra iyice eğilip elimi açılan boşluktan içeri sokuyorum. Dışarı kaçışan birkaç kara böceği görünce tiksintiyle yüzümü buruşturuyor, sonra yeniden deniyorum. Hayır, burada hiçbir şey yok. Oyuk boş, bomboş. Pavel mektubumu almış. Ama yerine bir cevap bırakmamış. Neden bıraksın ki zaten? Okunmayacak bir cevap neden bırakılır? Hem zaten veda etmeden gidenler cevabı hak etmezler.

Çantamdaki not defterini çıkarıp aceleyle bir sayfa yırtıyor, oraya birkaç cümle karalıyorum. Sonra kâğıdı oyuğa yerleştirip taşı yeniden üzerine kapatıyorum. Bunca yıl sonra Pavel'in buraya gelip mektup arayacağını sanmam. Ama belki bir başkası... Belki bir gün bütün bunların öyküsünü yazarım. Ve okuyan biri, adresi takip edip gelir, azizlere emanet ettiğim mektubu bulur belki. Çünkü ben inanırım, yazılmış bütün mektuplar er ya da geç birilerine ulaşır. Mutlaka ulaşır. Mektuplar bunu çok sık yapar.

Unutmak için kendimden bile vazgeçtiğim geçmişimin sadık bekçisine, yıllarca sırlarımın başını bekleyen cefakâr azize son bir kez bakıp gözlerimle teşekkür ediyorum. Bahçe çitinden sokağa atlayıp, Jindřišská'dan yukarı doğru yürümeye başlıyorum. Dört yola gelince sola dönüp Václavské Náměsti'yi tırmanıyorum. Her yerde oteller, döviz büroları, *casino*'lar, gece kulüpleri, hediyelik eşyacılar. Bohemian kristalcisinin vitrininde kristal kadehler, küllükler, vazolar, çiçekler ve hatta kurbağalar var. Kristal kurbağalar. Yolun sonundan karşıya geçip,

Ulusal Müze'den içeri kıvrılarak tramvay durağına varıyor, beklemeye başlıyorum. Bu kez gelen on bir numara, hemen atlıyorum. Tesadüf mü? Dokuz tesadüf müydü? Tramvayla yukarı doğru tırmanmayı sürdürüyorum. Ağır ağır ilerleyen bu tramvay, az sonra Kutsal Yürek'e götürecek beni. Andel'deki kitapçıdan çıktığımdan beri ulaşmaya çalıştığım yere. Yıllar evvel Pavel'le buluşmak için sözleştiğimiz, ama benim gitmediğim yere. En sevdiği elbisemi giydiğim halde tramvaydan inemediğim yere. Başım dönüyor, şişede kalan son yudumu da çekiyorum.

Yaklaşıyoruz. Derken tramvayın ön koltuğunda oturan genç bir kadın ayağa kalkıyor. Sırtı bana dönük, inmek için kapıya yanaşıyor. Kalbim hızla, az sonra duracakmış gibi büyük bir hızla atmaya başlıyor. Tramvay duruyor, kadın kestane rengi uzun saçlarını bir omzundan alıp ötekine bırakarak aşağı iniyor. Başımı kaldırıp bakıyorum, Jiřiho z Poděbrad durağındayız. Dışarıda pırıl pırıl bir mayıs güneşi var. Bulutlar bir kapı gibi aralanmış, gökyüzü şıkır şıkır ışıldıyor. Genç kadın acelesiz, incecik adımlarla yolun karşısına geçip Kutsal Yürek Kilisesi'ne doğru yürüyor. Üzerinde tiril tiril kırmızı bir elbise var. Beyaz kuşağı kelebek gibi uçuşuyor. Elini havaya kaldırıp ileride bekleyen birine doğru ak bir mendil gibi sallıyor. Bakıyorum, tam o sırada beşi gösteren saat kulesinin altında genç bir adam var. Üzerinde mavi gömlek, kahverengi kadife pantolon. Yüzünü seçemiyorum. Ama biliyorum, çilleri ve çocukluğundan kalma yara iziyle, yeniden doğmuş gibi gülümsüyor. Başımı tramvayın camına yaslıyorum. Ben de gülümsemeye başlıyorum.

NARİN, BEN GELDİM

Üst katta sesler yine yükseldi.

Bense saatlerdir önümde açık bekleyen beyaz Word sayfasının kahredici boşluğuna bakıyorum. Yarın sabah yollamam gereken öykü için tek satır yazamamış, çaresizlik içinde kıvranıyorum. Birdenbire şeytan mı dürtüyor nedir; düştüğü dalgalı denizde yılana sarılmış fani gibi, klavyenin tuşlarına aceleyle dokunuyorum:

"Üst katta sesler yine yükseldi."

Parmaklarım tuşları hırpalarken, yukarıda Âdem, olanca gücüyle "Sıçtırma çarkına, siktiğimin orospusu" diye bağırıyor; galiz sesi apartmanın ince duvarları arasında titreyerek yankılanıyor. Birazdan evde ne var ne yoksa havaya uçacak; bardaklar kırılacak, camlar şangırdayacak. Biliyorum. Daha önce de oldu. Herifçioğlu bunu ilk defa yapmıyor.

Apartmana altı ay önce taşındılar. "Yeni gelin geliyor" demişti alt kattaki Rukiye Teyze. Narin'in ilk geldiği günü hatırlıyorum. Balkonda korkuluk gibi dikilmiş, Ayhan'ın ardında bıraktığı kim bilir hangi bitmez efkârı, sigarayla süpürmeye uğraşıyordum. O ise, önüne plastik bebek oturtulmuş, aynalarının kenarlarına beyaz havlular sokuşturulmuş alacalı bir gelin arabasından çıkmış, ürkek adımlarla apartmana giriyordu. Bir ara başını kaldırdı, göz göze geldik, belli belirsiz gülümsedik.

Bu binada ona ilk hoş geldin diyen, benim gözlerimdi. Gözlerim, gördüklerine inanamaz halde, hayretler içindeydi. Su damlasına yahut masal perisine benziyordu Narin. Dal gibi incecik bir şeydi. Bir güvercin kadar beyazdı; mahcuptu, sessizdi, tedirgindi. Adımları minicikti, yürümüyor da ipekli bir atlasın üzerinde zarifçe süzülüyordu sanki. Nasıl bir cehenneme girdiğinin henüz farkında değildi.

İlk zamanlar apartman kapısında, merdivenlerde, sahanlıkta filan denk gelirdik. Ayaküstü laflayıp azıcık komşuluk etmeye yeltensek de bir türlü beceremezdik. Narin'de etrafına hare hare yayılan billur bir sessizlik vardı; bendeyse yabancılarla ne konuşacağımı bilememenin sarsak telaşı. Öyle uzun uzadıya sohbet etmeyi başaramasak da, gözlerimizi kristal tebessümlerle parlatır, birbirimizi gördüğümüz için sevindiğimizi anlardık. Sonraları, bu karşılaşmalarda kalbime ferahlık yayanın ne olduğunu çok düşündüm. Galiba, birbiri hakkında hiçbir şey bilmeyen, fakat bu ılık boşluğa güven veren alaşımlı bakışlar yerleştirebilen iki yalnız kadındık. Birbirimizden zarar görmeyeceğimize emindik ve sırf bunun için bile fazlasıyla müteşekkirdik. Peki ya onu her görüşümde elimin ayağıma dolaşması, içimin kamaşması neyin nesiydi? Bu da sadece yabancılarla ne yapacağımı bilemeyişimle açıklanabilir miydi?

Birinden size zarar gelmeyeceğini hemen anlarsınız. Neler gelebileceğini anlamanız ise vakit alır. Biz de sonradan sonraya idrak edecektik.

Ne var ki Narin'in kocasından gelebilecekleri anlaması uzun sürmedi. Çok geçmeden yukarıdan korkunç sesler yükseldi.

Koca kafalı, koca burunlu, at hırsızı kılıklı karanlık bir herifti kocası. Hani insanın o canım kızın yanında hayal bile edemeyeceği bir tipti. Bir de üstüne nasıl aksi, nasıl öfkeli... İlk zamanlar hiddetlendiğinde duvarları sinkafla sıvayıp titretmekle yetinirdi. Derken hızını alamayıp evin içindeki kırılgan eşyalara yöneldi. Nihayetinde civarda un ufak edecek başka

şey kalmamış olacak ki hırsını körpecik karısından çıkarmaya girişti.

"Çok fena dövüyormuş kızcağızı mendebur. Şuncacık bir şey zaten garibim, adamın elinde kalıverecek" diye anlatmıştı Rukiye Teyze bir gün. Dediğine göre, bu Âdem, Kapalıçarşı'daki kuyumculardan birinde çalışırmış. Patronun yanında süt dökmüş kedi gibi durmasına rağmen, sabah akşam, çoğu kadın olan müşterilerin önünde fırça yemekten kurtulamazmış. Bozulurmuş tabii, bozulurmuş ama ekmek parası işte, sesini de çıkaramazmış. Mesaiyi bitirdikten sonra kendini sefalet borsasının tavan yaptığı leş bir meyhaneye atar, üç beş kadeh parlatmadan evinin yolunu bulamazmış. Eve girince de anasonla tamir ettiği gururunun içinden kuduz bir köpek çıkarır, zavallı Narin'in üzerine salarmış. Bazen çorbanın tuzu kadar sudan sebeplerden dellenir, bazen sebep aramaya bile lüzum duymazmış. Aniden kopan fırtınalar misali gürlemeye başlar; o minicik kadını duvardan duvara vurur, boş bir çuval gibi yere çalarmış. "Bizde evlilik bir kere. Artık bu eve anca cenazen döner" diyen babasının sesi kulağında çınlayan Narincik, gıkını dahi çıkaramaz, kocasının yorulup durulmasını beklemekten gayrı çıkar yol bulamazmış.

Rukiye Teyze bu işe pek üzülüyordu ama bildiğim kadarıyla komşusuna sabır dilemekten başka bir şey de yapmamıştı. Söylediğine göre karı koca arasına girmek yakışık almazdı.

İşin doğrusu ben de yapmadım. Sesler hayatımıza girdikten sonra, her karşılaşmamızda Narin'i kolundan çekip durdurmak, hatta sarsmak istedim. Fakat münasip lafları dilimin ucuna getiremedim. Sadece sahanlıkta karşılaştığı birine ne diyebilirdi ki insan? Kederini nasıl paylaşabilirdi? Daha yakından tanışsak, hani yarayı sarmak değil ama acıya ortak olmak babında, belki tam da evlendiği günde biten evliliğimden dem vururdum ona. "Ayhan" derdim mesela, "sen evlendiğin gün boşadı beni, biliyor musun Narin? Buz gibi bir kadınmı-

şım, bütün gün bilgisayarın karşısındaymışım. Yazmaktan yaşamaya vakit bulamıyormuşum. Bir ölü gibi soğukmuş vücudum; kaskatı kesilmiş mumyalardan farksızmışım. Üzüldüm sanma sakın. İyi oldu, kurtuldum. Zaten o budalanın yanında ne aradığımı bile bilmiyordum. Belki sen de Narin, belki sen de, ha?"

Ama diyemedim işte. Hiçbir şey yapamadım.

Aslında bir şeyler yapmayı denedim. İlk zamanlar, bir gece, yukarıdaki gürültü büsbütün fokurdayıp kaynar su gibi başımdan aşağı döküldüğünde, tutup polisi aradım. Aile kavgası deyince, polis evvela ilgilenmeye gönüllü olmadı. Telefondaki memur, ancak ben "Kadını öldürecek" diye feryat edince lütfedip adresi almaya yanaştı. Nice sonra çıkıp geldiklerinde, sesler yeni kesilmiş, beş katlı bina kendini fırtına sonrasının ürpertici sessizliğine teslim etmişti. Pencerede dikilip polislerin apartmana girişini gözledim; kapının önünde durup merdivenleri tırmanan ayak seslerini dinledim; üst katın kapısını çaldıkları vakit usulca sahanlığa çıkıp ne olacak diye kulak kesildim. Fakat hiçbir şey olmadı. Narin, o titrek sesiyle, adamların sorduğu bütün soruları "yok" diye cevapladı. Yok, sesler onlardan gelmiyordu. Yok, kocası onu katiyen dövmüyordu. Yok, elbette kimsenin kimseden şikâyeti yoktu. Gece mesaisinden ikrah etmiş polisler, Narin'in halini görmezden gelmeyi yeğlediler. Muhtemelen, iki fiskenin evliliğin tuzu biberi olduğunu düşünerek ve içlerinden, en ufak patırtıya işkillenip boş yere devletin memurunu meşgul eden netameli komşuya söylenerek, merdivenleri gerisingeri indiler.

Bu olaydan birkaç gün sonra sahanlıkta karşılaştık Narin'le. Elleri kolları dolu, pazar alışverişinden geliyordu. Beni görünce önce yüzü iyi bir haber almış gibi aydınlandı. Sonra zeytin karası gözlerini çabucak kaçırıp adımlarını hızlandırdı. Tam yanımdan geçerken son anda yalvarır gibi fısıldadı:

"Bir daha polisi arama ne olur. Sonra daha fena sinirleniyor."

Demek arayanın kim olduğunu anlamıştı! Bu ahraz apartmanda kimin kendisini düşündüğünün farkındaydı. "Ama böyle olmaz, o herif sana bunu yapamaz" filan demek istemiş, lakin her zamanki gibi beceremeyiştim. Zaten Narin de lafını söyler söylemez basamakları tırmanmaya başlamış, iyot kokuları saçarak aceleyle yanımdan uzaklaşmıştı. Öfkelenmiştim ona. Şeytana kurban edilecek bakireler gibi itaatle kocasının önüne yatmış, beni de o uğursuz sunağın lal bekçisi yapmıştı.

Sonraki günlerde sesler azalmadığı gibi, Âdem domuzu apartmanın içinde daha bir gürültüyle dolaşmaya başladı. Sanki ihbarcıyı arıyor, belki de benden şüpheleniyordu. Umurumda bile değildi. Bana kalsa yine arardım polisi. Ama emir büyük yerden gelmişti işte; yapamıyordum. Koruyayım derken Narin'i daha fazla incitmekten çekiniyordum. Ya da Narin ölmeye, en azından yaşamamaya karar vermişti; ben de hangi akla hizmetse, bu karara saygı duyuyordum!

Zordu, ama çok zor. Sesleri her işittiğimde içimde bir şeyler kopuyor, nefesim kesiliyordu. Kendimi Narin'in yerine koyuyor, onunla birlikte duvarlara vuruluyor, yerlerde sürükleniyor, düştüğüm yerde acı içinde kıvranıyordum. Bütün bunlar olurken çaresizce beklemekten fazlasını yapamadığım için kendimden de hayattan da tiksiniyordum.

Âdem böyle gecelerin sonunda, yani hırsını alıp iyice yorulunca, kapıyı çarpıp evden çıkar, merdivenleri paldır küldür iner, sonra da karanlık sokakta kaybolup giderdi. Perdenin arkasına gizlenir, onun gecede yitişini izler, bir daha asla dönemeyeceği talihsiz kazalara kurban gitmesini dilerdim. Bazen içimden kalkıp üst kata çıkmak, hazır kocası evde yokken Narin'e bakmak, yaralarını sarmak gelirdi. Ama hiç denemedim. Bir kere gitmeye kalksam ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemezdim. Hem sonra onu utandırmak da istemezdim. Zaten ben de mahcuptum;

uzun süredir kendimi korkunç bir sırrın ortağı, hatta çanak tutanı gibi hissettiğimden, karşılaştığımızda yüzüne bakmaya bile çekinir vaziyetteydim.

Oysa insanın saatlerce seyretmek, hatta çerçeveleyip duvara asmak isteyeceği bir yüzü vardı. Pembe beyaz bebek teni, güneşle yıkanmış zeytinler gibi parlayan kapkara iri gözleri, yüzünün ortasında fındık gibi yuvalanmış minicik burnu, gülümsediğinde kan kırmızı güller gibi tomurcuklanan dudakları, omuzlarından aşağı dökülen kapkara kıvır kıvır saçlarıyla, başka bir dünyadan gelmiş gibiydi. İnce uzun boynu görkemli bir kuğuyu andırıyordu. Başını her çevirişinde, Bolşoy'un ağır kadife perdeleri yavaş yavaş aralanıyor, peri kızları sahne alıyordu. Işıltılı bir çerçevenin içindeydi sanki hep Narin; o ortaya çıktığında, şehrin bütün ışıkları bir bir yakılıyordu.

Bazı geceler uykunun bir türlü teşrif etmediği yatağımda dönüp dururken, kendimi yüzümde esrik bir tebessümle onu düşünürken buluyordum. Bakışını, duruşunu, sağ ayağını hep azıcık önde tutuşunu, incecik ayak bileklerinden dizlerine uzanan gizemli yolu, dudaklarının kenarında yeşermiş gamzelerin titreşen çukurunu... Bunu ne zaman fark etsem halime şaşıyor, neler olup bittiğini anlayamasam da Narin'in üzerimdeki tesirini tekinsiz bulup aklıma musallat olan davetsiz resimleri kovalamaya çalışıyordum. Kendisine cümle noksanını fısıldayan bu efsunlu güzellik karşısında, Âdem'in de ödü kopuyor olmalıydı. Belki de bütün bunları, sırf ruhundaki sefaletin aynalarını parçalamak için yapıyordu.

Şimdi, bu gece, işte yeniden... Sesler iyice yükseldi. Herhalde bardaklar içlerindeki sularla birlikte masadan aşağı boca edildi. Sürahi duvara, tabaklar halıya fırlatıldı. Âdem'in o katmerli "Orrosspuuu!"su bir kez daha yeri göğü inletti. Kap kacağı bitirip karısına yöneldi demek ki. İhtimal, Narin korkuyla titredi, o minicik bedenini, ürkek bir salyangoz gibi içine çekti.

Elleriyle ağzını kapamaya çalışıyordur şimdi belki. Elleriyle yüzünü, başını... O güvercin elleriyle korumaya çalışıyordur düştüğü yerde tekmelerle ezilen beyaz karnını. Narin'in minik elleri yeter mi bunca şeyi kapamaya? Peki Âdem'in sesi nasıl yetiyor bu apartmanda kuyulardan bile derin bir sessizlik yaratmaya?

Sesler artıyor; atılan her adım, kopan her çıtırtı, söylenen her hece, kafamın içinde yalpalayarak büyüyor. Renkler, kokular ve zaman, hepsi birbirine karışıyor. Bu gece her zamankinden başka sanki. Sanki bu gece Narin, o rezil sunakta hakikaten can çekişiyor. Kirişlerden hırıltılar geliyor; boğuk sesler arasına serpilmiş irili ufaklı taşlar, binanın temeline doğru takır tukur yuvarlanıyor. Başım dönüyor, yer ayaklarımın altından ince bir halı gibi çekiliyor. Ben mi rüya görüyorum, yoksa Narin'in boğazından yükselen hırıltılar mı apartmanın temelini minik bir deprem gibi ufak ufak yerinden oynatıyor? Neden kimse duymuyor? Neden kimse bir şey söylemiyor? Demek sesi sünger gibi emip yutabilecek kadar kuvvetli bir şeytan sessizlik. Şeytan konuştukça, yukarıdan kesik kesik hıçkırıklar geliyor.

Halının üstüne, belki tam da Narin'in düştüğü o lanetli koordinatların iki metre altında bir yere çöküyorum. Koşarak yukarı çıkmak, kapıyı yumruklayıp avaz avaz bağırmak yerine, orada öylece oturuyorum. Dolunay geceyi ele geçirmiş; bir bir ışıkları sönen evlere yeni kaderler çiziyor. Açık pencereden giren rüzgâr, salonların perdelerini kimsenin fısıldamaya cesaret edemediği sırlarla şişiriyor. Bana gelince, elimi kolumu bağlayan tuhaf bir ruh felcinden mustarip; kuyuya atılmış ceset gibi, duvardaki sonsuz çentik arasında eriyen mahpus, yerinden kımıldayamayan yorgun bir taş gibi, düştüğüm yerde sadece ağlıyorum.

Narin, bağışla beni. Oysa biz seninle daha iki gün evvel merdivenlerde karşılaşmıştık. Birbirimizin yüzüne kısacık; ince bir kılıçla zamanı ortasından ona, yüze, bine ayıracak kadar kısacık bakmıştık. Yan yana

olduğumuzu anlamış, güvendeyiz sanmıştık. Şimdi seni yalnız bıraktığım için beni affet Narin.

Nihayet sesler kesildi...

Gök yarılmış da ikiye bölünmüş, bütün sincaplar kovuklara, karıncalar yuvalarına saklanmış gibi...

Sesler kesildi...

Anne kuş yuvasına götüreceği yiyeceği ağzından düşürmüş de, titreyerek bekleşen yavrular açlıktan telef olmuş gibi...

Sesler kesildi. Sanki Narin halının üzerinde tespihböceği sükûnetiyle katlanmış, dizlerini karnına çekip iki büklüm kalmış gibi...

Üst katta kapı gümbürtüyle çarpıyor. Leş kokulu çakalın boz bulanık adımları, apartmanın içinde lanetli fısıltılar misali yankılanıyor. Pencereye koşup bakıyorum; Âdem kapıdan çıkıyor. Kim bilir hangi şaibeye yetişmeye çalışan hızlı adımlarla yürüyor Âdem; bela gibi, kötü bir yazı, uğursuz bir büyü gibi, sokağın karanlığına karışıyor. Tavanı delip de tam tepemde yatanı görebilecekmişim gibi, bakışlarımı çaresizce yukarı kaydırıyorum. Aniden aklım başıma geliyor. Soluğumu tutup, doğruca kapıya koşuyor; sahanlığa çıkarak, üst kata uzanan basamakları üçer beşer tırmanıyorum. İçimde ölsün ister gibi beklettiğim soluğu, ancak Narin'in kapısının önüne varınca dışarı salıyorum. Önce ürkek bir tıkırtıyla, sonra var gücümle kapıyı çalmaya başlıyorum. Birkaç saniye sonra Narin kapıda beliriyor. Pembe beyaz yüzü saydamlaşmış. Korkuttum onu! Belli ki kocası geri döndü sanmıştı. Karşısında beni görünce şaşırıyor. O kadar alışmış ki Narin sessizliğime, beni o eşikte görmeyi hiç beklemiyor. Yüzü sabaha moraracak kızarıklıklarla, şişmeye başlamış sızılı yaralarla dolu. Ağzının kenarında kan tomurcukları. Minik bir güvercin kanadını andıran sağ elini karnına bastırmış, sanki ayakta güçlükle duruyor. Geceye batmış kıvır kıvır saçları darmadağın, bukleler yüzündeki feci

izleri kapamaya uğraşıyor. Birbirimize bakıp kalıyoruz o eşikte. Ben ağlıyorum, Narin ağlıyor.

Neden sonra kenara kayıp hafifçe geri çekiliyor. İçeri davet edildim. Niye şaşırıyorum ki, zaten içeri girmek için gelmemiş miydim? Giriyorum.

Ortalık yangın yeri. Tam tahmin ettiğim gibi. Ama galiba yine de insan bildiği şeyleri görmeden tam anlayamıyor. Görmezse avunabileceğini, hiç olmamış sayabileceğini sanıyor. Biliyordum oysa. Ve bildiğim gibi işte... Salonun ortasındaki masa devrilmiş, sandalyeler üst üste binmiş. Yerler cam parçalarıyla dolu, kırıklar halının üzerine serpilmiş. Ve Narin, o beyaz peri kızı, bu yangın yerinde, kolu bacağı koparılıp atılmış oyuncak bebekler gibi usul usul kanıyor.

Hiçbir şey söylemeden salondaki üçlü koltuğa oturuyor Narin. Hiçbir şey söylemeden yanına ilişiyorum ben de. Başını omzuma dayıyor. Şaşırmıyorum. En doğrusu bu. Başını omzuma dayasın diye oradayım. Saçlarından iyot kokusu yükseliyor. Uzanıp elini tutuyorum sessizce, eli ıhlamur kokuyor. Acayip bir esansı var Narin'in terkibinin; insanın hem içini burkuyor hem kalbini kamaştırıyor. Kalbimden şefkat, merhamet, suçluluk, acı, sevgi, hepsi bir anda, hepsi aynı anda yükseliyor. Koltukta hafifçe kayıyor Narin; hasta bir kedi gibi kıvrılıp dizlerime uzanıyor. Parmaklarımı saçlarındaki geceye, buklelerin koygun gölgesine doluyorum. Ellerim yanıyor.

"Geçecek Narin. Ben yanındayım" diyorum fısıltıyla.

Narin, yüreğine dolanmış ağılı bir yılanı sökercesine iki büklüm olup hıçkırıyor.

Ben gelmeden evvel yaralarına sürmek için çıkarıp sehpaya bıraktığı merheme ilişiyor gözüm. Bir güvercin kendi yarasını iyileştirebilir mi? Peki ya bir insan?

Narin, başkalarının açtığı yaraları, neden kendi başımıza iyileştirmek zorundayız ki? Kim geçirecek bunca sızıyı? Kim emecek zehri,

kim akıtacak irini? Kim yaralarımızın üzerine kapanıp orada kabuk bağlayacak Narin? Kim örecek yaramızın üzerine kendi tenini?

Üçlü koltuk cumhuriyetinde, kalabalık bir fotoğraftan geriye kalmış iki kişi gibiyiz. Sanki herkes gitmiş, sular çekilmiş; biz de birbirimizin ellerine teslim edilmişiz. Başka kimse yapamazmış, bir tek biz birbirimizi iyileştirebilirmişiz. Sehpaya uzanıp merhemi alıyorum. Merheme batırdığım parmaklarımla Narin'in melek yüzündeki sızılara rikkatle dokunuyorum.

"Acıyor mu?"

"Artık acımıyor" diyor. "Sen geldin."

Bu minik cümle, sivri uçlu bir anahtar gibi kalbime saplanıyor. Kalbimin ağır kilitleri bir bir açılıyor. İçeride gizlenmiş mahmur günebakan usulca başını kaldırıyor. Karanlık bir kâbustan aydınlık bir rüyaya taşınmayı umar gibi bakıyorum Narin'e. Evrenin merkezi yerinden oynuyor.

Narin'in alnı, yanakları, dünyanın sonu geldiğinde ilk ve son kez parlayacak olan ışık kadar beyaz. Ona dokunmak saten bir çarşafa dolanmaya benziyor. Yaraları bile yumuşacık Narin'in. İnsanın içinde öfke, şefkat ve sokulma isteği uyandırıyor. Ruhum, tombul beyaz bir buluta uzanır gibi, oraya saklanmak, orada kaybolmak istiyor. Yağmur damlasına, ateş parçasına uzanır; buzda donup ateşte yanmayı göze alarak işlenecek bütün günahlara sığınır gibi iyileştirmek istiyorum Narin'i. Onun munis berraklığında kendi acılarımı dindirmek, onunla birlikte şifa bulup büsbütün iyileşmek istiyorum. Kalbimin en derininde duyuyorum artık. İyice biliyorum. Hissediyorum. Galiba ancak bir kadın iyileştirebilir diğerini. Ancak o yaralarını sarabilir, ancak o gerçekten sarılabilir. Bir kadını galiba sadece, başka bir kadın anlayabilir...

Bunu Narin'e söylesem ne cevap verir?

Narin, seninle birlikte çiçeklere su verelim mi? Rüzgârlı bir günde vapurla karşıya geçelim Narin. Bazı sabahlar erkenden kalkıp deniz kıyısında yürüyelim. Nasıl da iyot kokuyor tenin.

Parmağım, nereye konacağını bilemeyen bir kuş; Narin'in dudaklarının kıyısına kayıveriyor. Orada tomurcuklanmış kan damlasına dokunacak. Olup biteni unutturmak istercesine silip yüzünün haritasından kaldıracak onu. Fakat olmuyor. İnsan, açılmış bir yarayı elleriyle kapatamayacağı gibi, kurumuş kanı da parmağıyla silemiyor. Neyse ki ben, acıyı, acımızı dindirmenin bir yolunu biliyorum. Ne oluyor, nasıl oluyor anlayamadan, kendimi uzanmış, Narin'in dudağının kıyısında kurumuş kanı dudaklarımla temizlerken buluyorum. Narin hiç kıpırdamıyor. Gözleri açık. Bana şaşkınlıkla değil, gülmekle ağlamak arasında bir yerden, bir kuyunun dibinden yahut bir uçurumun tepesinden bakıyor. Sanki koskoca dünyada sadece iki kişi kaldığımızı o da hissediyor. Sonra bir şey oluyor, gözlerinde alazlı bir ışık parlıyor. O an anlıyorum ki Narin benimle birlikte o kuyudan çıkmaya, o uçurumdan atlamaya, çiçeklere su vermeye, vapurla karşıya geçmeye ve sabahları deniz kıyısında yürümeye karar veriyor. Kıymetli bir haber getiren ulaklar gibi, dudaklarını bana usulca uzatıyor. Öpüyorum.

Dudakların ne güzel Narin. Nefesin ne serin. Seni öpsem, seni sevsem, ancak bir kuşun başka bir kuşa dokunabileceği gibi ihtimamla dokunsam sana, beni affeder misin?

Narin'i öptüm. Narin de beni. Gönülden edilmiş bir duaya "âmin" demek, derin denizlerin dibinde ahenkle yürümek gibiydi. Bildiğim bütün öpüşlerden başkaydı. Usulca yüzeye çıkıp dalgaları kulaçlamam gerekti. Kalbimde ılık bir rüzgâr, karnımda hiç bilmediğim tatlı ürpertiler esti. İçim kamaşık, içim karmakarışık titredi. Kalbim yerinden fırlayacak sanki. Avuçlarım terliyor. Merhamet şefkate, şefkat isteğe, istek dünyamı yerinden oynatabilecek güçte bir depreme, nereye düşeceği meçhul volkanik ateşlere dönüşüyor. Demek ki buz gibi

bir mumya değilmişim ben. Demek ki sadece yanlış yerdeymişim. Narin'e bakıyorum hayretle, yerimi onun yanına işaretlemeliyim.

Ben buraya Narin, acıdan ve yaradan geçerek, sürüne sürüne, perperişan geldim. Çok kanadın değil mi sen de? Hepsini silmeliyim.

Aylardır büyülü bir tablo gibi izlediğim boynuna dokunuyorum bu defa. Boynunun beyazını öpüyor, kokusunu içime çekiyorum. Narin, tüm ışıkları yakılmış bir şehir misali aydınlanıyor. İncecik bedeni yay gibi geriliyor. Kalbim avucumun içinde atıyor. Şaşkın parmaklarım, ipekli haritasında titreyerek iz sürerken, Narin belli belirsiz iç çekiyor. Dolunay, vazifesini yerine getirmenin memnuniyetiyle yavaş yavaş çekiliyor. Rüzgâr diniyor. Perdeler, nihayet fısıldanmış sırların ferahlığıyla inip sakinleşiyor.

"Perdeler, nihayet fısıldanmış sırların ferahlığıyla inip sakinleşiyor" yazıp noktayı koyuyorum. Dakikalardır hummalı hastalar gibi klavyenin üzerinde hiç durmadan sayıklayan parmaklarımın ödevi nihayet bitti. Parlak Word sayfasının üzerine serilen öykü adresine yetişti.

Aynı anda yukarıdaki gürültüler birdenbire kesiliyor. Üst katta kapı gümbürtüyle çarpıyor. Leş kokulu çakalın boz bulanık adımları, apartmanın içinde lanetli fısıltılar misali yankılanıyor. Pencereye koşup bakıyorum; Âdem kapıdan çıkıyor. Kim bilir hangi şaibeye yetişmeye çalışan hızlı adımlarla yürüyor Âdem; bela gibi, kötü bir yazı, uğursuz bir büyü gibi, sokağın karanlığına karışıyor.

Tavanı delip de tam tepemde yatanı görebilecekmişim gibi, bakışlarımı çaresizce yukarı kaydırıyorum. Aniden aklım başıma geliyor. Anlıyorum ki insanlar yazmaz hep öyküleri; bazen de öyküler yazar insanın kaderini. İşte bu, tam da o anlardan biri. Öykü, hakikati fısıldayan bir müneccim gibi, kalbimi ve aklımı benden iyi bildi. Hiç değilse artık ne yapmam gerektiğini

biliyorum ben de. Bu da az şey değil hani. Soluğumu tutup, doğruca kapıya koşuyor; sahanlığa çıkarak, üst kata uzanan basamakları üçer beşer tırmanıyorum. İçimde ölsün ister gibi beklettiğim soluğu, ancak Narin'in kapısının önüne varınca dışarı salıyorum.

"Narin, ben geldim."

KRONOS AYLAKLARI

SAATLER NEDEN DURUR?

"Bu saat durmuş!" diye bağırdı şaşkınlıkla. O kadar küçük ki, bazı şeylerin tıkır tıkır işlemekten vazgeçebileceğini henüz bilmiyor.

"Hayır" diye itiraz ettim. "Bir anda soluklanıyor sadece."

"Soluklanmak ne demek?"

"Dinlenmek gibi."

"Yorulmuş mu, niye soluklanıyor?"

"O anı uzatmak için."

İkna olmayıp yeni sorular soracağını sanmıştım, fakat duvardaki dede yadigârı Junghans'ı şöyle bir süzüp önce koltuğun tepesine, oradan yerdeki Acem halısının üstüne, oradan da mutfağa uzanan loş koridora doğru zıplayıp gidiyor.

Benim torun pek haylaz; kerata, bir an yerinde durmuyor. Hoş, onun yaşındayken biz de böyleydik, çocukluğun uçarı coşkusuyla kıpır kıpır, hareketliydik. Gözü dönmüş bir yaşama iştahıyla, atlaya zıplaya gezerdik.

Bizim mahallede bir Torik Osman vardı, bir keresinde su kaplumbağası bulacağım diye rıhtımdan denize balıklama atlamaya kalkmıştı da, hergele kayalıklara kafa üstü çakılmıştı. Ben sincap kovalarken erik ağacından yuvarlanıp kaşımı patlatmıştım. Ablam James Bondculuk oynarken damdan düşüp

kavalkemiğini kırmıştı. Hulasa, bizim de çocukluğumuz sükûnetle yaşanmadı.

Ama gene de bazı şeylerin ağırlığının olduğu, ağır aktığı yıllardı. Bazen tek bir hadise bizi yerimize mıhlardı. Onun oluşuna dikkat kesilirken, ehemmiyet ve kıymetini damarlarımızda hisseder, bu hissi başkalarıyla paylaşarak büyütmeyi hayretle tecrübe ederdik. Öyle zamanlarda sanki herkes aynı anın ve hissin içine yerleşir, kendinden büyük bir şeylerin parçası olmanın hazzıyla esrikleşirdi.

Muhammed Ali, Joe Frazier'a yenilirken, hepimiz olduğumuz yere çivilenip nefesimizi tutmuştuk mesela. Ne acayip gün, ne unutulmaz saatlerdi!

Sabahın dördünde maçı seyretmek için erkenden kalkmıştık ablam ve babamla birlikte. Sümerbank pijamalarımızla salonda oturmuş, televizyonun açılmasını beklemiştik. TRT o gece Muhammed Ali'nin şerefine ilk kez naklen müsabaka verecek. Günlerdir bütün mahalle bunu konuşuyor. Ali'yle yatılıyor, Frazier'la kalkılıyor, kalbimiz göğüs kafesimizden çıkmış, avucumuzun içinde atıyor. Gözlerimiz duvardaki saatte. Pandül tıkır tıkır işliyor. Saat 4:29'da TRT spor spikeri Orhan Ayhan yayına giriyor. Televizyon karlı, görüntü arada gidip geliyor. Muhammed Ali'yi ekranda görünce alkış çırpıyoruz, annem sesimize uyanıp mahmur gözleriyle eşikte beliriyor. Şöyle bir bakıp yatağa dönecek sanıyoruz ama mutfağa geçip çay koyduktan sonra da yanımıza sokuluyor.

Muhammed Ali o zamanlar namağlup şampiyon. Lakin ringlere üç sene ara vermiş. Frazier desen dişli rakip, zamanın en fiyakalılarından, bütün şampiyonluklara göz dikmiş. Bu ikisi New York'ta Madison Square Garden'da efendi efendi kapışıyor, biz Üsküdar'daki evimizde nefes nefese seyrediyoruz. Mahallede evlerin sarı ışıkları erkenden yanmış, sırf biz değil, herkes ekran başına toplanmış, televizyonu olmayanlar, komşu evlere misafirliğe yollanmış. Muhammed Ali Müslüman

oldu ya, onu kendimizden biliyoruz. Vietnam'a gitmediği için lisansıyla pasaportu elinden alındığından beridir de bize Türk gibi geliyor. Sanki mahallemizde yetişmiş bir civanmert de, sonradan ekmek kavgası uğruna gurbete gitmiş, ta Amerikalarda bizi temsil ediyor. Almanya'ya çalışmaya giden bir amcaoğlu var bizim, Fırat Abi. Muhammed Ali niyeyse bana onu hatırlatıyor. Amcamızın oğlu gibi seviyoruz kendisini.

Amcamızın oğlu Muhammed Ali'nin sadece bileği değil, maşallah çenesi de kuvvetli. Hem oraya yediği yumruklarla sersemlemiyor hem de onlara benzemediği için kendisini alaya almaya çalışan gazetecilere ha bire laf çakıyor. Ama ne laflar! Bütün mahallenin ağzına anında sakız oluyor. Amcamızın oğlu kelebek gibi uçup arı gibi soktukça, bizim de içimizin yağları eriyor. Çünkü göğsümüzde hep tanımsız bir sancı, birileri göğsümüzü kabartsın istiyoruz. Hem çok kalabalığız hem de çok yalnız. Öyle tuhaf bir zamandayız.

O gece müsabaka başa baş geçse de 11. rauntta amcamın oğlu Muhammed Ali, ablamın tiz çığlığı refakatinde yere düşüyor. Babam adeta can havliyle sarıldığı kırlenti heyecanla havaya fırlatıyor, üstü bülbül nakışlı kırlent duvardaki saatin pandülüne toslayınca, yelkovan olduğu yerde takılıp kalıyor. Amcamın oğlu Muhammed Ali yerden kalkarken zaman duruyor. Hakemin sayışını duymamak için babam televizyonun sesini kısıyor. Bir daha da geri açmıyor. Annemin dudaklarından süzülen duaların fısıltısı yükseliyor odanın içinde bir tek. Hoş, dualar işe yaramıyor. Muhammed Ali yerden kalkıyor, müsabaka devam ediyor ama 15. rauntta Joe Frazier sayıyla galip geliyor. Frazier dünya şampiyonu olurken amcamın oğlu da ilk mağlubiyetini cebine koyuyor. Evdeki başlar küskün öne düşüyor. Artık görecek, duyacak bir şey kalmıyor bizim için. Babam televizyonun sesini geri açmadığı gibi bize de açtırmıyor. Sonraki üç gün sessiz seyrediyoruz televizyonu. Herkesin

kendine göre bir yas tutuşu var hayatta. Kimi konuşarak, kimi susarak, kimi sessizliğe, kimi gürültüye boğularak acısını kucaklıyor. Biz ailecek sessizliğe sığınanlardanız. Dedem öldüğünde sırf sesini değil, televizyonun kendisini de kapatıp bir hafta açtırmamıştı mesela babam. Gerçi o zamanlar sadece bizim evde değil, bütün mahallede öyle yapılırdı. Zaman bir yerinde donar kalırdı. Hareket ve ses azalırdı. Bazen ölüm, bazen hayat, böyle karşılanırdı.

O müsabakadan sonra evdeki saat de televizyonun açılmayan sesi gibi bir müddet aynı anı göstermeye mahkûm ediliyor. Yeterince vakit geçtiğine kanaat getirince babam saati duvardan indirip yeniden işler hale getiriyor. Ama sonra bunu âdet ediniyor. Ne zaman durdurmak istediği bir an olsa, ekseriya futbol müsabakalarında, yenilgiden hemen önce, bir fiskeyle saati susturmaya başlıyor. Babam tek eliyle zamanı durdurup sonra yeniden harekete geçirebiliyor. Babam zaman tanrısı Kronos. Babam Saatleri Ayarlama Enstitüsü başmuavini. Zamanın hangi anlarda durması gerektiğini ondan öğreniyorum. Zamanın bazen durması gerektiğini de tabii.

Belki de bu yüzden babam hastalandığında, olacakları sezmiş gibi saati durdurmuştum. Ne kadar öyle kaldı, emin değilim. İnsan gerçekten üzüldüğünde günleri ve saatleri artık saymıyor. Manaları kalmadığından herhalde. Hastalık, ölüm, cenaze, yas derken, sonra bir gün çalıştırmak için yeniden elime aldığımda çalışmadı saat. Tamirci Mesut Usta'ya götürdüm, onun da elinden gelmedi. Atamadım da mereti. Yadigâr sonuçta. Gerisingeri astım yerine, o vakit bu vakittir duvarda. Geçmişte bir yerde takılı kaldı. Bitmiş bir zamanda. Babamın hâlâ yaşadığı, benim hâlâ çocuk olduğum bir zamanda. İnsanların ancak babaları öldüğünde büyüdüğünü bilen ve çocukluğumu benden esirgemeyen merhametli bir zamanda.

Ben yine Junghans'a dalıp gitmişken, bizim ufaklık elinde ucu kemirilmiş bir kurabiyeyle mutfaktan koşup geliyor.

İlk fırsatta kurcalayacağını gizlemeyen meraklı gözlerle duvardaki saate bakıp bağırıyor.

"Dede! Saatler neden durur?"

Onu bir hamlede kucaklayıp omuzlarıma oturturken fısıltıyla cevaplıyorum.

"Zaman hep aktığından."

Kıkır kıkır gülüyor. Anlamayışın gülüşü bu. Anlamayışın ve hayata henüz alınmayışın. Ne güzel. Ne temiz. Ne çocuk.

BAVULA SIĞMAYAN

"Peki bavula sığar mıyım ben?"

"Sığarsın tabii. Uyurken yaptığın gibi büzülürsün azıcık, dizlerini de karnına çekersin."

Gideceğini öğrendiğimde çok ağlayınca, uzun parmaklarını saçlarımda gezdirip, "Seni de yanımda götürürüm" demişti. "Bavuluma koyarım seni. Arabada hiç ses çıkarmazsın, o zaman kimse anlamaz. Eve gidince de bavulu açarım."

"Peki gittiğin yerdekiler?"

"Bavuldan çıkarınca vitrine koyarım seni. Oyuncak bebek gibi oturursun. O zaman onlar da anlamaz."

İlk söylediğinde çok parlak görünmüştü fikir gözüme. Evlense de, böylece ablamdan ayrılmayacaktım. Hiç ayrılmamıştık daha önce. Ben doğduğumda o evdeydi. Beş yıl boyunca da hep öyle olmuştu. Annemle babam çalışıyordu, o bakmıştı bana. Annemsiz babamsız olmayı biliyordum ama ablamsız olmayı bilmiyordum daha. Evlenip gittiğinde, onsuz, yani yalnız kalacağım için çok ağlamış, fakat sonra müjdeyi duyunca ferahlamıştım.

Yine de düğün hazırlıkları sürerken düşünmeye başladım. Vitrinde oturmaktan sıkılır mıydım? Günler, geceler nasıl geçecekti, ben ne yapacaktım? Samet Enişte işe gidince, gündüz-

leri vitrinden inebilir, eskisi gibi ablamla evin içinde koşturup oynayabilirdim. Samet Enişte işten gelince, vitrindeki yerime yerleşir, yokluğunda hiç öyle şeyler olmuyor gibi yüzüme vitrin tebessümümü yerleştirir, o yeniden gidene kadar beklerdim. Kolay değildi, ama değerdi.

Sonraki günlerde ablam hep meşguldü. Gelinlik alındı, çeyiz hazırlandı, adına dünür dedikleri tuhaf insanlar doluştu durdu eve. Yüzümü akıllarına kazımasınlar diye, dünürlerle ve Samet Enişte'yle pek vakit geçirmemeye çalışıyor, onlar geldikçe hep iç odalara kaçıyordum. Bizimkiler düğün için tüllü bir elbise aldılar bana, kendim seçtim. Vitrinimizde duran porselen bebeğin giydiğine benzer, pembe, fırfırlı bir elbise. Böylece ablamın vitrinindeki misafirliğim göze batmaz, kimse gerçeği anlamaz diye düşünüyordum.

Düğünden önceki gece birden aklıma geldi.

"Yolda çişim gelirse ne yapacağım?" diye sordum ablama. Anlamaz gözlerle yüzüme baktı.

"Bagajda diyorum, bavulun içinde. Çişim gelirse ne yapacağım?"

Gözleri buğulanıverdi birden ablamın. Zorlu yolculuğum için endişelendiğini anladım ve üzülmesin diye hemencecik gülümsedim.

"Tutarım canım, ne olacak. Bebek değilim ki artık."

Ablam sıkı sıkı sarıldı bana. Saçlarımı öptü koklayarak.

"Evet" dedi, "artık bebek değilsin."

"Ama büyüsem bile, sen beni hiç bırakmazsın di mi abla?"

"Hiç bırakmam."

"Ne olursa olsun hiç bırakmazsın di mi?"

"Ne olursa olsun hiç bırakmam."

Nereye uçarsa uçsun orada mutlu olacağına inanan iyimser bir kuş havalandı içimden. Nereye konarsa konsun orada yalnız kalmayacağını sanan sersem bir kuş.

Düğün günü herkes çok heyecanlıydı. En çok ablamla ben. Kuaföre götürdüler bizi. Ablamın saçını, makyajını yaptılar, peri kızlarına benzedi. Benim de saçlarımı maşaladılar, üstüme sim döktüler, tüllü elbisemi de giyince vitrin bebeklerine benzedim. Ha bire ablama yolculukla ilgili bir şeyler sormak istiyor ama kendimi tutuyordum. Etrafımızda bir dolu insan vardı, oyunumuzu açık etmemem lazımdı. Ablam da o konuda hiç konuşmuyordu. Teldi, duvaktı, belinin kemeriydi, bunlarla meşguldü. Ama onun da planımız ortaya çıkmasın diye öyle yaptığını biliyordum. Kimsenin bilmediği bir sırrımız vardı bizim, içimden kıs kıs gülüyordum.

Düğünde herkes çok oynadı. Annemle babamdan ayrılacağım için üzüldüğümden ben pek oynamadım. Ablam mutlu görünüyordu. Herhalde beni de yanında götüreceği için, kendini uzaklara gidiyormuş gibi hissetmiyordu. Bazen birlikte annemleri görmeye geliriz diye geçiriyordum içimden. Hem o zaman vitrinde durmam da gerekmez.

Arada dünürler gelip yanağımdan makas almaya filan çalışıyordu. Vitrin elbisemle onlara görünmek istemediğimden, kaçacak delik arıyordum. Herkes çiftetellideyken, ben masadaki kuru pastaları mideye indirip limonatamı içmekle ve sandalyenin üstünde vitrinde oturma şeklimi prova etmekle meşguldüm. Derken gözkapaklarım ağırlaştı. Uyuyacağımı anladım. Ablama baktım, salonda dolaşarak misafirleri öpüyordu. İşi bittiğinde beni buradan alıp bavuluna yerleştirmenin bir yolunu bulacaktı. Yanlarına gidip annemle babamı öptüm. Bunun bir veda olduğunu anlamadan, onlar da beni öptü. Sonra masaya döndüm. Salonu inleten çiftetelli havası boğuklaşır, pistte gerdan kıranlar şeffaf bir zarla kaplanmış gibi bulanıklaşırken, sabah uyandığımda kendimi ablamın yeni evinin vitrininde bulacağımdan emin, kolumu masaya, yüzümü de koluma yaslayıp uykuya daldım.

Sabah yatağımda uyandım. Odamdaki yatağımda. Neden orada olduğumu önce anlayamadım. Ablam evlenmekten vaz mı geçmişti yoksa? İçeri koşup, "Abla!" diye bağırdım.

"Yeni evine gitti ya kızım" diye sesledi annem mutfaktan. Bu sefer mutfağa koşup sordum.

"Bavulu nerede?"

"E o da yeni evinde."

Annem bavulu sormamın sebebini anlayamadığı için tuhaf tuhaf baktı yüzüme.

"Peki o zaman ben niye buradayım?" diye soramadım. Çünkü anladım.

Anlamak dünyanın en feci şeyiymiş. Anlamanın dünyanın en feci şeyi olduğunu da o zaman anladım. Kalbim minik parçalara ayrılıverdi. Gözlerime yaşlar sökün etti. Neden yaptı diye düşündüm, beni neden kandırdı? Üzülmeyeyim diye mi? Sanki böyle üzülmedim mi?

Odama geri koşup gece giydiğim fırfırlı vitrin elbisesini buldum. Bir de makas geçirdim elime. Sonra Allah ne verdiyse! Minik, minicik parçalara ayırdım elbiseyi. Bir kalp nasıl kırılırsa öyle parçaladım. Sonra pencereye çevirdim başımı. Pervazda bir başına gezinen kuşu izlemeye başladım.

Ablam gitmişti, fırfırlı elbisem parça pinçikti ve en güzel yalanların verdiği ferahlık bile, gerçeğin anlaşıldığı anın ağırlığı kadar kuvvetli değildi. O gün kuşa bakarken, iki şeyi aynı anda kaybettiğimi hissettim. Hem ablamı hem de birine katıksız güvenebilmenin ferahlığını. İlkini ablamın ilk ziyaretinde geri kazanacaktım, ama ikincisi hep öyle kayıp kalacaktı. Bunu bir ben anladım, bir de pervazdaki kuş anladı. Kuşun dili olsa, bana hayat devam ediyor filan derdi belki. Ama yoktu neyse ki.

Annem içerden seslendi.

"Kahvaltı hazır!"

Kös kös mutfağa gittim.

Sonra hayat devam etti. Hep bir eksikle. Bunu bir ben bildim, bir de o kuş bildi.

ELMALAR VE KURTLARI

Emekli kadastrocu Bahattin Bey manavın önünde durmuş, akşam güneşinin iştahla kızarttığı elmaları seyrediyordu.

"Gençsiniz" diye mırıldandı, yana kaymış fötr şapkasını düzeltirken. Leman Hanım'ın en hazzetmediği şeydi şu şapkanın yana düşmesi. Şimdi görüverse, menekşe gözlerini mahsusçuktan devirip, "Bahattin Bey gene kaymış bu kuzum" diyerek, güvercinlere benzeyen o bembeyaz elleriyle çabucak düzeltirdi. Yasemin kokardı Leman Hanım'ın elleri, parmaklarının her hareketiyle etrafa yaseminler serpiştirirdi. Düşününce o baygın koku Bahattin Bey'in burnuna kadar geldi. Gülümseyerek havayı koklarken manavın sesiyle irkildi.

"Bana mı dedin beybaba?"

"Efendim?"

"Gençsiniz diyorsun ama, bizim yaş da vurdu elli altıya" deyip sırıttı manav Şevki.

"Eh, bana göre gençsiniz" diye cevap verdi Bahattin Bey. Sonra da "Ancak size demiyordum" diye ekledi.

"E ikimizden başka âdem mi var burada? Kime diyorsun o zaman?"

"Elmalara."

"Elmalara?"

Manav Şevki, janti kılığına bakarak alıcı olduğuna kanaat getirdiği ihtiyarın düpedüz deli çıkma ihtimali karşısında bıkkınlıkla üfledi. Yine de bir umut denedi.

"Taze demek istediysen sapına kadar haklısın beybaba. Nasıl sulu, çıtır çıtır namussuzlar, böylesini yememişindir. Tartayım mı iki kilo?"

"Yok, taze demek istemedim, genç demek istedim" diye diretti Bahattin Bey tek kaşını kaldırıp.

İşte Leman Hanım'ın kızdığı başka bir huy daha: Bahattin Bey'in Nuh deyip peygamber dememesi. Lüzumlu lüzumsuz mevzularda dahi dediğim dedik, çaldığım düdük, diretmesi. Ama şimdi düzeltmeseydi de, bu ebleh bakışlı manavın, lafını kafasına göre tefsire yeltenmesine müsaade mi etseydi?

"Taze demek istesem taze derdim. Gençler diyorum. Pırıl pırıllar, parlaklar. İçlerinde muhtemelen kımıl kımıl kurtlar. Gençlikte o kurtlar pek ehemmiyetli görünmez. Onlarla yaşar giderim, yahut bir yerde onlar beni terk edip gider sanılır. Lakin öyle olmaz. İçine yerleşen kurt seni kurutmadan terk etmez."

İçinden çattık diye düşündüğü halde dışından, "Ayıbettin beybaba, ne kurdu ya! Lokum gibi elmalar. Tartayım mı bir kilo?" demekle yetindi manav Şevki.

Bahattin Bey beklenmedik biçimde celallenip, "Ben diyorum Gümüşhane, sen diyorsun götüm şahane!" diye çıkışıverdi.

Bu gençler niye böyleydi yahu? Oğlu Aydın'ı düşündü. O vefasız haytayı. Ne vakit ondan bahsederken vefasız dese, Leman Hanım mahzunlaşır, "Öyle deme Bahattin Bey, gençlik de, toyluk de, hem biz hiç mi hata yapmadık?" makamından sitem ederdi. Bu son soru Bahattin Bey'i daha beter kızdırırdı. Leman Hanım'ın hata derken neyi kastettiğini bilirdi. Yıllar evvel Aydın bir gece içip içip eve gelmiş, tabak çanak devirmiş, "Onca sene Amerika'da okudum, babam olacak bu adam bir kere bile özledim seni demedi" diye bas bas bağırıp yoktan yere ortalığı velveleye vermişti.

Bahattin Bey hiç oralı olmayınca, Leman Hanım da, "Özledim desen ölür müsün Bahattin Bey?" diye oğluna arka çıkmıştı hatta. "Belli ki içlenmiş çocuk. Ben seni biliyorum, böyle lafları kolay konuşamazsın. İçinden gelmediğinden değil, dilin dönmediğinden. Ama çocuk bekliyor demek. Şimdi demeyeceksin de ne zaman diyeceksin?"

O zaman da dememişti Bahattin Bey, sonra da. Böyle emrivakilerden hiç hazzetmezdi. Ama içinden, "Beni bu dünyada olduğum gibi sevmeye cesaret eden tek kişi sensin Leman Hanım" diye geçirmişti. Leman Hanım haklıydı, latif şeyleri hissetmeyi bilirdi de kalbindekini ağzına götürüp söylemeyi beceremezdi. Dünyada en sevdiği Leman Hanım'dı, ama mesela bunu da hiç söylememişti. Ne lüzumu vardı ki? Bilmiyor muydu sanki karısı sevildiğini? Biliyordu elbet. Bilmez mi... O yüzden de beklemezdi. Sonuçta otuz sekiz seneyi aynı yastıkta, birbirlerinin gözlerinin ta içine bakarak geçirmemişler miydi?

Oğluna gelince... O vefasızdı tabii, nankörün önde gideniydi. İyiliğinden başka ne istemişlerdi? Ellerinde avuçlarında ne varsa yoluna dökmemişler miydi? En iyi mekteplerde okutmamışlar mıydı? Yok, babası özledim dememişmiş, derde bak! Terbiyesiz! Nankördü işte, vefasızdı. Yıllar var ki değil bayramda seyranda olsun gelip el öpmek, bir telefon edip hatır bile sormazdı. En fenası, evet en fenası da, geçen kasımda da lütfedip gelmemişti. Her şeyi affederdi Bahattin Bey, ama bunu asla affetmeyecekti.

"Yarım kilo o zaman?" diye yeniden sordu Şevki, umutsuzca elmalara bakarak.

"Üç kilo tart" dedi Bahattin Bey. "Leman Hanım sever."

Manav Şevki'nin feri sönmüş gözleri anında parladı, nursuz yüzü aydınlandı. "Emredersin beybaba!" deyip çabucak doldurduğu poşeti Bahattin Bey'e uzatırken, "Kurt murt yok, afiyetle yesin yengem" diye eklemeyi ihmal etmedi.

Bahattin Bey de poşeti alırken yine dayanamayıp, "Herkesin içinde onu yiyen bir kurt vardır. Yaşayan herkesin" demekten geri

duramadı. Leman Hanım işitse, "Eh yani Bahattin Bey, yine mi laf yetiştiriyorsun elâleme?" derdi kuşkusuz ama işitmedi, demedi.

Acelesiz adımlarla Leman Hanım'a doğru yürümeye koyuldu Bahattin Bey. Nedense bir ilkbahar günü düştü aklına. Evlendikleri ilk sene. Leman Hanım Aydın'a hamile. Sabah evden çıkarken, kapıda kendisini geçiren karnı burnunda karısına, "Akşama ne istersin?" diye soruyor, gül yüzlü karıcığı da, elini şişkin karnında gezdirip, "Bulursan Amasya elması alıver, canım çekti" diyor. Sonra da akşama masaya bıraktığı elma, portakal dolu kesekâğıdından elmaları seçip sevinçle yiyor. Leman Hanım'ın gözlerindeki ışıltı, bir çocuğunkine benziyor. Bahattin Bey düşünüyor, aşerdiği için mi acaba, bu elmalarda ne buldu ki bu kadar? Sonra cevabı Leman Hanım'ın doygun bakışlarında görüyor. Onu asıl memnun eden elmaların tadı değil, sevdiğinin kendisini sevindirmek için çabalayışı. Bir kilo elma yahut bir öpücük fark etmez, mesele Leman Hanım'ın sevildiğini her geçen gün yeni baştan hissedip anlaması. Hiçbir zaman çok şey bekleyen kadınlardan olmadı zaten. Minik şeylerle mutlu olmayı hep bildi. Gördüğünü sevmeyi, sevdiğini görmeyi.

Göğü delen kavaklarla dolu yola girerken, sevildiğini gördü de, acaba sahiden işitmek de ister miydi diye düşünürken buldu birden Bahattin Bey kendini. Oğlu Aydın'ın ille de özlendiğini işitmek istemesi gibi? Ya içinde böyle bir kurt dolanıyorsa Leman Hanım'ın da, diye düşündü sonra korkuyla. Ama kurtlar sadece... Sadece yaşayanları... Böyle düşünmek kalbini ezdi.

Ayağının altında çıtırdayan toprak yolu izleyerek, geçen kasımdan beri gide gele artık ezberlediği labirentlerden dolanarak Leman Hanım'ın önüne çıktı Bahattin Bey. Otlarını yoldu, taşını yıkadı, toprağını suladı.

"Bak sana ne getirdim Leman Hanım, seversin" deyip elmaları hemen yanı başına bıraktı. Hafif bir rüzgâr esti tam o sırada. Bahattin Bey'in yolda yürürken yana kaymış fötr şapkası şöyle bir kıpırdanıp titredi. Sonra da tam kafasına oturacak

şekilde düzeldi. Ortalığa yayılan mis gibi yasemin kokusunu içine çekti Bahattin Bey. Kalbi bir delikanlının heyecanıyla pıt pıt attı. Derin bir nefes alıp, "Leman Hanım, seni çok özledim" diye belli belirsiz fısıldadı. Sonra durdu. Boğazını sıkan kravatını gevşetti. Yanan gözlerini kırpıştırdı. Kuruyan dudaklarını açıp kapadı. Ve minik bir çocuk gibi hıçkırdı.

"Leman Hanım, biliyorsun değil mi? Ben... seni... hep çok.. çok... seviyorum Leman Hanım. Leman Hanım. Leman Hanım."

YAZLIK KASABA

Yaz bitti.

Sahilde çın çın öten çocuk cıvıltıları, coşkuyla yükselen gençlik kahkahaları, fazla açılanları kıyıya çağıran anne telaşları, dondurma arabasının tasasız gıcırtısı, hepsi, güneşin altında ağır ağır eridi. Yazdan kalan sesin cümlesi, uzak bir uğultuya dönüşen eski bir yemin gibi, dünya döndükçe ince ince tütecekleri semaya doğru yükseldi.

Bense mevsiminden emekliye ayrılmış bir yazlık kasabadayım.

Herkes gittikten, oyun bitip de oyuncular evlerine döndükten sonra geldim.

Sabahları erkenden denize iniyorum. İlkin kimsecikler olmuyor. Güneş denizin üstünden bir başka şatafatla doğuyor. Lacivertler morlara, pembeler turunculara karışıyor. Deniz tertemiz. Açıklara doğru suyun rengi koyulaşıyor; duru maviler, cevval zümrütlere tutunuyor.

Derken evvela saat sekiz dedeleri, sonra da sekiz buçuk nineleri pıtır pıtır sahile dökülüyor. Minik kuşlar gibi tünüyorlar kıyıdaki alçak duvara. Dokuza doğru, güneş dikenlerini sivriltirken denizden çıkıyorum. Kıyıdaki sabah bekçileriyle sessizce selamlaşıp kasabanın öbür ucuna inşa edilmiş sitede kiraladığım minik eve doğru yola koyuluyorum.

Sitenin yazlıkçıları çoktan çekip gitmiş, sadece tam zamanlı demirbaşlar kalmış geride. Ortalığın yeniden şenlenmesi için yazları iple çeken, önlerindeki üç uzun mevsimi sudoku çözüp sıkılarak geçiren bir avuç ihtiyarcık.

İlk geldiğim gün yan komşum çaya davet edince, ergenlikten kalma bir numarayla sağır dilsiz taklidi yapmıştım. Rezilliğimle övünmüyorum ama işe yaradı, sitenin naftalinli cemiyet hayatından zahmetsizce yakayı sıyırdım.

Ertesi sabah verandada kahvaltı ederken tekirin teki dolanmıştı ayaklarıma. Önce bitli mi pireli mi diye huysuzlanmış, sonra önümdeki salamdan azıcık uzatmıştım. Hızlıca kapmış ama mideye indirmek yerine, ağzında salam parçasıyla koşup gitmişti. Sonra yine geldi, yine verdim, yine aynını yaptı. Beşinci seferde hayatın anlamına koştuğu duygusuna kapılıp peşine düştüm. Sitenin öbür ucundaki iptidai yuvasını gördüm böylece. İçinde altı minik bebecik. Bizim cefakâr tekir yemiyor yediriyor, giymiyor giydiriyor. Fırsatını bulsa ceketini satıp okutacak çocukları.

O günden beri her sabah kumanyasını hazır ediyorum, o da sektirmeden gelip mahdumlarına götürmek üzere alıyor. Düzeyli bir ilişkimiz var, kimse öbürüyle bıkkınlık verecek düzeyde muhatap olmuyor. Ama biraz gecikse meraklanıyorum, gözlerim etrafta onu aramaya başlıyor. Hayır ben kedi sevmem. Mutlu mesut yaşarken hayatının bir döneminde hummalı hastalığa tutulmuşçasına ansızın kedi delisine dönüp aklını kaçıran pek çok arkadaşım oldu, hallerini daima şaşkınlık ve bir parça da esefle izledim. Şimdi durduk yere onlardan birine dönüşecek değilim. Sadece sağlığından emin olmak istiyorum tekirin. Dünyanın bin bir türlü hali, onun da kendisinden ilgi bekleyen evlatları var. Bunu bildiğim için. O kadar. Neyse ki tekir sözünün eri bir kedi, arada gecikse de her defasında muhakkak teşrif ediyor. Çok da merakta bırakmıyor. Bu güvenilir, prensip sahibi, asil tarzı içten içe hoşuma gidiyor. Dünyada böyle efendi insan kalmadı. Uygarlık savaşında bayrağı tekir taşıyor.

Kahvaltının ardından, koca günü evde bir kanepeden öbürüne devrilip pinekleyerek geçirdikten sonra, gün batmaya hazırlanırken siteden çıkıp yine denize iniyorum. İskeleden atlayıp uzun uzun yüzüyorum. Eskiden açılmaya tırsardım. Dönememekten korkardım sanırım. Artık dönmekten daha çok korkuyor, yorulana kadar kulaç atıyorum. Ama her defasında yeniden dönüyorum. Yoksa sabah kim besleyecek tekir ve mahdumlarını? Ölüm korkusuna da yaşam korkusuna da makul bir çare bulamıyorum. Varoluşçulara bileniyorum.

Sonra bulutlar ağırlaşıyor, akşam iyiden iyiye çöküyor, hava kararıyor. Denizin gece bekçisi geliyor. Güneşin ışıkları tamamen çekildikten, gök ve deniz karanlığa gömüldükten sonra, hep aynı yerde zuhur ediyor. Üstünde her yanını kapayan uzun kollu giysiler, başında geniş kenarlı hasır şapka, yüzünde manasızca büyük güneş gözlüğüyle kıyıya iniyor. Soyunup mayosuyla kalınca, Yakuza gibi girdiği sahilde hızla çöp adama dönüşüyor. Teninin rengini ilk gördüğümde şaşırmıştım. Öyle beyaz ki. Hiç güneş görmemiş sanki. Albino mu ondan bile emin değilim. Herhalde güneşe alerjisi var. Ya da insana. Yoksa niye güneş çekildikten, herkes gittikten sonra insin kumsala?

Her gece o geldikten sonra çıkıyorum denizden. Yalnızlığına hürmeten değil. Buz gibi karanlık suda yüzmeyi sevmediğimden.

Ama bu gece başka... İçimden çıkmak gelmiyor. Dolunay yükseldikçe bana bir haller oluyor. Gönlümün medcezirleri coşuyor, kaçtığım bir yerlere doğru çekiliyorum. Şen meşrep bir midye gibi yosunlarla denize bağlanıyorum. İçimde fasılasız bir ses kısık ateşte fokurduyor, kal burda, kal burda, kal burda, diye üsteliyor. Denizin yüzeyinde gümüşten bir yol çizmiş, pırıl pırıl parlayan dolunaya hayranlıkla bakıyorum. Su buz gibi oldu ama yine de çıkamıyorum.

Derken bizim gece bekçisi denize girip yüzmeye başlıyor. Tam da o gümüşi çizginin üstünde kulaç atarak, varacak yeri

olanlara has bir gayretle Ay'a doğru ilerliyor. İçimde, tekiri yuvasına kadar takip ettiğim günküne benzer garip bir merak peyda oluyor. Ne aradığımı katiyen bilmiyorum ancak arsız bir bulma isteğiyle dolup taşıyorum.

Çok düşünmeden, gece bekçisine doğru yüzmeye başlıyorum. Bir kulaç, bir kulaç, bir kulaç daha... Yaklaştığımı fark edince durup bakıyor. Sık başvurduğum bir mimikmiş gibi davranmaya gayret ederek acemice gülümsüyorum. En nihayet derin bir hırıltıya benzeyen sesiyle nezaketen mırıldanıyor.

"İyi geceler?"

Hırıltı, bir soru işareti gibi aşağı kıvrılıyor. Söylediklerimi hem gülünç hem de ürkütücü derecede ciddi bularak, "Deniz bu gece çıkmama müsaade etmedi" diye durumu açıklıyorum.

Aklımdan şüpheye düşüp dudak bükmesini beklemiştim ama o bilmiş bilmiş kafa sallıyor. "Deniz değil. Ay yüzünden."

"Yaaa. Arada böyle şeyler yapar mı?"

"Daha neler yapmaz ki..."

Kara bir dalga aramıza giriyor. Gece bekçisi dalgayı aşarak bir sır verecek gibi yaklaşıp fısıldıyor.

"Sene 69. Armstrong Ay'a ayak basmış."

Dünyanın toz ve gaz bulutu olduğu yıllara uzanan bu ölçüsüz girizgâh karşısında güleceğim geliyor. Gene de renk vermiyorum ki gönlünce anlatsın. Mümkünse lafı bir yerinden hayatın anlamına filan bağlasın.

"Ben o zaman on yaşındayım. Büyüyünce astronot olmayı kafaya koymuşum."

"Oldunuz mu bari?"

"Sayılır. Arada bir de olsa Ay'a gidip geliyorum. Bu gece kısmetse yine yolcuyum."

Boş gözlerle bakıyorum adama. Hangimiz daha fırfırlı fıttırmışız acaba?

"Çocuklar artık astronot olmayı hayal etmiyor" diye yakınıyor. "Öyle büyük hayalleri yok kimsenin. Kimsenin hayali bile yok."

Bir hayalim var mı diye düşünüyorum. Adam devam ediyor.

"Tabii devir değişti."

"E tabii, Çelik de."

"Benden duymuş olmayın ama Armstrong aslında hiç Ay'a çıkmadı diyen bile var. Güya Kubrick hazırlamış o görüntüleri. Armstrong'a, Kubrick'e ve Ay'a inancımız nanay! Çoğumuz artık sadece kedilere inanıyoruz."

"Doğru" diye onaylıyorum. "Sadece kedilere."

Derken Ay'ın şiirlere konu olan sinsi şavkı paparazzi flaşı gibi ansızın yüzümüzde patlıyor. Kamaşan gözlerimizi kırpıştırıyoruz. Nerden çıkıp geldiği meçhul bir öfke dalgası gelip çörekleniyor içime. Aynısı ona da oluyor, görüyorum. Çipil gözleri asabiyetle seğirmeye başlıyor. Kıyıdan kedilerin bebek ağlamasına benzeyen tiz çığlıkları yükseliyor. Biz de durduk yere karşılıklı kabaran iki hırçın kedi gibi dikenleniveriyoruz. Ay yüzünden, kesin Ay yüzünden.

Adam birdenbire terslenerek, "E hadi bu kadar sohbet yeter" diye homurdanıyor. "İşim gücüm var. Ay'a gitmem lazım."

Ben de ondan aşağı kalmıyorum.

"Hiç tutmayayım. Su buz gibi oldu zaten, ben de çıkacağım."

Birbirimize yalandan baş selamı verip çabucak ayrılıyoruz. Bir yandan da düşünüyorum, tam dost olacak gibiydik ne ara düşman olduk... Ne gördük de birbirimizde kendimize benzeyen, böyle hızlı soğuduk...

Dolunay tepede hin hin kıpırdanırken çabucak kıyıya çıkıp titreye titreye giyiniyorum. Eve doğru yola koyulmadan evvel son bir kez gece bekçisine bakıyorum. Ay'ın çizdiği gümüşi yolu kulaçlayarak Dünya'dan hızla uzaklaşıyor. Suyu her kucaklayışında Ay'a biraz daha yaklaşıyor.

Neil Armstrong Ay'a sahiden ayak bastı mı, bilmiyorum. Bizim gece bekçisi Ay'a kadar gidebilir mi, bilmiyorum. Bu gece kıyıya geri dönmeye niyeti var mı, bilmiyorum. Kalbimde yarın için kurutulmuş hayal kaldı mı, bilmiyorum. Evde tekire

verecek salam kaldı mı, bilmiyorum. Belki de yarın sabah bir bilet alıp ayrılmalıyım artık bu kasabadan. Yazlık kasabalar sonbaharda ne işe yarar? Bilmiyorum.

Ben bizzat kendim ne işe yarıyorum, ondan bile emin olamıyorum.

Eve varıp verandaya girmemle tekirin bacaklarıma dolanması bir oluyor. Şimdilik yapmayı bildiğim daha iyi bir şey olmadığından koşup yiyecek bir şeyler getiriyorum. Ay dişetlerimi gıdıklayıp dişlerimi gıcırdatarak tepemde gerim gerim geriniyor. Gökyüzünden sanki tiz bir kahkaha sesi geliyor. Tüylerini kabartan tekir Ay'a bakıp uzun uzun miyavlıyor. Aklıma yapacak daha iyi bir şey gelmediğinden, yan komşumun şaşkın bakışları altında ben de miyavlamaya başlıyorum. Miyavladıkça rahatlıyorum, rahatladıkça miyavlıyorum. Çok memnun kalıyorum.

DUVARDAKİ KOKU

Şehrin en kalabalık sokaklarından birinde rastlıyorum ona. Minik iskemlesine çökmüş, akordeon çalıyor. Bu kadarıyla kalsa, hiç görmemiş gibi geçip giderdim önünden, ama kuşları fark ediyorum son anda. Başına kuşlar konuyor!

Akordeoncu en az yetmişinde. Suyu çekilmiş üzümler gibi kurumuş parmaklarıyla tanıdık bir Balkan ezgisi çıkarmaya uğraşıyor. Pek yarım yamalak, pek fena çalıyor. Bu işte maharetli olmadığını kendisi de pekâlâ bildiğinden, kuşların cümbüşünden destek alıyor.

Kuşlar, rengini, şeklini çoktan yitirmiş şapkasının tepesine bıraktığı darıları kapmak için gelip gidip başına tünüyor. Yoldan geçen turistleri pek güldürüyor bu manzara. İhtiyarın fotoğrafını çekmek için önünde duruyorlar. Sonra hazır durmuşken biraz müzik dinliyor bazıları. O bazılarının bazıları da ihtiyarın önüne bozuk para atıyor. Bizimki de belli ki böyle böyle cebine üç beş kuruş koyarak günü kurtarmaya çalışıyor.

Gençliğinde bir balık fabrikasında çalıştığını hayal ediyorum. Martıların bacasında fır döndüğü bir konserve balık fabrikasında. Ama niyeyse oradan emekli olamamış. Kuşlardan da.

Tepede güneş cehennem gibi yakıyor. İhtiyar hayli bitkin görünüyor. Dudakları kurumuş. Ağzının kenarından usturayla kesilmiş gibi ince, kızıl bir tebessüm damlıyor. Tebessüm değil

de sanki... Acemice tebessüm süsü verilmiş bir burukluk. İntihar süsü verilmiş cinayetlere benziyor.

Derken göz göze geliyoruz. Dünya, kloş eteklerini açа açа uçuran küçük bir kız çocuğu gibi zıp zıp dönüyor. Neşeli gibi dünya. Öyle gibi. Ama ihtiyar ve ben pekâlâ biliyoruz, sadece gibi. Emektar gezegenimiz neşeli olmayı çoktan unuttu, ancak fotoğrafı çekilirken neşeli pozu verebiliyor.

İhtiyar, son notaya basıp azıcık soluklanmak için akordeonu yanına bırakıyor. Etraftan tek tük alkış sesleri yükseliyor. Histerik kahkahalar, fotoğraf makinelerinin deklanşörlerinden gelen çıtçıtlar.

Sonra tuhaf bir şey oluyor. İhtiyar, benim bulunduğum istikamette birine el sallayıp yanına çağırıyor. Kim olduğunu anlamak için arkama bakıyorum, derken sağıma soluma. Yo, başkasını değil, basbayağı beni gösteriyor. Utana sıkıla yanına giderken, neden ben diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Neden böyle faydasız piyangolar hep bana vuruyor? Muhtemelen koca kalabalık içinde en sersem ben görünüyorum. Aptallığımla umut vadediyorum.

Para isteyeceğini sanıyorum evvela. Keşke öyle yapsa, ama yapmıyor. Onun yerine camlaşmış mavi gözlerini parlatıp, "Neden fotoğrafımı çekmiyorsun?" diye soruyor.

"Çünkü bu anın hırsızı ben değilim" diyemiyorum.

"Çünkü dudağımın kenarında tebessüm değil yara var, tıpkı senin gibi" diyemiyorum.

"Çünkü canım istemiyor" diyemiyorum.

Onun yerine gönlü olsun diye cep telefonumla alelacele bir fotoğrafını çekiyorum. Herhalde şimdi artık para vermem lazım. Elimi cebime atıyorum, fakat beni utandırmayı şiar edinmiş gibi başını iki yana sallıyor. Niye çektirdi bu fotoğrafı öyleyse bana? Bir kürek toprak da ben atmış olmadım mı şimdi azalan zamanına?

İhtiyar, kırık dökük İngilizcesiyle yakınıyor.

"Bu kuşların hatırına her gün o kadar çok fotoğrafımı çekiyorlar ki... Hayatım boyunca hiç gitmediğim ülkelerde, tanımadığım insanların evindeyim. Ama inanmazsın, benim hiç fotoğrafım yok, kendi evime koyacak" gibisinden bir şeyler mırıldanıyor.

Yorgun yüzüne bakıyorum. "Hiçbiri senden çaldıkları o anlara dönüp bakmayacak. Kesik tebessümün çekmecelerde, hafıza kartlarında unutulacak. Bütün bu curcuna hatırlamak değil, unutmak için" diyemiyorum.

Ama, az evvel çektiğim fotoğrafı kâğıda bastırıp ona hediye etmeye karar veriyorum.

Hemen şimdi yapabilirim, açık bir dükkân bulmaya bakar. Fakat belki aceleye lüzum yoktur. Yarın gelsem, onu yine burada bulabilirim, rahat rahat hazırlayıp o zaman veririm. Hatta çerçeveletirim bile fotoğrafı. Bunu düşünmek içimi ferahlatıyor. Fotoğrafı bastıracağım, büyüteceğim, çerçeveleteceğim, götürüp vereceğim, o da duvarına asacak.

Duvarı? Yanından ayrılırken bir evde hayal ediyorum onu. Sevdikleriyle oturuyor sofra başında. Karşısındaki duvarda az evvel çektiğim çerçeveli fotoğraf. Başında kuşlar, sofrada cıvıltılı torun sesleri. Olması gerektiği gibi.

Sonra ne mi oluyor?

Hiç.

Yapmazsam uykularımın sahibi belirsiz mırıltılarla bölüneceğini, yapmazsam kimsenin sebebini anlayamadığı bir şekilde iştahımın kesileceğini, yapmazsam boğazımdan huzurlu lokma geçmeyeceğini bildiğim irili ufaklı bir dolu başka şey gibi, onu da yapmıyorum.

Unutmuyorum hayır, sadece yapmıyorum.

Boş bir duvara bakmakla yetiniyorum eve dönünce. Ve bütün boş duvarlar bana bakıyor. İyi bir insan olmakla aramdaki yegâne mâni, üşengeçlik olamaz değil mi? Başka bir çürük

olmalı içerlerde bir yerlerde. Başlarda minnacık olduğu için önemsenmeyip görmezden gelinen, sonra büyüdükçe altından nasıl kalkılır bilinemeyip örtbas edilen, neticede çürüdükçe çürüyen, koktukça kokan bir şeyler...

Duvarın önünde ben, arkasında çoktandır alıştığım kesif bir koku, aramızda hep böyle erteleyerek mi yaşayıp gideceğiz korkusu... Koku, korku ve ben boş duvara bakıyoruz. Boş duvarlar, koku, korku ve ben, uzun zamandır tanışıyoruz.

GAR PERİSİ

Eşikte beyaz kelebekler gibi uçuşan eteklerini görünce anlıyorum, saat ona beş var. Üstünde yine o uzun ipekli elbise. Yüzünde masal perilerini andıran çiy damlası gibi incecik bir tebessüm. Bastığı yeri incitmekten korkarak yürüyor sanki. Bir masalın içinde değilsek bile, bence o bir nevi peri, Gar Perisi...

Şimdi hafif adımlarla gelip gar saatinin altındaki banka oturacak. Gözünü raylardaki güvercinlere dikip bir müddet kıpırtısız kalacak. Derken başka bir gezegene ait zarif hareketlerle çantasından bir paket Meltem sigarası çıkaracak. Beyaz paketin üstündeki yeşil, mavi ve lacivertten mürekkep üç kavisli çizgi, kasvetli garımıza sahilden gelen ılık esintiler yayacak. Ben, yıllardır hiç gitmediğim yerlere bilet kestiğim bu küçücük gişenin ardından göz ucuyla Gar Perisi'ni seyrederken, o, saydam bir zarla kuşatılmış gibi, kendisinden başka kimsenin göremediği sırlı hakikatleri izlemeye koyulacak.

Her gün aynı saatte gelişi, aynı banka oturup sigarasını içişi, kesik kesik iç çekerek gözlerini raylara dikişi, tren perona yaklaşırken umutla parlayan gözbebeklerinin, yolcular indikten sonra ferini kaybedişi, yeniden hareket edip uzaklaşan treni gözpınarları dolarak izleyişi, bir müddet boş perona baktıktan sonra ağır ağır yerinden doğrulup bu defa etekleri uçuşarak

değil, sönmüş bir yangının korlarına basmaktan çekinir gibi gardan çıkıp gidişi... Elbette dikkatimi çekiyor.

Susanların hikâyesi büyük oluyor, sessizlikleri nispetinde dallanıp budaklanıyor. Perinin ketum hikâyesi de bunaltıcı hayatlarımızın ağır ağır küflendiği bu köhne garda sürgün verip serpiliyor. Artık dönmeyecek bir sevgiliyi beklediğini söyleyenler de var, mezara verilmiş evladının yolunu gözlediğini de. Hemfikir olduğumuz yegâne husus, beklediğinin gelmeyeceği. Ve birbirimize itiraf etmesek bile, bunda hepimizi büyüleyen bir şey var: Gelmeyeceği aşikâr birini bekleyebilmenin o muhteşem, görkemli, kederli ve korkunç güzelliği.

Bizi kimse, bizi kimse böyle bekleyerek ama gene de beklentisizce sevmedi. Peki ya biz kimseyi?

Her sabah periyi görmek, kalbimi hem aydınlıkla yıkıyor hem de gölgelerle koyultuyor. Önce gelişine sevinip sonra da nafile bekleyişine üzülüyorum. İçimden hep, "Beklemek ne kadar sürer?" diye geçiriyorum. Bazen kolundan tutup sarsarak, "Gelmeyecek işte, sahiden anlamıyor musun?" demek istiyorum. Ama yapmıyorum. Boşluklara refakatçi yazılanların elinde bir tek bekleyişleri kalır bazen. Ne kadar acı verirse versin, o son hayat zerreciğine ilişmeye kıyamıyorum.

Saat onu vuruyor. Gar Perisi sigarasını pabucunun ucuyla ezerek söndürüyor. Güvercinler hızla kanat çırpıp havaya fırlatılmış buğday taneleri gibi dört bir yana saçılıyor. Tren her sabah olduğu gibi aksıra tıksıra perona yaklaşıyor. Peri, narin bedenini hafifçe öne itip içeride kıvrananın yerini işaretlemek ister gibi elini göğsüne bastırıyor. Telaş ve umutla tek tek bakıyor inen yolcuların yüzüne. Arıyor, arıyor, arıyor. Aradığını bulamayışın kırıklığı, güzel yüzünü gölgeliyor. Tren yeniden hareketlenip yola koyulduğunda, o canım yüz artık tümüyle karanlığa teslim oluyor. Elini usulca göğsünden çekiyor peri. İçeridekinin yeri artık belli. Ağrı, kalbin koordinatlarını kendiliğinden çiziyor.

Usulca ayaklanıp öksüz bir nazarla etrafına bakıyor. En nihayet, gamlı bir kabullenişle başını eğerek, geldiği yoldan geriye doğru, fakat bu defa uçuşan değil, yorgun adımlarla yürümeye başlıyor. Garın demir kanatlı büyük kapısından içeri süzülen revnaklı ışık huzmesine doğru ağır ağır uzaklaşıyor.

Arkasından bakarken, cevabı bildiğim ama hiçbir vakit de emin olamadığım için, kendimi yarın sabah yine gelecek mi diye endişelenirken yakalıyorum. Göğsümün sol yanında kesif bir sızı duyuyorum. Tutunduğum andan taştığımı, zamanı ileri alıp başka bir ana varmayı arzuladığımı seziyorum. Bir an önce yarın olsun duygusundayım. Bir an önce yarın gelsin, peri gelsin, yine gelsin, sası hayatıma kırık dökük de olsa bir parça ışık versin...

Bu karanlık garda, nicedir her sabah onu beklediğimi, dahası bundan sonra da her sabah onu bekleyeceğimi kendime, sadece kendime, sessizce itiraf ediyorum. O zaman acı bir tebessüm yeşeriyor dudağımın kenarında. Beklemek ne kadar sürer anlıyorum. Bir ömür ve hatta belki sonrasında da. Beklenen gelene kadar değil, gelmeyişi boyunca.

Kapıdan çıkan Gar Perisi köşeyi dönüp gözden kayboluyor. Bense yeniden beklemeye koyuluyorum. Gar, ışığın ve gölgelerin arasında usul usul eriyor. Güvercinler sessizce raylara geri dönüyor. Tepedeki saat onu beş geçiyor. Kısacık şeyleri beklemek nasıl da uzun sürüyor.

Uzun sürüyor.

NİHAN'IN SÖYLEYECEKLERİ

On yedi senedir olduğu gibi, duvardaki saat yediyi gösterdiğinde kapı çalıyor. Gelenin o olduğunu açmadan biliyorum. Cihan harbinde şifreli mesaj taşır gibi iki kısa bir uzun basar hep zile. Belki artık o şekilde bile basmıyordur da, ruhunu yılların alışkanlığına teslim eden zil, saat yedi oldu mu kendiliğinden öyle sesleniyordur, kim bilir.

Benim tek bildiğim, yedi oldu mu şaşmaz bir doğa yasası gibi, Metin gelir. Su donar, ateş yanar, Metin yedide gelir. On yedi senedir bu hep böyledir. Saatin akrebi, kadranda dört, beş, altı, Metin, sekiz, dokuz, on diye gezinir. Saat yedi oldu mu Metin mutlaka gelir. Mutlaka. Mutlaka.

On yedi senedir olduğu gibi ben de üstüme düşeni yapıp kapıyı açıyorum. Yüzüme emanet bir tebessüm iliştirip ayrılığımızın üstünden henüz ikna edici vakit geçmediğinden inandırıcılıktan uzak bir özlemle ona sarılıyorum.

İçeri seğirtirken, gizli bir telaşla kıpırdanıyor, bana bir şey söyleyecekmiş, öyle diyor. Üstümdeki ağırlık kayboluyor aniden, için için umutlanıyorum. Belki bu sefer?

Belki bu sefer tüm mesuliyeti üstlenir Metin. Benim söyleyemediğimi söyler. Benim yapmamı beklemeyi bırakır da, tüm kararlılığıyla karşıma dikilip, "Bu iş artık bitmeli be Nihan, gel ayrılalım" der. Belki bu sefer? Belki bu sefer?

Mutfağa geçip karşılıklı oturuyoruz. Gözlerine bakıyorum, susuyor. Ona güç toplayacak zamanı tanıyabilmek için ıvır zıvır şeylerden bahsediyorum. Çıkarıp önüne öğlen pişirdiğim un kurabiyelerinden filan koyuyorum.

En nihayet Metin yeniden yüzüme bakıyor. Dili damağı kurumuş gibi, dudaklarını güçbela aralıyor. Hah, diyorum, belki bu sefer sabır taşı çatlamıştır. Belki bu sefer kopmuştur dananın kuyruğu ve Metin büyük kararlar almıştır.

Belki bu sefer sahiden terk eder beni. Adına ev dediğimiz bu bunaltıcı yeri, aile dediğimiz bu bulantılı şeyi... İki tamı bir araya getirip her ikimizi de eksilterek inşa ettiğimiz bu devasa Biz'i.... Belki bu sefer, ha? Belki bu sefer?

Metin ağzını tereddütle aralıyor, o tereddüdün kucağında bir o yana bir bu yana sallanıp bekliyor, bekliyor bekliyor ve en nihayet dudaklarının arasından cılız bir ses dökülüyor. "Arabayı..."

Yüzüne bakıyorum soran gözlerle. "Arabayı ben alayım, ev sende kalsın" mı diyecek?

"Arabayı da evi de alıyorum, oğlan sende kalsın" mı diyecek?

"Arabayı yakalım, içinde kendimizi de" mi diyecek?

Desin! Artık birimizden biri, birinden birini söylesin. Bitirmeyi bilmediğim için, adını hayat koydukları şu minicik tekerin içinde hamster gibi dönmekten başım döndü, ben beceremiyorum, bari Metin bitirsin.

Yıksın korku kalelerini, kırsın alışkanlık zincirlerini. Derin bir nefes alsın ve kurmak için uğruna kendimizden vazgeçtiğimiz ne varsa, hepsini bir kalemde yıksın, kırsın, parçalasın, silsin. İşini kolaylaştıracaksa, gerekirse öfke nöbetleri, sinir krizleri geçirsin. Ah be Metin, bırak metin olmayı, isyan et isyan, topla gücünü, yapabilirsin!

Ama Metin tüm metanetiyle devam ediyor. "Arabayı değiştirsek mi acaba? Bizimki artık iyice yaşlandı. Daha yeni bi şey lazım artık bize. Şöyle gidersek tatile matile bu yaz mesela, hani gidecek olursak biraz uzağa bir yerlere..." diyor.

Sabrımın son damlasıyla gülümsemeye çalışıyorum.

"Değiştirmeyelim Metin. Arabayı değiştirmeyelim. Kendimizi değiştirelim artık. Hayat sandığımız şeyi değiştirelim" diyemiyorum. Onun yerine yutkunuyorum.

Bu kaçıncı kim bilir... Yine sabahtan öğlene, öğlenden akşama biriktirdiğim lafların hiçbirini ona söyleyemeyeceğim. Kalbini kırmayı göze alamayarak, kendi kalbimden feragat edeceğim. Bir gün benden vazgeçmesini umarak, kim bilir kaç sene daha bekleyeceğim. Başlamayı övüp duranlar, nedense bitirmeyi öğretmediler bana. Korkmayı öğrettiler onun yerine. Ertelemeyi ve sabretmeyi. Ve adına kadir kıymet dedikleri tanımsız bir şeyi bilmeyi. Ve muhafaza etmeyi. Ve yetinmeyi. Ve idare etmeyi. Ve sürdürmeyi. Ne olursa olsun hep sürdürmeyi. Sürdürmeyi. Sürdürmeyi. Sürdürerek sürünmeyi.

Hani çocukken sıcak yaz günlerinin sonunda akşam çöktüğünde, sokak oyunları bir bir biterdi. Gene de kimse eve dönmek istemezdi. Zaten bitmiş oyunda çok eğlendiğimizden değil, evde ne yapacağımızı bilemediğimizden. Ne oynardık artık ne de eve giderdik. Alışkanlığa benzeyen garip bir ağacın gölgesine kurulur, Araf'ta kalmış gibi, sokağın ortasında öylece dururduk.

Öyle bir şey bu.

Oyun bitti ama yıllardır biz o ağacın gölgesine yaslanıp aynı yerde duruyoruz. Bu da yetmiyor, her akşam sonraya, bazen yarına, bazen gelecek yüzyıla dair yeni durma planları yapıyoruz. Allah aşkına o arabayla nereye gideceğiz biz? Daha ne kadar böyle gideceğiz? Nereye kadar gideceğiz?

Bu üç oda bir salonlara, peşin fiyatına taksitli mobilyalara, oğlanın okul taksitlerine, sınav takvimlerine, sülale muhabbetlerine, bayram ziyaretlerine, hafta sonu pikniklerine, hafta içi mönülerine ve bunların arasında öylece durmaya daha ne kadar devam edeceğiz? Durmak bir sürüklenme biçimidir Metin, daha ne kadar sürükleneceğiz?

Hani bazen vapura binersin. Dalar gidersin. Vapurun kıyıya yanaştığını fark etmezsin. Ancak anons geldiğinde ayılıp kalkarsın yerinden, koşa koşa vapurdan inersin. Hayat da böyle bir şeydir sürüklenirken. Bazen yolculuklar biter ama sen idrak edip vapurdan inemezsin. O kıyıdan bu kıyıya gider durur vapur. İçinde sen de oradan oraya sürüklenirsin.

Dikkat dikkat, bu bir anonstur. Tüm yolcularımızın vapurdan inmesi ya da bir an evvel denize atlayıp gözden yitmesi rica olunur.

Bütün bunları söylemek istiyorum Metin'e. Söyleyemiyorum. Onun yerine ben Metin'e bakıyorum, Metin bana bakıyor. Bir cenaze merasimi saadetiyle gülümsüyoruz. Arabayı yenilemeye karar veriyoruz. Derken üst kattan oğlan geliyor. Komşunun çocuğu oyuncağını kırmış. Hep birlikte buna üzülüyoruz. Sonra kuruyorum sofrayı. Metin'in sevdiği karnıyarıktan yapmıştım bugün. Hep beraber başına oturuyoruz. Tabak tabak yiyoruz. Tabak tabak yiyoruz. Tabak tabak yiyoruz.

NİHAN'A SÖYLEYECEKLERİM

Vapurdan inip yürümeye başladım. Eve varmama hepi topu beş dakika kalması ne fena. Başımı kaldırdım ki alnıma azıcık rüzgâr çarpsın. Düşünmem gereken mevzular, almam gereken kararlar, vazgeçmem gereken eski alışkanlıklar olduğunda hep böyle yaparım. Biraz rüzgâr isterim yüzümde. İnce, minik kırbaç darbeleri. Hafif sızılı kesikler...

Hoş, rüzgâr yoksa da ben varım. Bir Cizvit gibi, kendimi kırbaçlamaya bayılırım.

Eskiden böyle değildim. Gerçi eskiden hiçbir şey böyle değildi.

Şimdiki gibi kunt, yapışkan değil, hafif ve akışkan bir şeydi hayat. Benden tutamayacağım sözler almaya, orama burama zamklar, tutkallar bulamaya kalkmazdı. Sanki kâinatla aramda karşılıklı birbirimizi üzmeyeceğimize dair görünmez bir mukavele vardı. Hoş bir hafifliği vardı günlerin. İşlerin, insanların, ilişkilerin. Eve omuzlarım çökmüş, üstümden tırlar geçmiş gibi dönmezdim. Mutlu olup olmadığımı düşünmeye lüzum duymayacak denli mutlu biriydim. Şimdiyse... Eskiden dediğim o zamanla şimdiki zaman arasında artık ne olduysa, bazı kararlar alması, rüzgârı kırbaç gibi yüzünde şaklatması gereken bir sefilim.

Zamanında iskeleden daha uzak bir ev alsaydık keşke diye geçiriyorum bazen içimden. O zaman eve girmem daha uzun sürerdi ve geç kalmak için daha bol bahanem olurdu. Ama orayı aldığımız yıllarda, beni erkenden eve dönmekten daha memnun eden bir şey yoktu. Eve dönmek ve dünyanın şefkatli kollarından, karımın şefkatli kolları arasına devrilmek. Kolları, dolayısıyla kucağı hep sıcaktır Nihan'ın. Nihan, karım, göğsünde sabırlı bir hoşgörü barındıran, yumuşak başlı bir kadındır. Keşke böyle olmasaydı. Biraz hırçın ve kavgacı biri olsaydı keşke. Payıma belki daha az suçluluk düşerdi o zaman. Ama Nihan iyidir. İnsanı çıldırtacak kadar iyidir.

O, dırdırı marş edinmiş tiplerden değildir bir kere. Güler yüzlüdür. Güldü mü çenesinin yanına minik bir gamze yürür. Eskiden hayatta en sevdiğim şeydi o gamze. Bakmalara doyamazdım. Oysa artık o gamzeye bakmak öfkelendiriyor beni. Bu kadar memnun olacak ne var hayatımızda Nihan, diyorum içimden, o gamzeyi ve gamzenin içine yeşerdiği tebessümü gördükçe kuduruyorum.

Çünkü ben... Bir zaman önce, şimdi ona nasıl anlatacağımı pek bilemesem de, gamzesiyle birlikte Nihan'ı da sevmeyi bıraktım. Tam olarak ne zaman nerede oldu bilemiyorum, ama yolun bir yerinde ondan kopup ayrıldım. Bu kötü haber. Fakat daha kötüsü... Kendisinin bundan henüz haberi yok. Bazen böyle olur, siz kendiniz bile fark etmeden birini bırakıverirsiniz. O da sizin gibi bunu anlamaz ve gittiğiniz her yere yanınızda gelmeyi sürdürür. Hayatınızın ışık kaynağından karanlık gölgesine dönüşür. Böyle zamanlarda birinin çıkıp, birinin diğerinden önce ayılıp, "Aaaa, biz aslında ayrılmışız. Fark etmemişiz ama baksana düpedüz ayrıyız. E o zaman hadi artık buna uygun davranalım" demesi gerekir. Nihan fark etmedi. İlk ben fark ettim. İş başa düştü. Bugün diyeceğim. Ama nasıl edeceğim?

Bu akşam kapıyı açıp her zamanki gibi gülümsediğinde, yüzümde, "Hiç de öyle gülünecek bir durum yok Nihan" diyen ekşi bir ifadeyle, onu mutfağa davet edeceğim. Mutfak masasına karşılıklı oturacağız. Mühim şeyler konuşacak yetişkinlerin yapmayı sevdiği gibi. Nihan gülümsemekten vazgeçmeden, söyleyeceklerimi az da olsa tahmin edemeden, yüzüme bakacak. Ben de boğazımı temizleyecek ve gün boyu aklımdan geçirdiğim ne varsa ardı ardına sıralayarak ona şöyle diyeceğim:

"Bunalıyorum, bulanıyorum ben Nihan. Akşam işten çıkınca, ev yolunda, ayaklarım geri geri gidiyor. Bu muntazam yuvamız, bu muhteşem ve sanki yüzyıllardır bir cam kürenin içine sıkışmış gibi salladıkça üstüne çok çok minik karlar yağan, pazar sineması filmlerine layık berbat hayatımız, bana tertipli, muhteşem bir hapishaneyi andırıyor. Yuvamız ve hayatımız Nihan, ruhuma dar geliyor.

Senin tebessümün, oğlanın beş pekiyili karneleri, hafta sonu planları, yaz tatilleri, market alışverişleri, akraba ziyaretleri... On yedi yıldır hayatımı bir resim gibi çerçeveleyen dünyamız, bu sıcak, bu zarif, bu mukaddes yuvamız... açık konuştuğum için bağışla, beni tiksindiriyor. Boğulduğumu hissediyorum Nihan. Sevgi dolu kollarınızla gırtlağımı sıkıyorsunuz sen ve oğlan. Gittikçe daha küçük parçalara ayrıldığımı hissediyorum. İnsan sevdiği bir şeye bölüne bölüne yok olabilir, biliyorsun değil mi? Böyle bir şey benimki. Tek fark, yok olmaktan korkmaya başladıkça bölündüğüm o şeyi de sevemez oldum. Seni, oğlumuzu ve içine sığındığımız bu küçük, bu muhteşem, bu kepaze hayatımızı. Anlıyor musun?

Dışarıdaki her şey bana içeridekilerden katbekat ilginç geliyor. Bütün kadınlar senden daha cazip, bütün adamlar benden daha mutlu, bütün hayatlar bizimkinden daha yaşanılası. Bunun böyle olmadığını biliyorum elbette Nihan, ama bilmek hissetmeye yetmiyor. Ha bire birilerine âşık olduğumu sanıyorum, biliyor musun? Ha bire kaçırdığım fırsatların ardından

baktığımı düşünüyorum. Bunun böyle olmadığını bilsem de, bunu düşünmekten kendimi alamıyorum. Bizim sevgi dolu pençelerimizi birbirimizden çekmemiz şart Nihan. Bizim birbirimizi azat etmemiz ve gerekiyorsa çok mutsuz olacağımız yeni hayatlarımızda rahat bir nefes almamız şart. Anlıyor musun?"

Gün boyu hazırladığım bu lafları aklımdan son kez geçirip temize çekiyor ve kapıyı çalıyorum. Nihan her zamanki gibi pembe beyaz bir tebessümle eşikte beliriyor. Sarılıyor, öpüyor, on yedi yıldır olduğu gibi yine çok güzel kokuyor. Onu kolundan tutup mutfağa çekiyorum. Birlikte karşılıklı oturuyoruz masada. Nihan yüzüme pırıl pırıl bakıyor, gamzesi yerli yerinde. Un kurabiyesi pişirmiş öğlen, ondan bir tane koyuyor önüme. Sevdiğim gibi yapmış, tadına bakar mıymışım. Oğlan komşudaymış, inermiş birazdan aşağı. Bu gece de geç yatmaya kalkarsa bir kulağını çekmeliymişim. Cumartesi anneme bir gitse miymişiz acaba? Nicedir ihmal etmişiz kadıncağızı. Eeee ben ne diyecekmişim, nihayet onu soruyor. Yüzüme pırıl pırıl bakıyor. Gamzesi tebessümünde titriyor.

Nihan'a bakıyorum. Yutkunuyorum. İçimi karanlık bir güvenlik duygusu kaplıyor. Ölmüşüm gibi güvenli bir duygu. Derin bir nefes alıyorum, ciğerlerim şişmiyor. Sevgiyle yüzüme bakan karıma "Hiç" diyorum. "Arabayı değiştirsek mi acaba? Bizimki artık iyice yaşlandı. Daha yeni bi şey lazım artık bize. Şöyle gidersek tatile matile bu yaz mesela, hani gidecek olursak biraz uzağa bir yerlere..."

YALANCI KOKİNALAR

Kokinaları billur vazoya yerleştirdikten sonra bir adım geri çekilip eserini inceledi. Yıllar evvel yine böyle bir gece, kırmızı topların bitkiye sonradan tutkal marifetiyle ilave edildiğini öğrendiğinde nasıl şaşırdığını hatırladı, çoktan yitirdiği için hayıflandığı tatlı cehaletin masumiyetine gülümseyerek. Oysa ilk işittiğinde, o çok sevdiği şarkıcının saçlarının peruk olduğuna şaşırdığı günküne benzer bir aldatılmışlık çöreklenmişti içine. Yine de susmuştu. Bu duygunun terkibinde gizlenmiş kırılgan bir şeyler, öğrendiklerini uluorta dillendirmesine mâni olmuştu. Birini ya da bir şeyi yalana pek benzeyen küçük sırlarına rağmen severdi insan. Ve onları ifşa etmez, sırrın sahibini yüzlemezdi. Kocasından evvel uyanıp gece yatarken bile çıkarmadığı makyajını tazeleyen kadınlar tanımıştı. Karısından evvel uyandığı halde, başka çağlara ait bir nezaketle uyuyor taklidi yapan kibar beyler de. Bu kocamış konakta yaşanmıştı üstelik hepsi. Şimdi tarih kadar eski görünen bir zamanda. Ama burada. İşte kendisi de aynı terbiyeyle kokinalardan küçük sırlarını bildiğini gizlemiş ve yıllardır alışageldiği gibi, her yılbaşı gecesi gürbüz bir demeti kırmızı toplarını incitmekten korkarak hanım anneden yadigâr vazoya yerleştirmeye devam etmişti.

Zaman değişiyordu. Mekân aynı kalmış gibi davranmaya çalışsa dahi, esasen o da akreple yelkovanın koşturan adımları arasında eğilip bükülerek, yıllarca aynı yerde beklemiş kayaların azametiyle başkalaşıyordu. Tortusu kalıyordu geriye. Zamanın ve onun billur kabına sığmış her şeyin tortusu.

Yıllar öncesinin bereketli, ferah konağı, şimdi kuru, ürkek ve yalnızdı. Kokinalar bile geri getiremiyordu eski günleri. Neyse ki alışkanlıklar vardı. İnsanda hiçbir şey değişmemiş yanılgısı yaratmak için canla başla uğraşan, bir tür yuva duygusu barındıran alışkanlıklar. Yakasındaki eski broş gibi.

Her 31 Aralık gecesi, ceviz şifoniyerdeki mücevher kutusundan çıkarıp yakasına iliştirdiği o eski broş. Hanım annenin bir yılbaşı gecesi annesinin yakasına, annesinin yıllar sonra yine başka bir yılbaşı gecesi kendi yakasına taktığı yaldızlı sim üzerine soğuk mine işlemeli yakut broş. Vaktiyle, ortalığın karıştığı o malum zamanlardan birinde, kaçar gibi giden, şehri terk eden komşularından, ederinin pek altında bir fiyata satın alındığını duymuştu bir keresinde. Bunu öğrenmek kalbini incittiğinden, bilmiyormuş gibi yapmayı seçmişti. Tıpkı kokinalar gibi, ailesini de yüzlememişti.

Yakut broş. Bir zamanlar tıka basa dolu kadife kutunun nicedir tek sakini. Rehinecilerden kurtulmayı becermiş vefakâr yadigâr. Çok kereler rehin dükkânının kapısına dek sürüklense de, her şeye rağmen gitmemişti o. Kulağına türlü masal fısıldadığı sahibini geri dönmeye hep ikna etmişti. Bir şeyler kalmalıydı çünkü eskiye dair. Zenginliği değil, geçmişi hatırlatacak bir şeyler.

Esasen rehincinin kapısını her çalışında bir vakitler işlenmiş eski günahların bedelini ödediği duygusu sarmıştı içini. Bir yandan içi titrese de bir yandan da ağılı bir yaradan kurtulur gibi, garip bir rahatlamayla vermişti hep elindekini. Ama gene de bir şeyler kalmalıydı işte geriye. Geçmişe ait, geçmişteki kendine ait bir şeyler.

Broşu yakasına taktığı ilk seneden bu yana çok şey değişmişti. Alt alta eklendiğinde bir ömür eden kalemlerdi bunlar. Ama gene de her sene, yılın aynı günü, broşu olması gereken yere iliştirmek, hiçbir şey değişmemiş duygusu yaşamasına, bu minik yalana aldanmasına yardım ediyordu.

Kimsenin gelmeyeceğini, uzun zamandır kimsenin gelmediğini, artık gelecek kimsenin kalmadığını bile bile, gene de fazladan bir tabak koydu sofraya. Şamdandaki mumları yaktı. Çoktandır hindi pişmiyordu konakta. İki tabağa da tavuk servis etti. Ama sonra masaya oturmak yerine, ayaklarını ahşap zeminde sürüye sürüye pencereye gitti. Cılız sokak lambasının altında uçuşan kar tanelerine baktı. Bu da tatlı bir alışkanlık diye geçirdi içinden. Karın, her sene bu gece, şöyle bir atıştırmak için de olsa muhakkak yağmaya çalışması. O da kendini evinde hissetmek istiyor olmalı. Yahut bizler öyle hissedelim diye çırpınıyor. Az sonra silinecek de olsa, iştahla yağmaya, yerin yüzüne şöyle bir dokunmaya uğraşıyor. İyi ki de öyle yapıyor. Yoksa insan, hangi zamanda ve nerede olduğunu nasıl hatırlar? Evini nasıl hatırlar? Kendini nasıl?

İç çekerek baktı cılız ışığın aydınlattığı güçlü karanlığa. Kar tanelerinden başka her şey değişmişti sokakta. Önce binalar, sonra insanlar... Ya da tam tersi mi? Heyula gibi koca koca binalar dizilmişti konağın yanına yöresine. Bıraksa buraya da dikiverecekler di birini ama... Bırakmamıştı. Dede yadigârını elden çıkarmamak için direnen, huysuz, deli bir kadına dönüşmek düşmüştü onun da payına. Varsın öyle desinler diye geçirdi içinden. Asıl onlar delirmiş. Dünya, dünya toptan delirmiş. Bir ben, bir yakut broş, bir de şu yalancı kokinalar. Evet bizim de kendimize ve başkalarına söylediğimiz küçük yalanlar var ama... Gene de onlara göre akıllı bile sayılırız. Ne kadar vaktimiz kaldı acaba diye geçirdi içinden. Zamanın billur kâsesinde ne kadar boş yer kaldı payımıza düşen?

Duvardaki gonklu saate çevirdi bakışlarını. On ikiye daha çok var. Daha çok var. Daha çok...

KAPI

Kapıya baktı. Neden açık bu kapı?

Cereyan yapıyor, üşütüyor, ilgi çekmeye çalışan çocuk gibi sıkıldıkça gıcırdayıp duruyor, durduğu yerde keyif kaçırıyor. Neden açık o zaman?

Yahut şöyle sormalı, neden ısrarla açık tutuyor? Kendine kızdı.

Sanki bin yıldır kök saldığı o bulantılı kerevetten doğrulsa, gitse, üşenmese, korkmasa, tutsa kapatsa kapıyı, olmadı ayağıyla itse ya da tekmelese, öyle ya da böyle kapansa kapı, çat diye yahut fısıldayarak ya da kimseciklere bir şey söylemeye çalışmadan, sessizce, kapansa işte kapı, olmaz mı? Hem zaten gelen giden de yok. Yaklaşan ayak seslerini ninni gibi dinleten, eşikte nefeslenip tebessümle dinlenen, aralık kapıyı itip usulca içeri giren de yok. Yok. Kimse gelmeyecekse neden açık peki bu kapı?

Eskiden kapıyı açık tutar; yabanlıklarını giyip, saçını güzelce düzeltip, gözlerine ışıltılı bir bakış yerleştirip eşikte efil efil beklerdi. Tazecik limon kolonyası gibi beklerdi eşikte. Pırpırlanmaya hazır konfetiler gibi beklerdi. Bir bardak soğuk su gibi, açık bir kucak gibi, bozulmamış tebessüm gibi beklerdi. Umutla beklerdi. Bekledi, bekledi, epeyce bekledi. Kimse gelmedi. Sonra sonra o da yıldı tabii. Ya da yıldığına inandı. Kapıyı kapatmadı ama eşikte beklemeyi bıraktı. Böyle yaparsa konu kapanır, mesele kalmaz sanmıştı. Öyle olmadı.

Yok, o işler kolay değil. Öyle olmuyor. Çünkü oturduğu yerden de olsa hâlâ ikide bir gözü oraya takılıyor, dalıyor, tam unuttu sandığı sırada dönüp dönüp gene kapıya bakıyor. Beklemiyorum diyor kendi kendine, bekleseydim eşikte olurdum şimdi. Ben kerevette oturmayı, kapıda bezirgânlık yapmamayı seçtim, kuşlar gibi özgürleştim. Ama hakikati için için biliyor.

Hakikatte koca gezegen kendi hızına meftun, fırıl fırıl dönüyor. Afrika'da açlıktan, Ortadoğu'da savaştan, Akdeniz'de plastik botlar içinde varacak bir ev aramaya çalışmaktan insanlar patır patır ölüyor. Şehirleri yerlerinden oynatan depremler oluyor, fırtınalar çalkaladıkları denizlere yüzlerce mürettebatlık koca gemiler gömüyor, mürekkebi muamma virüsler ortalıkta fink atıyor. Kıyamet kopuyor. O ise oturduğu yerden, arzın merkezi eşikteymiş gibi, her fırsatta kapıyı kolluyor. Gözlerini kazıyamadığı eşiğe bakıp duruyor. Ölmeyişin erinciyle, kurtulmanın sevinciyle ve elbette hayatta olmanın tarifsiz kederiyle. Hayatta kalıyor ve bütün olmayışlarla, isimsiz bekleyişlerle, zamanı bozuk para gibi harcayarak tüketişlerle, bir kum saati gibi tükenişlerle cezalandırılıyor. O kerevette öylece otururken, her dirinin ölümü beklemekle görevlendirildiğini anlıyor. Ve kendi kendine korkuyla fısıldıyor. Kapı, ah kapı, bu kapı neden açık?

Kalksa, yürüse, kapıyı itse. Kapansa kapı. Artık gizliden ya da açıktan hiç beklemese. Madem ölmemiş, her nasılsa ölmemeyi becermiş ya da ölmeyi beceremememiş, o vakit bir gayret yaşamayı denese. Gözü kapıya kaymadan, gönlü geçmişten ve gelecekten mürekkep nafile düşüncelere dalmadan, şimdi ve burada olmaktan korkmadan, apır sapır fikirlere kapılıp kaybolmadan. Kapıya, hele kapıya hiç bakmadan. Ne de olsa gelmiyorlar, gelmiyor işte. Sahi, gelmeyen kim, kim bilir. Kimi beklediğini çoktan unutmuş olabilir. Tek kişi mi acaba, kalabalıklar mı yoksa? Tek bildiği şu: Bunca zaman gelmeyen artık hiç gelmez. Gelecek olan zaten o kadar bekletmez. O zaman... O zaman... Bu kapı neden açık?

Derin bir nefes aldı. Serin bir rüzgâr dolandı içeride. Dışarıda bir saksağan, ötmedi hayır, bağırdı. Yapraklar dalgalanıp haşyetle hışırdadı. Kediler kaygıyla miyavladı. Kaplumbağalar kabuklarına saklandı. Sincaplar cevizlerini sakladı. Bulutlar saygıyla aralandı. Hepsini hissetti bunların. Duydu, gördü, yaşadı. Huzursuzlukla kıpırdandı bin yıllık kerevette. Doğrulup yerinden kalktı. Önce ne yapacağını bilemez gibi etrafına baktı. Sonra yürüdü. Kapıya gitti. Uzattı elini. İçinde biriken nefesi bir çırpıda dışarı verdi. Kapıyı itti. Yok, bu kadar kolay olmadı. Bir şeyler fazla, bir şeyler eksik kaldı.

Sözcükler uzadı, zaman sündü. Bin yıldır kök saldığı o bunaltılı kerevetten doğrulurken bacakları tir tir titredi. Kalktı gene de, gitti, üşenmedi, korktu, ama gitti. Sağ elini yasakladı kendine, zangırdayan sol eliyle tuttu kapıyı. Kapatacaktı, olmadı, ateşe dokunmuş gibi çekti elini. Ayağıyla itti ya da tekmeledi. Kapı çat diye ünleyerek ya da usulca fısıldayarak ya da kimseciklere bir şey söylemeye çalışmadan kapanıverdi. Kapandı kapı. Kapı kapandı. Geri dönüp kerevete oturdu gene. Bunaltılı kerevete. İçinde bir boşluk, boşluğa kök salmış eski bir huzursuzluk. Etrafına bakındı. Hareket eden, kendisini de harekete geçirecek canlı bir şeyler aradı. Bulamadı. Sonra dışarıya kulak kabarttı. Ötücü kuşların sesi gelmiyor, dedi içinden. Kaplumbağaların kabukları ve cevizleri sincapların kıpırdamıyor. Yapraklar ağaçta hışırdamıyor. Çok sıcak oldu çok, neden bir gıdım rüzgâr esmiyor? Sıkıntıyla iç geçirdi. Ayağını sağa sola salladı. Halının ucundaki püsküllleri ayak parmaklarıyla taradı. Sol eliyle sağ yanağını kaşıdı. Esmiyor, dedi, hiç esmiyor. Kalbim çok sıkılıyor. Kalbinin yerini içindeki sıkıntının ağırlığından saptadı. Doktorlar diye düşündü, onlar da böyle yapıyor, ağrıya bakıp kalbi buluyor. Herkesin kalbi başka yerde atıyor. Herkesin kalbi başka yerde ağrıyor.

Derken zaman geçti. Belki de geçmedi. Gece ve sonra yine gündüz semaha durdu belki. Ay ve sonra güneş cömert

ziyalarını saçarak doğdu belki. Birileri daha doğdu, birileri daha yaşadı ve birileri daha öldü belki. Bütün takvimler yanlış sayfayı, bütün saatler yanlış zamanı gösterdi. Kronos, Azrail gibi elinde tırpanla gezindi. Düşünceler uçup gitti. Unutulmasın diye ucuna kırmızı iplikler bağlanmış düşünceler. Afrika, Ortadoğu, Akdeniz ve haritadaki bütün öteki yerler. Kerevetten başka her şey gitti. Bütün bunlar olurken ve olmazken, önüne, sadece önüne bakmak için çok gayret gösterdi. Ama bir ara, o aralığa sığmış kısacık bir boşlukta, kendine yakalanmaktan korkan bir hızla, kaldırdı çabucak başını, kapıdan yana aceleyle göz attı. Önce kaçamak, sonra içinde kıpırdanan suçlu mahcubiyeti boş verip dümdüz, kapıyı seyretmeye başladı. Off, nasıl da özlemişti kapıyı. Ama kapalıydı şimdi kapı. Kendine sarılmış bir midye gibi sımsıkı kapalıydı.

İçinde tarifsiz bir yalnızlıkla, ölüm var ama hayat yok gibi bir kırgınlıkla, nasıl oluyorsa gene de garip bir umutla, kapıya baktı. Uzun uzun, gözlerini kaçırmadan, doya doya baktı. Neden kimse çalmıyor, neden kimse gelip açmıyor, neden kimse gelmiyor diye geçirdi içinden. Derin derin iç çekti. Kalkıp kapıyı açtı.

İSMET'İN İSMİ

Ondan İsmet diye bahsedildiği görülmüş şey değildi. Bazen Kambur İsmet derlerdi, bazen de sadece Kambur. Sanki kimliği sırtındaki tümsekte gizliydi.

Evlenmemişti, çocuğu yoktu. Babasından kalan iki evin kirasıyla geçinirdi. Okumaya meraklı vardıysa da yaşıtlarının zalim şakalarından yılıp orta ikiden mektebi terk etmişti. Mesleğini soranlara "Mirasyediyim", tahsilini soranlara "Hayat mektebinden şerbetliyim" derdi. Bunu söylerken yüzünün buruşan kıvrımlarından, eğleniyor mu, iğreniyor mu anlamak kabil değildi. Çocukluğundan beri yaşlı gibiydi. Doğduğu günden beri ağlamaklı. Fakat ağlarken bile yarım ağız da olsa gülerdi bir yanı. Yüzüne bakıldığında yaşını da içinden geçeni de anlamak imkânsızdı.

Yüzüne bakmak deyince... İşin doğrusu herkes önce muhakkak şöyle bir bakardı da, ikinciye kimse uzun uzadıya bakmak istemezdi. O da bunu bilir ve seyrinin uzun sürmeyişine içten içe sevinirdi.

Yanından geçenlerin kendisini geride bırakır bırakmaz, bulaşıcı bir hastalığa yakalanmaktan korkar gibi sırtlarını dikleştirdiklerini bilirdi. Yürüdüğü yolların tedirgin sakinleri, günün birinde onun gibi iki büklüm olmaktan korkarak derhal duruşlarını düzeltir, kulunçlarını kütürdetirlerdi. İsmet, uzayan

kasların, çatırdayan kürekkemiklerinin ve açılan kulunçların sesini dinleyerek, başı yerde yola devam ederdi.

En çok çocuklardan çekinirdi. Dillerinin kemiği yoktu çünkü o cücelerin. Yetişkinler gibi gözlerini İsmet'ten kaçırmak yerine, gözünün içine baka baka çığlığı basıverirlerdi:

"Annee, bu amcaya ne olmuş böyle?"

Anneler fısıltıyla cevap verirdi:

"Kambur o evladım, kambur. Bak, dik durmazsan sen de onun gibi olursun."

Sonra fırsat bu fırsat deyip hızlarını alamayarak devam ederlerdi:

"Yemeğini yemezsen, uykunu uyumazsan, ödevlerini yapmazsan..."

İsmet ardı sıra yayılan "kambur" fısıltılarını duyardı, duymasa da bilirdi adını. Her defasında biraz daha eğerdi iskeletini ve yola eskisinden daha kambur devam ederdi. Günbegün açısı, duruşu değişti, bedeni sanki büsbütün eğrildi.

Çocukluğundan beri ömrünün her gününü başka biri olmanın neye benzediğini merak ederek geçirmişti. Sokakta dikkat çekmeden yürüyecek, birbirini andıran öbür gölgeler arasından sessizce süzülecek biri... Bir kamburun altında ezilmeden; meraklı, şaşkın, acıyan bakışlar altında büzülmeden yürümek kim bilir nasıl bir şeydi? Bunu bilmiyordu İsmet ve anlaşılan hiçbir zaman öğrenemeyecekti.

Ergenliğinden beri ömrünün her gününü başka bir isme sahip olmanın neye benzediğini merak ederek geçirmişti. Metin, Ali, Feyyaz, yahut İsmet işte, sadece İsmet diye biri. İnsanlar sanki neden hemen herkese yaptıkları gibi ona da sadece ismiyle hitap etmezlerdi ki?

Eh, bazen de belirgin hasletlerinden gelen lakaplar takardı birbirine insanlar, evet. Peki, tamam, bu da olabilirdi. Sırtındaki yükten başka bir yanına dikkat çekilseydi, İsmet buna da razı

gelebilirdi. Ama "Kambur, Kambur" dendikçe daha bir iki büklüm oluyordu. Sırtında günbegün büyüyen tümseği ne kadar sevmiyorsa, ondan gelen isimden de o kadar nefret ediyordu.

Etrafındakilere bakıyordu hep. Sırtında bir kambur taşımayanlara. Nasıl kabul görüyor, nasıl isim alıyor, nasıl seviliyordu onlar acaba? Kimi güzel, kimi yakışıklı, kimi komik, kimi akıllıydı. İsmet de bu özelliklerden bazılarını giyinmeyi denedi ömrünün farklı zamanlarında. Şakalar yaptı, Sulu İsmet olamadı. Öfkeler kuşandı, Korkunç İsmet olamadı. Bir anı bir anını tutmadı, Deli İsmet olamadı. Herkese iyilik etti, Melek İsmet olamadı. Sopalanmayı göze alarak ona buna efelenip kavga çıkardı, Bela İsmet olamadı. Ne yaptıysa Kambur İsmet olmaktan kurtulamadı. Sırtındaki kambur öyle inatçı ve haşmetliydi ki, kendine yakıştırmayı denediği bütün öbür cılız isimleri delip parçaladı.

İsmet düşündü taşındı, kırkıncı yaş gününde kendine hediye olarak yeni bir isim almaya karar verdi. Eskiden olsa bir kahramanlık gösterirdi, birileri de ona isim verirdi. Ama artık öyle çalışmıyordu Nüfus Müdürlüğü. Mahkeme kararıyla ismini değiştirecekti. Madem eskisi sırtındaki yükü hafifletmek yerine ağırlaştırmıştı, o zaman o da kimsenin insafını beklemeden, bizzat gidip eskisini verir, yenisini alırdı. Düşündükçe bunun harikulade bir fikir olduğuna kanaat getirdi. Tabii ya, koskoca devletin mührü önünde kim eğilmeden durabilir, kim mahkeme kararına karşı çıkabilirdi? Bunu düşününce keyiflendi, arkasına yaslanıp bir sigara tellendirdi ve kendine gönlüne göre bir adla bir de göbek adı seçti. Hem de göbek adını öyle bir seçti ki, zaten lakap yerine geçecek, adını ve soyadını söylediğinde, karşısındaki düşünüp de yeni bir lakap takmaya dahi yeltenemeyecekti. Göbek adını Cesur, adını Ali olarak tayin etti. Her duyduğunda hoşuna gidecek, koltuklarını kabartacak bir hitap şekli: Cesur Ali.

İşlemler tamamlanıp İsmet yeni kimliğini almak için Nüfus Müdürlüğü'ne gittiğinde, ömründe belki ilk kez çocuklar

gibi şendi. Saçlarını özenle tarayıp limonlamış, sırf düğün ve bayramlarda çıkardığı lacilerini çekmiş, cilaladığı kösele ayakkabılarını ayağına geçirmişti. Yepyeni kimliğine uzanmak için heyecanla beklerken, sırtındaki kamburun bile hafiflediğini hissetti. Daha mı dik duruyordu ne şimdi?

Böyle hissedince derin bir nefes aldı. Gözleri ışıldadı. Bu kadar kolay olacağını bilse çok daha önce yapardı. Ama akıl edememişti işte. Neyse, geç olsun da güç olmasındı. Zamanı şimdi gelmişti demek. Artık kim olmak istiyorsa o olabilirdi. Nasıl istiyorsa öyle durabilirdi. Kim bilir, belinin yerle açısını bile değiştirebilirdi belki. Yepyeni bir hayata başlayabilirdi artık. Hazırdı İsmet. Yeni ismine, yeni kimliğine, yeni hayatına hazırdı. Heyecanlıydı.

Bankonun ardında duran bıkkın memura içtenlikle gülümsedi. Elindeki belgeyi uzattı. Az sonra kendisine teslim edilecek yeni kimliği beklemeye başladı. Mesai yorgunu memur önündeki dosyaya baktı, bir şeyler arandı, bulamadı. Hemen yanındaki mesai arkadaşına eğilip belgenin onda olup olmadığını kontrol etmek için bir şeyler söyledi. En az kendisi kadar yorgun görünen arkadaşı, "Kiminmiş?" diye sordu.

İsmet bunu duydu. Birazdan adının söyleneceğini anladı hemen. Yeni adını ilk kez duyacak olmanın heyecanıyla daha bir kulak kabarttı. Gözlerini parlattı. Sırtını dikleştirdi. Ve memur yanındaki arkadaşına dönüp fısıltıyla cevapladı:

"Şuradaki kamburun."

DÜNYA GÜZEL YER!

"Hep her şeyin en kötüsünü bekliyorum doktor bey. Bakın sırf düşünüyorum demiyorum, düşünüp bulduktan sonra başıma geleceğine ikna olup beklemeye başlıyorum. O kadar çok bekliyorum ki, sonunda başıma geliyor da sahiden. Biraz araştırdım, galiba alanda buna kendini gerçekleştiren kehanet diyormuşsunuz. İlacım neyse verin, ne yapılacaksa yapalım, gözünüzü seveyim kurtarın beni bu illetten. Vallahi burama kadar geldi, artık dayanamıyorum."

Hepsini bir çırpıda söyleyip derdinin devasını orada bulabilmeyi umarak doktorun yüzüne baktı. Ömrü ailesinden, arkadaşlarından, sevgililerinden, hatta köşe başındaki manavdan bile paranoyağın teki olduğunu dinleyerek geçmişti. Haklılardı, ha bire bir şeylerden kuşkulanıyordu. Şimdi bile bir yerlerden boğuk boğuk sesler geldiğini sanıyor, tehlikede olduğunu hissetmekten kendini alamıyordu. Hep böyleydi, hep.

Çocukken en çok anne babasının ayrılmasından korkardı. Bazen durduk yere ağlama nöbetleri geçirir, annesi kucağına alıp neden ağladığını sorduğunda da ayrılmalarından korktuğunu söylerdi. Annesi sersem çocuk diye güler, boş yere kendini üzdüğünü söyleyip evladının saçlarını okşardı. Olmayacak şeyler için dertlenmesine de kızardı.

Arkadaşlarına sık sık alınırdı. Bir yere giderken haber vermediklerinde, telefonunu vaktinde açmadıklarında, o içeri girdiğinde aniden sustuklarında, sevilmediğine ya da arkasından iş çevrildiğine hükmeder, güveni zedelenirdi. Bu hislerini anlattığındaysa arkadaşları hayretlere gark olup lütfen saçmalamamasını rica ederlerdi.

Sevgililerinden hep aldatılmayı beklerdi. Kendisine zilzurna âşık olanları, aman kirpiği düşmesin diye gözünün içine bakanları bile ihanetle suçlardı.

Köşedeki manav, evet o garibim bile almıştı nasibini bu pis huyundan. Adam elmalarım güzel dese, dükkândaki en kötü meyvenin elmalar olduğuna, saf bulduğu için kendisine kakalamaya çalıştığına inanırdı mesela. Müşterisinin tereddüdünü anlayan manav içerler, fakat içinden geldiğince ağız dolusu küfredemediğinden bu kadar pimpirikli olmamasını salık vermekle yetinirdi.

Birileri böyle ne kadar yanıldığını, boşuna evhamlandığını her anlattığında, çok inanmak istediği için bir anlığına da olsa onlara inanır, durduk yere milletin keyfini kaçırdığı için suçluluk duyardı. Ama kötü olan bu değildi. Kötü olan, önünde sonunda korktuğu her şeyin başına gelmesiydi. Anne babası ayrıldı, en yakın arkadaşları onunla görüşmeyi bıraktı, sevgililerinin hemen hepsi aldattı ve manavın elmaları daima kötü çıktı. Fakat bir zaman sonra esas sorunun çevresinde değil, kendisinde olduğuna inanmaya başladı. Bütün bunların olacağı yoktu da, kendisi olmalarından korkup hatalı davrandığı, adeta onları çağırdığı için oldurmuştu sanki hepsini. O kadar çok lafını etmişti ki anne babasının aklına ayrılmayı, sevgililerinin aklına aldatmayı sokmuştu mesela. Arkadaşlarını da muhtemelen yersiz kaprisleriyle yıldırarak kaçırmıştı. Bir tek manavın elmalarını açıklayamıyordu. Ama muhakkak onun da kendisiyle ilgili bir açıklaması olmalıydı.

Etrafındaki herkesle güven sorunları yaşamaktan, hayatı hep en kötü tarafından almaktan bıkmış usanmıştı. Biraz daha

iyimser bir insan olmak, o malum bardağa bir de dolu tarafından bakmak istiyordu. En feci olasılıkları düşünüp ya olurlarsa diye dertlenmekten yorulmuştu. Üstelik ya olurlarsa diye dertlenmenin, olduklarında verdikleri üzüntüden katbekat daha yorucu olduğunu tecrübe edecek bolca fırsat da bulmuştu. Ama ne fayda... Değişmiyor, değişmiyor, değişemiyordu.

Şimdi bile karşısında sessiz duran doktorun yüzüne bakarken bir sıkıntı çöreklenmişti içine. İşlerin yolunda gitmediğine dair tatsız bir his.

Ama ne olabilirdi ki? En kötü ne olabilirdi yani? Doktor alıp tımarhaneye mi kapatırdı onu? İlaçlarla uyutur muydu ya da mesela?

Doktorun gözlerinin içine baktı, orada yanıp sönen alaycı bir kıvılcım gördü. Dalga mı geçiyordu bu herif kendisiyle? Yok canım! Yok mu canım?

Durdu. Derin bir nefes aldı. Kafasında büyütüp de bundan korkmaya devam ederse, doktorun kendisiyle dalga geçme ihtimalini artıracağını düşünerek, zihnine doluşan bozguncu fikirlerden kurtulmaya çalıştı. Kışt kışt fikirler, aklımdan çık fikirler! Bırak, sıkma ümüğümü, yakamdan düş fikirler!

Yüzünde bin bir anlamın cirit attığı danışanını uzun uzun inceledikten sonra, "Anlıyorum" deyip gülümsedi doktor. Ön dişlerinden biri çürüktü. Beriki bu sefer de buna takıldı. Koskoca doktor bir dişçiye gidip şu leş gibi dişi hale yola koyamaz mıydı? Ne biçim doktordu bu böyle. Utanmasa onun doktor değil de doktormuş gibi davranan bir düzenbaz olduğunu düşünecekti. Hatta düşündü bile. Zaten içeriden bir yerlerden bir inilti duyuyor gibiydi. Doktor, doktor değil de, mesela esas doktoru bağlayıp bir yerlere kapadıktan sonra onun yerine geçmiş bir kaçık olabilir miydi? Kendini bayağı bayağı ciddi bir şekilde bunu düşünürken yakalayınca kulaklarına kadar kızardı. İçinden geçenlerin muhteviyatını kendine saklayacaktı ama vaziyetinin vahameti iyice anlaşılsın diye kederle fısıldadı.

"Yani kusura bakmayın ama şu an sizin hakkınızda bile abuk sabuk şeyler geçiyor kafamdan. Buna engel olamıyorum."

"Ne gibi şeyler?" diye sordu doktor ellerini kavuşturup arkasına yaslanırken.

Ağzını açtı ama o kadarını söylemeye dili varmadı.

"Yani baktığım her yerde kötü, yanlış bir şey görüyorum doktor bey. Tuhaf tuhaf şeyler düşünüyorum sonra. Gittikçe de saçmalıyorum."

Doktor tekrar gülümsedi. Çürük dişi de gülümsedi böylece yeniden.

"Önce sakin olun" dedi anlayışlı bir tavırla. "Mühim olan bunun farkında olmanız. Hem belki sandığınız kadar vahim değildir durum. Kendinize haksızlık etmeyin. Eminim sizin de görebildiğiniz güzel şeyler vardır. Hadi bana hoşunuza giden, sizi rahatlatan güzel bir şey söyleyin."

Düşündü, aklına pek güzel bir şey gelmedi.

"Doğa mesela, etkilemez mi sizi? Güzel bir manzarayı diyelim, izlemeyi sevmez misiniz?" diye sordu doktor, bir çıkış yolu arar gibi.

"Severim tabii. Mesela pencerenizden görünen şu yemyeşil park harika. Ben de çalıştığım yerde böyle ağaçlara, çiçeklere filan bakmak isterdim. Ama odam apartman boşluğuna bakıyor."

Doktor bu defa sahici bir memnuniyetle gülümsedi. Çürük dişi de öyle.

"İşte bu! Bakın, sandığınız kadar da kötü durumda değilsiniz. Etrafınızdaki güzellikleri fark edebiliyorsunuz. Tek eksiğiniz onlara yönelmek, odaklanmak. Sizi rahatsız eden fikirlere değil de mutlu eden şeylere yoğunlaşmak."

Yerinden kalkıp pencerenin önüne gitti doktor. Dünyanın ne kadar güzel bir yer olduğunu göstermek ister gibi ardına kadar açtı pencereyi. Doktorun doktordan çok sertifikalı yaşam koçu gibi davrandığını düşünmekten ve için için onun sahiden

doktor olup olmadığını sorgulamaktan duyduğu rahatsızlığı bastırmaya çalışarak o da yerinden kalkıp pencerenin önüne gitti. Dışarıya baktı bir süre. Ağaçlara, çiçeklere, on birinci kattan bakıldığında birer karınca gibi görünen insancıkların oradan oraya telaşla koşturuşuna. Pencereden içeri süzülerek yüzünü yalayan serin rüzgâr iyi geldi. Derin bir nefes alıp dünya, diye düşündü, güzel bir yer sahiden. Keşke boş yere endişelenmeden yaşayabilsem.

Düşünebildiği son şey de bu oldu zaten.

Birkaç saniye sonra, sırtına abanıp bütün gücüyle kendisini pencereden aşağı iten doktorun kahkahaları eşliğinde on birinci kattan aşağı düşmeye başladı. Neler olduğunu anlayacak vakti bile bulamadı. Yere çakılmadan evvel, ikinci kattan geçmekte olduğu sırada, üniformalı iki polisin muayenehaneye daldıklarını; yere çakılışından birkaç saniye sonra da, hastası tarafından elleri ayakları bağlı, ağzı bantlı halde, banyoya kapatılmış gerçek doktoru bulduklarını da göremedi haliyle. Görse bütün bunlar hakkında düşünecek çok şeyi olurdu. Ama o neyse ki güzel bir şey düşünerek öldü:

"Dünya güzel yer sahiden. Keşke boş yere endişelenmeden yaşayabilsem."

SONRA İŞTE SUSTUK BİRAZ

Endülüs o gün cayır cayır yanıyor, ateşi ha bire harlanan bol günahlı bir cehenneme benziyordu. Tepedeki güneş parladıkça gözlerim kamaşıyor; önümde uzanan yol, tütsülenmiş beyaz bir boşluğa gömülüyordu.

"Mecnun burayı görse, Sevilla'ya değil de kendi halinde bir çöle düştüğü için şükrederdi" dedim kendi kendime. Sonra kendim de niyeyse celallenip, "Mecnun çölde değil, Leyla'da yandı" diye dantelli bir cevap yapıştırdı öbür kendime.

Birbirimize baktık, birbirimizi anladık. Birbirini anlayanlar haklı çıkmakla uğraşmaz, uzatmadık. Derdimiz başımızdan aşkındı zaten; geçmiyordu gün, dinmiyordu sıcak, bitmiyordu yaz.

Derken ben, kendim yani, yolun kıyısına saklanmış eski bir bodega gördüm, soluklanmak için hemen içeri daldım. İçeridekiler, ellerinde hışırdayan yelpaze ve bardaklarında tıkırdayan buz marifetiyle serinlemeye çalışıyorlardı. Sessizce önlerine, ama muhtemelen aslında geriye, mazide mühürlenmiş eski bir yere doğru bakıyorlardı. Dalmış gibi, yok hayır tam boy verecekken öylece kalmış gibi, kalmak da değil aslında, hani oracıkta dibe çöküp boğuluvermiş gibi bir halleri vardı. Sanki herkes gelmiş, oturmuş, birbirine bakmış, birbirini anlamış, daha fazla soruya ve cevaba lüzum duymadan usulca anlaşmıştı.

Sözcüklerden emekli olup buranın sükûnetine yerleşmişlerdi hep birlikte.

Şöyle bir etrafıma bakındım. Duvarlardaki çataklardan sızan sessizliğe kulak kabarttım. Hoşuma gitti.

Bara yanaşıp sırtı dönük, bardakları kurulayan ihtiyar barmene bol buzlu bir paçaran ısmarladım. Herifçioğlu oralı bile olmadı. Etrafında gezinen karasineği eliyle kovaladıktan sonra, bardakları kurulamaya devam etti.

Açıkçası sinek kadar kale alınmamaya gücendim biraz. Beni de kovalasın istemiyordum ama lütfedip soğuk bir şeyler verseydi fena olmazdı. Hiç değilse, "Tamam, bekle sıranı" filan deseydi. Duysaydı yani beni, görseydi. Koskoca profesörler söylüyor; insan ruhu için en kahredici ceza görmezden gelinmekmiş. Kişi, her türlü işkenceye dayanabilirmiş de, yok sayılmaya, varlığının öteki tarafından tasdik edilip onaylanmamasına katlanamazmış. Katlanamadım.

Ben varım; lütfen buna hükmet ve ne olur müsaade et, dercesine yineledim siparişimi:

"Bir paçaran lütfen."

Yine cevap gelmedi. O sırada gördüm, barda oturan adamlardan biri alaycı bir nazarla bana bakıp gülümsemekteydi. Kaşımı gözümü şöyle bir çalkalayıp hayırdır bilader der gibi bir işaret yaptım. Sarhoşluktan dili ağzının içinde dolanarak cevap verdi.

"İlk gelişin mi?"

Sarhoş herif Spagetti Western'lerden fırlamış gibiydi. Ancak "Buralarda yenisin galiba ahbap" olabilirdi sözlerinin meali.

"Evet" dedim, ne diyeyim. Çekip vuracak halim yok ya. Sesi en gür çıkan horoz olsam ne fayda, neticede bu çöplükte yeniyim.

"Bekle" diye cevap verdi beriki. "Döner birazdan yüzünü, verirsin siparişini."

Sebebini pek anlamadımsa da bekledim. Bekleyen derviş muradına ermiş. Bir de şey var tabii, bekleyen derviş

beklemekten gebermiş. Neyse, benim için dert değildi. Beklemeyi bilmek, talimli olduğum bir maharetti. Anlamadan beklemek. Ne kadar bekleyeceğimi kestiremeden, niye ve hatta bazen neyi beklediğimi dahi çözemeden, öylece beklemek... Beklemekte talimli, terbiyeli ve hayli becerikliydim.

Bekledim.

Neden sonra dönüp yüzüme baktı ihtiyar barmen. Kelimelere yaslanmadan, ne istediğimi gözleriyle araştırdı. Ben de içimden "no pasaran" dışımdan da "bir paçaran" dedim az evvelki gibi. Yaklaştı, dikkatle dudaklarıma baktı. Yeniden söylememi bekler gibi bir hali vardı. Çaresiz, zarafetle yineledim:

"Bir kadeh paçaran ulan!"

Başını sallayıp yine arkasını döndü, acelesiz hareketlerle siparişimi hazırladı ve buzla yıkanmış paçaranımı küt diye tezgâhın üstüne bıraktı. Tezgâhın tuhaflığını ancak o zaman fark ettim. Eskiden okulda kullandığımız karatahtalara benziyordu bazı yerleri. Barmen bir yerlerden eline geçirdiği tebeşirle tezgâhın üstüne hesabı yazarak aklımdan geçenleri temize çekti. Ben parayı tezgâha bıraktım, o da bana gözleriyle teşekkür etti. İkimiz de çıt çıkarmadık. Bir, ki, üç, tıp...

Adamın gerçek bir kaçık, mekânın da düpedüz tımarhane olduğuna hükmetmek üzereydim ki gözüm tezgâhtaki peçeteye takılıverdi. Peçeteye çizilmiş bodega logosundaki ismi okumamla aydınlanıverdi içerdeki sessizliğin esbabı mucibesi: "Dilsizin yeri".

En nihayet anladım, adam kaçık değil, sağır ve dilsizdi. İçeridekilerin sessizliğine bakılırsa, herhalde mekânını da suskunlukla mühürlemişti. Küçük bir adacık inşa etmişti buraya. Sessiz bir adacık. Ve muhtemelen bütün bu insanlar da o sessizliğe sığınmaya gelmişti. İçlerinde kırgın bir ümitle herhalde: Konuştuklarını anlamayanlar, belki sustuklarını dinlemeyi becerirdi.

Kadehimden bir yudum aldım ve suya atılmış kâğıt geminin leğendeki yolculuğu gibi aptalca bir ciddiyetle düşünmeye

başladım. Kimdi bu dilsiz? Burada ne işi vardı? Neden sessizliğe gömmüştü her yeri ya da konuşsa ne anlatırdı?

Cevaplar vermeye başladım böylece. Bir kendimden, öbür kendime.

Adı Pablo'ydu. Granadalı bir şairdi, tıpkı Lorca gibi. Vaktiyle bir kadını sevmişti. Sevilla'dan evvel, onun aşkında yanmayı seçmişti. Sonra kadın çekip gidince bizimkinin külleri uçup buraya kadar gelmişti. Yarım kalmış aşkların korunu taşıyanların ve çoktan küle dönmüş olanların kimseye diyecek bir şeyi kalmaz bazen. O da vardığı bu yeni şehirde bu bodegayı açmış ve eksik kalan ne varsa hepsini susuvermişti.

Yok, yok, böyle değildir.

Adamın adı Josu'ydu o zaman. Kuzeyden, Bask tarafından, mesela Donosti'den gelmişti. Ama evvela şehrine ısrarla San Sebastián diyenlerle uzun bir kavgaya girişmişti. Bundan kırk beş sene önce, Franco daha hayattayken, Josu da henüz tüyü bitmemiş bir delikanlıyken, bir işkence tezgâhında dilinden olmuştu mesela. Sözcükler, çatlayarak dağılan tohumlar gibi dişlerinin arasında patlayıp bir bir yere dökülmüşlerdi. Sonra işte bir yolunu bulup kaçmıştı oralardan bizimki. Adına mesela Javier demişti. Bir Javier gibi gelip bodegasını açmıştı burada. Sessizliğindeki sırrı bilmeseler de hürmet gösteren müşterileri de susmuştu onunla birlikte. Susmanın iyi geldiğini gördükçe daha çok, daha da çok...

Yok böyle de olmasın.

O zaman belki de Ramon'du ismi. Doğuştandı bu hali, evvel ezel dilsizdi. Kelimelerden, çığlıklardan, iltifatlardan, iftiralardan, sevgi ve nefret haykırışlarından azade bir dünyaya gelmişti. Hayatı boyunca ne söyleyebilmiş ne de işitmişti. Eli ekmek tutacak yaşa gelince, babasının da yardımıyla bu bodegayı açmış yahut bu bodegaya kapanmıştı. Gelenler, onun

sessizliğinde bir hikmet bulmuş, bulduklarını bölüşerek çoğaltmaya koyulmuştu. Kim bilir... Bütün bunları, kim bilebilir...

Ben paçaranla büsbütün buğulanan zihnimden böyle olur olmaz hikâyeler geçirirken, dışarıda gök aniden ikiye yarıldı ve felaket bir yaz yağmuru başladı. Havadaki cehennem sıcağı biraz rahatlar şimdi diye düşünüp ben de rahatladım. Neşeme ortak arar gibi barın arkasında çalışan ihtiyara baktım. Pablo'ya, Josu'ya, Ramon'a... Başını eğmiş bardakları diziyordu. Öyle derinlere dalmıştı ki anladım, içinde kopan başka bir fırtınayı dinliyordu. Yağmur, sokakların alevini söndürürken, o kim bilir içindeki hangi Leyla'da yanıyordu. Fırtınasının muhteviyatını, ateşinin tutuşturduğu çalıyı asla bilemeyecektim. Susmuş veya susmayı seçmişti. Böylece cevaplar kadar sorular da anlamını yitirmişti.

Paçaranımı kafaya diktim, az önce dilsizin bıraktığı tebeşirle tezgâha minik bir "görüşürüz" çiziktirip dışarı çıktım. Yaz bitmemiş ama cehennem sıcağı ihtiyaç molası vermişti. Hayat dediğin zaten tam da böyle bir şeydi.

Başımı kaldırıp gökyüzünün o kudretli ateşine baktım. Dedim ki kendi kendime, daha evvel nasıl devrildiyse bir bir yıllar, elbet geçecek her şey yine. Ayrılıklar, kalp kırıklıkları, bekleyişler, mevsimler ve tabii bir de bu yaz. Hep bir enkazdan doğacağız biz ve en nihayet göçerken buralardan, ardımızda bırakacağımız yine başka bir enkaz.

El ele tutuştuk kendimle ben. Sonra işte sustuk biraz.

ŞİMAL YILDIZI

İşaretparmağıyla önce beni, sonra kendini gösteriyor. "*Friends. You, me, we, friends.*"

Yarım saat diye gittiğim okuma etkinliği iki buçuk saat sürmüş. Bir de üstüne tek kelimesini anlamadığım Korece bir tiyatro oyunu izleyip kulağımı, pısır pısır çeviri yaparak yardımcı olmaya çalışan genç tercümanın tükürükleriyle doldurmuşum. Tam her şey bitti, kendimi otele atacağım derken, bu defa da gökyüzü yırtılıyor, bardaktan boşanırcasına yağmur başlıyor. Trafik felç, taksiler asla durmuyor. Biz, hiç komik olmayan bir fıkra gibi, bir Türk, bir Hintli, bir Filipinli, tercümanımızla birlikte, belediye binasının önünde mahsur kalıyoruz.

Bir an evvel otele gidip internetten haberlere bakmam lazım oysa. Seul'e geldiğimin ertesi günü İstanbul'da havaalanı saldırısı olmuş. Aklım hep orada. Evvelki sene Çin'e gittiğimde de Ankara gar katliamı olmuştu. Uzağa gitmeye korkar hale geldim. Ne zaman arkamı dönsem, sevdiklerimi son görüşümmüş gibi bir his içimde. Bir kerede vedalaşamıyorum artık kimseyle. Defalarca dönüp öpmeler, tekrar tekrar sarılmalar... Her lafa son söz olabilirmiş gibi muamele etmeler. Hepimizi delirttiler.

Biz komik olmayan fıkranın trajik bileşenleri, muhtemelen her birimizin aklında başka tilki, Seul belediye binasının önünde dikilirken, acayip kılıklı yaşlı bir adam çıkageliyor. Cart yeşil ekose bir takım var üstünde, sol cebinden kravatıyla aynı renkteki mendili sarkıyor. Bir yanıyla başka bir yüzyılın jantisi, bir yanıyla az evvel aklını kaçırmış gibi. Hangisi doğru bilemiyorum. Tek bildiğim, otele gidip haberlere bakmak istediğim. Çünkü bazen, ben bakmazken, hemencecik birileri ölüyor.

Adam hedefe kilitlenmiş bir kararlılıkla doğruca bize yöneliyor. Belli ki içerideki konukların arasındaydı. Yanıma sokulup kırık İngilizcesiyle soruyor.

"Turk? You, Turk?"

Başımla tasdikliyorum.

Böylece başlıyor konuşmaya. Hızlı hızlı, uzun uzun bir şeyler anlatıyor. Kendi dilinde, Korece. Tek kelimesini anlamıyorum. Dilbilimcilerin Ural-Altay dil ailesine mensup olduğundan Türkçeye hısım saydıkları bu dile karşı en ufak aşinalık duyamıyorum. Az evvel tiyatroda da ilk duyuşta kavga sandığım diyaloglar aşk itirafı çıkmıştı. Bilinmeyen diller karşısında sık yaşanan bir cehalet bu, gittiğim ülkelerde Türklerin kendi aralarında yaptığı her sohbeti kavga sananlarla çok karşılaştım. Sürekli kavga etmemizle de ilgisi olabilir, dilimize yabancı kalmalarıyla da, emin olamıyorum. Şimdi ben de karşımdaki ekoseli beyefendinin iniş çıkışı bol heceleri karşısında sitayiş mi, yoksa sinkaf mı işittiğimi tahmin edemiyorum. Fakat adamın seri monolog iştahı karşısında şaşırıyor ve böylesine kendini kaptırarak ne anlatıyor olabileceğine dair bariz bir merak duyuyorum. Dönüp tercümana bakıyorum. İlk şaşkınlığı üstünden atan tercüman çevirmeye başlıyor. Adamın Kore Savaşı'ndan bahsettiğini ancak o zaman öğrenebiliyorum.

"Ben çocuktum" diye anlatıyormuş meğer. "Babam savaşa gitti. Köydeki bütün erkekler gitti. Çoğu geri dönmedi. Babam

döndü. Ama iki bacağı üstünde yürüyerek gittiği savaştan tek bacak ve bir koltuk değneğiyle döndü. Olsun, gene de döndü."

Dünyanın neresine gidersem gideyim hep aynı kesif hikâye işte diye düşünüyorum. Adamın durduk yere gelip neden bunları anlattığına dair makul bir fikir yürütemesem de işittiklerim karşısında üzülüyorum. Ne de olsa yirmi yaşında çocukların gittikleri yerden dönmeyişinin ne manaya geldiğini çocukluğumdan beri biliyorum. Geride kalmanın mahcubiyetini bir meme gibi emerek büyüdüm ben.

İçimden bunları düşünürken adam birdenbire yine İngilizceye dönüyor. Yüzünde buruk bir tebessüm beliriyor. Minnetle bakıyor gözlerimin içine ve fısıltıyı anıştıran bir sesle, "*Thank you*" diyor. "*I thank you.*"

Olaydan kopuyorum. Bağlantıyı kuramıyorum. Az evvel savaştan tek bacakla dönen babasından bahsetmiyor muydu? Şimdi niçin bana teşekkür ediyor?

Hintli ve Filipinli bana bakıyor. Ben dönüp tercümana bakıyorum. Tercüman adama bakıyor. Hepimiz birbirimize bakıyoruz. Hepimiz birbirimizi anlamanın peşindeyiz, ama hiçbirimiz birbirimizi anlamıyoruz. Hayatlarımızın özeti gibi bir an.

Adam havadaki anaforlu muğlaklığı sezince, çat pat İngilizcesiyle izahata girişiyor. Hemen hemen şu meale gelebilecek şeyler mırıldanıyor:

"Var senin deden gelmek buraya, ölmek burada."

Haydaa! Dedemin Kore'ye gittiğini hiç sanmıyorum. Rahmetli Norveç'te yaşadı, Yalova'da öldü. Karşımdaki adamın meczupluğundan emin oluyorum. O ise derdini anlatma gayretiyle çırpındıkça çırpınıyor.

"Var senin deden, savaşmak burada, benim babamla yan yana."

Böylece nihayet düşüyor jeton. Adamcağız Kore Savaşı'na katılan askerlerden bahsediyor. Gıyabi dedelerimden.

"Senin deden gelmek buraya, ölmek burada. Bizim için. Ben sana, biz sana, çok teşekkür şimdi. *Friends. You, me, we friends.*"

Hay Allah! Al işte durduk yere bir yumru boğazıma...

Hızla eski bir sinema perdesi geriliyor zihnimin atlasına. 1950 senesinden kalma sepya kareler hareketleniyor.

Ortalık toz duman.

Kuzey Kore, Güney Kore birbirine girmiş. Sovyetler, Amerika, Çin, herkes menfaati çevresinde vaziyet alıyor. Demokrat Parti Türkiyesi, İkinci Cihan Harbi'nden sonra yanaşacak liman arıyor. NATO'ya girmek temennisinde ama önce yaranması lazım birilerine. Bir şey vermek lazım, çam sakızı çoban armağanı babında bir hediye. Kravatlı adamlar oturdukları maroken koltuklarda düşünüyor: En kolay ne feda edilir bu ülkede? Ve yerlerinden kalkmadan cevaplıyor: Yirmi yaşında çocuklarımız var bizim. Her zaman her devirde ölmekle vazifeli yoksul çocuklarımız. Ne vakit sıkışsa başımız, kumbara gibi kırıp bozdururuz canlarını. Yaşasın kahramanlarımız.

Gençler Kore'ye gönderiliyor böylece. Dünyalar güzeli bir ismi var tugayın: Şimal Yıldızı. Dünyanın neresinde kaybolursan kaybol, onlara bakarak bulabilirsin yolunu. Onlar seni aydınlatır, pusulan olur. Ve her defasında, sonunda hep onlar kaybolur.

Şimdi, elli altı sene sonra, Seul'de göğü delen bir yağmurun altında, hiç tanımadığım bir dede, gelmiş bana teşekkür ediyor. Adamın iyi niyetini, hürmetini, minnetini görebiliyorum elbet. O sahici vefayı ve samimi kenetlenme temennisini. Bir kardeşin öbürüne uzattığı yanağı, omzu, gözyaşını, hepsini. Ama gene de taşa benzer bir şey yerleşiyor gırtlağıma. İşittiğim teşekkür içime sinmiyor. Rica edemem çünkü ben. Evet, öldü dedelerim burada, ne demek, bizim için şerefti, rica ederim, diyemem.

Konuşacağım fakat sesimde kılçıklı bir hırıltı. Uzanıp adamın elini tutuyorum ve beceremeyeceğimi tahmin etsem de deniyorum anlatmayı.

Bana teşekkür etmemesini söylüyorum. Bir ölünün yitmiş hayatı üzerinden edilen teşekkürü çünkü, bir diri olarak ben

kabul edemem. Çünkü hayattayım, çünkü şakır şakır yağmur yağıyor tepeme, çünkü yarın güneş doğacak yine, çünkü birilerine sarılacağım, şarkı söyleyeceğim, deniz kıyısında yürüyeceğim, çünkü dönmeye devam edecek dünya ve ben içinde olacağım.

Velhasıl kimsenin çocuğunu, dedesini, sevdiğini, kimsenin kimsesini, başkasının savaşına yollayamam ben. Gidince ölüyorlar çünkü. Ve kimsenin ölümünü göğsüme şeref nişanı gibi takıp gezemem.

Onlar analarının kucağından, babalarının omzundan, sevgililerinin rüyalarından, göğe fırlatılmış yıldızlar gibi koparıldıklarında... Yarın uyanmak yok gibi sonsuza dek uyuduklarında...

Arkalarından tebrik ve teşekkürleri toplayamam ben.

Hiç anlamıyor söylediklerimi. Boş boş bakıyor. Ben de, "Boş ver" diyorum.

Adamı öpüyorum yanaklarından.

"Ama yine de" diye ekliyorum, "tabii, var biz senle arkadaş olmak, kardeş olmak, aynı acıya yoldaş olmak. *You, me, we, friends.*"

Yağmura ve fıkranın kalanına aldırmadan yürümeye başlıyorum sonra. Bir an evvel gidip haberlere bakmam lazım. Yine birileri ölmüş olabilir. Ne zaman bakmasam ölüyorlar.

Başımı göğe kaldırıyorum, Şimal Yıldızı'nı arıyor gözlerim. O kayıp. Bense birilerinin giderken ardında bıraktığı çığlık gibi hayattayım.

Gökyüzü, bütün yıldızlar sönmüş gibi karanlık. Hakkıdır matem, tutsun.

Yağmur yağıyor. Yıkamıyor ama hiçbir şeyi. Onun da alacağı olsun.

BEKLE BENİ CECILIA, BELKİ DE GELMEM

Hafta sonu Antonio'nun peşine takılıp memleketi Callosa'ya doğru ufak bir yolculuk yaptık. Oğullarını ve yanında eşantiyon getirdiği arkadaşlarını karşılarında bulmaktan hayli memnun görünen Senyor ve Senyora Ferrer, bizi nasıl ağırlayacaklarını şaşırdılar. Sabah *ensaimada*'ları, öğle *paella*'ları, akşamüstü vermutları derken, aile ziyaretinin yeme içme turizmine dönüşmesinin evrensel bir kaide olduğunu hatırladık. Bu turizmin sac ayaklarından biri de kuşkusuz fotoğraf albümleriydi. Fotoğrafların artık kâğıda basılmadığı serzenişi etrafında dönen mutat muhabbet eşliğinde, Antonio'nun çocukluğuna, ilk komünyona, ana babasının düğününe, hep beraber gidilen pikniklere, neşeli yaz tatillerine ait sararmış fotoğraflar tek tek incelendi. 70'lerin şapkaları beğenildi, 80'lerin vatkalarıyla dalga geçildi, 90'ların kışkırtıcı tarzı hasretle yâd edildi. Her şey tam da olması gerektiği gibiydi. Ta ki Antonio, "Çatı katına çıkalım, orada daha ne ganimetler var" diyene kadar.

Teklifi ikiletmeyip hevesle tırmandık çatıdaki minik odaya. Çıplak ampulün yaydığı loş ışığın altındaki kutuları, sandıkları, tozlu rafları merakla inceleyip, arkadaşımızın lise dönem ödevinden, annesinin çocukluğundan kalma bez bebeğe kadar

sayısız hazineyi elden geçirdik. Sandıklardan birinde, Antonio'nun da daha evvel fark etmediği bir mektup öbeğiyle karşılaşana kadar epeyce gülüp eğlendik. Fakat bizler daha doğmadan evvel yazılmış, bir ip marifetiyle birbirine bağlandıktan sonra çatı katına saklanmış bu mektuplar, ruh halimizi tamamen değiştirdi. İlk başta bir mahremi talan etmenin rahatsızlığıyla çekine sakına baktık mürekkebi solgun satırlara. Derken merak terbiyeden ağır basınca, mahcubiyeti boş verip ansızın karşımıza çıkan eski bir hikâyenin içine dalıverdik.

"Senyorita Cecilia" diye başlıyordu Pedro imzalı ilk mektup. "Burada her sabah saat beşte kalkıyoruz. Yemek molası sayılmazsa güneş batana değin durmaksızın çalışıyoruz. İşin külfetine ancak sizi düşünerek katlanabiliyorum. Benden uzakta bile olsanız, bir yerlerde nefes alıp verdiğinizi bilmenin mutluluğuyla huzur buluyorum. Bir aile kurmaya yetecek nakdi biriktirdiğimde dönüp izdivacınıza talip olacağım. Beni dünyanın en mutlu erkeği yapmaya razı gelip gelmeyeceğinizi soracağım size. O vakte dek beni beklemenizi isteseydim ne derdiniz? Aşkınıza ölüm mahkûmu yazılmış bu karasevdalının son arzusunu kabul eder miydiniz?"

Cecilia'nın ne yazdığını göremedik. Ama Pedro'nun sonraki mektubundan, ilkine müspet bir cevap aldığı anlaşılıyordu. Pedro'nun "Benim sevgili Cecilia'm" diye başlayan ikinci mektubu, belli ki dönüşünü beklemeyi kabul etmiş olan genç kadının ahlakından, erdeminden dem vuruyor, ona methiyeler düzüyordu.

"Pek çokları çağımızda insanların, hele ki kadınların değiştiğini söylüyor. Artık aşkların eskisi gibi derin yaşanmadığını, kimsenin kimseyi beklemeye yanaşmadığını, âşıkların hercai hevesler peşinde dolandığını anlatıyor. Fakat bütün bu karamsar laflar umudumu kırmaya yetmiyor Cecilia. Senin sözün kutsal kitaplardaki sözler kadar güvenilir benim için.

Beni bekleyeceğini bilmenin heyecanıyla şimdi eskisinden iki kat daha fazla çalışıyor ve eskisinin yarısı kadar bile yorulmuyorum. Döktüğüm ter, gelecekteki yuvamızın inşasında kullanacağım harca karışacak. Bunu bilmek bana kuvvet veriyor. Bekle beni Cecilia. Sana geleceğim. Seni hep sevdim, hep seviyorum, hep seveceğim."

Mektuplar böyle böyle iki yılı aşkın devam ediyor. Genç adam her mektupta dönüşünün yaklaştığından bahsediyor. Cecilia'ya bizim bile kalbimizi eriten aşk sözcükleri sıralıyor; düğünlerinin, birlikte yaşayacakları evin, çocuklarına koyacakları isimlerin hayalini kuruyor. Her yeni mektubundan Cecilia'nın bu hayallerin üstüne yenilerini koyduğunu, bekleyeceğini yinelediğini ve sahiden de sabırla beklediğini anlıyoruz. Merakla, mutlu sona yaklaşmanın heyecanıyla okumayı sürdürüyoruz.

Derken tarihlerden anladığımız kadarıyla Pedro'nun mektupları seyrekleşiyor. Gurbetteki âşık, sayıca azaldığı yetmez gibi bir de seyrekleşen mektuplarında işlerin yoğunluğundan, vakit bulup yazamamaktan filan bahsetmeye başlıyor. Ve sonra da kesiliveriyor mektuplar. Okuduğumuz romanın ikinci yarısı kâğıda basılmamış gibi kalakalıyoruz, peki şimdi ne olacak?

Çabucak aşağı inip Antonio'nun babasına soruyoruz; Cecilia kim? Pedro'ya ne oldu? Bu romanı bizim için kim tamamlayacak?

Senyor Ferrer, ilkin neden bahsettiğimizi anlamaz bir ifadeyle bakıyor. Mektuplardan dem vurduğumuzda "Haaa" diyor, "şu mesele." Cecilia, vaktiyle büyükannenin yanında çalışan Perulu bir genç kızmış. Senyor Ferrer onu hayal meyal, bir çocukluk düşü gibi hatırlıyor. "Uzun, kapkara saçları vardı ve bir ayağı hafif topaldı" diyor.

"Peki Pedro? Evlendiler mi?"

"Pedro evlenmiş ama Cecilia'yı bilmiyorum."

"Nasıl yani, birbirleriyle evlenmediler mi?"

"Pedro kasabaya dönmedi. Hafızam beni yanıltmıyorsa, aynı şehre çalışmaya gitmiş bir hemşerimizden orada biriyle evlendiğinin haberi gelmişti. Cecilia sormak için mektuplar yazmış ama cevap alamamıştı."

"Ne yaptı peki?"

"Birkaç sene daha bekledi. Sonra da bir sabah erkenden vurdu kapıyı, çekti gitti."

"Nereye?"

"Bilmiyoruz. Sabah kapının sesiyle uyandık. Kadıncağızı bir daha gören olmadı."

Omuzlarımız düşüyor. Bekleyişiyle kalbimizde bir odacık edinen Cecilia'nın akıbetini böyle hayal etmemiştik. Mektupların roman sayfası değil, sahiden yaşanmış bir hayatın buruk vesikası olduğunu bilmek tadımızı kaçırıyor. Cecilia'yı konuşuyoruz bir müddet. Nereye gitmiş, ne yapmış olabileceğini. En çok da onun uzun ve sahipsiz bekleyişini.

Derken konu dağılıyor. Akşam yemeği vakti geliyor. Yemekten sonra eski bir Berlanga filmi izleyip günün yorgunluğunu atmak için yataklara yollanıyoruz. Fi tarihinden kalma, rahatsız bir döşek bu, uzanır uzanmaz içine çöküyorum. Hah, diyorum içimden, sabaha kadar sağımdan soluma döne döne koyun sayadururum. Ama öyle olmuyor. Yemekte yuvarladığım birkaç kadeh yeşil şarabın etkisiyle çabucak uykuya dalıyorum. Gündüz hakkında o kadar konuştuktan sonra gece rüyamda Cecilia'yı görebileceğimi ummuştum, öyle olmuyor. Görmüyorum. Bir külçe gibi yapıştığım yatakta, yarı ölü uyuyorum.

Fakat gece yarısı aniden sessizliği yırtan bir sesle uyanıyorum, kapı sesi. Biri dış kapıyı gürültüyle çekti. Yataktan çıkıp parmak uçlarıma basarak pencereye gidiyorum. Cılız sokak lambasının altında uzayıp giden bomboş sokağa bakıyorum. Evden biri çıkacak mı? Tam yanıldığımı düşünüp yatağa dönecekken titrek bir gölge görüyorum kaldırımın köşesinde.

Topallayarak yürüyor. Kulak kabarttığımda, kaldırımda tıkırdayan aksak adımları işitiyorum.

Pencereyi açıp ardından sesleniyorum:

"Senyorita Cecilia, siz misiniz?"

Dönüp bana bakıyor. Sağ elinin işaretparmağını dudağına götürüp "Şşşşt" diyor. "Bırak gittiğimi sansınlar. Beklemenin ne kadar uzun sürdüğünü bilmesin kimse. Yoksa aşktan ömür boyu korkarlar."

ÇOCUK VE SİNEK

Genç kadın oğlunun elinden çekiştire çekiştire kafeden içeri girip cam kenarındaki masaya yerleşti. Çocuk, annesine ve dünyanın kalanına küsmüş gibi isteksizce oturdu gösterilen sandalyeye. Camdaki sineği izlemeye koyuldu. İki bacağını aheste aheste birbirine sürten bu garip mahluk, insan doğmanın dertlerinden tümüyle azade görünüyordu. Çocuk sineğe özendi. Evde, okulda, sokakta, ikide bir büyüyünce ne olmak istediğini sorup duruyorlardı. Büyüyünce sinek olmak istedi.

Sinirli hareketlerle çantasından telefonunu çıkarıp tuşlara vura vura belli ki epeyce öfkeli bir mesaj yazan annesi, masaya gelen garsondan kahve ve portakal suyu istedi. Garson gittikten sonra çocuğa sordu:

"Portakal suyu içersin değil mi? Yine kola diye tutturma lütfen, portakal suyu içersen daha çabuk büyürsün."

Çocuk cevap vermedi. Soruların kendisine cevaplar bulunduktan sonra, öylesine, âdet yerini bulsun diye sorulmasına alışkındı. Ondan cevap isteyen yoktu. Büyükler soru sormaktan hoşlanıyordu sadece. Cevapları umursadıklarından değil, galiba soru sorduklarında kendilerini daha adil ve huzurlu hissediyorlardı. Bir görev tamamlamış gibi. Çocuk büyüyünce merak edilen bir cevap olmak istedi.

Birdenbire uçup kim bilir nereye giden sinek tarafından terk edildiği için şimdi gözlerini yere çevirmiş, bakışlarıyla ayakkabılarının ucunu araştırıyor, orada bulacağı gizli bir noktacıktan içeri girip her şeyden, herkesten saklanmak istiyordu. Bir keresinde sıra arkadaşı Pınar, kendi kolundaki siyah bir et benine girip saklanabildiğini söylemişti. Teneffüste bahçede dolaşırlarken, bir sır verir gibi, "Bir süre gözünü kırpmadan oraya bakıyorsun, sonra hoop içerdesin. Artık etrafındaki hiçbir şeyi duymuyorsun, görmüyorsun. Babam sinirli olduğunda ben hep buraya saklanıyorum. Evdekilerin bilmediği uygun bir yer bulursan sen de gizlenebilirsin" diye fısıldamıştı.

Çocuk o günden beri saklanmayı deniyordu. Ne yazık ki kolunda bir ben yoktu. Bacağında da. Sağ yanağının kenarında bir tane vardı sadece ama yüzünde saklanmayı anlamsız buluyordu. Öyle bir yere saklanmalıydı ki icabında kendi de kendini görmemeliydi. Ayakkabılarının ucuna baktı yeniden. İnsan kendine ait olan ama kendi parçası olmayan bir yerde saklanabilir miydi? Çocuk büyüyünce saklanacak yeri olan biri olmak istedi.

"Küsmene gerek yok" dedi annesi çocuğun gömleğinin yakasını düzeltirken. "Bu kadar çok küsmemelisin zaten. Bizleri de anlaman lazım biraz."

Çocuk ağzının içinde bir yerlerde "Küsmedim" gibisinden bir şeyler geveledi. Küsmüştü oysa. Sadece küstüğünü söylemeyi gereksiz buldu. Söylememek söylemekten daha iyiydi çünkü. İnsan daha az üzülüyordu. Küstüğünü söylediğinde gönlünün alınmasını bekliyor, alınmadığında daha derinden kırılıyordu. Bakmıştı küstüğünü duyurmak kimseyi harekete geçirmiyor, o da zamanla söylememeyi öğrenmişti. Küslük o kadar gri ve kırçıllı bir şeydi ki, biri dikkatli baksa zaten görürdü değil mi? Kimse o kadar dikkatli bakmıyordu ve küstüğünü gören bir Allahın kulu yoktu. Yine de sonunda böylesini tercih etmişti çocuk. Hiç değilse söylemeyeyim ve kalbimin tamir edilmesini umarak

beklemeyeyim. Çocuk büyüyünce küsmeyen ve gönlünün alınmasını da beklemeyen biri olmak istedi. Kimseyi küsecek kadar önemsemeyen biri. Pınar hariç kimseyi.

"Baban seni çok seviyor biliyorsun" dedi bu defa annesi. Böyle konuları konuşmayı ne çok seviyordu. Hep kendi istediği kadar ve kendi istediği şekilde. Şimdi bu tek cümleyle meseleyi çözdüğüne inanmak, arkasına yaslanmak ve bu konuyu sonsuza kadar unutmak istiyordu. Çocuk yine ağzının kenarıyla "Biliyorum" diye cevap verdi. Asıl düşündüklerini söylemeyecekti. Dile gelmiş her üzüntü sahici bir teselli bekliyordu çünkü ve beklenen teselli gelmek bilmiyordu. Bu büyükler insanı kırılmaktan korkuta korkuta yalancı yapıyordu. Çocuk büyüdüğünde korkmayan ve kırılmayan biri olmak istedi.

"Biliyorsun kardeşin daha çok küçük. Şimdi onunla meşgul olmaları gerekiyor."

Çocuk annesinin yüzüne baktı. Sinirlendiği zamanlarda olduğu gibi yine gözü seğiriyordu kadının. Ağladığı zamanlarda olduğu gibi rimeli de akmıştı biraz. Çocuk işaretleri okuyarak annesinin üzgün veya öfkeli, bazen de hem üzgün hem öfkeli olduğunu anlamayı biliyordu. Söylediklerine kendisinin bile inanmadığını da tabii. Bunu işaretlerden anlamamıştı ama, kulaklarıyla işitmişti. "Böyle babalık mı olur!" diye bağırmıştı çünkü telefonda annesi. "Hepi topu haftada bir gün alıyorsun zaten. Hayır efendim, ben bakmaya üşenmiyorum, oğlan babasız büyüyor diye üzülüyorum."

Çocuk büyüdüğünde babasız büyümemiş bir yetişkin olmak istedi.

Kendisine kardeş geleceğini öğrendiğinde nasıl sevinmişti oysa. Yüzü yüzüne benzeyecek mi diye heyecanlanmıştı. Ayrı evlerde yaşasalar bile iki kardeş olabileceklerine inanmıştı. Bayram harçlığından ona oyuncak ayı bile almıştı. Büyüdüğünde beraber binebilmeleri için bisikletini temizlemiş, kardeşi annesinin evine misafir gelirse diye ortadaki eşyaları yatağın altına

atıp odasını düzenlemişti. Ne var ki doğumdan sonra koştura koştura hastaneye gittiğinde gördüğü bebek, değil kendine hiçbir şeye benzemiyordu. Olsa olsa kırmızı bir et parçası. Yine de kucağına almak istemişti ama düşürürsün deyip vermemişlerdi. Öyle bozulmuştu ki, kucağına verdikleri ilk anda düşürmeye içinden yemin etmişti. Ama vermediler. Sonradan eve gidince yine içinden şükretti, Allahım iyi ki vermediler. Çocuk, büyüdüğünde kimseyi düşürmemiş bir yetişkin olmak istedi.

"Bir süre babanlara gitmesen diyoruz, ne dersin?" diye sordu annesi kahvesinden uzun bir yudum çekip. Yine cevap beklemeyen bir soru.

İki sene önce, "Bundan sonra artık iki evin, iki odan olacak, ne dersin?" diye sorduğunda da babası evden çoktan gitmişti. O zaman "Hayır" demişti ama cevabı bir şeyi değiştirmemişti. Bu defa "Olur" diyerek, olmaz deseymiş kararı etkileyebilirmiş gibi hissetmeyi denedi. Hissedemedi. Çocuk büyüdüğünde dilediği her şeyi hissedebilen biri olmak istedi.

"Hadi içsene, istedin o kadar" dedi annesi sinirli sinirli telefonuna bir şeyler yazmaya devam ederken. O kadar hırsla yazıyordu ki kolundaki bilezikler birbirlerine çarpıp şangırdıyordu. Çocuk Pınar'ın kolunu, Pınar'ın kolundaki tek ve sessiz beni düşündü. Kolunun içinde, dirseğine yakın bir yerdeydi ben, nasıl saklandığını anlatırken bahçede göstermişti. Pınar'ın kolları güzeldi ve elleri hiçbir zaman sinirli değildi. Gözleri de katiyen seğirmezdi. Komik bir şakaya uzun süre gülebilirdi ve gülerken çizgi filmlerdeki kızlar gibi kısardı gözlerini. Çocuk büyüyünce Pınar'ın kolundan tutup, onu birlikte saklanabilecekleri daha büyük bir yere, daha büyük bir bene götürmek istedi.

Yağmurda ıslanmış halde yeniden cama konup bacaklarını birbirine sürtmeye ve dünyaya insan olarak gelmenin kim bilir ne şahane bir şey olduğunu düşünmeye koyulan sineğe bakarak portakal suyunu başına dikti ve sonuna kadar içti. Madem sinek olamıyordu, o zaman hiç değilse bir an evvel büyümeliydi.

SAHİBİNDEN SATILIK

Feraye masadaki sürahiye baktı. Limonatanın yarısı bitmiş, kalan yarısı da ılımaya başlamıştı. Oturduğu plastik sandalyeye yapışan bacaklarını güçlükle kıpırdattı. "Yazın büsbütün çekilmez oluyor burası. Her sene biraz daha kalabalık. Doğru düzgün denize de inilmiyor artık. Nefret ediyorum bu evden de, kasabadan da" diye söylendi.

Ablası Sitare, kırgınlıkla iç çekip, "Eskiden severdin" diye karşılık verdi.

"Eskiden dediğin çocukken, geçen yüzyılda."

"Sadece burayı değil... Onları da severdin." Ablasının ne kastettiğini ilkin anlayamadı. Ama Sitare, "Hatıralarını böyle bir kalemde silemeyecek kadar severdin" diye devam edince, Feraye'nin boynu uzadı, damarları gerildi.

"Yine saçmalamaya başlayacaksan kalkıyorum ben!"

"Tamam, tamam, sakin ol. Sakince konuşalım."

"Konuşacak bir şey yok. Söylüyorum başından beri. Satalım gitsin. İsteyen alıp otursun, isteyen yıkıp yerine yenisini diksin. Hiç değilse cebimize biraz para girer."

"İhtiyacın mı var?"

"Kimin yok ki?"

"Doğru, herkesin var. Ama başka şeylere de ihtiyacımız var."

"Ne gibi pardon?"

Sitare gözlerini uzakta belirsiz bir noktaya dikip öylece kaldı. Güçlükle konuşur gibi, "Dönmeye" diye fısıldadı. "Bir zaman kendimizi mutlu ve tam hissettiğimiz bir yere dönebilme hissine."

"Kendi adına konuş. Ben kendimi ne mutlu hissediyorum burada ne de tam."

"Eskiden gelebilmek için yaz tatilini iple çekerdin."

"Yatılı okul berbat bir yer olduğu için olabilir mi acaba?"

"Neden böyle yapıyorsun? Allah aşkına tek bir güzel günün geçmedi mi bu evde?"

Feraye dişlerinin arasından tısladı:

"Senin için konuşmak kolay. Anıların güzeldir tabii. Benim anım manım yok."

Sitare kardeşinin kalbini yumuşatacak bir şeyler aradı. "Bir yaz şu kiraz ağacından düşmüştün, kolunu alçıya almışlardı."

"Ooo ne şahane anı! Geçmişi özlememek mümkün değil!"

"Babamın beti benzi atmıştı seni öyle görünce. Üstünde atletiyle, giyinmeyi bile akıl edemeden kucakladığı gibi hastaneye yetiştirmişti."

"Niye zahmete girmiş ki, mahcup oldum şimdi bak."

"Eve döndüğümüzde annem sen seversin diye mozaik pasta yapmıştı. Bu balkonda, bu masaya bırakmıştı. Ama tam böyle değildi burası o zaman. Masada kenarları dantelli beyaz patiskadan bir örtü, balkonda ipe dizilmiş biberler vardı."

"Başlarından attıktan sonra hiç değilse aç bırakmadıkları için şükretmem mi bekleniyor şu an?"

Sitare iç çekti. "Kimse seni başından atmadı Feraye. Kendin istemiştin o okulu. Nasıl çalışmıştın sınava. Kazandığında bayram etmiştik."

"Şu hayatta tek bir kararıma saygı duyuldu bu evde, o da yatılı okul. Ufacık çocuk nasıl yapar demediler, davul zurnayla gönderdiler, evet."

"Annem nasıl ağlamıştı sen giderken."

"Eksik olmasın. Sen de eksik olma. Evi sattırmamak için içli hatıralar da arama. Evi de istemiyorum, o hatıraları da!"

Kısa bir sessizlik oldu aralarında.

"Peki" dedi Sitare, "istediğin gibi olsun. Dönecek bir yerimiz kalmasın, peki. Hiçbir ikindi vakti hiçbir balkonda oturup hiçbir günbatımını seyre dalmayalım. Hep böyle taş gibi katı kalalım. Satalım evi. İlk isteyene satalım."

Ve bir koşu içeriden getirdiği beyaz kartona eğri büğrü ama kocaman harflerle yazmaya başladı:

"SAHİBİNDEN SATILIK".

S harfi öfkeli, H kederliydi, sondaki K ağlar gibi bükülüp kendini gizlemişti. Ablasının bu son hareketini beklemeyen Feraye, dehşetle kartona bakakaldı.

Bahçedeki ağustosböcekleri sustu aniden. Sokak sustu. Sokaktakiler sustu. Silinip gitti her şey. Bir tek oturdukları balkon ve balkonu kucaklayan ev kaldı. Şimdi abla kardeş, çocukluklarının geçtiği evin balkonunda baş başa oturuyordu ve artık içinde kimsenin yaşamadığı evin her odasından başka ses yükseliyordu. Mutfakta çilek reçeli kaynatan annelerinin bir o yana bir bu yana koşturan terliklerinin sesi, elindeki hortumla bahçedeki ortancaları sulayan babalarının kürdili hicazkâr makamındaki ıslığının sesi, vaktiyle ablasıyla uyudukları odadan yayılan çocuk gülüşmeleri... İçine koca bir taş oturdu Feraye'nin. Koca bir mezar taşı. Hayır, iki koca mezar taşı. Belki de dört şimdi.

Sitare, kardeşinin yüzüne bakıp yalvarır gibi sordu. "Neden bu kadar öfkelisin Feraye? Sevmekten başka ne yaptılar sana?"

Küçük kardeş ağzını açtı. Boğazındaki yumruyu hissedince geri kapadı. Durdu. Yutkundu. Sonra ağzını yeniden açtı. Dudaklarının arasından kopan cılız bir ses havaya dağıldı. "Öldüler abla!"

Sitare dondu kaldı.

"İnsan ölür mü ya, ölür mü?" diye inledi Feraye. "Hadi ben yatılı okula gitmiştim, yazdan yaza da olsa hep geldim. Onların gittiği yerden gelinmiyor! Ne kadar beklesem de dönülmüyor. İnsan ölür mü ya, ölür mü abla?! Bizi bırakıp ölünür mü?!"

Ablası uzandı, parmaklarıyla kardeşinin dağınık saçlarını taradı.

Feraye gömüldüğü hıçkırıklar arasından zar zor duyulur bir sesle, "Limonata" diye inledi. "Hastaneden döndüğümüzde annem mozaik pastanın yanına limonata koymuştu. Herkesten güzel yapardı. En güzel o yapardı. Ama seninki de güzel olmuş. Seninki de güzel abla..."

İki kardeş sessizce bakıştılar. Sitare gözpınarlarında biriken yaşları elinin tersiyle silip ılımış limonatayı masada boş duran iki bardağa tanzim etti. Havaya ferah bir nane rayihası yayıldı. Bir yerlerden terlik ve ıslık sesleri geldi. Ellerini aniden ürperen omuzlarında gezdirip "Sonunda biraz esti mi me?" diye fısıldadı Feraye. Sonra yutkunup ekledi: "Asıl eylülden sonra güzel oluyor burası. Gelecek yaz eylül gibi gelelim."

Sitare bıçak yarası gibi gülümsedi. İnce, ılık bir rüzgâr esti. Havada, suda ve toprakta. Herkes iliklerine kadar hissetti. Havadakiler, sudakiler ve topraktakiler. İki kardeş avuçlarını birbirlerinin avuçları içine sakladılar ve ağır ağır kızaran ufka baktılar. Olur manasında başını salladı Sitare ve kardeşinin sözlerini tekrarladı:

"Gelecek yaz eylül gibi gelelim."

FAZİLET HANIM'IN PAZAR SOHBETLERİ

Televizyonlar son otuz yılın en sıcak yazı diye bangır bangır bağırıyor. Ahali cehenneme dönmüş evlerde nefes alamayınca bir lokma esinti ümidiyle semt pazarına akmış. Pazaryeri ana baba gününe dönmüş, cayır cayır yanıyor.

Şaşı Numan'ın tezgâhındaki taze fasulyelerden birini orta yerinden kıran Fazilet Hanım, neticeden memnun kalmayınca tek kaşını yay gibi gerip yüzünün kalanını ekşitiyor. Esas derdi fasulyeler mi yoksa üstüne alev üfleyen havadaki nem mi kendi de bilemeden, tezgâhın öbür ucunda fasulye seçen Serpil Çakmaklı saçlı esmer güzeli genç kadına, "Aldığım nefes ciğerime yapıştı. Son otuz yılın en sıcak yazıymış" diye laf atıyor.

Fazilet Hanım pazarda yabancılarla laklak etmeyi pek sever. Fakat işittiklerine yalandan kafa sallamakla yetinen genç kadın pek muhabbetçi çıkmayınca, hevesi kursağında kalıyor. Cezayı Numan'ın fasulyelerine keserek elindekileri tezgâha bırakıp pazarın içlerine doğru ilerlemeye koyuluyor.

Bir yandan da Haydar'ı düşünüyor ister istemez. Haydar evde yalnız kalmayı sevmez, şimdiden söylenmeye başlamıştır. İyisi mi fazla oyalanmadan eve dönmeli.

Bol göbekli, bol bıyıklı bir adam, gömleğinin üstüne geçirdiği pembe dantelli sutyenle tezgâha tırmanmış, "Samantha

Fox da bundan takıyor, ikizlere takke" diye bas bas bağırıyor. Fazilet Hanım adamın önünden geçerken içinden yükselen kıkırdama arzusunu bastırıyor. Bu yaşta kadının hafifliğine bak derler diye ödü kopuyor. Ama gene de iki sokak ötede ayıp kaçacak tuhaflıkların pazar cumhuriyetinde cereyan edince olağan karşılanmasını pek eğlenceli buluyor.

Samantha Fox'u düşünüyor sonra. Mecmualardan bildiği, hoş hanımdı doğrusu, şimdi nerelerde, ne yapıyordur acaba? Hayırlısıyla, sağlıkla yaşlanıyordur inşallah. Aman hastalık, bela olmasın da kimsenin başına, Allah muhafaza.

İkizleri ve takkeleri geride bırakıp biraz ilerideki Necati'nin fasulye tezgâhına yanaşan Fazilet Hanım, tezgâha boylu boyunca uzanmış ayşekadınları iki parmağının arasında çıt çıt kırmaya başlıyor. "Necati, alacağım ama sakın kılçıklı çıkmasın!"

"Ayıpsın hanım abla, bizde yanlış olur mu?" deyip yalandan gönül koyuyor Necati.

Fazilet Hanım hemen yanında seçmece yapan müşteri kadına dönüp, "Hayır, kılçıklısı da bir şeye benzemiyor sonra" diye destek aranıyor.

Kadın, alnında birikmiş terleri mendiliyle silerken, "Nasıl pişiriyorsunuz?" diye soruyor.

"Zeytinyağlı."

"Soğanları fasulyeyle beraber çiğden mi atıyorsunuz, yoksa önden mi kavuruyorsunuz?"

"Ha, önden kavuruyorum. Hep aynı usul."

Kadın alnındaki terleri kurulamaya devam ederken, "Çiğden atın çiğden" diye yersiz bir ısrara soyunuyor.

Fazilet Hanım çattık diye düşünerek bakıyor kadına ama bir yandan da Haydarından bahsetmeye fırsat bulduğuna seviniyor.

"Benim Haydar öylesine alışkın. Başka türlü pişirmeye kalksam beğenmez şimdi."

Kadının gözlerinde saklamaya lüzum duymadığı öfke kıvılcımları çakıyor.

"Önüme iki lokma koyan var diye sevineceğine bir de yemek mi seçiyor? Kendi yapsın beğenmiyorsa!" Pazara gelmeden evvel evde kadıncağızın keyfini kaçıran bir şeyler olduğu muhakkak. Lakin Fazilet Hanım da milletin keyfi olsun diye Haydarına kıyacak değil.

"Hiç elinden gelmez öyle işler. Aman onun canı sağ olsun, ben yapıveririm, canım benim" diyor. Bu da kadını büsbütün kudurtuyor.

"Fena alıştırmışsınız o zaman siz onu. Üç günlük dünya, kimse için yormayacak insan kendini. Sonra tepenize binerler. Bakın ben bizim herife elimi verdim, şimdi kolumu alamıyorum. Bu erkek milleti ne kadir bilir ne kıymet!"

"Haydar öyle değildir. İyidir o, şefkatlidir."

Evde başına ne iş geldiyse burnundan soluyan kadın, zinhar sakinleşmiyor. Hem alaycı hem öfkeli bir nazarla dudak bükerek, dalga geçer gibi soruyor:

"Ay yani siz de... Allah aşkına bir Haydar ne kadar şefkatli olabilir ki?"

"Çoook" diye mırıldanıyor Fazilet Hanım, Haydarını düşünüp iç çekerek. "Yumuşacıktır o. Kıvrılmış yatıyordur şimdi. Beni özlemiştir. Gözü kapıdadır. Eve varayım da kucaklaşalım, şöyle bir üstümde gezinsin, rahata ersin diye bekliyordur."

Kadın duyduklarına inanamaz gibi, gözlerini hayretle belertip incecik, yılan dudaklarını büzüyor. Bunca tafsilata lüzum var mıydı, koca kadın, elin günün içinde yaşından da mı utanmadı dercesine, ayıplayarak Fazilet Hanım'a bakıyor. Sonra da buralara nasıl vardığı belli olmayan lafı daha fazla uzatmadan, Necati'nin elindeki para üstünü kapıp hızla uzaklaşıyor.

Halbuki azıcık daha kalsa Fazilet Hanım ona başka şeyler de anlatacaktı. Mesela erkenden ölüp şu dünyada kendisini bir başına bırakan rahmetli kocası Besim Bey'den dert yanacaktı. Sıcaklardan, o sıcaklarda evin hepten çekilmez hale geldiğinden, bütün gün azıcık eser umuduyla cumbada oturup

sokaktan geleni geçeni gözlediğinden, nicedir en büyük eğlencesinin haftanın bir günü çıkıp pazar gezmek olduğundan, ama evde Haydar'dan başka yemek yiyecek kimse olmayınca artık eskisi gibi yemek de pişirmediğinden yakınacaktı. Sonra belki itiraf edecekti:

"Taze fasulye aslında Besim Bey'in en sevdiği yemekti. Bazen tam sevdiği gibi pişirip sofraya bir tabak, bir de mama kabı koyuyorum. Birini kendim yiyorum, öbürünü Haydar'a veriyorum. Haydarcık sağ olsun, şöyle bir kuru mama filan yok mu, fasulye benim neyime demeden, o güzelim sarman kuyruğunu sallaya sallaya gelip hepsini hapır hupur mideye indiriyor. Yalnız insanın boğazından lokma geçmiyor ama evde bir nefes sesi olunca o bile kolaylaşıyor. Neyse, hadi ben yavaştan eve yollanayım. Haydar iyidir hoştur da yalnızlığı hiç sevmez. O yönüyle biraz bana benziyor. Hem acıkmıştır da artık, şu fasulyeyi bir an evvel ocağa koyayım."

YENİDEN KUMDAN KALE

Sene 1990, mevsimlerden yaz. Ağustos neşeyle geziyor sahillerde.

Fidan, kumsala diktiği kumdan kalenin şakacı bir dalga tarafından usulca yıkılışını seyrediyor. Zerrece içerlemeden kaygısız gülümsüyor. Yaptıklarının yıkılmaması için ayak direyeceği, her şeye, hemen ve sonsuza dek sahip olmak isteyeceği yetişkinlik günleri henüz gelmedi. Tapınağını her sene baştan yapan ve sonra yıkıp üstüne yenisini kuran Uzakdoğulular gibi anın tılsımına teslim o şimdi. Çünkü sadece çocuk. Çünkü sadece şimdi var. Geçmiş muamma, yarın merak verici bir rüya, ama hepsi o kadar. Andan ötesi ya anı ya kurt masalı. Her şey şimdi ve burada. O kadar.

Kumdan kalesi tümüyle yıkılınca hiç dertlenmeden, bitmeyen bir umut ve hevesle yenisini yapmaya koyulacakken ileriden annesi Nezaket Hanım çağırıyor. Ağaçların gölgesine serdiği kırmızı beyaz pötikareli piknik örtüsünün üstünde komşusu Nafiye ve Saime Hanımlarla birlikte oturan, tek ayağını bacağının altına almış, elindeki gazete kâğıdını yelpaze gibi sallayarak kendine rüzgâr yapan anneciği, "Fidaaan, gel bir şeyler ye kızım. Aç açına olmaz" diye sesleniyor.

Fidan ancak o zaman fark ediyor karnının zil çaldığını. Sınıfındaki Ercüment böyle durumlarda "Kurt gibi acıktım" diyor.

Bunu derken gülümsüyor, sol yanağında bir minik gamze çıkıveriyor. Karne gününden beri görmedi Ercüment'i Fidan. Özlüyor. Birini böyle özlemeyi bir senedir biliyor. Birinci sınıfta böyle bir duygusu yoktu ama ikinci sınıfta okula her sabah Ercüment'i göreceği için sevinçle gittiğini fark edince, durduk yere yeni duygu sahibi oldu. Demek hayatta birini düşününce içinin çiçeklenmesi diye bir his mevcuttu. Fidan bunu çok tuhaf buluyor.

Annesinin yanına gidip oturuyor. Eline içinde zeytinyağlı sarma, beyaz peynir ve karpuz dolu bir tabak tutuşturuluyor. Bir ondan ısırıyor, bir berikinden yiyor. Karpuzun tatlı, yapışkan suları çenesinde aşağı pıt pıt damlıyor. Annesi gülüyor, Fidan gülüyor, komşular gülüyor. Güneş, küçük kızın esmer, cılız kollarının üstüne damlıyor. Fidan gözlerini kısıp göğe bakıyor. Gözleri kamaşıyor.

Karnını doyurup annesinin deyişiyle zeytin yutmuş kürdana benzedikten sonra kalkıp yine kıyıya koşuyor. Tam kumdan kale yapmaya soyunacakken sarı saçlı tombul bir kız geliyor yanına. Teklifsizce gülümsüyor. Fidan da gülümsüyor o zaman hemen. Bülbülün şakıması, suyun akması, güneşin doğması gibi kendiliğinden, doğal ve sakince gülümsüyor. Böylece çocuk nam iki küçük insan, aralarında tebessümden bir köprü kuruyor. Arkadaş olunuyor.

Sarışın kızın adı Hayal. Babası Türk, annesi Alman'mış. Yaz tatili için Köln'den gelmişler. Babası orada fabrikada çalışıyormuş, annesi ev hanımıymış. Bunları Fidan sormadı; evladının sarışın, çilli ve tombul bir kızla sohbet ettiğini gören Nezaket Hanım, zeytinyağlı sarma verme bahanesiyle ikisini yanına çağırdığında sorularını ardı ardına sıraladı. Baban ne iş yapıyor, anan ne iş yapıyor? Okulda da sık sorulan bu soruların cevaplarının neden mühim olduğunu Fidan anlayamıyor. Çünkü o yeni tanıştığı insanlarla ilgili daha önemli şeyleri

merak ediyor: Kardeşin var mı? Kedileri sever misin? Islık çalabilir misin?

Zeytinyağlılar yendikten ve şecere ortaya serildikten sonra Fidan ve Hayal birlikte denize koşuyor. Nezaket Hanım bağırıyor arkalarından, "Çok açılmayın, kıyıda oynayın."

Ama korkacak bir şey yok, Fidan bu denizi tanıyor. Yüzme bilmiyor ama denizi biliyor.

"Birinci kumluk boyu geçmiyor ama azıcık bi yerde boğaza kadar yükseliyor. Orayı parmak ucunda yürüyerek geçince ikinci kumluk geliyor. Orası hem belde hem de kumu yumuşacık. Bazen minik renkli balıklar bile gelip geçiyor."

Hayal bu sihirli bilgiler karşısında heyecanlanıyor. İki arkadaş denize koşuyor.

Birinci kumluğu yürüyerek geride bırakırken, bir noktada deniz sahiden de boğazlarına kadar geliyor. Hatta çenelerine değiyor, ama hemen parmak ucuna kalkıp yükseliyorlar. Birkaç saniye içinde rahatça orayı geçip ikinci kumluğa varıyorlar. Birbirlerine su atma, minik dalgaları ikiye yarma, suyun içinde renkli balık arama gibi oyunlarla epeyce vakit geçiriyorlar. Gülüyorlar, gülüyorlar, gülüyorlar. Gülerken pırıl pırıl incilerini çekinmeden sunan muhteşem istiridyelere benziyorlar.

Derken güneşin ışıkları hafifçe soluyor, plajdaki havlular birer ikişer toplanıyor, Fidan'ın annesi kıyıya gelip sudan çıkmaları için sesleniyor. Onlar da çaresiz dönüş yoluna geçiyorlar. İşte ne olduysa o zaman oluyor. İkinci kumluktan ayrılıp birinciye yürürken, suyun boğazlarına geldiği o minicik aralığa vardıklarında bir şeylerin ters gittiğini anlıyorlar. Su boğazlarını geçiyor çünkü. Parmak uçlarına yükselseler de geçiyor. Sonradan öğrenecekler medcezir ne demekmiş, ama henüz ikisi de bilmiyor. Su çenelerini de geçip ağızlarına, ağızlarını da geçip burunlarına gelmeye başlayınca panikliyorlar. İki adımlık yol kaldı aslında, tutup kendilerini azıcık ileri fırlatsalar güvenli

sulara varacaklar, Fidan içinden bunu düşünüyor. Hatta olduğu yerde çırpınmaya başlayan Hayal'i kolundan tutup onunla birlikte ilerlemeye çalışıyor. Ne var ki Hayal korkmuş, kendini çekip götürmeye uğraşan Fidan'ın üstünde yükselip başını sudan çıkarmaya çalışıyor. Hayal üstüne abandıkça Fidan neye uğradığını şaşırıyor. Kontrolü kaybediyor. Kendinden epeyce iri olan arkadaşını üstünden atamayınca dibe çöküyor. Ağzına, burnuna, kulaklarına sular doluyor. Korkuyla nefes almaya çalıştıkça ha babam su yutuyor. Açıyor gözlerini denizin içinde, elleriyle omuzlarına bastırarak yükselmeye çalışan, bunu yaparken de kendisini gittikçe daha çok dibe iten Hayal'i görüyor. Ne güzel çilleri vardı oysa diye düşünüyor içinden. Peki bunu bana niye yapıyor? Bunu bana neden yapıyor?

Hayatının kalanı boyunca özneleri değiştire değiştire bu soruyu defalarca soracak Fidan. Her defasında böyle inanamayarak. Ama bu ilk. Sonraları görecek ki ne Hayal böyle olsun istemişti ne diğerleri. Kimse kimseye çok da bilerek zarar vermiyor. Herkes ilkin kendini düşünüyor sadece. Ve sonra bir tür can havliyle birbirinin omuzlarına basıyor, birbirinin omuzlarında yükselmeye çalışıyor. En çok da kendisine yardım etmeye çalışanların, en yakınlarının... Niyeyse kimsenin aklına el ele tutuşup denizden birlikte çıkmak gelmiyor. Bunu daha çok kereler görecek Fidan. Ama henüz bilmiyor.

Tam gözü kararacak, güçlü bir el koluna yapışıp dışarı çekiyor onu. Bir bakıyor, esmer güzeli bir ablanın kollarında şimdi. Hayal de bir başka ablanın. On beş-on altı yaşlarında kızlar, kıyıdan iki karış uzakta debelendiklerini görünce gelip kurtarmışlar onları. Kıyıya sürüklüyorlar. Bu arada koşup kıyıya gelen annesi korku dolu bir sesle bir şeyler söylüyor ama kulakları uğulduyor Fidan'ın, konuşulanları duymuyor. Denizden çıkınca bir an için dönüp Hayal'e bakıyor sadece. Gözlerinde öfke yok. Kırgınlık var.

"Neden ittin ki beni" diye mırıldanıyor sonra, "ben seni çekecektim."

Hayal cevap vermiyor, ağlayarak annesinin yanına gidiyor. Fidan da kendi annesine sarılırken kumlara bakıp içinden şöyle geçiriyor:

"Yarın bir kumdan kale daha yaparım."

Nermin Yıldırım Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın Yayın Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabir, editör ve köşe yazarı olarak çalıştı. İlk romanı *Unutma Beni Apartmanı* 2011 senesinde (DK-hep kitap, 2017) yayımlandı. Onu *Rüyalar Anlatılmaz* (DK, 2012-hep kitap, 2017), *Saklı Bahçeler Haritası* (DK, 2013-hep kitap, 2018), *Unutma Dersleri* (DK, 2015-hep kitap 2020) izledi. 2017'de hep kitap tarafından yayımlanan *Dokunmadan* adlı romanıyla Dünya Kitap 2017 Yılın Telif Kitabı Ödülü'ne layık görüldü. 2018'de yayımlanan romanı *Misafir*, Berlin Uluslararası Film Festivali'nin edebi eserleri sinemaya uyarlayabilmek amacıyla, Franfurt Kitap Fuarı'yla ortaklaşa yürüttüğü Books at Berlinale programına seçildi. Son romanı *Ev*, 2020'de hep kitap tarafından yayımlandı ve 2021 yılında Duygu Asena Roman Ödülü'nün sahibi oldu.

Romanları İspanyolca, İngilizce, İtalyanca, Çince, Sırpça, Bulgarca, Arapça, Lehçe, Azerice, Makedonca gibi çeşitli dillere çevrilen Yıldırım, uluslararası yazar programlarına konuk olarak, 2013 kışını Köln Kültür Dairesi'nin davetiyle Köln'de, 2015 sonbaharını Şanghay Yazarlar Derneği'nin davetiyle Çin'in Şanghay kentinde geçirdi.

Başımı göğe kaldırıyorum, Şimal Yıldızı'nı arıyor gözlerim. O kayıp. Bense birilerinin giderken ardında bıraktığı çığlık gibi hayattayım.

Romanlarıyla okuru renkli yolculuklara çıkaran Nermin Yıldırım, bu defa el ele tutuşan öykülerden oluşan büyüleyici bir dünya kuruyor. Çocukluk düşleri, gençlik hevesleri, ihtiyarlık özlemleri, gidenler, kalanlar, bekleyenler, arayanlar, en karanlık dehlizlerde bile bir umut ışığı bulanlar, düşmemek için birbirine tutunanlar, her şeye rağmen hayata inananlar, bu buruk ama görkemli şölende bir araya geliyor.

Bavula Sığmayan görünenin ötesine geçip insana ve yaşadıklarımıza farklı perspektiflerden bakmamızı sağlayan geniş bir panorama sunuyor bizlere. Nermin Yıldırım'ın duyarlı bakışı, etkileyici diliyle dokuduğu derinlikli hikâyeler, yüreklere dokunurken, tekrar tekrar okuma isteği yaratacak, uzun süre hafızalardan çıkmayacak.

ISBN 978-

hep kitap